

АГРЕСИЈА РЕПУБЛИКЕ ХРВАТСКЕ НА РЕПУБЛИКУ СРПСКУ
ПОСЉЕДИЦЕ У ОПШТИНАМА НОВИ ГРАД, КОСТАЈНИЦА И КОЗАРСКА ДУБИЦА
СЕПТЕМБАР 1995. ГОДИНЕ

ИЗДАВАЧ

ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
РЕПУБЛИЧКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ОДНОСЕ СА МКС У ХАГУ И ИСТРАЖИВАЊЕ РАТНИХ ЗЛОЧИНА
БАЊА ЛУКА

ЗА ИЗДАВАЧА

Јован Спаић, директор

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

Јанко Велимировић

ПРИРЕЂИВАЧИ

Цвјетко Савић
Јанко Велимировић
Снежана Раковић

ЛЕКТОР

Јована Борић

КОРЕКТОР

Синиша Михајловић

ГРАФИЧКИ ПРЕЛОМ И ДИЗАЈН

Јанко Велимировић
Синиша Михајловић

ШТАМПА

ЈУ "Службени гласник Републике Српске", Бања Лука

ЗА ШТАМПАРИЈУ

Перица Јовановић, директор

ТИРАЖ

50 комада

ISBN 978-99955-622-1-2

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
РЕПУБЛИЧКИ СЕКРЕТАРИЈАТ
ЗА ОДНОСЕ СА МКС У ХАГУ И ИСТРАЖИВАЊЕ РАТНИХ ЗЛОЧИНА
БАЊА ЛУКА

**Библиотека
Ратни злочини**

1

АГРЕСИЈА РЕПУБЛИКЕ ХРВАТСКЕ НА РЕПУБЛИКУ СРПСКУ

**ПОСЉЕДИЦЕ У ОПШТИНАМА НОВИ ГРАД, КОСТАЈНИЦА И КОЗАРСКА ДУБИЦА
- СЕПТЕМБАР 1995. ГОДИНЕ -**

Друго издање

БАЊА ЛУКА
ДЕЦЕМБАР 2008.

САДРЖАЈ

УВОД	9
I. ПРИПРЕМЕ ХРВАТСКЕ ВОЈСКЕ ЗА АГРЕСИЈУ	11
II. СТАЊЕ ЈЕДИНИЦА ВРС	13
III. ИЗВОЂЕЊЕ БОРБЕНИХ ДЕЈСТАВА	15
3.1 СТАЊЕ 17. СЕПТЕМБРА 1995. ГОДИНЕ	15
3.2 БОРБЕНА ДЕЈСТВА 18. СЕПТЕМБРА 1995. ГОДИНЕ	18
3.2.1 Нови Град	18
3.2.2 Костајница	22
3.2.3 Козарска Дубица	24
3.3 БОРБЕНА ДЕЈСТВА 19. СЕПТЕМБРА 1995. ГОДИНЕ	27
3.4 СТАЊЕ 20. СЕПТЕМБРА 1995. ГОДИНЕ	30
IV. НОВИ ГРАД	31
ПОСЉЕДИЦЕ НАПАДА ХРВАТСКЕ ВОЈСКЕ	34
4.1 ЉУДСКИ ГУБИЦИ	34
4.1.1 Смртно страдали цивили	34
4.1.1.1 Градски дио ошћине Нови Град	34
4.1.1.2 Приградско насеље Туњица	34
4.1.1.3 Село Сводна	38
4.1.1.4 Остала насеља	40
4.1.2 Смртно страдали припадници ВРС	41
4.1.3 Смртно страдали припадници МУП-а РС	43
4.1.4 Рањени и повријеђени цивили	43
4.1.4.1 Градско подручје Новог Града	43
4.1.4.2 Приградско насеље Туњица	45
4.1.4.3 Село Сводна	45
4.1.5 Рањени припадници ВРС	45
4.1.6 Рањени припадник МУП-а РС	45
4.1.7 Заробљени цивили	45
4.1.8 Свједочења о околностима страдања	46

4.2 МАТЕРИЈАЛНЕ ШТЕТЕ	59
4.2.1 Оштећени привредни објекти	59
4.2.2 Оштећени стамбени објекти	64
4.2.3 Оштећени објекти у приградским насељима и селима	66
4.2.4 Свједочења о материјалној штети	68
V. КОСТАЈНИЦА	77
ПОСЉЕДИЦЕ НАПАДА ХРВАТСКЕ ВОЈСКЕ	79
5.1 ЉУДСКИ ГУБИЦИ	79
5.1.1 Смртно страдали цивили	79
5.1.2 Рањени цивил	79
5.1.3 Свједочења о околностима страдања	79
5.2 МАТЕРИЈАЛНЕ ШТЕТЕ	81
5.2.1 Свједочења о материјалним штетама	89
VI. КОЗАРСКА ДУБИЦА	95
ПОСЉЕДИЦЕ НАПАДА ХРВАТСКЕ ВОЈСКЕ	98
6.1 ЉУДСКИ ГУБИЦИ	98
6.1.1 Смртно страдали цивили	98
6.1.2 Смртно страдали припадници ВРС	100
6.1.3 Смртно страдали припадници резервног састава МУП-а РС	104
6.1.3.1 <i>Козарска Дубица</i>	104
6.1.3.2 <i>Село Доња Градина</i>	104
6.1.4 Рањени и повријеђени цивили	104
6.1.4.1 <i>Козарска Дубица и околна насеља</i>	104
6.1.4.2 <i>Село Доња Градина</i>	106
6.1.5 Рањени и повријеђени припадници ВРС	106
6.1.5.1 <i>Козарска Дубица и околна насеља</i>	106
6.1.5.2 <i>Село Доња Градина</i>	110
6.1.6 Рањени и повријеђени припадници МУП-а РС	111
6.1.6.1 <i>Козарска Дубица</i>	111
6.1.6.2 <i>Село Доња Градина</i>	111
6.1.7 Заробљени и убијени цивили	112
6.1.8 Заробљени и нестали припадници ВРС	113
6.1.9 Свједочења о околностима страдања	113
6.2 МАТЕРИЈАЛНЕ ШТЕТЕ	143
6.2.1 Процјена материјалних штета	166
6.2.2 Свједочења о материјалним штетама	168
VII. ОДЈЕЦИ И РЕАГОВАЊА У ХРВАТскоЈ	179
VIII. КОМАНДНА СТРУКТУРА ХВ И ЈЕДИНИЦА КОЈЕ СУ ИЗВРШИЛЕ АКЦИЈУ “УНА-95”	185
8.1 Командни тим	186
8.2 Јединице	188
8.3 Јединице подршке	190

8.4 Непосредни извршиоци	190
8.5 Погинули припадници ХВ	194
8.6 Свједочења	197
ЗАКЉУЧАК	199
КОРИШТЕНА ДОКУМЕНТАЦИЈА	203
СЛУЖБЕНА ДОКУМЕНТА	203
ЛИТЕРАТУРА	210
ШТАМПА	211
СТАТИСТИЧКИ ПОДАЦИ	211
ИНТЕРНЕТ	211
РЈЕЧНИК СКРАЋЕНИЦА	213
ИНДЕКС ИМЕНА	217

УВОД

Агресија хрватске војске (ХВ), у садејству са јединицама Армије Босне и Херцеговине (АБиХ), на јединице Војске Републике Српске (ВРС), септембра и октобра мјесеца 1995. године, у сјеверозападном дијелу Републике Српске, представља наставак дотадашњих дејстава у заузимању територија западнокрајишких општина.

На политичком плану, почетком септембра 1995. године вршене су припреме за потписивање мировног споразума у складу са Планом Контакт групе. Међународна заједница је испољила висок утицај на будућа рјешења у мировном споразуму а посебно на подјелу територије БиХ у односу 49% : 51%. ВРС је почетком септембра 1995. године контролисала знатно више од 49% територије предратне БиХ. Од стране великих сила, посебно САД и Њемачке, процијењено је да ће се договор о процентима тешко постићи преговорима, због чега је прећутно дато “зелено свјетло” Хрватској и руководству Босне и Херцеговине да се до прокламованих процената дође војним путем. На тај начин би се извршио притисак на политичко и војно руководство Републике Српске (РС) да пристану на мировни споразум и да се тиме постигне “праведан мир”.

Политички циљ, дефинисан на овај начин, руководство Републике Хрватске, уз сагласност и помоћ међународне заједнице, одлучило је да реализује заузимањем и територија Републике Српске у долини ријеке Уне. Циљ агресије је заузимање територија општина Нови Град, Костајнице и Козарске Дубице. У другој етапи, у садејству са јединицама АБиХ, извршило би се окупирање Приједора и угрожавање Бања Луке. На тај начин би се стекла значајна предност за ток мировних преговора.

Планираним намјерама Република Хрватска је директно угрозила независност, суверенитет и територијалну цјелину Републике Српске, што представља отворену агресију са ограниченим циљем.

Легитимитет пред међународном заједницом за извођење заједничких борбених дејстава ХВ и АБиХ потврђен је Сплитском декларацијом од 22.7.1995. године, којом се проширује и јача “одбрамбена сарадња” између Хрватске и Федерације Босне и Херцеговине (ФБиХ). Резултат овог договора су биле заједничке операције у заузимању Републике Српске Крајине (РСК) и борбена дејства у заузимању сјеверозападног дијела РС.

Бројни документи указују на чињеницу да је америчка администрација била у потпуности упозната са плановима хрватског руководства у заузимању територија РС, при чему је одобравала и помагала њихову реализацију. О томе свједочи и Ричард Холбрук, тадашњи помоћних државног секретара САД за европска и канадска питања, у својој књизи “Завршити рат”:

“Ја сам предсједнику РХ Фрањи Туђману дана 14.9.1995. године рекао да та офанзива има велику вриједност за преговоре и да ће бити лакше за столом задржати оно што је задобијено на бојном пољу него натјерати Србе да се одрекну територије коју су неколико година контролисали.”

“Убјеђивао сам Туђмана да узме Сански Мост, Приједор и Босански Нови - све важне градове који су постали симболи етничког чишћења. Ако буду заузети прије него што отворимо преговоре о територији, остаће под контролом Федерације - иначе, било би тешко поново их добити у преговорима.”

Наше политичко и војно руководство постаје свјесно тешке ситуације у западном дијелу РС и предузима низ мјера да се организује одсудна одбрана и заустави даљи продор ХВ и АБиХ.

Команде и јединице 1. крајишког корпуса (1.КК) ВРС пратиле су ситуацију на граници са Хрватском и на основу прикупљених података могло се закључити да ХВ у садејству са АБиХ врши припреме за напад на РС. Многи војни документи потврђују овај закључак, а што се, поред осталог, може видјети и из Заповијести команданта Оперативне групе ОГ-10/1.КК, од 13.8.1995. године, у којој се каже:

“По извршеној агресији ХВ и здружених снага Федерације БиХ на РСК и дијелове РС непријатељ је приступио чишћењу запосједнутих територија од преосталих дијелова РСК и српског становништва, заробљавању и најбруталнијем иживљавању и убијању припадника српске војске и становништва које се нашло у окружењу на просторима Лике, Кордуна и Баније и до сада невиђеној пљачки српске имовине, те рушењу и паљењу српских кућа и привредних објеката. Снаге РХ су до 10 часова дана 10.8.1995. године избиле на авнојевске границе претходне СФРЈ, а снаге Армије БиХ заузеле територију Аутономне покрајине Западна Босна (АПЗБ). На осталом дијелу фронта није било битних промјена. Извршена је деблокада 5. корпуса Армије БиХ од стране ХВ и успостављена копнена веза са осталим снагама Армије БиХ преко окупираних дијелова РСК. По посиједању ових територија, хрватска војска врши регруписавање снага, организује садејство са 5. корпусом Армије БиХ и ХВО са намјером продужења офанзивних дејстава на РС. Вјероватни циљ дејства: уз јаку артиљеријску и авио подршку извршити насилни прелазак ријеке Уне, заузети градове Нови Град, Костајница и Козарска Дубица, а затим продужити дејства према Приједору и планини Козара и на тај начин угрозити шири рејон Бање Луке. У току реализације ове операције, за очекивати је да ће непријатељ спуштати хеликоптерски десант, тактичке јачине, у нашу дубину ради лакшег преласка ријека и стварања мостобрана. За реализацију постављених задатака за очекивати је да ће непријатељ ангажовати расположиви војни потенцијал. озбиљно рачунају на војну и другу помоћ, те подршку јавног мнијења западних сила на челу са САД и Њемачком.”

ПРИПРЕМЕ ХРВАТСКЕ ВОЈСКЕ ЗА АГРЕСИЈУ

Заузимање Републике Српске Крајине од стране Хрватске војске и егзодус српског становништва у августу 1995. године створене су војне и психолошке претпоставке за наставак борбених дејстава према сјеверозападном дијелу РС.

По завршетку операције “Олуја” на РСК, снаге ХВ (ЗП – “Карловац”, ЗП – “Сисак” и дијелом ЗП – “Загреб”) до 10.00 часова 10.8.1995. године избиле су на границе БиХ, односно на ријеке Уну и Саву. ХВ је ослободила снаге које су изводиле операцију “Олуја” и задржала их према РС. Јединице организују одмор, врше попуну и изводе прегруписивање на ратиште сјеверозападнoг дијела РС у циљу извођења нападне операције према РС. Извиђачко-диверзантским јединицама врше насилно извиђање положаја ВРС. У склопу оперативног маскирања врше лажне покрете великих колона м/в и борбене технике ка посавском и источнобосанском ратишту, а у медијима најављују офанзиву на Посавину и Источну Славонију.

На основу Сплитске декларације о “заједничкој одбрани од српске агресије и постизању политичког рјешења сукладно напорима међународне заједнице”, а у циљу стварања повољних услова за предстојеће мировне преговоре, хрватско руководство је одлучило да изведе операцију под називом “Уна” на сјеверозападном дијелу ратишта РС. Циљ операције је да се изврши насилно форсирање Уне и Саве, одбаци снаге ВРС и продуже дејства на правцима Нови Град – Приједор и Козарска Дубица – Кнежица – Приједор. Заузимањем Приједора створили би се повољни услови за даља дејства према Бањој Луци и избијање на р. Врбас.

Главни стожер ХВ, у операцији “Уна”, у првом ешалону је ангажовао 1.гбр “Тигрови”, 2.гбр “Громови”, 57. домобранску пуковнију и 17. домобранску пуковнију са јединицама за подршку. У другом борбеном ешалону ангажоване су 4.гбр “Пуме” и 3.гбр “Пауци” са домобранским пуковнијама из састава ЗП–”Карловац” и ЗП–”Сисак”.

Кориштење авијације је планирано углавном за извиђање, дејства на правцима напада и мјестима груписања јединица ВРС.

Пети корпус АБиХ (505, 511. и 517. брдска бригада) са јединицама за подршку и логистику имао је задатак да садејствује са ХВ на правцима Босанска Крупа – Сански Мост – Приједор и Сански Мост – Бронзани Мајдан – Бања Лука и тиме обезбиједи десни бок ХВ на правцима напада.

Почетком септембра 1995. године интензивирани су припреме за извођење операције, издата су наређења командама и јединицама да изврше све потребне припреме за наставак офанзиве на РС. Јединице ХВ које су биле на другим ратиштима доведене су у рејоне на правцима напада. Војничком саставу дат је одмор у тим рејонима, а са појединим саставима изведена је допунска обука за насилан прелазак ријеке и борбе у мостобрану. Јединице за подршку изводиле су извиђање и снимање свих елемената потребних за артиљеријску и тенковску подршку снага на правцима напада.

СТАЊЕ ЈЕДИНИЦА ВРС

Команда 1.КК ВРС извршила је процјену ситуације настале падом РСК. Отворио се нови фронт на сјеверозападном дијелу РС и било је потребно организовати одбрану у зони ширине око 200 км. Команда корпуса је дана 4.8.1995. године донијела одлуку да се формира “Оперативна група-10” (ОГ-10) са задатком организације одбране на Сави и Уни од села Д. Блатна до с. Трстенци. Довођење јединица је извршено до 10.8.1995. године, а затим се приступило инжењеријском уређењу рејона одбране и успостављању ватреног система, што је било завршено до краја августа мјесеца. Команда ОГ-10 била је у Приједору.

У саставу ОГ-10 налазиле су се јединице:

- 1. пбр Нови Град са предњим крајем на линији с. Будимлић Јапра - с. Арапуша - с. Д. Блатна - р. Уна до с. Рудице (укључно),
- Одред МУП-а РС са предњим крајем на р. Уни од с. Рудице до ушћа Сане у Уну,
- 1.лпбр Прњавор са предњим крајем на р. Уни од ушћа Сане у Уну до с. Д. Водичево (укључно),
- БГ “Баљ” (1. и 2.пб формиран из састава 143.бр и 1.пбр Нови Град, са дивизином за подршку из 1.мпобабр) са предњим крајем на линији с. Д. Водичево – с. Бабинац,
- 11.лпбр Козарска Дубица са предњим крајем на Уни и Сави од с. Бабинац (укључно) до с. Орахова (искључно). Овој бригади придодат је формиран наставни батаљон ЦВШ “Рајко Балаћ”,
- 1.лпбр Градишка са предњим крајем на Сави на линији од с. Орахова (укључно) до с. Трстенци (Дервента).

С обзиром на велику ширину фронта а мали број јединица, јединице ОГ-10 су биле развучене, са доста неконтролисаног простора, и у цјелини су се налазиле у неповољном оперативно-стратегијском положају.

Главне снаге ОГ-10 биле су на посавском и озренском ратишту, што је захтијевало прегруписавање дијела ових снага и њихово довођење у нове зоне одбране. У таквим околностима команда ОГ-10 је ангажовала и територијалне и радничке јединице које нису биле ангажоване у бригаама ВРС из тих подручја, да би се консолидовала одбрана на сјеверозападном ратишту. У току прегруписавања доведена је 1.лпбр (Прњавор) као и дијелови пјешадијских батаљона из 143.мтбр (Приједор), 11.лпбр (К. Дубица) и 1.лпб (Градишка), те јединице за подршку из 1.мпоабр/30пд.

Све јединице које су организовале одбрану на Уни и Сави нису имале уређене положаје за одбрану, него је у том циљу било ангажовано и цивилно становништво - ради инжењеријског уређења положаја.

У општинама Нови Град, Костајница и Козарска Дубица органи цивилне власти су извршавали редовне обавезе и активности са тежиштем на смјештају избјеглица из РСК (Баније, Кордуна и Лике) које су остале на простору њихове територије. Осим смјештаја, ангажовали су се и на обезбјеђењу услова за њихову егзистенцију. Локално становништво, углавном женско и омладина, као и мушкарци старијих годишта који нису били ангажовани у ВРС обављали су сезонске пољопривредне послове и обезбјеђење огрјева за зимске услове. Радно ангажовани у институцијама система радили су на својим професионалним задацима и обавезама, а суботом и недјељом су ангажовани на инжењеријском уређењу положаја одбране ВРС у оквиру радне обавезе.

Избијање ХВ на Саву и Уну и њене активности уз гранични појас на оностраној обали ријека изазивале су код становништва у насељеним мјестима уз ријеку одређену дозу страха, што је за посљедицу имало склањање дјеце и старијих особа у дубину територије, а било је и породица које су комплетне напустиле ово подручје и отишле у Бању Луку и СРЈ.

ИЗВОЂЕЊЕ БОРБЕНИХ ДЕЈСТАВА

3.1 СТАЊЕ 17. СЕПТЕМБРА 1995. ГОДИНЕ

Предњи крај одбране јединица Оперативне групе-10 протезао се мањим дијелом копном од с. Будимлић Јапра до с. Д. Блатна, а већим дијелом десном обалом Уне и Саве од с. Блатна до с. Трстенци. Јединице се налазе у својим зонама и рејонима одбране премараније добијеним задацима. Команде јединица врше обилазак јединица, издају допунска наређења за извиђање и утврђивање положаја, а припадници јединица стављају тежиште на инжењеријско уређење својих положаја у зонама одговорности. У долини ријека Уне и Саве магла је била доста густа и ниска, због чега је видљивост била смањена на 50м. Магла се дизала послвије 12 часова, при чему се видљивост појачавала на 200-300м, али почетком сумрака, већ око 17.00 часова, густина магле се поново појачавала и смањивала се видљивост. Због ограничених временских услова осматрање бојишта и активности хрватске војске, на оностраним обалама Уне и Саве, било је изузетно отежано, а већи дио дана онемогућено, осим ослушкивањем звучних ефеката. На основу скромних, на овај начин прикупљених података, као и обавјештајних података (активност радио прислушних група на Козари и Врановцу), закључено је да су интензивирани покрети припадника хрватске војске у односу на претходне дане. Посебно су уочени интензивни покрети моторних возила, оклопно-механизованих снага, као и већа бука средстава борбене технике. Могао се чути и интензивнији разговор војника ХВ. Ово се посебно уочавало на прилазима р. Уни у с. Козиброд и Волиња у Х. Костајници, с. Х. Слабиња, Х. Дубици и Јасеновцу. Такође су примијећени извиђачи хрватске војске на Уни у рејону с. Матијевић (Двор на Уни), с. Козиброд, моста на Уни у Костајници, с. Баћин и у рејону с. Млаке.

Јединице ВРС су пратиле активности хрватске војске, појачале будност на линијама одбране и ватреним положајима и редовно извјештавале о уоченим активностима хрватске војске на оностраним обалама Уне и Саве.

57.дп

ХРВАТСКА ВОЈСКА

1. гбр. "Тигрови"

СРПСКА
КОСТАЈНИ

Туњица

НОВИ ГРАД

Сводна

- МЈЕСТА ИЗВРШЕЊА НАПАДА ХРВАТСКЕ ВОЈСКЕ 18. И 19. СЕПТЕМБРА 1995.
- НАРЕДНИ ЗАДАТАК ХРВАТСКЕ ВОЈСКЕ
- ЛОКАЦИЈЕ МАСОВНОГ ГРАНАТИРАЊА
- ЛИНИЈА ОДБРАНЕ ВОЈСКЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

**АГРЕСИЈА РЕПУБЛИКЕ ХРВАТСКЕ НА РЕПУБЛИКУ СРПСКУ
НАПАД ХРВАТСКЕ ВОЈСКЕ 18. И 19. СЕПТЕМБРА 1995. ГОДИНЕ**

бр. "Громови"

17.дп

Доња
Градина

Драксенић

КОЗАРСКА
ДУБИЦА

ОГ-10

1.КК

Кнежица

ВОЈСКА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

ПРИЈЕДОР

⇒ БАЊА ЛУКА

По пријему извјештаја, командант ОГ-10 наредио је и упозорио да све команде и јединице додатно појачају будност на положајима на Уни и Сави, посебно због ограничене видљивости и појачане активности ХВ на оностраним обалама Уне и Саве. Такође су у току вечери упућене старјешине из команде ОГ-10 у команде потчињених јединица у циљу помоћи командама потчињених јединица, а командант ОГ-10 је лично био у БГ- “Бал”. Издата су допунска наређења у циљу побољшања система ватре и боље организације садејства.

3.2 БОРБЕНА ДЕЈСТВА 18. СЕПТЕМБРА 1995. ГОДИНЕ

Извиђачко-диверзантске јединице ХВ и састава 1. и 2. гбр, користећи густу маглу и ноћ, услове ограничене видљивости, непримијећени су, гуменим чамцима, прешли Уну у ноћи 17/18.9.1995. године у приградском насељу Туњица (низводно од Новог Града), у рејону с. Грдановац и у рејону Козарске Дубице (западно према с. Шпиља на ушћу Бињачке у Уну). На тим положајима су остали у току ноћи са задатком да почетком општег напада хрватске војске омогуће стварање мостобрана на десној обали Уне, а затим да прихвате снаге 1. и 2. гбр ХВ, прошире мостобране, уведу свјеже снаге и наставе напад на правцима: Нови Град – Приједор, Костајница – с. Кнежица – Приједор и Козарска Дубица – с. Божић – Моштаница – планина Козара (Мраковица).

3.2.1 Нови Град

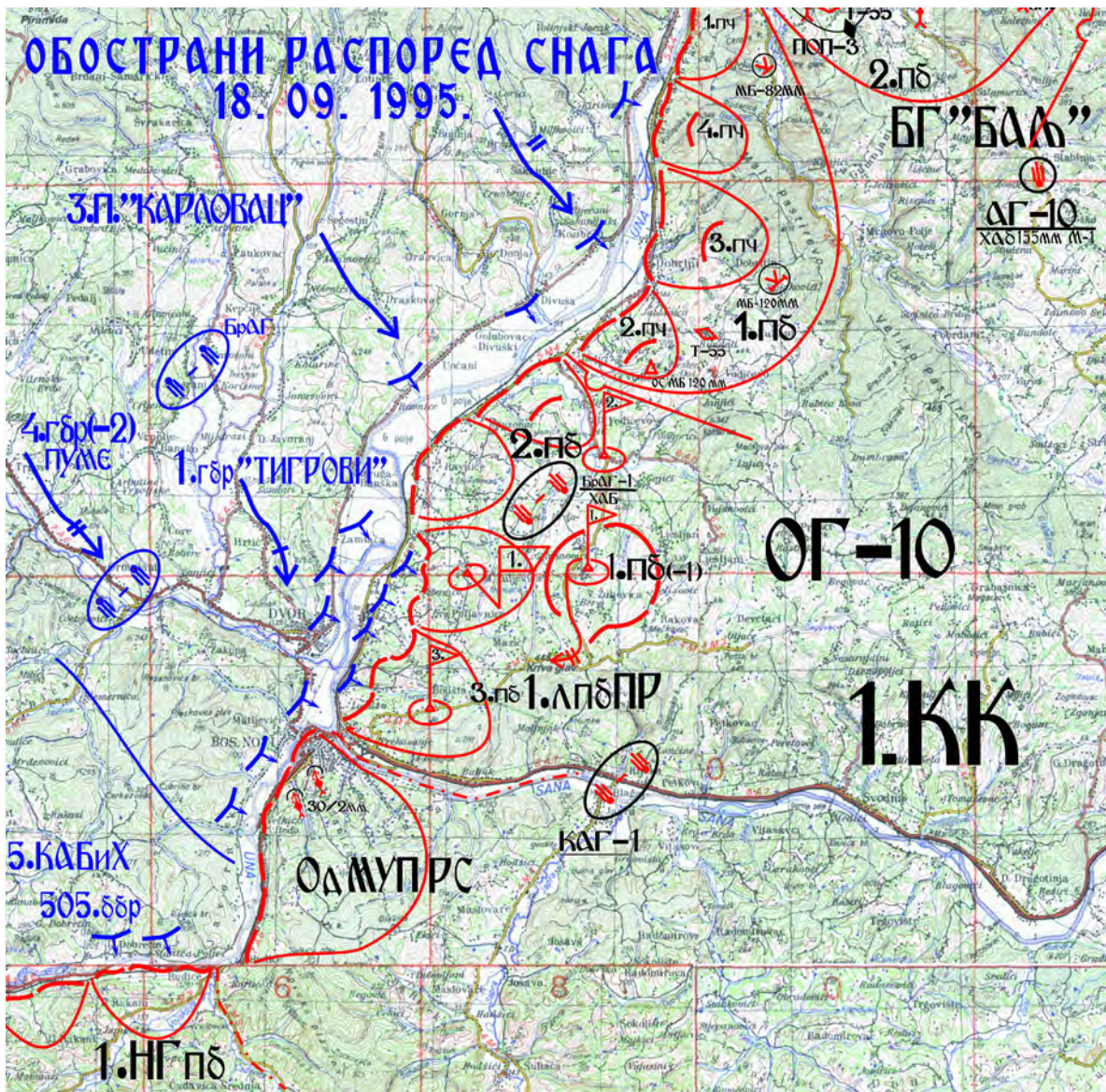
Око 9.25 часова хрватска војска из свих артиљеријских оруђа и тенкова отпочела је са жестоким дејствима на читавом фронту од Новог Града до Козарске Дубице. Дејства су посебно изражена у зони одбране 1.лпбр Прњавор и 1.пбр Нови Град. Тежиште артиљеријских дејстава је градско подручје Новог Града и околна насељена мјеста уз Уну.

Истовремено, снаге 5.К АБиХ почеле су општи напад на правцу: Б. Отока – Нови Град и Б. Крупа – с. Арапуша – с. Дубовик – с. Будимлић Јапра. Циљ ових дејстава је да, у садејству са снагама ХВ, на правцима напада, потисну снаге ВРС заједно са локалним становништвом и што прије избију у долину Јапре и заузму Нови Град.

Око 9.40 часова снаге хрватске војске, јачине пјешадијског батаљона, из састава 1.гбр “Тигрови”, отпочеле су десантним чамцима форсирање Уне на правцу Двор на Уни – с. Туњица (рејон Лонца) и до 10.00 часова избили на путну комуникацију Нови Град – с. Добрљин – Костајница. Заузеле су дио насеља Туњица, коту Мешиновац и потиснуле снаге 1.лпбр Прњавор (3.пб) на линију брдо Кула (тт 262) - заселак Вакуле - творница “Лигношпер”.

Припадници хрватске војске су одмах након форсирања Уне, у садејству са извиђачко-диверзантским групама, убаченим претходне ноћи, пуцали и брутално убијали цивилно становништво у насељима на путној комуникацији Нови Град – с. Добрња, као и у насељима Лонца и Туњица, те запосјели цивилне стамбене

објекте, претварајући их у своје борбене објекте. На тај начин су створили услове за довлачење нових снага преко Уне и наставак борбених дејстава са остварених мостобрана. Истовремено са пребацивањем нових снага у мостобран интензивирани су артиљеријска дејства на Нови Град и насељена мјеста око града. У овој фази операције циљ хрватске војске је био да се спријечи блокирање снага у мостобрану од стране јединица ВРС (1.пбр Нови Град и 1.лпбр Прњавор), и да се створи паника код цивилног становништва како би оно напуштало насељена мјеста и бјежало према Приједору. Овај циљ дјелимично је остварен, те је један дио цивилног становништва, усљед гранатирања и интензивирања пјешадијских борби, напустио своје домове и кретао се у захвату локалних путева који изводе из Приједора. Посебно су била изложена артиљеријским дејствима насеља Равнице, Пољавнице, Д. и Г. Водичево, В. и М. Жуљевица, Добрљин, Сводна и Витасовци, као и комуникације које су изводиле

према тим мјестима. У тим дејствима погинуо је и рањен већи број цивила, а стамбени и привредни објекти претрпјели су велика разарања и оштећења. До 11.00 часова на наведена насељена мјеста испаљено је око 2.000 граната из различитих артиљеријских оруђа. Из рејона Двора на Уни, са локалних узвишења, тенковима је гађана кућа по кућа и на тај начин уништен је велики број цивилних објеката.

Јединице ОГ-10 су од јутарњих сати прихватиле борбу. Уз организовани систем ватре, снажно су одговориле на напад.

Ове јединице су редовно извјештавале команду ОГ-10 о стању и активностима у зони борбених дејстава.

На основу добијених извјештаја о стању у з/о 1.пбр Нови Град и 1.лпбр Прњавор, командант ОГ-10 је у 11.30 часова наредио командантима ових бригада да ангажују бригадне резерве и упуте их према мостобрану.

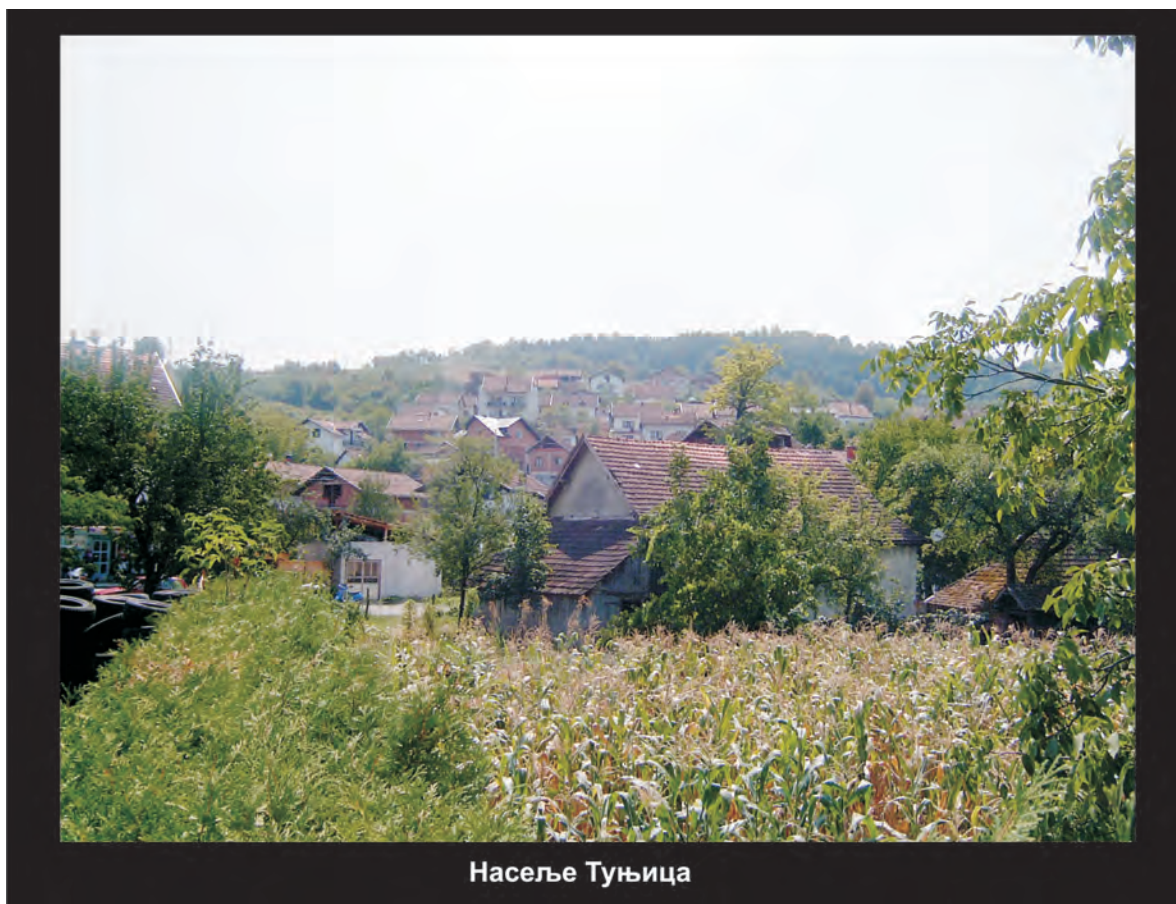

Ријека Уна – мјесто преласка ХВ на подручје Новог Града, Туњица

Команданту 1.пбр Нови Град је наређено да бригадну резерву упути према мостобрану и затвори правце према брду Кула и жељезничкој станици у Новом Граду, те на тај начин спријечи ширење мостобрана према Новом Граду и р. Сани.

Команданту 2.пбр Прњавор је наређено да упути резерве у правцу мостобрана са циљем да затвори правце према с. Пољавнице и с. Бојишта.

Извршавајући наређење, уз пуну иницијативу команданата и командира као и одлучност бораца, до 12.30 часова јединице су успјеле блокирати снаге ХВ у мостобрану, спријечити њихов даљи продор и посјести положаје на линији р. Сана – брдо Кула – тт 242 – заселак Вакуле – творница “Лигношпер”.

3.2.2 Костајница

Артиљерија хрватске војске је у 11.00 часова почела интензивна артиљеријско-пјешадијска дејства по рејонима одбране ОГ-10 на Уни, са тежиштем на граду Костајници (з/о БГ – “Баљ”) и Козарској Дубици (з/о 11.пбр). Посебно је интензивно дејствовала са ватрених положаја из рејона с. Мајур и с. Пањани, и до 14.00 часова на шири простор Костајнице испалила је око 2.500 граната. Тенковима је непосредно дејствовано са брда Дјед (тт 219), Чукур (тт 223) и Долово Брдо. Са ових положаја углавном су гађани стамбени објекти у граду Костајница, насељу Ужице и с. Петрињи. По дубини одбране БГ “Баљ” артиљерија ХВ дејствовала је по насељима Тавија и Мракодол.

Упоредо са артиљеријским дјествима отпочео је пјешадијски напад ХВ на правцу Х. Костајница – Костајница преко оштећеног моста на Уни и гуменим чамцима низводно од штампарије “Нина Мараковић” према брду Камењача. Припадници БГ “Баљ” нападе су успјешно одбили и снагама ХВ нису дозволили прелазак Уне и успостављање мостобарана у рејону Костајнице. Овај задатак су реализовали будним праћењем и осматрањем борбених активности хрватске војске и одсудном одбраном наших положаја. Хрватска војска је испољила снажну намјеру да изврши прелазак ријеке Уне на овом правцу али у томе није успјела.

Извиђачко-диверзантска група ХВ, која је у току ноћи прешла Уну у рејону жељезничког моста у рејону Грдановац, због снажног дејства снага БГ “Баљ”, притајила се у рејону обале Уне и аде на том простору, те није испољавала борбена дејства да не би била откривена и уништена. На том мјесту јединице БГ “Баљ” нису дозволиле снагама ХВ да десантирају Уну на правцу: с. Волиња – с. Грдановац. Због испољених борбених дејстава у рејону Костајнице и могућности да јаче снаге ХВ пређу мост, заузму Стари Град и канал Унчицу, наређено је инжењеријским јединицама ВРС да с падом мрака поруше један распон моста на Уни, што је и урађено.

Топографска карта са уршћаним кодним називима пронађена код уршћника ХВ.

3.2.3 Козарска Дубица

Упоредно са артиљеријским дејствима по Козарској Дубици, око 11.20 часова, припадници 2.гбр ХВ почели су десантирање Уне на правцу који води према ушћу Бињачке у Уну и даље према текстилној творници “Кнежопољка” и старом Средњошколском центру. Највјероватније да је у првом таласу пребачено око 40 припадника специјалних снага ХВ “Црне мамбе”, које су заузеле путну комуникацију Козарска Дубица–с. Бачвани–Костајница, а затим се упутиле у фабрику “Кнежопољка” и ка старом Средњошколском центру. По заузимању наведене комуникације снаге ХВ пресретале су и убијале цивиле који су се кретали том комуникацијом. Веома брзо, до 12.00 часова, диверзантско–терористичке јединице ХВ заузеле су дио насеља око текстилне фабрике “Кнежопољка” и породичне куће становништва иза насипа на Уни. Од тог тренутка почели су злочини над цивилима. Убијана су дјеца, жене и старци методом сакаћења, дављења и паљењем жртава. Један дио цивилног становништва је заробљен и одведен преко Уне у Х. Дубицу као “живи језик” ради добијања информација о стању на територији Козарске Дубице.

По стварању мостобрана на десној обали Уне у рејону творнице “Кнежопољка” и села Верија, отпочело је десантирање нових снага ХВ из састава 2.гбр “Громови” ХВ у циљу проширења мостобрана и продужења нападах дејстава према селима Новоселци и Агинци. Почетком десантирања другог таласа интензивирани су артиљеријска дејства по центру града, као и дејства по дубини одбране 11.лпбр Козарска Дубица. Артиљеријска дејства ХВ посебно су била изражена на путној комуникацији: Козарска Дубица – с. Агинци – с. Међувође, по којој се кретало цивилно становништво, као и по приградским насељима, у којима су вођена борбена дејства. Услед артиљеријских дејстава један број цивилног становништва је погинуо и рањен на наведеној комуникацији. Посебно су страдала цивилна лица у приградским селима Верија, Новоселци, Агинци и Јошик.

До 15.00 часова на шире подручје Козарске Дубице пало је око 3.000 артиљеријских граната различитог калибра, при чему је страдао велики број цивилних становника а велику материјалну штету претрпјели су стамбени објекти као и установе и привредни објекти у општини Козарска Дубица.

Тенковима су из рејона Дубичких брда непосредно гађани објекти у Козарској Дубици, у првом реду зграда општине, поште, суда, школе “Никола Тесла”, Дома здравља, и цивилне куће које су биле непосредно уз обалу Уне.

На основу борбене ситуације настале у зони одговорности 11.пбр Козарска Дубица, начелник штаба 11.лпбр дубичке бригаде упутио је снаге резерве да блокирају мостобран и спријече његово даље ширење према граду и у дубину одбране.

Командант ОГ-10, због сложене ситуације у рејону Козарске Дубице, упутио је батаљон из Центра војних школа “Рајко Балаћ”, с циљем да се ојача одбрана 11.лпбр, блокирају снаге ХВ у мостобрану а потом изврши контранапад и запосједну претходни положаји на Уни. Батаљон је уведен у борбу у поподневним часовима на правцу с. Парница – Кривдића брдо, и до вечерњих часова је затворио све правце који излазе из мостобрана. На тај начин је онемогућен даљи продор ХВ, која је остала блокирана у мостобрану.

Снаге ХВ на правцу с. Баћин – с. Комленац (ушће Мљечанице у Уну), због снажног отпора 6.пб/11.лпбр, остале су на почетним положајима и нису успјеле прећи Уну и остварити мостобран на наведеном правцу.

До вечерњих часова јединице ВРС успјеле су блокирати снаге ХВ и спријечити њихова даља напредовања.

Артиљерија ХВ је од раних јутарњих до вечерњих часова интензивно гађала цивилне објекте, а мање војне циљеве. Процјењује се да је у току дана на насељена мјеста од Новог Града до с. Д. Градина пало око 12.000 граната различитог калибра, при чему је углавном страдало цивилно становништво и оштећен велики број цивилних и привредних објеката.

Ријека Уна - мјесто преласка ХВ на подручје Козарске Дубице

Канал (горе) којим је ХВ ушао у Козарску Дубицу и мост (десно) гдје је и страдао највећи број жртава.

С падом ноћи и смањењем видљивости јединице ХВ покушавају десантним чамцима увести свјеже снаге у остварене мостобране, уз јаку артиљеријску подршку.

Јединице ВРС су у току ноћи интензивно водиле пјешадијска дејства и нису дозволиле снагама ХВ да искористе ноћ и наставе борбена дејства. Артиљерија ВРС углавном је дејствовала на мјестима прелаза по Уни, по циљевима на оностраној обали и прилазним путевима који су изводили према Уни.

3.3 БОРБЕНА ДЕЈСТВА 19. СЕПТЕМБРА 1995. ГОДИНЕ

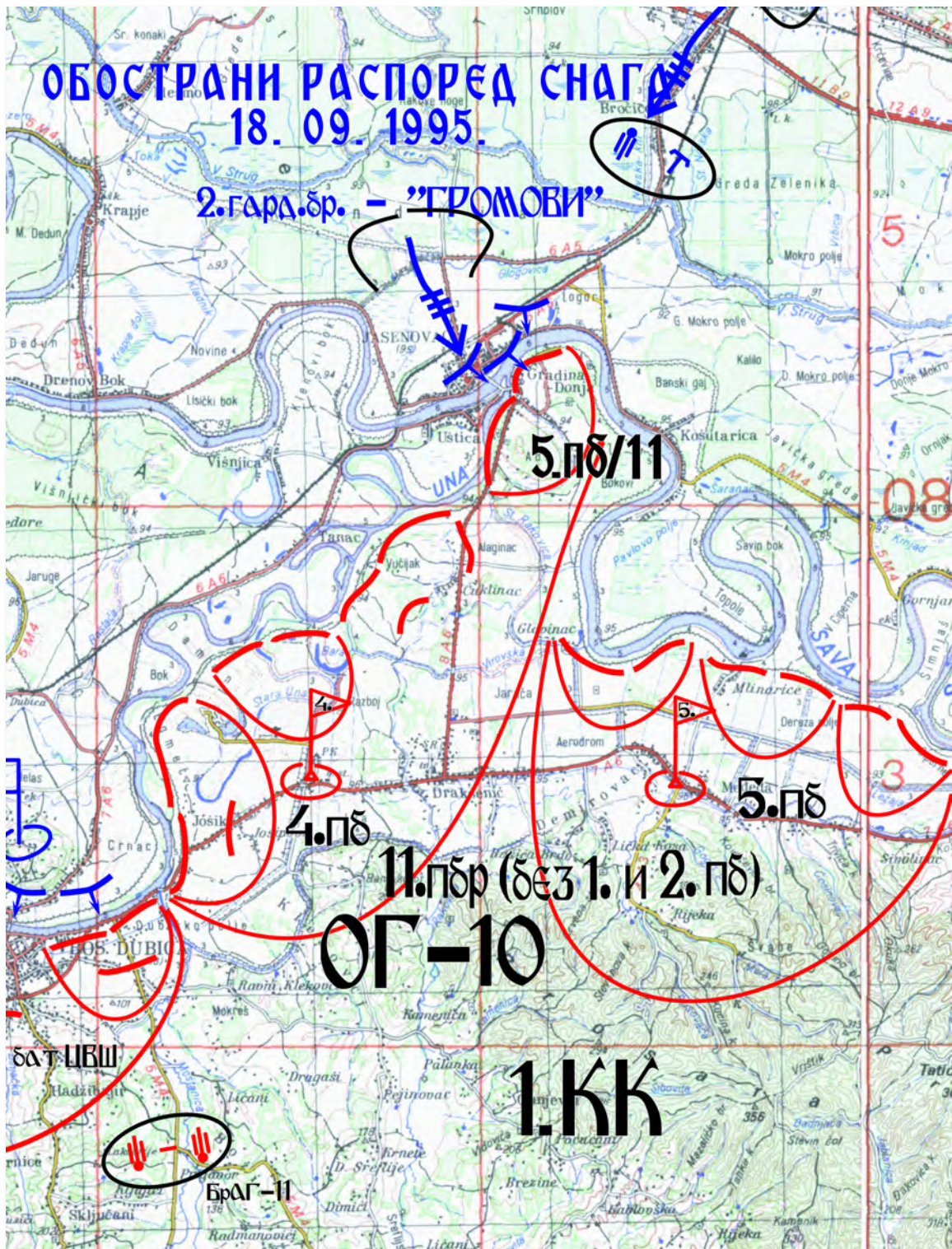
У јутарњим часовима ХВ је интензивирала артиљеријска дејства у зони одговорности 1.пбр Нови Град, 1.лпбр Прњавор и 11.лпбр Козарска Дубица. Тежиште артиљеријских дејстава изражено је концентracијом артиљеријске ватре на прилазима мостобранима, као и путним комуникацијама који излазе према Новом граду, Костајници и Козарској Дубици и на правцу с. Драксенић – Јасеновац. Вишецијевним бацачима ракета су гађана насељена мјеста на ширем подручју Новог Града и Козарске Дубице.

Диверзантско-извиђачке јединице и пјешадијске снаге ХВ у мостобранима настављају пјешадијска дејства у циљу проширења мостобрана и одбацивања снага ВРС. Пјешадијске борбе водиле су се непрекидно, а посебно су појачане у току раних поподневних часова. Јединице ВРС чврсто су држале положаје и помака положаја – линије одбране није било. Снаге ХВ, у циљу везивања снага ВРС, од 12.00 часова су интензивирале артиљеријско-пјешадијске нападе у зони одговорности ОГ-10, а посебно од Новог Града до с. Орахова.

Јединице 5.К АБиХ, у циљу садејства са снагама ХВ, изводиле су артиљеријско-пјешадијске нападе на фронту од Босанске Крупе до Новог Града.

У 13.20 часова снаге ХВ на правцу Јасеновац – с Д. Градина (ушће Уне у Саву) почињу десантирање јединица на територију РС. У првом таласу десантирање врше пливајућим транспортером, праћено десантом гумених чамаца. У транспортеру је било око 30 војника с комплетном ратном опремом. Десант су подржавале јаке снаге с оностране обале, дејствујући оруђима за непосредно гађање по нашим јединицама (4. и 5. пјешадијски батаљон 11.лпбр). Минобацачима су дејствовали на прилазима који изводе на Уну и Саву. Снаге ВРС су благовремено училе десантирање снага ХВ и жестоком ватром су одговориле из свих расположивих средстава на десант. Размјена ватре с обје стране била је непрекидна и трајала је 15-ак минута. Десант ХВ није успио, јер су снаге ВРС успјеле потопити транспортер и један десантни чамац, а остале десантне чамце вратити на полазне положаје, односно на онострану обалу. Снаге ХВ имале су губитке у људству, наоружању и војној опреми, као и десантним средствима. У циљу везивања снага ВРС, јединице ХВ су око 14.00 часова покушале артиљеријско-пјешадијски напад преко Уне на правцу с. Х. Слабиња – с. Бачвани, али усљед снажног дејства наших јединица враћене су на полазне положаје и нису оствариле планирани циљ.

На основу извјештаја потчињених јединица о стању у зонама одговорности, а посебно у мостобранима, у 15.00 часова командант ОГ-10 наређује команданту 1.лпбр Прњавор и начелнику штаба 11.лпбр Козарска Дубица да изврше прегруписавање снага које се налазе око мостобрана и уведу резерве, те да у 17.00 часова почну са општим нападом на снаге ХВ. Циљ дејства је да се разбију снаге ХВ у мостобранима, да се одбаце преко Уне и да се успостави одбрана на положајима прије борбених дејстава (десна обала Уне).

У 17.00 часова почео је општи напад ВРС на снаге ХВ у мостобранима, при чему се воде жестоке пјешадијске борбе и размјена артиљеријске ватре с обје стране. Усљед одлучног и снажног дејства ВРС, снаге ХВ присиљене су да око 18.00 часова отпочну извлачење јединица из мостобрана на лијеву обалу Уне. Снаге ВРС, око 19.00 часова успјеле су одбацити ХВ преко Уне и избити на десну обалу, те посјести претходне положаје. У току ноћи вршена је размјена пјешадијске и артиљеријске ватре, али мањег интензитета него у претходном периоду.

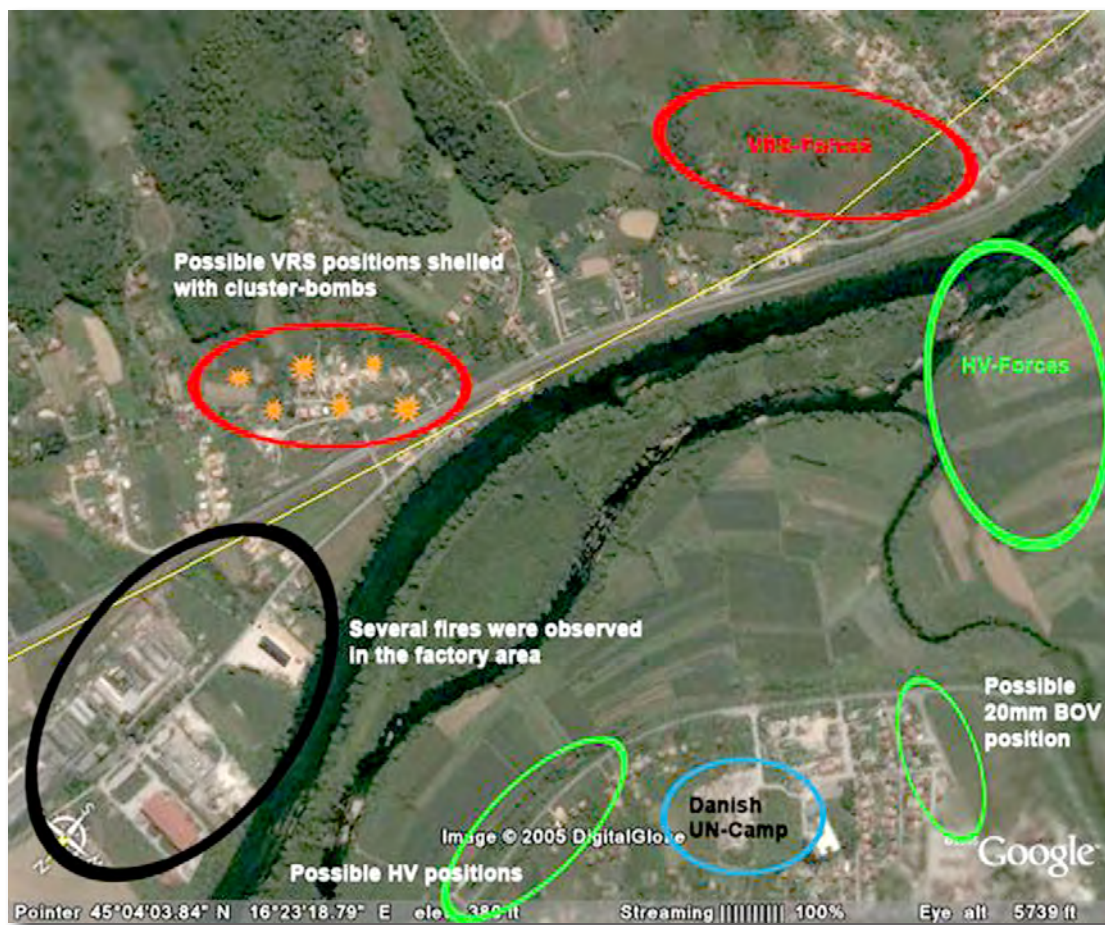

3.4 СТАЊЕ 20. СЕПТЕМБРА 1995. ГОДИНЕ

Извјештаји јединица у јутарњим часовима потврдили су чињеницу да на десној обали Уне и Саве нема јединица ХВ, а наше јединице су посјеле претходне зоне одговорности и рејоне одбране (прије напада ХВ).

Командант ОГ-10, око 10.00 часова, наредио је командантима јединица да у својим зонама одговорности изврше асанацију бојишта, формирају тимове који ће заједно са органима МУП-а и цивилне власти снимити стање на терену и урадити извјештаје о току борбених дејстава и посљедицама које су настале због напада ХВ на РС. Тежиште у извјештајима треба да буде на погинулим и рањеним, како цивилима тако и војницима, као и на материјалним штетама, насталим дејством ХВ по насељеним мјестима.

У току дана било је још појединачне размјене пјешадијске и артиљеријске ватре с обје стране на уочене циљеве. Артиљерија ХВ углавном је дејствовала по насељеним мјестима, посебно по Новом Граду и Козарској Дубици. С падом мрака није више било борбених дејстава, једино се повремено чула спорадична пуцњава из пјешадијског наоружања на линијама раздвајања.

Скица припадника данској конвизији УН-а

НОВИ ГРАД

Општина Нови Град се налази на крајњем сјеверозападу Републике Српске, на ушћу ријеке Сане у Уну, западно од планина Грмеча и Козаре. Град је у бившој Југославији био највећа раскрсница друмског и жељезничког саобраћаја у Поуњу, а сада он ту функцију има између Републике Српске, Републике Хрватске и Федерације БиХ.

Долином ријеке Уне општина граничи са Републиком Хрватском, па је ова граница и природна. У југозападном дијелу општина граничи током ријеке Уне с Федерацијом БиХ, а осталим дијелом са четири сусједне општине у РС: Крупом на Уни, Оштром Луком, Приједором и Козарском Дубицом.

Име Босански Нови ова општина је имала све до 19.11.1992. године, када је одлуком одборника Скупштине општине добила име Нови Град.¹ Ратна догађања на овим просторима имала су за посљедицу велика миграциона кретања становништва, што је довело до велоких промјена нарочито у националној и старосној структури. Према статистичким подацима општина је 1991. године имала 41.541 становника, а према незваничним подацима из 2001. године има око 32.000 становника.

У нападу хрватске војске дана 18. и 19. септембра 1995. године погинуло је 37 цивила, 18 војника, два припадника МУП-а РС, рањено је 17 цивила, три војника и један припадник МУП-а РС, а заробљена два цивила.

---

¹ Службени гласник Републике Српске, број 20, страна 819, 30.12.1992. године.

Кретање броја становника у општини Босански Нови/Нови Град

ГОДИНА ПОПИСА	1971.	1981.	1991.
Срби	28.328 (68.73%)	25.098 (59.55%)	25.101 (60.24%)
Муслимани	11.625(28.20%)	11.745 (27.87%)	14.040 (33.69%)
Хрвати	640 (1.55%)	458 (1.08%)	403 (0.96%)
Југословени	366 (0.88%)	4.428 (10.50%)	1.557 (3.73%)
остали и непознато	257 (0.62%)	413 (0.98%)	564 (1.35%)
УКУПНО	41.216	42.142	41.665

**Национални састав становништва општине Босански Нови, по насељеним местима,
према попису становништва 1991. године**

НАСЕЉЕНО МЕСТО	УКУПНО	СРБИ	МУСЛИМАНИ	ХРВАТИ	ЈУГОСЛОВЕНИ	ОСТАЛИ	ОД 1992.
Ахметовци	293	287	0	0	6	0	
Благај Јапра	1.279	0	1.278	0	0	1	
Благај Ријека	980	184	749	2	34	11	
Блатна	443	419	2	2	20	0	
Босанска Костајница	3.768	1.715	1.659	126	182	86	СРПСКА КОСТАЈНИЦА
Босански Нови	13.588	5.121	6.831	187	1.117	332	
Церовица	261	259	0	2	0	0	
Црна Ријека	465	86	370	0	0	9	
Чађавица Доња	408	408	0	0	0	0	
Чађавица Горња	297	293	0	0	4	0	
Чађавица Средња	262	257	0	0	4	1	
Беле	166	166	0	0	0	0	
Деветаци	139	133	0	0	6	0	
Добрљин	1.141	1.110	0	7	24	0	
Доње Водичево	801	773	2	8	13	5	
Доњи Агићи	935	647	270	7	6	5	
Доњи Рагани	315	313	0	1	1	0	
Горња Слабиња	154	154	0	0	0	0	СРПСКА КОСТАЈНИЦА
Горње Водичево	368	354	0	0	6	8	
Горњи Агићи	540	13	523	0	0	4	
Горњи Рагани	254	254	0	0	0	0	
Грабашница	58	58	0	0	0	0	
Грдановац	205	161	0	31	8	5	СРПСКА КОСТАЈНИЦА
Гумњани	51	50	0	0	0	1	СРПСКА КОСТАЈНИЦА
Хозићи	958	21	933	0	1	3	
Јоховица	187	179	0	1	7	0	
Јошава	121	120	0	0	1	0	
Календери	176	171	0	0	3	2	СРПСКА КОСТАЈНИЦА
Кршље	632	617	10	0	1	4	
Куљани	110	109	0	1	0	0	
Љешљани	59	59	0	0	0	0	
Мала Крунска Рујишка	431	430	0	0	1	0	
Мала Нонска Рујишка	573	571	0	0	1	1	
Мала Жуљевица	97	97	0	0	0	0	
Масловаре	500	235	262	0	1	2	
Матавази	563	555	0	0	4	4	
Мозић	132	131	0	0	0	1	
Мракодол	359	311	47	1	0	0	СРПСКА КОСТАЈНИЦА
Мраво Поље	49	49	0	0	0	0	СРПСКА КОСТАЈНИЦА
Петковац	227	218	0	0	8	1	
Петриња	581	568	1	3	4	5	СРПСКА КОСТАЈНИЦА
Побрђани	144	143	0	0	0	1	СРПСКА КОСТАЈНИЦА
Подошка	95	95	0	0	0	0	СРПСКА КОСТАЈНИЦА
Пољавнице	1.137	1.094	9	2	21	11	
Прусци	356	352	0	1	3	0	
Радомировац	557	549	0	1	3	4	
Раковац	42	41	0	0	0	1	
Рашће	298	296	0	0	1	1	
Равнице	639	631	0	2	4	2	
Рудице	452	437	2	1	10	2	
Соколиште	611	600	1	0	5	5	
Сухача	1.087	5	1.080	0	1	1	
Сводна	1.270	1.224	9	5	15	17	
Тавија	575	550	0	5	16	4	СРПСКА КОСТАЈНИЦА
Трговиште	377	359	0	4	10	4	
Ведовица	57	57	0	0	0	0	
Велика Рујишка	173	168	2	0	2	1	
Велика Жуљевица	410	395	0	2	2	11	
Витасовци	385	375	0	1	1	8	
Зовик	74	74	0	0	0	0	СРПСКА КОСТАЈНИЦА
УКУПНО	41.665	25.101	14.040	403	1.557	564	

ПОСЉЕДИЦЕ НАПАДА ХРВАТСКЕ ВОЈСКЕ

4.1 ЛЈУДСКИ ГУБИЦИ

4.1.1 Смртно страдали цивили

4.1.1.1 Градски дио општинe Нови Град

1. **Војновић Милан**, рођен 11.3.1925. године у селу Блатна, општина Босански Нови, од оца Триве и мајке Тодоре (рођене Пађен), ЈМБГ 1103925162512. Имао је пребивалиште у селу Блатна, општина Нови Град. Смртно је страдао у насељу Видорија (код жељезничког тунела) од гелера гранате 18.9.1995. у 9.20 часова. Сахрањен је у селу Матавази, општина Нови Град.

2. **Ђурић Драган**, рођен 13.1.1912. године у селу Доње Водичево, општина Босански Нови, од оца Илије и мајке Миље (рођене Пилиповић). Имао је пребивалиште у селу Равнице, општина Нови Град. Смртно је страдао на путу Нови Град-Костајница (у близини насеља Туњица), од поготка из пјешадијског наоружања (прострелне ране у предјелу груди и главе), 18.9.1995. године. Сахрањен је у селу Равнице, општина Нови Град.

3. **Зец Љубица**, рођена 29.5.1968. године у селу Љусина, општина Босанска Крупа, од оца Милана и мајке Зоре (рођене Ђирић), ЈМБГ 2905968116053. Имала је пребивалиште у Новом Граду, у улици Бранка Ђопића, број 72. Погинула је од експлозије тенковске гранате у улици Бранка Ђопића, 18.9.1995. године око 9,20 часова. Сахрањена је у селу Гајдобра, општина Бачка Паланка, Република Србија.

4. **Кнежевић Милорад - Мићан**, рођен 17.11.1936. године у селу Мишари, општина Шабац, Србија, од оца Обрада и мајке Марице (рођене Вуковић). Рањен је од дејства артиљеријског пројектила у улици Стојана Ђелића, у насељу званом "Реповац", 19.9.1995. године. Преминуо је од посљедица рањавања.

5. **Менићанин** (рођена Чалић) **Љуба**, рођена 12.5.1921. године у селу Босанска Бојна, општина Велика Кладуша, ФБиХ (БиХ), од оца Станка и мајке Василије. Имала је пребивалиште у улици Прве крајишке бригаде, број 59, у Новом Граду. Смртно је страдала од гелера граната које су падале на зграду "Шумарије" и око ње у улици Милоша Обилића, 18.9.1995. године. Сахрањена је у Новом Граду.

4.1.1.2 Приградско насеље Туњица

6. **Боројевић** (рођена Жубрановић) **Нада**, рођена 7.1.1942. године у Приједору, од оца Бранка и мајке Персе. Имала је пребивалиште у селу Пољавнице, општина Нови Град. Смртно је страдала од поготка из пјешадијског наоружања (прострелна рана груди и главе), 18.9.1995. године. Сахрањена је у селу Пољавнице.

7. **Вукојевић** (рођена Гачић) **Гордана**, рођена 10.12.1956. године у селу Јошава, општина Босански Нови, од оца Љубана и мајке Росе. Имала је пребивалиште у селу Добрљин, општина Нови Град. Смртно је страдала од поготка из пјешадијског наоружања, 18.9.1995. године у 12.00 часова. Сахрањена је у селу Равнице, општина Нови Град.

Смртно страдали цивили, Нови Град, Туњица

8. **Вукојевић Данијел**, рођен 3.3.1985. године у Босанском Новом, од оца Драгутина и мајке Гордане (рођене Гачић). Имао је пребивалиште у селу Добрљин, општина Нови Град. Смртно је страдао од поготка из пјешадијског наоружања, 18.9.1995. године у 12.00 часова. Сахрањен је у селу Равнице. **Када је страдао, био је дијете.**

9. **Вукојевић Милош**, рођен 25.4.1978. године у Босанском Новом, од оца Драгутина и мајке Гордане (рођене Гачић). Имао је пребивалиште у селу Добрљин, општина Нови Град. Смртно је страдао од поготка из пјешадијског наоружања 18.9.1995. године у 12.00 часова. Сахрањен је у селу Равнице. **Када је страдао, био је дијете.**

10. **Грбић Младен**, рођен 12 .3. 1934. године у селу Мазић, општина Босански Нови, од оца Миле и мајке Милеве (рођене Шевић). Имао је пребивалиште у насељу Туњица, општина Нови Град. Смртно је страдао од снајперског хица из непосредне близине, поред своје породичне куће, 18.9.1995. године. Сахрањен је у селу Мазић.

11. **Ивановић Тијана**, рођена 2.5.1977. године у Босанском Новом, од оца Бранка и мајке Милке. Имала је пребивалиште у Новом Граду. Смртно је погођена из пјешадијског наоружања, 18.9.1995. године. Сахрањена је у Новом Граду.

12. **Кнежевић** (рођена Лабус) **Стоја**, рођена 27.6.1936. године у селу Мала Жуљевица, општина Босански Нови, од оца Богдана и мајке Данице. Имала је пребивалиште у улици Кулска обала, број 24, у Новом Граду. Смртно је страдала од поготка из пјешадијског наоружања, 18.9.1995. године у 22.00 часа. Сахрањена је у селу Ахметовци.

13. **Кукавица** (рођена Ступар) **Ана**, рођена 12.3.1938. године у селу Горња Чађавица, општина Босански Нови, од оца Гојка и мајке Стане. Имала је пребивалиште у селу Пољавнице, општина Нови Град. Смртно је страдала 18.9.1995. године. Сахрањена је у селу Пољавнице.

14. **Максимовић Бошко**, рођен 19.1.1950. године у селу Мракодол, општина Босански Нови, од оца Душана и мајке Маре. Имао је пребивалиште у селу Мракодол, број 28, општина Костајница. Смртно је страдао од поготка из ватреног оружја из непосредне близине, 18.9.1995. године. Сахрањен је у селу Мракодол, општина Костајница.

15. **Максимовић Дражен**, рођен 17.8.1978. године у Босанском Новом, од оца Бошка и мајке Маре. Имао је пребивалиште у селу Мракодол, број 28, општина Костајница. Смртно је страдао од поготка из ватреног оружја, 18.9.1995. године. Сахрањен је у селу Мракодол, општина Костајница. **Када је страдао, био је дијете.**

16. **Пекија Драгољуб**, рођен 20.1.1951. године, од оца Марка. Имао је пребивалиште у Приједору. Погођен је хицем из пјешадијског наоружања, 18.9.1995. године. Сахрањен је у Приједору.

17. **Плавањац Бране**, рођен 1.4. 1957. године у селу Средњи Дубовик, општина Босанска Крупа, од оца Јандрије и мајке Милке, ЈМБГ 0104957330312. Имао је пребивалиште у Новом Граду. Смртно је погођен хицем из пјешадијског наоружања, 18.9.1995. године. Сахрањен је у Приједору.

18. **Таборин** (рођена Рудић) **Мара**, рођена 17.9.1950. године у селу Пољавнице, општина Босански Нови, од оца Љубана и мајке Смиље. Имала је пребивалиште у улици Кулска обала, број 16, у Новом Граду. Смртно је страдала од поготка гранате, 18.9.1995. године. Сахрањена је у насељу Бојишта, општина Нови Град.

19. **Црнобрња Младен**, рођен 6.5.1979. године у Босанском Новом, од оца Драгољуба и мајке Зоре (рођене Ђенић). Имао је пребивалиште у селу Доње Водичево, општина Нови Град. Смртно је страдао 18.9.1995. године од поготка из пјешадијског наоружања у путничком моторном возилу у којем су се налазили још и Црнобрња Рајко и Ивановић Тијана. Сахрањен је у селу Равнице. **Када је страдао, био је дијете.**

20. **Шашо Свето**, рођен 7.5.1938. године у селу Доња Ступница, општина Двор на Уни, РХ, од оца Аћима и мајке Стоје (рођене Кољаја), ЈМБГ 0705938162534. Имао је пребивалиште у улици Кулска обала, број 22, у Новом Граду. Смртно је страдао приликом гранатирања, 18.9.1995. године. Сахрањен је у Новом Граду.

21. **Шицар Стојанка**, рођена 1.1.1924. године у селу Пољавнице, општина Босански Нови, од оца Васе и мајке Руже (рођене Ландуп). Имала је пребивалиште у насељу Лонца, бб. Смртно је страдала од поготка гранате, 19.9.1995. године. Сахрањена је у селу Сводна, општина Нови Град.

Споменик жртвама у Туњици, Нови Град

4.1.1.3 Село Сводна

Дана 18.9.1995. године у јутарњим часовима пало је више артиљеријских граната у насељено мјесто Сводна, удаљено од Новог Града 12 километара на магистралном путу Нови Град – Приједор. У то вријеме у овом мјесту се налазила и избјегличка колона од око 800, углавном цивилних, лица из Крупе на Уни. Том приликом су убијена следећа лица:

22. **Јеж Савка**, из Крупе на Уни. Смртно је страдала од експлозије гранате. До осталих података о њој није се дошло пошто нема рођака и познаника на подручју РС.
23. **Жујић** (рођена Берета) **Мирјана**, рођена 19.12.1953. године у селу Соколиште, општина Босански Нови, од оца Драгана и мајке Данице (рођене Балабан). Имала је пребивалиште у селу Сводна, општина Нови Град. Погинула је од гелера гранате у својој кући. Сахрањена је у селу Сводна, општина Нови Град.
24. **Кнежевић Зора**, рођена 13.11.1929. године у селу Пишталине, општина Босанска Крупа, од оца Јове и мајке Ђује (рођене Миљевић), ЈМБГ 1311929116053. Имала је пребивалиште у селу Перна, општина Крупа на Уни. Смртно је страдала од експлозије гранате. Сахрањена је на гробљу Пашинац у Приједору.
25. **Кошутић Десанка**, рођена 9.8.1926. године у селу Горњи Бушевић, Босанска Крупа, од оца Пере и мајке Руже (рођене Лалић), ЈМБГ 0908926116055. Имала је пребивалиште у насељу Залуг, Крупа на Уни. Смртно је страдала од експлозије гранате. Сахрањена је на гробљу Пашинац у Приједору.
26. **Крнетић Слободан**, рођен 6.8.1937. године у селу Доњи Дубовик, општина Босанска Крупа, од оца Пере и мајке Јоке, ЈМБГ 0608937111051. Имао је пребивалиште у селу Доњи Дубовик, општина Крупа на Уни. Смртно је страдао од експлозије гранате. Сахрањен је у Приједору.
27. **Мамлић Момчило**, рођен 18.7.1958. године у селу Јасеница, општина Босанска Крупа, од оца Луке и мајке Душанке. Имао је пребивалиште у селу Јасеница, општина Крупа на Уни. Смртно је страдао од експлозије гранате.
28. **Миладиновић** (рођена Ђазић) **Радојка**, рођена 18.4.1923. године у селу Љусина, општина Босанска Крупа, од оца Ристе и мајке Кристе. Имала је пребивалиште у Крупи на Уни. Смртно је страдала од експлозије гранате. Сахрањена је на гробљу Пашинац у Приједору.
29. **Плавањац Дрена**. (Након страдања изгубљен контакт с родбином, тако да су остали подаци о њој непознати. Према изјавама очевидаца ради се о старијој жени.)
30. **Ружичић** (рођена Сантрач) **Нада**, рођена 25.10.1950. године у селу Врањска, Босанска Крупа, од оца Ђуре и мајке Душанке. Имала је пребивалиште у Крупи на Уни. Смртно је страдала од експлозије гранате.
31. **Тодић Стоја**, рођена 26.1.1941. године у селу Перна, општина Босанска Крупа, од оца Пере и мајке Милке (рођене Јовчић). Имала је пребивалиште у селу Перна, општина Крупа на Уни. Смртно је страдала од експлозије гранате. Сахрањена је у Приједору.

Смртно страдали цивили, Нови Град, Сводна

32. **Ѓазиф** (рођена Богдановић) **Драгиња**, рођена 28.6.1944. године у селу Мали Дубовик, општина Босанска Крупа од оца Миливоја и мајке Стане. Имала је пребивалиште у селу Средњи Петровићи, општина Крупа на Уни. Смртно је страдала од експлозије гранате. Сахрањена је на гробљу Пашинац у Приједору.

4.1.1.4 *Остала насеља*

33. **Бундало** (рођена Пејаковић) **Бранка**, рођена 1947. године у Сиску, РХ, од оца Николе и мајке Смиље (рођене Стојаковић). Имала је пребивалиште у улици Ослобођења, број 67, у Новом Граду. Рањена је од гелера гранате у насељу **Буљук** на магистралном путу Нови Град - Приједор, 19.9.1995. године у 3.00 часа. У Београду у болници подлегла је од последица рањавања, дана 4.10.1995. године.

34. **Бундало Маја**, рођена 16.3.1985. године у Сиску, РХ, од оца Мирка и мајке Бранке (рођене Пејаковић). Имала је пребивалиште у улици Ослобођења, број 67, у Новом Граду. Погинула је од гелера гранате у насељу **Буљук**, на магистралном путу Нови Град - Приједор, 19.9.1995. године у 3.00 часа. Сахрањена је у Новом Граду. **Када је страдала, била је дијете.**

35. **Далмација** (рођена Марчета) **Милка**, рођена 15.4.1960. године у Босанском Новом, од оца Драге и мајке Емилије. Имала је пребивалиште у улици Видовданској, број 3, у Новом Граду. Смртно је страдала приликом гранатирања поред магистралног пута Нови Град - Приједор, у селу **Благај Ријека**, 19.9.1995. године. Сахрањена је у селу Пољавнице.

36. **Лукић Владимир**, рођен 23.6.1922. године у селу Мала Жуљевица, општина Босански Нови, од оца Милана и мајке Руже. Погинуо је у својој кући, у селу **Мала Жуљевица**, од гелера гранате, дана 20.9.1995. године. Сахрањен је у селу Мала Жуљевица.

37. **Ђирић Миливој**, рођен 31.8.1952. године у Шапцу, Република Србија, од оца Богдана и мајке Милке, ЈМБГ 3108952772062. Имао је пребивалиште у селу Пољавнице, општина Нови Град. Смртно је страдао од експлозије гранате у објекту **фабрике "Лигношпер"** у селу **Пољавнице**, 18.9.1995. године у 15.00 часова. Сахрањен је у селу Пољавнице.

4.1.2 Смртно страдали припадници ВРС

1. **Басрак Марко**, рођен 16.2.1938. године, од оца Младена и мајке Миољке (рођене Угрен), ЈМБГ 1602938162526. Имао је пребивалиште у селу Витасавци, општина Нови Град. Страдао је у приградском насељу Лонца од гелера гранате, 18.9.1995. године. Сахрањен је у селу Витасавци.

2. **Богић Илија**, рођен 2.8.1965. године у Панчеву, Србија, од оца Љубана и мајке Ковиљке (рођене Перишић), ЈМБГ 0208965162534. Имао је пребивалиште у Новом Граду. Страдао је на брду «Кула» изнад Новог Града од гелера гранате, 19.9.1995. године. Сахрањен је у Новом Граду.

3. **Дрљача Мирослав**, рођен 28.9.1961. године у Босанском Новом, од оца Николе и мајке Ружице (рођене Ђалић), ЈМБГ 2809961162522. Имао је пребивалиште у улици Видовданској у Новом Граду. Смртно страдао од поготка артиљеријског пројектила у стамбеној згради у Видовданској улици, 18.9.1995. године у 15.30 часова. Сахрањен је у Новом Граду.

4. **Костић Драгољуб**, рођен 28.10.1946. године у селу Доње Водичево, општина Босански Нови, од оца Саве и мајке Стоје (рођене Филиповић), ЈМБГ 2810946162514. Имао је пребивалиште у улици Карађорђа Петровића, број 73, у Новом Граду. Погинуо је у насељу Туњица («Мешиновац»). Убијен је из непосредне близине од стране ХВ, 18.9.1995. године. У тренутку погибије био је заједно у аутомобилу са Слијепчевић Миленком. Сахрањен је у селу Доње Водичево.

5. **Ољача Милан**, рођен 19.8.1952. године у селу Чађавица, општина Нови Град, од оца Саве и мајке Милеве (рођене Контић), ЈМБГ 1908952330026. Био је припадник војне полиције. Погинуо је од посљедица гранатирања на магистралном путу Нови Град - Приједор, у селу Благај Ријека, 18.9.1995. године.

6. **Пекија Мирко**, рођен 10.8. 1942. године у селу Јутрогоста, општина Приједор, од оца Триве и мајке Милке, ЈМБГ 1008942160016. Имао је пребивалиште у Гортановој улици, број 6, у Приједору. Погинуо је метком из пјешадијског наоружања у Новом Граду, 18.9.1995. године. Сахрањен је на гробљу Пашинац у Приједору.

7. **Слијепчевић Миленко**, рођен је 31.7.1951. године у селу Кијевци, општина Босанска Градишка, од оца Момчила и мајке Љубице (рођене Миливојевић), ЈМБГ 3107951161942. Имао је пребивалиште у Козарској Дубици. Био је официр ВРС у чину капетана 1. класе. Погинуо је у насељу Туњица («Мешиновац»), 18.9.1995. године. У тренутку погибије био је заједно у аутомбилу марке «Голф 2» са Костић Драгољубом. Убијени су из непосредне близине од стране ХВ. Сахрањен је у Козарској Дубици.
8. **Стокић Миленко**, рођен 12.1.1951. године у селу Витасавци, општина Босански Нови, од оца Миле и мајке Данице (рођене Бабић), ЈМБГ 1201951370025. Имао је пребивалиште у насељу Јабланица у Новом Граду. Погинуо је од гелера гранате у својој кући (село Витасавци), 18.9.1995. године у 22.00 часа. Сахрањен је у селу Витасавци.
9. **Црнобрња Рајко**, рођен 2.12.1967. године у Босанском Новом, од оца Уроша и мајке Босилке (рођене Лајшић), ЈМБГ 0212967162512. Имао је пребивалиште у селу Доње Водичево. Погинуо је у насељу Туњица. Убијен је из непосредне близине од стране ХВ, 18.9.1995. године. Сахрањен је у селу Равнице.
10. **Вујасиновић Добрић**, рођен 4.5.1958. године у селу Шаринци, општина Прњавор, од оца Велемира и мајке Љубице, ЈМБГ 0405958103530. Имао је пребивалиште у селу Шаринаци, општина Прњавор. Погинуо је у директној борби са ХВ у насељу Туњица, 18.9.1995. године. Сахрањен је у селу Шаринци, општина Прњавор.
11. **Ковачевић Љупко**, рођен 20.1.1975. у Прњавору, од оца Михајла и мајке Браниславе (рођене Врховац), ЈМБГ 2001975103548. Имао је пребивалиште у селу Црквена, општина Прњавор. Погинуо је у директној борби са ХВ у насељу Туњица, 19.9.1995. године. Сахрањен је у Прњавору.
12. **Мијајловић Милорад**, рођен 28.1.1961. године у селу Кремна, општина Прњавор, од оца Ђорђа и мајке Цвијете, ЈМБГ 2801961103525. Имао је пребивалиште у селу Кремна. Теже је рањен 18.9.1995. године у директној борби са ХВ у насељу Туњица. Од задобијених рана умро је у Бањој Луци, у болници, 19.9.1995. године. Сахрањен је у селу Кремна, општина Прњавор.
13. **Панић Жељко**, рођен 13.10.1963. године у селу Мујинци, општина Прњавор, од оца Маринка и мајке Анђелке (рођене Миладиновић), ЈМБГ 1310963103541. Имао је пребивалиште у Насеобини Лишња, општина Прњавор. Погинуо је од гелера минобацачке мине у насељу Туњица, 18.9.1995. године. Сахрањен је у селу Насеобина Лишња.
14. **Петковић Предраг**, рођен 1.9.1966. године у селу Хрваћани, општина Прњавор, од оца Милана и мајке Наде (рођене Звизадало), ЈМБГ 0109966103533. Имао је пребивалиште у улици Карађорђевој, број 23/Б, у Прњавору. Погинуо је у директној борби са ХВ у насељу Туњица, 18.9.1995. године. Сахрањен је у селу Хрваћани, општина Прњавор.
15. **Поповић Гојко**, рођен 21.8.1956. године у селу Шаринци, општина Прњавор, од оца Рајка и мајке Велинке (рођене Трбић), ЈМБГ 2108956103536. Имао је пребивалиште у селу Шаринци. Погинуо је у директној борби са ХВ у насељу Туњица, 18.9.1995. године. Сахрањен је у селу Шаринци.

16. **Дујаковић Горан**, рођен 27.2.1975. године у Бањој Луци, од оца Душана и мајке Косе (рођене Борјанић), ЈМБГ 2702975101934. Имао је пребивалиште у селу Брезичани, општина Челинац. Погинуо је при гранатирању насеља Туњица, 18.9.1995. године. Сахрањен је након погибије у селу Сводна, а након есхумације 9.11.1995. сахрањен је 11.11.1995. у селу Брезичани, општина Челинац.

17. **Стојчевић Горан**, рођен 21.9.1972. године у селу Брезичани, општина Челинац, од оца Чеде и мајке Невенке (рођене Ђурић), ЈМБГ 2109972101949. Имао је пребивалиште у селу Брезичани, општина Челинац. Погинуо је при гранатирању насеља Туњица, 18.9.1995. године. Сахрањен је након погибије у селу Сводна, а након есхумације 9.11.1995. сахрањен је 11.11.1995. у селу Брезичани, општина Челинац.

18. **Стојчевић Живорад**, рођен 14.3.1976. године у селу Брезичани, општина Челинац, од оца Крстана и мајке Петре (рођене Борјанић), ЈМБГ 1403976101937. Имао је пребивалиште у селу Брезичани, општина Челинац. Погинуо је при гранатирању насеља Туњица, 18.9.1995. године. Сахрањен је након погибије у селу Сводна, а након есхумације 9.11.1995. сахрањен је 11.11.1995. у селу Брезичани, општина Челинац.

4.1.3 Смртно страдали припадници МУП-а РС

1. **Јелача Дубравко**, рођен 18.9.1965. године у селу Велика Жуљевица, општина Босански Нови, од оца Живка и мајке Невенке (рођене Колунџија), ЈМБГ 1809965162523. Имао је пребивалиште у насељу Туњица, бб. Погинуо је од поготка из пјешадијског наоружања, у насељу Туњица, у путничком моторном возилу, 18.9.1995. године. Погођен је директно у главу. Сахрањен је у селу Велика Жуљевица.

2. **Ђурашиновић Мирко**, рођен 12.6.1956. године у селу Велика Жуљевица, општина Босански Нови, од оца Мирка и мајке Смиље (рођене Ивановић), ЈМБГ 1206956162514. Имао је пребивалиште у улици Скендера Куленовића, бб, Нови Град. Смртно је страдао од гелера гранате у улици Ослобођења, бб, у Новом Граду, 18.9.1995. године у 15.30 часова. Сахрањен је у селу Церовица, општина Нови Град.

4.1.4 Рањени и повријеђени цивили

4.1.4.1 Градско подручје Новог Града

1. **Бундало Мира**, рођена 15.2.1977. године у Сиску, Република Хрватска, од оца Мирка и мајке Бранке (рођене Пејаковић), ЈМБГ 1502977375001. Рањена је од поготка гранате 18.9.1995. године. Има(ла) пребивалиште у Новом Граду.

2. **Вујановић** (рођена Самарџија) **Анка**, рођена 10.7.1935. године у Двору на Уни, Република Хрватска, од оца Душана. Има/ла пребивалиште у улици Кулска обала 2, у Новом Граду. Рањена је у десну руку од експлозије гранате у улици Краља Петра Првог Карађорђевића, 18.9.1995. године.

3. **Давидов Здравко**, рођен 14.6.1949. године у Београду, од оца Петра и мајке Марице (рођене Бјелајац), ЈМБГ 1406949162516. Има/о пребивалиште у улици Видовданској 10, у Новом Граду. Тешко је рањен од експлозије гранате у улици Видовданској 10а.

4. **Кнежевић** (рођена Алихоџић) **Рефика**, рођена 6.7.1934. године у Босанском Новом, од оца Мујаге, ЈМБГ 0607934167513. Има/ла пребивалиште у улици Стојана Ђелића, број 2, у Новом Граду. Теже је рањена у улици Стојана Ђелића у дијелу града званом “Реповац”, од поготка гранате, 19.9.1995. године. Од детонације гранате јој је оштећен слух 70 % и има психичке посљедице.
5. **Ковачевић Драгица**, рођена 14.7.1963. године у Босанском Новом, од оца Марка и мајке Росе (рођене Грубор), ЈМБГ 1407963167527. Има/ла пребивалиште у улици Видовданској, број 10, у Новом Граду. Рањена је 18.9.1995. године, око 9.20 часова, од гелера гранате у предјелу десне стране грудног коша и рамена.
6. **Маринковић Здравка**, рођена 1.11.1948. године у Босанском Петровцу, од оца Станише и мајке Мике (рођене Колунџија), ЈМБГ 0111948167529. Има/ла пребивалиште у улици Видовданској, број 10, у Новом Граду. Тешко је рањена од експлозије гранате у улици Видовданској 10а, 18.9.1995. године.
7. **Мрђеновић Даринка**, рођена 1956. године у селу Прусци, општина Босански Нови, од оца Драгана и мајке Савке (рођене Лујић). Има/ла пребивалиште у Новом Граду. Рањена је од експлозије гранате, у предјелу десне стране груди, 18.9.1995. године, на пијаци у Новом Граду.
8. **Недимовић** (рођена Рудић) **Милка**, рођена 1958. године у селу Котарани, општина Двор на Уни, Република Хрватска, од оца Миле. Има/ла пребивалиште у улици Прве крајишке бригаде, број 62, у Новом Граду. Рањена је од експлозије гранате, у насељу Петковац, 18.9.1995. године.
9. **Пашић Рајко**, рођен 6.5.1940. године у селу Церовица, општина Босански Нови, од оца Раде и мајке Зорке (рођене Кнежевић), ЈМБГ 0605940162512. Настањен је у улици Радничкој, број 4, општина Нови Град. Тешко је рањен од експлозије гранате у улици Видовданској 10а, 18.9.1995. године.
10. **Стојаковић Милица**, рођена 12.1.1951. године у селу Чађавица, општина Босански Нови, од оца Борка и мајке Маре (рођене Чича), ЈМБГ 1201951167516. Има/ла пребивалиште у селу Матавази, општина Нови Град. Рањена је од гелера гранате, 18.9.1995. године. Повреде је задобила по цијелом тијелу, а од задобијених повреда лијечила су дужи временски период у МЦ Бања Лука.
11. **Стојаковић Мирко**, рођен 24.9.1951. године у селу Матавази, општина Босански Нови, од оца Стојка и мајке Ане (рођене Радаковић), ЈМБГ 2409951162518. Има/о пребивалиште у селу Матавази, општина Нови Град. Рањен је у улици Младена Стојановића, 18.9.1995. године. Од гелера гранате је задобио повреде главе, а од задобијених повреда лијечио се дуже вријеме у МЦ Бања Лука.
12. **Тубин** (рођена Љубоја) **Госпова**, рођена 1924. године у Босанском Грахову, од оца Марка. Има/ла пребивалиште у улици Видовданској, број 10а, у Новом Граду. Рањена је у улици Видовданској 10а, од експлозије гранате, 18.9.1995. године.
13. **Шушкало Јела**, рођена 11.8.1936. године у селу Горње Водичево, општина Босански Нови, од оца Милована и мајке Вукосаве (рођене Ђурђевић), ЈМБГ 1108936167518. Има/ла пребивалиште у улици Милоша Обилића, број 1, у Новом Граду. Тешко је повријеђена од експлозије гранате у улици Видовданској 10а, 18.9.1995. године.

4.1.4.2 Приградско насеље Туњица

1. **Бундало Бојан**, рођен 19.8.1980. године у Босанском Новом, од оца Владимира и мајке Велимирке (рођене Вујановић), ЈМБГ 1908980162511. Рањен из ватреног оружја у предјелу главе и десног рамена, 18.9.1995. године око 12.00 часова, у насељу Туњица. **Када је рањен, био је дијете.**
2. **Кнежевић Раде**, рођен 5.5.1941. године у селу Ахметовци, општина Босански Нови, од оца Луке. Има/о пребивалиште у улици Кулској, број 24, у Новом Граду. Рањен је из пјешадијског наоружања, 19.9.1995. године.

4.1.4.3 Село Сводна

3. **Мандић Љиљана**, рођена 3.1.1957. године, од оца Петра. Има/ла пребивалиште у селу Сводна, општина Нови Град. Рањена је од гелера гранате, 18.9.1995. године. Задобила је повреде десне петне кости, с видљивим ожиљком, те ограниченом покретљивошћу десног скочног зглоба.
4. **Шкорић** (дјевојачки Беслаћ) **Нада**, рођена 1947. године у селу Врањска, општина Босанска Крупа, од оца Миле. Има/ла пребивалиште у улици Кеј Крајишких бригада, број 9, у Новом Граду. Рањена је од експлозије гранате, 18.9.1995. године.

4.1.5 Рањени припадници ВРС

1. **Богојевић Зоран**, рођен 1970. године у Босанском Новом, од оца Здравка. Има/о пребивалиште у насељу Туњица, број 24, општина Нови Град. Рањен је у предјелу званом “Мешиновац”, од гелера гранате, 18.9.1995. године.
2. **Ђурђевић Светозар**, рођен 2.4.1966. године, од оца Ранка. Рањен је у рејону моста на ријечи Уни у Новом Граду, од гелера гранате, 18.9.1995. године. Ране је задобио у предјелу лијеве стране леђа.
3. **Јањић Мирослав**, рођен 4.11.1955. године у Хрватској Костајници, РХ, од оца Остоје и мајке Косане (рођене Каран), ЈМБГ 0411955162528. Рањен је у предјелу званом “Мешиновац”, из пјешадијског наоружања, у обје ноге и дебело месо.

4.1.6 Рањени припадник МУП-а РС

1. **Јапунца Боривој**, рођен 26.7.1964. године, од оца Спасе и мајке Виде (рођене Петровић), у Босанском Новом, ЈМБГ 2607964162513. Има/о пребивалиште у селу Доњи Ракани, општина Нови Град. Био је активни припадник полиције Полицијске станице Нови Град. Од експлозије гранате задобио је тешке тјелесне повреде, у улици Ослобођења у Новом Граду, 18.9.1995. године око 16.00 часова.

4.1.7 Заробљени цивили

1. **Крнетић Брацо**, рођен 16.3.1958. године у селу Доњи Дубовик, општина Босанска Крупа, од оца Илије, ЈМБГ 1603958330057. Има/о пребивалиште у улици Меше Селимовића, број 96, у Новом Граду. Заробљен је у насељу Туњица у предјелу званом Мешиновац, 19.9.1995. године. По занимању је радник, запослен у ПТТ Нови Град. Размијењен је дана 25.6.1997. године на мосту у Градишци.

2. **Мутић Живко**, рођен 16.6.1949. године у селу Бардача, општина Србац, од оца Косте и мајке Ане (рођене Савандић), ЈМБГ 1606949370819. Има/о пребивалиште у селу Пољавнице. Заробљен је у насељу Туњица, у предјелу званом Мешиновац, 19.9.1995. године. Размијењен је дана 4.8.1997. године.

4.1.8 Свједочења о околностима страдања

1. **Басрак Марко**; О његовој смрти свједочи БАСРАК МИЛОРАД:

“Мој покојни отац Марко био је запослен у ОДП “Лигношпер”, гдје је радио дужи период. Пред пад РСК, односно пред хрватску акцију “Олуја”, мобилисан је и распоређен у Новоградску бригаду на положај у Српску Костајницу. Због лошег здравственог стања није се налазио у јединици, већ се налазио код куће на боловању. Дана 18.9.1995. године од стране руководства ОДП “Лигношпер” био је позван у предузеће како би са осталим запосленим који су били у предузећу радио на санацији штете која је настала приликом гранатирања предузећа од стране војске Републике Хрватске у провођењу акције “Олуја”, јер је и том приликом дошло до напада на Нови Град и нанесена је штета. Истог дана када је мој отац отишао да се јави у предузеће, услиједио је изненадни напад хрватске војске на општину Нови Град, односно отпочело је гранатирање града, а у приградско насеље Туњица преко ријеке Уне ушле су диверзантске групе хрватске војске које су вршиле убиства мјештана и припадника ВРС.

Почетком гранатирања општине услиједило је и гранатирање предузећа, због чега су га радници који су се ту затекли били присиљени напустити и тражити спас и заклон на другим мјестима. Мој покојни отац је напустио предузеће и са неколицином радника којима не знам имена упутио се у правцу града. Пошто се према граду није могло проћи магистралним путем који је гранатиран и запосједнут од стране диверзантских група, мој отац је кренуо заобилазним правцем, односно кроз приградско насеље “Лонца”. Будући да је највећи дио граната пао на приградско насеље Туњица и насеље Лонца, мој отац је највјероватније рањен од гелера гранате, а пошто је остао сам, подлегао је од задобијених рана.”²

2. **Богић Илија**; О његовој смрти свједочи БОГИЋ МИЛЕВА:

“Приликом артиљеријског напада од стране хрватске војске дошло је до гранатирања града, а истовремено и положаја које је држала новоградска бригада. Приликом гранатирања положаја од гелера граната рањен је мој супруг Илија који је од задобијених рана подлегао на положају.”³

3. **Богојевић Зоран**; О свом рањавању свједочи сљедеће:

“Тога јутра почело је гранатирање Новог Града из правца Двора на Уни. Убрзо након почетка гранатирања, негдје око 10 часова (гранатирање је почело око пола десет) дошло је до сукоба између диверзантске групе из састава хрватске војске која се пребацила преко ријеке Уне у дијелу насеља Туњица и припадника Прњаворске бригаде који су били распоређени на том дијелу на одбрани Новог Града, који су том приликом потиснути. Један дио припадника Прњаворске бригаде, појачан једним бројем мјештана Туњица, а међу њима сам се и ја налазио, организовао се у циљу пружања отпора убаченој диверзантској групи. До сукоба са диверзантском групом дошло је у подручју Мешиноваца. Успјели смо Хрвате потиснути испод брда Мешиновац, па се ту успоставила линија. Тако је протекла ноћ. Уторак ујутро ја сам приликом извлачења двојице рањених и једнога погинулога (међу њима је био један цивил, мислим да се звао **Богић Мирко** из Туњица) рањен. Након жестоке борбе, Хрвати су се у уторак навече 19. септембра 1995. године повукли назад преко ријеке Уне на своју територију.”⁴

² РС МУП ЦЈБ Бања Лука, ПС Нови Град; Записник о саслушању свједока Милорада Басрака, 17.8.2005. године (прилог бр. 1)

³ РС МУП ЦЈБ Бања Лука, ПС Нови Град; Записник о саслушању свједока Милеве Богић, 22.7.2005. године (прилог бр. 2)

⁴ Судски документ; Записник о саслушању свједока Богојевић Зорана (прилог бр. 3)

4. **Боројевић Нада;** О њеној смрти свједочи БОРОЈЕВИЋ ДРАГАН:

“Моја мајка дошла је до пута Босански Нови-Костајница и вјероватно кренула у правцу Пољавница. Међутим, на том дијелу су већ били хрватски војници и они су је лишили живота. Према причању очевидаца који су видјели тијело моје мајке, она је имала прострелне ране у предјелу груди и главе.”⁵

5. **Бундало Бранка,**

6. **Бундало Маја;**

О смрти **Бундало Бранке** и **Бундало Маје** свједочи БУНДАЛО БРАНКО:

“Дана 19.9.1995. године моја мајка Бундало Бранка и сестре Бундало Мира и Бундало Маја кренуле су из Новог Града гдје смо сви живјели у правцу Приједора, како би избјегле гранатирање које је вршено претходног дана, па поново почело и тог дана. У ствари, оне су успјеле доћи само до насеља Буљук које припада Новом Граду и затекле се на старом путу у том насељу када је у њиховој непосредној близини пала граната. Услед дејства те гранате моја сестра Маја, која је рођена 1985. године, одмах је подлегла, мајка Бранка која је рођена 1947. године тешко је повријеђена, те је услед тих повреда умрла у болници у Београду дана 4.10.1995. године. Сестра **Мира** том приликом је задобила лакше повреде. Имам сазнања да су том приликом на истом мјесту погинула још нека лица, а да су нека лица повријеђена. Мајка и сестре напустиле су Нови Град пјешаци и на путу су се затекле у моменту када је код њих пала граната. Тога дана, иначе, шире подручје Новог Града дуже вријеме је гранатирано. Ја, иначе, нисам био у њиховој близини, јер сам се налазио у својој јединици.”⁶

7. **Вујановић Ан(к)а;** О свом рањавању она свједочи сљедеће:

“Дана 18. септембра 1995. године у јутарњим часовима ја сам се налазила у свом стану који се налази у близини жељезничке станице у Н. Граду, те када је почело гранатирање Н. Града из правца Двора на Уни око 9 часова и двадесет минута ја сам одлучила да се склоним у подрум куће која се налази преко пута, пошто кућа у којој ја станујем нема подрума. У подруму те куће већ се било склонило доста људи (било нас је око тридесетак). Читав дан је трајало гранатирање, нигдје нисмо излазили из подрума. У вечерњим часовима (било је негдје око 21 сат и 30 минута зачула се снажна детонација у непосредној близини зграде. Погледала сам испред себе и на поду угледала локву крви. Прискочила је комшиница која се такође била склонила ту у подрум. Она је стргала своју мајицу па ми је превила руку. Моја сестра, која се такође ту налазила, извела ме је вани, па смо прешле мост и успјеле доћи до Дома здравља. Ту смо у подруму зграде Дома здравља пронашле љекаре и сестре који су се ту затекли, па су ми пружили прву помоћ, а потом је стигао и један аутомобил па сам њиме одвезена у Приједор. Из Приједора сам упућена у Бању Луку, а потом у Београд. Задобила сам тешку повреду десне руке (у предјелу подлактице; кост је оштећена). Четири мјесеца сам носила фиксатор. Од претрпљеног рањавања остале су здравствене посљедице; не могу се нормално користити десном руком нити могу нормално скупити прсте те руке.”⁷

8. **Вукојевић Гордана,**

9. **Вукојевић Данијел,**

10. **Вукојевић Милош,**

⁵ Основни суд, Нови Град; Записник о саслушању свједока, Кри-66/97, 18.3.1997. године (прилог бр. 4)

⁶ Основни суд, Нови Град; Записник о саслушању свједока Бундала Бранка, 20.6.1996. године (прилог бр. 5)

⁷ Судски документ, Записник о саслушању свједока Вујановић Анке (прилог бр. 6)

О погибији Вукојевић Гордане, Вукојевић Данијела и Вукојевић Милоша свједочи ВУКОЈЕВИЋ НИКОЛА:

“Када је возило дошло на то мјесто, крећући се према Добрљину, хрватски војници су са кратког одстојања отворили снажну ватру из пјешадијског оружја и том приликом на лицу мјеста су убијени **Бошко Максимовић**, његов син **Дражен**, моја снаха **Гордана Вукојевић** и моји синовци **Милош** и **Данијел Вукојевић**. Догађај се одиграо 18.9.1995. године. Међу тим тијелима било је и жена и дјецe и старих људи, а било је и масакрираних. Видио сам да је било тијела која су масакрирана, као нпр. одсјечена им је глава и слично, не сјећам се сада лично имена. Заправо, знам поуздано да сам видио да је Драгољубу Костићу одсјечено пола главе а и тијело једне жене чије име је Мара, код које је глава била одсјечена.”⁸

11. Грбић Младен; О његовој смрти свједочи ГРБИЋ ДРАГАН:

“На једно педесетак метара од куће мој отац је погођен пројектилом из пјешадијског наоружања. Погођен је бочно у предјелу лијеве руке, након чега је пројектил доспио у грудни кош, а што је изазвало смртоносне посљедице. Пошто се у насељу Туњица развила борба између припадника прњаворске бригаде и убачене диверзантске групе хрватске војске, то је тијело мога оца извучено тек 20. септембра и доведено пред Дом здравља у Новом Граду. Непосредни очевици погибије мога оца, који је када је погинуо имао 61 годину били су Кондић Урош и Згоњанин Мира, обоје из Туњица.”⁹

12. Давидов Здравко; О свом рањавању он свједочи сљедеће:

“Од гелера гранате ја сам задобио повреде у предјелу грудног коша, руку и главе. Пошто је трајало јако гранатирање града повређени одмах нису могли бити збринути, односно није им се могла указати лијечничка помоћ, али након извјесног времена сви повријеђени су одвезени са лица мјеста ради указивања лијечничке помоћи. Не сјећам се ко ме је превезао у болницу Приједор гдје ми је указана лијечничка помоћ, односно гдје је извршена операција у циљу одстрањивања гелера који су остали у тијелу. У болници сам задржан краће вријеме, након чега сам пуштен кући.”¹⁰

13. Дрљача Мирослав,

14. Пашић Рајко,

15. Тубин Госпова,

16. Шушкало Јела;

О смрти Дрљача Мирослава и сопственом страдању свједочи ПАШИЋ РАЈКО:

“Дана 18. септембра 1995. године у јутарњим часовима ја сам се налазио на свом радном мјесту у просторима МЗ, а који се налазе у згради у ул. Видовданска бр. 10 у приземљу, када је изненада у 9 часова и 20 минута започело гранатирање. У први мах нисам схватио шта се дешава, али када су детонације учестале схватио сам да се град гранатира. Опрезно сам погледао вани и на платоу испред зграде угледао двојицу дјечака. Истрчао сам ван и увео дјецу у улаз зграде, а који се налазио одмах до улаза у просторије у МЗ. Потом сам ту испред зграде сусрео Дрљача Мирослава којег сам познавао одраније. Упитао сам га шта се дешава, а он ми је одговорио да нас грантирају из правца Двора, те да му се чини да се воде и *уличне борбе*.

Утрчали смо у улаз зграде и тада је одјекнула снажна детонација. Јачина детонације ме је одбацила унапријед, па сам пао на бетон у ходнику зграде, и дошавши мало к себи схватио сам да сам рањен, и то на више мјеста. Приметио сам да Дрљача

⁸ Основни суд, Нови Град; Записник о саслушању свједока, Кри- 63/97, 18.3.1997. године (прилог бр. 7)

⁹ Судски документ, Записник о саслушању свједока Грбић Драгана (прилог бр. 8)

¹⁰ РС МУП ЦЈБ Бања Лука, ПС Нови Град; Записник о саслушању свједока Здравка Давидова, 10.8.2005. године (прилог бр. 9)

Мирослав лежи ту близу поред мене и да је тешко рањен. Давао је знакове живота још неколико минута, а затим је издахнуо. Ја сам рањен гелерима од гранате у предјелу ногу, лијеве ноге, у предјелу кука, стомака, лијеве руке на више мјеста и главе у предјелу тјемепа. Вани су и даље падале гранате.

Неки од цивила који су били склоњени у том истом улазу зграде под степеништем покушали су телефоном звати Дом здравља, али телефонске линије са Домом здравља нису радиле. Када сам ја мало дошао себи, дао сам им број телефона мога синовца, те су они њега обавијестили, па је он дошао својим аутомобилом и превезао ме је до Дома здравља, а такође је превезао и остале цивиле који су задобили озљезде од експлозије гранате, а налазили су се у том истом улазу зграде (касније сам дознао да су у том истом улазу од експлозије гранате рањени још четири жене и два мушкарца, све цивили који су се били склонили под степениште зграде ту у улазу). Након што сам превезен од стране свог синовца у Дом здравља, и то под кишом граната, у Дому здравља су ми указали прву помоћ, а потом ме је синовац својим аутом, са још двојицом рањеника, превезао у болницу у Приједор. Од задобијених повреда лијечио сам се у болници од 18.9.1995. године до 11.4.1996. године, непрекидно."¹¹

О страдању Дрљача Мирослава, Пашић Рајка и о личном страдању свједочи ТУБИН ГОСПОВА:

“Чувши да су почеле детонације, ја сам сишла у приземље зграде, а ту се испод степеништа у ходнику већ налазило више станара који су се ту склонили. Вани су се чуле јаке детонације и у једном тренутку једна граната је пала испред самог улаза у зграду. Детонација нас је све загушила, ништа се није видјело од прашине. Кад сам мало дошла к себи, примијетила сам да ми десна рука крвари и схватила да сам рањена. Гелер ми је пробио десну шаку, а такођер су ме гелери закачили и у предјелу десне надлактице као и у предјелу врата.

Примијетила сам да двојица сусједа који су били ту скупа са мном, заједно са још људи из наше зграде, да њих двојица леже на бетону. Један од њих, Пашић Рајко је јаукао и схватили смо одмах да је рањен, док други, а то је био Дрљача Мирослав, није давао знаке живота. Сусједи који су се ту налазили са мном прегледали су га и видјели да је погођен са више гелера, а у предјелу ногу имао је тешке озљезде, односно обје ноге су му биле одсјечене гелерима. Пошто се међу присутнима налазила и једна докторица, она је мени и рањеном Пашићу Рајку пружиала прву помоћ, а што нас је фактички и спасило пошто се читав тај дан није могло изаћи ван зграде од безбројних граната које су читав тај дан засипале Нови Град. Гранатирање се наставило и сутрадан тако да сам фактички након два дана које сам провела ту у згради под степеништем успјела да се евакуишем и пребацам до болнице у Приједору."¹²

О страдању Дрљача Мирослава, Пашић Рајка и о свом личном страдању свједочи ШУШКАЛО ЈЕЛА:

“Тога јутра, 18. септембра 1995. године око 9 часова и 20 минута ја сам се затекла у биљној апотеци која се налази у згради у улици Видовданска бр. 10 у Н. Граду. Тада је изненада започела жестока пуцњава из правца Двора на Уни, а затим су почеле одјекивати детонације. Ја сам, заједно са власницом апотеке Маринковић Здравком, истрчала из апотеке, па смо утрчале у стубиште зграде у којој се апотека налази. Ту се налазило више лица која су се склонили под степениште. Вани су одјекивале детонације. Низ степениште је силазио Дрљача Мирослав. Једна од жена које су ту биле упитала га је шта се дешава, а он јој је одговорио да не зна тачно о чему се ради, али да изгледа да су нас напали. Такође је тада извана у стубиште утрчао Пашић Рајко, кога сам такође познавала. Он је негодовао због тога што цивилна заштита није наоружана.

¹¹ Судски документ, Записник о саслушању свједока Пашић Рајка (прилог бр. 10)

¹² Судски документ, Записник о саслушању свједока Тубин Госпове (прилог бр. 11)

Тога момента одјекнула је јака детонација, сјећам се вриска жена и дјече (ту се налазило и четверо дјече). Експлозија ме је одбацила, пала сам на бетон. Дошавши себи угледала сам Дрљача Мирослава како лежи ниже мојих ногу. Био је обливен крвљу и није давао знакове живота, док је Рајко Пашић такође крварио у предјелу главе и молио је једнога од људи који су ту били да му да пиштољ да би се убио. Изгубила сам свијест, даље се ничега не сјећам. Осамнаест дана сам била на болничком лијечењу у Бањој Луци. Када сам доведена у болницу, 4 дана сам била без свијести, и тек пети дан сам дошла себи. Рањена сам гелерима на више мјеста, и то у предјелу лијеве стране лица, гдје сам задобила теже повреде, а такођер и у предјелу лијеве ноге. Пошто ми од нанесене повреде од гелера у предјелу лијеве стране лица недостаје 10 цм вилице (величне кости), осјећам здравствене тегобе у смислу да не могу јести храну у нормалном облику, већ сву тврђу храну морам ситнити.”¹³

О смрти Дрљача Мирослава свједочи ДРЉАЧА НИКОЛА:

“Сутрадан, тј. 18.9.1995. године око 9.00 часова почео је изненадни напад војске Р. Хрватске на општину Нови Град. Пошто се мој покојни син налазио код куће, односно у стану, због изненадног почетка напада обукао је своју војну униформу, и уз наоружање кренуо у јединицу гдје је имао ратни распоред. На изласку из зграде сусрео се са суграђанином Пашић Рајком, гдје су кратко прокоментарисали напад војске на Нови Град, а пошто су по граду и непосредној близини падале гранате, њих двојица су се повукли у стубиште зграде гдје је било станара и грађана који су се сакрили од гранатирања, односно ту су потражили заклон. Мој син Мирослав је стајао испред степеница које воде даље на спрат када је испред самог улаза пала граната од чијег гелера је мој син смртно страдао.”¹⁴

17. Ђурашиновић Мирко; О његовој смрти свједочи ЂУРАШИНОВИЋ ВЕРА:

“Дана 18.9.1995. године у јутарњим часовима, негдје око 9.20 часова, почело је изненадно гранатирање Новог Града од стране војске Р. Хрватске. У вријеме напада мој супруг је са својим радним колегама био на линији уз ријеку Уну, смјештен у кућу Шарац Стеве, која је била видна и погодна мета. Хрватска војска је извршила гранатирање куће у којој се налазио мој супруг, којом приликом је на кућу испалењено више граната. Од гелера испалењених граната мој супруг је смртно рањен, односно подлегао је на лицу мјеста.”¹⁵

18. Жујић Мирјана; О њеној смрти свједочи ЖУЈИЋ БОЖАНА:

“Дана 18. септембра 1995. године у поподневним часовима у насељу Сводна, гдје се налази наша породична кућа, почели су падати артиљеријски пројектили. У кући смо били ја и отац, и када су гранате почеле падати ми смо се склонили у подрум куће. У кући је била и моја мајка, која се такође склонила у подрум куће. Гранатирање је трајало, са краћим прекидима, све до ноћи, а онда се наставило и трајало је читаву ноћ. Читаво то вријеме ми смо били у подруму куће. Надали смо се да ће гранатирање стати, али се оно наставило и сутрадан. Било је негдје око петнаест часова када је једна граната пала у непосредној близини наше куће, и то у правцу врата од подрума куће, на удаљености од једно три до четири метра од врата. У том тренутку ја и моја мајка сједиле смо једна до друге, док се отац налазио на супротној страни подрума. Одјекнула је снажна детонација. Када сам дошла к себи, видјела сам да мајка не даје знакове живота и да је погођена са више гелера, а да јој је лијева рука одбијена. У подруму смо морали бити до вечери и тек тада је гранатирање стало.”¹⁶

¹³ Судски документ, Записник о саслушању свједока Шушкало Јеле, и РС МУП ЦЈБ Бања Лука, ПС Нови Град; Записник о саслушању свједока Јеле Шушкало, 28.7.2005. године ([прилог бр. 12](#))

¹⁴ РС МУП ЦЈБ Бања Лука, ПС Нови Град; Записник о саслушању свједока Николе Дрљаче, 27.7.2005. године ([прилог бр. 13](#))

¹⁵ РС МУП ЦЈБ Бања Лука, ПС Нови Град; Записник о саслушању свједока Вере Ђурашиновић, 26.7.2005. године ([прилог бр. 14](#))

¹⁶ Судски документ, Записник о саслушању свједока Жујић Божане ([прилог бр. 15](#))

19. **Зец Љубица; О њеној смрти свједочи ЗЕЦ МИЛОВАН:**

“Дана 18.9.1995. године у 9.20 часова почео је изненадни напад војске Р. Хрватске на општину Нови Град, односно почело је гранатирање града и приградског насеља. Када је почело гранатирање од стране војске Р. Хрватске видио сам када је кућа у којој сам ја становао и у којој је била моја супруга погођена са више артиљеријских пројектила. Пошто сам на положају био близу куће, под артиљеријском и пјешадијском ватром претрчао сам до куће, ушао у кућу гдје сам у соби затекао мртву моју супругу која је погинула од граната које су погодиле кућу, а истовремено су погодиле и власницу куће *Екић Сенију*.”¹⁷

20. **Ивановић Тијана,**

21. **Црнобрња Младен,**

22. **Црнобрња Рајко;**

О смрти Ивановић Тијане, Црнобрња Младена и Црнобрња Рајка свједочи ИВАНОВИЋ МИЛКА:

“Гранатирање је почело без било каквог повода и трајало је читавог дана, па и у току ноћи. Гранатирање је било тако јако да нисмо могли прећи из једног погона у други, тачније сваких 3 до 5 минута падала је граната и тако је то трајало све до 16 сати када је дошло само до краћег застоја у трајању од 10 минута, да би се затим гранатирање поново наставило. Све гранате су падале из правца Двора. Тек увече око 22.30 часова ја сам изашла из зграде ДП “Сана”, међутим нисам могла ићи својој кући у Туњицу, а у међувремену се у насеље Туњица убацила диверзантска група преко ријеке Уне, и то још ујутро, односно у вријеме почетка гранатирања. Касније сам сазнала да се моја кћерка Тијана у вријеме почетка гранатирања затекла у Новом Граду, те да је била у склоништу у једној од зграда. Муж ми је иначе био на путу у Београду, а у Нови Град дошао је негдје око 23.00 часа, док ми је млађа кћерка остала у кући. Муж ми је обавијештен да је Тијана била заједно са Црнобрња Рајком из Равница и Црнобрња Младеном из Равница. Касније смо сазнали да је Рајко оставио свој аутомобил на аутобуској станици, те су њих троје, пошто је аутомобил остао неоштећен, аутомобилом кренули према кућама.

Диверзантска група се убацила у Туњици, а имам сазнања да су ушли у кућу Балабан Драге, Радановић Бошка, те су ти диверзанти у току читавог дана и вечери дочекивали све оне који су пролазили поред њих и убијали. Убијали су цивиле који су пролазили пјешнице или су се налазили у возилу. Ја нисам ништа знала о Тијани све до сриједи послје подне, уз напомену да је гранатирање почело у понедељак ујутро. Иначе, гранатирање је настављено без прекида другог и трећег дана, дакле, уторак и сриједу. Муж је тражио Тијану и у Бањој Луци и у другим мјестима, међутим у сриједу смо сазнали, након што је престало гранатирање, да је Тијана убијена на магистралном путу недалеко од куће Балабан Драге.

Имам сазнања да је радник СО Нови Град Штрбац Вид био на лицу мјеста када је Тијана нађена мртва на путу, а такође сам чула да је Тијана била око 50 м далеко од возила у којем су били мртви Црнобрња Рајко и Црнобрња Младен, а са којима је заједно кренула према кући. Њихово возило је погођено гранатом из правца Двора на Уни, РХ, те су Рајко и Младен задобили веома тешке повреде од којих су обојица умрли, док је Тијана погођена директно у срце. Мислим да је погођена са више метака. Иначе, Тијана је рођена 2.5.1977. године.

Након Тијанине смрти извршена је обдукција над њеним мртвим тијелом, те се из налаза обдуцента може видјети шта је узрок њене смрти. Иначе, Тијана је управо завршила Гимназију и уписала се на факултет. Сматрам да је њена смрт, као и смрт свих других који су тог дана погинули, и то углавном цивила, посљедица напада из

¹⁷ РС МУП ЦЈБ Бања Лука, ПС Нови Град; Записник о саслушању свједока Милована Зеца, 19.7.2005. године (прилог бр. 16)

правца Двора. Напад је услиједио у најнеповољније вријеме за цивиле, тј. у вријеме када су сви напустили своје куће и када се било тешко склонити, а за напад није било никаквог разлога.”¹⁸

23. Јапунца Боривој; О свом рањавању он свједочи следеће:

“Негдје око 16.00 часова више артиљеријских пројектила пало је у близини куће Шарац Стеве. Један је погодио и саму кућу. Од гелера артиљеријског пројектила који је погодио кућу Шарац Стеве смртно је страдао **Ђурашиновић Мирко**, а ја сам задобио тешке тјелесне повреде у предјелу стомака, лијеве ноге и леђа. Због тешког гранатирања града и приградског насеља на мјесту рањавања остао сам до 20.30 часова, јер прва помоћ није могла доћи до мјеста, односно куће у којој сам рањен.

Након извлачења са мјеста рањавања превезен сам у Дом здравља Нови Град, а одмах потом сам колима хитне помоћи превезен у МЦ Приједор, да би из Приједора због природе повреде био превезен у КБЦ Бања Лука. Из КБЦ Бања Лука превезен сам у Београд на ВМА, гдје сам остао дуже вријеме на лијечењу, а од рањавања су остале трајне посљедице.”¹⁹

24. Јелача Дубравко; О његовој погибији свједочи ВУЈАНОВИЋ ДРАГАН:

“Нисам знао да је хрватска војска прешла на десну страну Уне и да је ушла у насеље Туњица. Идући према насељу Туњица ја сам ушао у то насеље и када сам требао да скренем удесно према згради у којој је Дубравко становао отворена је снажна ватра из пјешадијског оружја по мом возилу и ја сам видио да је метак погодио усред чела Дубравка Јелачу, чија је глава клонула. Зауставио сам возило на удаљености можда око 30 м и пошто нисам могао одмах да отворим врата поред мог сједишта, рекао сам Бојану да изађе из возила и да пузећи дође до лијевих врата и да их са спољне стране покуша да отвори. Бојан је то учинио и отворио је врата, а ја сам изашао из возила. Послије изласка из возила ја и Бојан смо пузећи прешли преко пута за Костајницу и на његовој десној страни ушли у једну кућу. Послије краћег задржавања изишли смо из те куће и кренули кроз шуму, тако да смо стигли на линију коју су држале јединице српске војске.

Непосредно прије него што је отворена ватра на возило којим сам ја управљао, видио сам хрватске војнике који су били удаљени од мог возила поред лијеве ивице коловоза на 10 до 15 м. Видио сам тачно када су они подигли оружје и када су пуцали у возило. Том приликом, поред тога што су погодили Дубравка Јелачу, погодили су и малољетног Бојана Бундала, и то у предјелу десног рамена и врата, а имао је комад метала и у предјелу носа, што је настало вјероватно од експлозије неке бомбе или експлозивне муниције. Успио сам, дакле, да спасим малољетног Бојана, а тијело Дубравка Јелаче нисам могао да извучем, јер у том тренутку његово тијело је било под јаком ватром која је долазила од хрватских војника.

Према томе, хрватски војници су по доласку на територију Републике Српске, то јест на лијеву и десну обалу Уне, убијали све што им се нашло на правцу њиховог наступања. Хрватске војнике сам стварно добро видио, те сам видио моменат када су они пуцали на моје возило. Војници су носили ознаке на којима је писало “Пуме”.”²⁰

25. Кнежевић Милорад; О његовом страдању свједочи КНЕЖЕВИЋ РЕФИКА:

“Око 9 часова почело је гранатирање Н. Града. Том приликом у моју кућу ударила је ракета кроз свјетларник стубишта и пала на мог покојног супруга који је том приликом погођен, али је још давао знаке живота. Мој супруг је погођен док је сједио на столици и том приликом га је пројектил погодио директно у груди, од чега

¹⁸ Судски документ, Записник о саслушању свједока Ивановић Милке (прилог бр. 17)

¹⁹ РС МУП ЦЈБ Бања Лука, ПС Нови Град; Записник о саслушању свједока Боривоја Јапунце, 9.9.2005. године (прилог бр. 18)

²⁰ Основни суд, Нови Град; Записник о саслушању свједока, Кри- 45/97, 11.3.1997. године (прилог бр. 19)

се он срушио, пресјечена му је артерија на лијевој страни врата, а такође је задобио повреде у предјелу главе, и то по челу. Ја сам прискочила и рукама прихватила остатак од пројектила који сам склонила са груди свога супруга. Тај дио пројектила од кога је страдао мој супруг, а који је у облику цијеви, ја сам сачувала и одлучила да га уградим у свом дворишту као опомену на страдања цивила која су се десила у Новом Граду 18. и 19. септембра 1995. године.

Пошто сам склонила пројектил са груди мог супруга и видјела да он још увијек даје знакове живота, истрчала сам ван и у хаосу, који је владао од константних детонација, успјела сам дозвати сусјед Раду Ликара који ми је помогао да супруга евакуишем из Новог Града, те смо га покушали пребацили до болнице у Приједору, али, нажалост, мој супруг је подлегао од задобијених повреда. Ни дан данас ми није јасно како смо успјели стићи живи до Приједора пошто су гранате падале не само по Новом Граду већ и путем чак до Сводне, која је од Н. Града удаљена петнаестак километара. Напомињем још да ми је од детонације приликом гранатирања оштећен слух у знатној мјери, и то по оцјени љекара око 70%, а од претпрљеног шока још увијек осјећам психичке посљедице у смислу да сам принуђена константно трошити средства за умирење.”²¹

26. Кнежевић Стоја,

27. Кнежевић Раде;

О страдању **Кнежевић Стоје** и свом личном страдању свједочи **КНЕЖЕВИЋ РАДЕ**:

“Гранатирање Новог Града започело је 18.9.1995. године неочекивано и изненада. Ујутро тога дана негдје око 9 сати затекао сам се у својој кући у Новом Граду у улици Кулској, број 24, те сам заједно са својом супругом напустио кућу, односно сишао у подрум своје куће и ту провео дан и ноћ. У зору 19.9.1995. године моја супруга и ја напустили смо подрум наше куће и кренули према насељу Туњица у Н. Граду. Ушли смо у то насеље и нисмо знали да је у насељу непријатељска војска која је са подручја сусједне државе Хрватске прешла Уну и ушла у насеље које је у непосредној близини ријеке тј. на њеној десној обали. У насељу нас је необавијештене затекла киша метака из правца Туњица, односно из самог насеља и из правца села Пољавница, које се такође налази уз ријеку Уну низводно и граничи са насељем Туњица.

Како сам изјавио, изненада нас је засула киша метака, ја сам легао на земљу у исто вријеме говорећи својој супрузи која је ишла мало испред мене да учини исто, међутим она се није снашла и видио сам кад је била погођена и кад је пала. Допузао сам до ње, подигао је и видио да је на лицу мјеста остала мртва. Погођена је по мојој процјени метком из снајпера у лијеву страну у предјелу грудног коша, тако да је на леђима с лијеве стране имала простријелну рану. У моменту кад сам је подигао и видио да је мртва и сам сам осјетио да сам рањен. Установио сам да сам рањен такође у лијеву страну у предјелу грудног коша и тад сам још био при свијести.

Оставио сам супругу и, ни сам не знам како, склонио се у оближњи зелени жбун. Ту сам остао, не могу се изјаснити колико. Знам да сам долазио свијести и губио се, те сам након неког времена, о којем се опет не могу изјаснити пузећи кренуо назад ка граду. Кад сам прешао жељезничку пругу наишао сам на војника, обратио му се и установио да је то био српски војник. Питао га сам га могу ли даље ићи према граду тј. према према болници. Он ме питао откуд идем. Ја сам му рекао да сам пошао у Туњицу, да сам тамо рањен и да се сада враћам у град. На то ми је он рекао да су у Туњици непријатељски војници који су прешли Уну и налазе се на српској територији. Кренуо сам даље и успио доћи до Дома здравља у Н. Граду. Тамо ми је пружена прва помоћ, а касније сам возилом пребачен у болницу у Приједор. За све то вријеме трајало је гранатирање Н. Града, односно цијеле општине Нови Град.”²²

²¹ Судски документ, Записник о саслушању свједока Кнежевић Рефике (прилог бр. 20)

²² Основни суд, Нови Град; Записник о саслушању свједока, Кри- 57/97, 17.3.1997. године (прилог бр. 21)

28. **Крнетић Слободан**, О његовој смрти свједочи КРНЕТИЋ РАДА:

“Када сам стигла у Сводну било је око 12 часова. На платоу испред школе у Сводни налазило се пуно људи који су били са тракторима, а било је и доста људи који нису имали превоза па су чекали аутобус. Изненада око 12 часова и 30 минута у Сводни су почеле падати гранате. Пала је прва граната, и то у непосредној близини. Зачула се вриска људи. Ја сам са својима потрчала у правцу зграде школе. Пала је једна граната. Зачула се снажна детонација. Ја сам угледала стрица који је лежао на земљи рањен и крварио, а такође сам угледала оца кога је експлозија гранате одбацила на другу страну и који није давао знакове живота.

Мој отац је од експлозије гранате задобио повреде главе које су биле смртоносне, док је стриц тешко рањен с неколико гелера у предјелу кичме. Ми смо се склонили у подрум неке куће. Гранате су падале са кратким прекидима читав тај дан и читаву ноћ, а наставиле су падати и сутрадан. Ми смо се у јутарњим часовима успјели некако извући из Сводне и запутити у правцу Приједора.”²³

29. **Максимовић Бошко**,

30. **Максимовић Дражен**;

О смрти **Максимовић Бошка** и **Максимовић Дражена** свједочи **МАКСИМОВИЋ МИРА**:

“Истог дана приликом повратка из Приједора мој муж и син су били с возилом у насељу Туњица код Новог Града. Хрватски војници су отворили ватру на то возило из непосредне близине и том приликом убијени су мој муж Бошко и син Дражен. Поред Бошка и Дражена у истом возила налазила се **Гордана Вукојевић** из Добрљина и њених двоје дјеце и то једно старо 17 година, а друго 10 година, па је и њих у истом возилу хрватска војска лишила живота. Према томе, хрватски војници су у том возилу убили пет недужних цивила, од којих су двоје била дјеца.

Није ми познато да ли су хрватски војници зауставили возило па онда пуцали. Ја претпостављам да је возило стало, на основу тога што је мјењач био пребачен у положај за кретање возила уназад. Бошко је вјероватно хтио да побјегне возилом, али су то онемогућили хрватски војници пуцањем у возило с веома кратког растојања. Знам такође да су тога дана хрватски војници прешли пут од Босанског Новог према Костајници и да су били заузели насеље Туњица, међутим послије извјесног времена они су одбачени на лијеву страну обале ријеке Уне.”²⁴

О смрти **Максимовић Бошка** и **Максимовић Дражена** свједочи **ДРЉАЧА ГОЈКО**:

“Ушавши у двориште болнице испред мртвачнице угледали смо много тијела прекривених декама. Упитали смо особље болнице за тијела погинулих Максимовић Бошка и Дражена. Они су нам, погледавши на списак, рекли гдје се налазе. Пронашавши тијела препознали смо наведене. Били су усмрћени ватреним оружјем.”²⁵

31. **Маринковић Здравка**; О свом рањавању она каже:

“Од гелера гранате ја сам задобила повреде у предјелу стомака, лијеве наткољенице и поткољенице. Након рањавања сва лица су превезена у измјештену болницу ради збрињавања. За себе могу рећи да сам превезена у болницу Приједор, гдје сам подвргнута хируршком захвату. Од посљедица рањавања и данас у предјелу трбушне шупљине имам гелере који су остали.”²⁶

²³ Судски документ; Записник о саслушању свједока Крнетић Раде (прилог бр. 22)

²⁴ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Костајница; Записник о узимању изјаве од лица, број 10-1-11/02-48/05; 6.4.2005. године (прилог бр. 23)

²⁵ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Костајница; Записник о узимању изјаве од лица, број 10-1-11/02-60/05; 25.4.2005. године (прилог бр. 24)

²⁶ РС МУП ЦЈБ Бања Лука, ПС Нови Град; Записник о саслушању свједока Маринковић Здравке, 28.7.2005. године (прилог бр. 25)

32. **Менићанин Љуба; О њеној погибији свједочи МЕНИЋАНИН ЈОВО:**

“Када сам ушао, унутра није било никога. Вратио сам се назад и чуо сам од неких људи да ми је мајка настрадала од гранате и то у улици која се налази у близини Дома здравља Нови Град. Погођена је гелерима у главу и у леђа у предјелу кичме. Од задобијених повреда мати је подлегла.”²⁷

33. **Мрђеновић Даринка; О њеном рањавању свједочи ПИЛИПОВИЋ МИРКО:**

“Било је то, дакле, 18.9.1995. године у јутарњим часовима. Ја сам се скупа са својом свастиком Мрђеновић Даринком затекао на пијаци у Н. Граду. Било је негдје око 9 часова и 20 минута. На пијаци се налазило прилично људи. Изненада је из правца Двора на Уни започела паљба и детонације. Људи који су се затекли на пијаци почели су у паници трчати на различите стране тражећи заклон. Ја сам са својом свастиком истрчао са пијаце, па смо се запутили према центру града. Чим смо изашли на цесту поред пијаце, а која гледа у правцу моста преко ријеке Уне у правцу Матијевића, изненада је моја свастика јаукнула и рекла ми да је погођена, али је успјела претрчати још неколико метара и на мјесту гдје се налази фотографска радња преко пута кафића “Болеро” она је пала. Била је обливена крвљу. Видио сам да је рањена у предјелу десне стране груди. На срећу, ја сам успио зауставити један аутомобил који је тада наишао, па смо је ја и возач тог аутомобила положили у аутомобил, па је одвезена у Дом здравља.

Све вријеме одјекивале су снажне детонације, артиљеријски пројектили падали су на све стране и чула се снажна паљба из пјешадијског наоружања. У Дому здравља мојој свастиви пружена је прва помоћ, а одатле је превезена у Приједор. Касније сам сазнао да је погођена пушчаним зрном у предјелу десне стране леђа испод плећке, а метак је изашао у предјелу десне дојке. Дуже вријеме је била на болничком лијечењу, јер је било попутних посљедица пошто се рана на дојци гнојила. Од задобијених повреда и данас осјећа здравствене тегобе.”²⁸

34. **Мутић Живко; О свом заробљавању он свједочи следеће:**

“Дана 19.9.1995. године око 10.00 часова заједно са **Крнетић Брацом** кренуо сам у правцу “Лигношпера” кроз насеље Туњица, и то старим путем, у намјери да потражимо једног колегу, не знајући да је на подручју Туњица ушла хрватска војска, односно јединица која је имала ознаке “Тигрови”, а који су нас на старом путу на узвишењу званом “Мешиновац” пресрели и заробили. Након заробљавања присилили су нас да преко Уне њиховим гуменим чамцем до Двора превеземо њихове погинуле и рањене војнике, што смо учинили у три наврата, односно превозили смо све до 13.00 часова. У Туњици сам видио њихове погинуле и рањене војнике и 23 погинула мјештанина насеља Туњица које су убили хрватски војници, односно сви су били убијени ватреним оружјем, што значи да нису погинули од испалених граната од стране хрватске војске. Након што смо извршили превоз погинулих и рањених хрватских војника, нас су чамцем довели преко Уне и уз ријеку Жировац до бензинске пумпе у Двору, гдје су нас извели из чамца, везали нам руке, а преко очију нам ставили повез и путничким возилом марке “Голф” бијеле боје довели нас до своје команде која је била смјештена у Дому здравља Двор. По доласку у Дом здравља почело је испитивање гдје се налазе наши положаји, гдје се налазе тенкови и друга артиљерија као и за положај наших јединица, а приликом испитивања малтретирали су нас и тукли.

Испитивање је трајало све до вечерњих часова, када су нас комби возилом превезли у Сисак, гдје смо преноћили у једној спортској дворани која се налази у близини полиције. По доласку у Сисак такође смо били испитивани и тучени, а ту смо остали до слиједећег дана, када смо одведени на саслушање код судије Бараћ Жељка који

²⁷ Основни суд, Нови Град; Записник о саслушању свједока Менићанин Јове (прилог бр. 26)

²⁸ Судски документ, Записник о саслушању свједока Пилиповић Мирка (прилог бр. 27)

нас је саслушао, те нам усмено рекао да нисмо криви. Потписали смо рјешење, али га нисмо добили, а након потписивања судија нам је рекао да идемо у размјену. Истог дана превезени смо у Загреб, улица Влашка, гдје се налазила команда полиције чији командант је био Лаушић Мате, који нас је и испитивао. Ту смо остали десет дана. За то вријеме смо били тучени и малтретирани, а били смо смјештени са још једним лицем српске националности из Дубице које се звало **Грбић Ранко**.

Након десет дана смо заједно сва тројица превезени у Сплит у затвор “Лора”, гдје смо остали све до размјене која је извршена 1997. године. За вријеме боравка у затвору “Лора” били смо тучени и малтретирани. Водили су нас да радимо физичке послове у Дуго Село, Книн, Шибеник, Бенковац итд. У “Лори” смо затекли 19 заробљених Срба, које знам поименично, а у прилогу изјаве дајем списак заробљених Срба у затвору “Лора” који су заједно са мном размијењени.

У затвору “Лора” у Сплиту остао сам до 4.8.1997. године, када смо размијењени с тим што је Крнетић Брацо размијењен 40 дана прије него ми остали. Док сам се налазио у Сиску препознао сам Молек Крешу, а он је и мене препознао, јер је он из Новог Града због чега ме је он највише и физички злостављао у Сиску. Командант логора у затвору у “Лора” у Сплиту био је Бозул Ивица, а касније га је замијенио Лаушић Иван, док су чувари у затвору били Дуњић Томо, Жижић Никола, Жижић Мате, Грујица Грујо, Прањић Иван, док се поименично других више не могу сјетити. Посљедице боравка у заробљеништву у Хрватској и данас осјећам и трајно ће на мене утицати, односно на моје здравствено стање.”²⁹

35. Недимовић Милка; О свом рањавању она свједочи сљедеће:

“Не знам колико је часова могло бити када смо стигли до насеља Петковац. Изненада се зачуо фијук гранате. Мој муж је повикао: “Лезите”, те су истог часа и он и двоје наше дјеце (син од 15 година и кћерка од 17 година) полијегали на земљу. Пошто сам ја носила двије торбе нисам успјела на вријеме лећи на земљу. Сагнула сам се, пошавши да легнем, када сам осјетила да ме је нешто опекло по леђима. Зачула се јака детонација. Убрзо иза прве гранате пала је и друга. Засуло ме је блато. Уплашена сам погледала према дјечи. Видјела сам да је кћерка жива и здрава, а такође и син који је био легао у један јарак поред пута. Тада сам осјетила да ми нешто топло цури низ леђа, а затим сам осјетила и слабост, те сам схватила да сам рањена. Морала сам лећи на земљу. Наишао је један аутомобил, али у њему није било мјеста. Након извјесног времена наишао је један комби који је мој син успио зауставити, па су ме повезли у правцу Приједора. Довезена сам у Приједор и ту ми је у болници пружена прва помоћ. Рањена сам гелером који је ушао са десне стране леђа, те након што је поломио једно ребро рикошетирао, те се зауставио у подручју главне срчане артерије. Пошто вађење гелера захтијева прецизну хируршку интервенцију за коју не постоје услови у бањалучкој болници, тај ми гелер још увијек није одстрањен.”³⁰

36. Плавањац Бране; О његовој смрти свједочи ВОЈНОВИЋ НАДА:

“Дана 18.9.1995. године у јутарњим часовима дошло је до изненадног напада хрватске војске на Нови Град и приградска насеља, између којих и на Пољавнице, гдје се налази предузеће у којем је радио мој супруг. Почетком гранатирања, како сам касније сазнала, мој супруг је напустио предузеће и кренуо према граду у намјери да дође кући, код породице. Крећући се од предузећа у правцу града пролазио је кроз насеље Туњица у које су већ били ушли хрватски војници преко ријеке Уне. Не знајући за то мој супруг је у Туњици рањен од стране хрватских војника, од чега је и подлегао.”³¹

37. Стојаковић Милица,

²⁹ РС МУП ЦЈБ Бања Лука, ПС Нови Град; Записник о саслушању свједока Мутвић Живка, 29.12.2004. године (прилог бр. 28)

³⁰ Судски документ, Записник о саслушању свједока Недимовић Милке (прилог бр. 29)

³¹ РС МУП ЦЈБ Бања Лука, ПС Нови Град; Записник о саслушању свједока Наде Војновић, 5.8.2005. године (прилог бр. 30)

38. **Стојаковић Мирко;**

О рањавању **Стојаковић Милице** и свом личном рањавању свједочи **СТОЈАКОВИЋ МИРКО**:

“Дана 18.9.1995. године, док сам се кретао ка Новом Граду у колони од три трактора, по нашем доласку у Нови Град у близини војне касарне, а на магистралном путу Нови Град - Приједор испред зграде Полицијске станице у Новом Граду пала је граната за коју мислим да је дошла из правца Републике Хрватске. Од детонације наведене гранате рањени смо моја супруга и ја. Ја сам задобио повреде главе, тачније задобио сам повреде ока, док је моја супруга Милица задобила далеко теже тјелесне повреде. Ја сам цијело вријеме био у свјесном стању. Прва помоћ и збрињавање било је у Дому здравља Нови Град, који је такође у непосредној близини мјеста пада, и док смо долазили до Дома здравља гранатиран је на Нови Град из правца Двора у Републици Хрватској.

Од силине детонације мислио сам да ништа живо не може остати у граду. У једном моменту, док је настало затишје, а након што нам је указана лекарска помоћ, моју супругу и мене, као и још нека друга лица које су била рањена, војним камионима пребацили су из Новог Града за КЦ Приједор неки војници и медицинско особље, није ми познато како се зову. На медицинском третману у Приједору задржан сам три дана, а затим пребачен у МЦ Бања Лука, гдје сам био на лијечењу тачно 37 дана. Након овог отпуста из болнице боравио сам код своје куће извјестан период, те сам опет због задобијених повреда био принуђен да идем на лијечење, па сам се на лијечењу задржао у овом другом циклусу око мјесец и по дана.”³²

О рањавању **Стојаковић Мирка** и о свом личном рањавању свједочи **СТОЈАКОВИЋ МИЛИЦА**:

“Дана 18.9.1995. године, док смо се кретали ка Приједору у колони од три трактора у којима су били чланови породице Стојаковић, по нашем доласку у Нови Град у близини војног објекта касарне у Новом Граду, полицијске станице у Новом Граду на раскршћу, дошло је до гранатирања Новог Града. Прва граната која је пала, пала је на удаљености око један метар од нашег трактора, а који је возио мој супруг Мирко. Од експлозије и граната задобили смо повреде и Мирко и ја. Ја сам рањена у предјелу грудног коша, главе, руку, врата, стомачног дијела и препоне ноге. Након задобијених повреда и супруг и ја смо пребачени у Дом здравља Нови Град, који се налази у непосредној близини мјеста нашег рањавања, гдје нам је пружена прва лијечничка помоћ.”³³

39. **Таборин Мара; О њеној смрти свједочи ТАБОРИН ВЛАДИМИР:**

“Моја је супруга Мара покушала да побјегне из насеља у правцу брда Кула, које је иначе под шумом, међутим, хрватска војска је пресрела и убила.”³⁴

40. **Ђирић Миливој; О његовој смрти свједочи ЂИРИЋ ВЛАДАН:**

“Дана 18.9.1995. године у поподневним часовима мој покојни отац Миливој, рођен 1952. године у Шапцу, ишао је из правца Новог Града у правцу Пољавница, ка насељу зв. “Економија”, гдје смо становали, те том приликом свратио у фирму “Лигношпер”, гдје је био запослен, те док је разговарао са директором Сузић Недељком пала је граната испаљена са територије Републике Хрватске, те погодила једну зграду погона, а распрснути гелери погодили су мог оца у предјелу главе. Услед повреда на глави отац је на лицу мјеста преминуо.”³⁵

³² РС МУП ЦЈБ Бања Лука, ПС Нови Град; Записник о саслушању свједока Стојаковић Мирка, 4.9.2005. године (прилог бр. 31)

³³ РС МУП ЦЈБ Бања Лука, ПС Нови Град; Записник о саслушању свједока Стојаковић Милице, 4.9.2005. године (прилог бр. 32)

³⁴ Основни суд, Нови Град; Записник о саслушању свједока, Кри- 56/97, 17.3.1997. године (прилог бр. 33)

³⁵ РС МУП ЦЈБ Бања Лука, ПС Нови Град; Записник о саслушању свједока Ђирић Владана, 17.8.2005. године (прилог бр. 34)

41. Шкорић Нада; О свом рањавању она свједочи сљедеће:

“Дана 16.9.1995. године заједно са осталим становништвом ја сам избјегла из Крупе на Уни, те сам најприје два дана боравила у селу Рујишка, а потом смо 18. септембра 1995. године нас неколицина избјеглица аутобусом превезени у Сводну. Смјестили су нас у прихватни центар који је организован у школској згради у Сводни. Тога истог јутра смо стигли у Сводну и смјестили се. Речено нам је да се морамо пребацити даље према Приједору. Ми смо спремили своје ствари и изашли смо на плато испред школске зграде очекујућу аутобус који ће нас пребацити до Приједора.

Негдје око 11 часова изненада су по Сводни почеле падати гранате. Нисмо дошли себи од шока изазваног детонацијом од пада првих граната, када сам изненада, скоро као у бунилу, осјетила снажну буку и некакав јако топао зрак који је струјао, а већ сљедећег момента одјекнула је снажна детонација. Одједном је наступила мртва тишина, није се чула вриска народа; отворила сам очи, а околу се није ништа видјело од прашине и дима. Ја сам лежала на земљи осјећајући да сам нечим затрпана, у ствари била сам затрпана земљом и комадима цигле. Осјећала сам јако зујање у глави, некако сам се ослонила на руку, извукла се испод те хрпе земље, те се покушала усправити. Прашина се полако разилазила, по платоу су лежали мртви и рањени људи, а поред њих су лежале разбацане ствари. Покушала сам коракнути неколико корака, а низ леђа сам осјећала топлину и нешто љепљиво и тек тада схватила да сам рањена. Након што сам корачала неколико метара, пошто нисам имала више снаге, срушила сам се. Изгубила сам свијест, а када сам поново дошла к себи, разгледајући околу почела сам препознавати људе који су лежали. То су све били људи из Крупе на Уни који су скупа са мном чекали аутобус ту на платоу испред школе. Одатле сам одвезена у приједорску болницу. Дужи период налазила сам се на болничком третману, јер сам рањена у врат, и то гелером величине 1,5 пута 1,5 цм (рањена сам у предјелу између петог и седмог кичменог пршљена). Такође сам рањена и са више ситних гелера у предјелу леђа. Од претрпљеног рањавања још увијек осјећам здравствене тегобе.”³⁶

42. Шушкало Јела; О свом рањавању она каже:

“Гелер гранате која је пала испред самог улаза у зграду погодио ме је испод лијевог уха и у потпуности ми је оштетио лијеву страну вилице, лијеви образ, душник, зубе, а задобила сам и прострелну рану лијеве поткољенице. Након рањавања изгубила сам свијест, тако да ми није познато ко ме је превезао у КБЦ Бања Лука, гдје сам пети дан дошла свијести. Док сам била на лијечењу, имала сам више операција ради збрињавања рана задобијених од гелера, а последице рањавања су и данас видне, односно немам лијеве доње вилице, немам зуба и доњег дијела лијевог уха.”³⁷

³⁶ Судски документ, Записник о саслушању свједока Шкорић Наде (прилог бр. 35)

³⁷ Судски документ, Записник о саслушању свједока Шушкало Јеле (прилог бр. 36)

4.2 МАТЕРИЈАЛНЕ ШТЕТЕ

Приликом гранатирања од стране ХВ на Нови Град и околину пало је око 3.000 артиљеријских пројектила разних калибара. Причињена је огромна материјална штета (вишемилионска) на привредним објектима, стамбеним зградама, породичним кућама, а уништен је већи дио инфраструктуре. Дакле, мета напада су били углавном цивилни објекти.

4.2.1 Оштећени привредни објекти

1. **Зграда Основног суда** (објекат се састоји од три етаже); причињена је велика материјална штета. На зграду и око зграде пало је више граната, а усљед детонација полупана су сва стакла, оштећена је фасада. У приземљу зграде потпуно је уништена једна канцеларија, док је на спрату једна канцеларија претрпјела знатна оштећења. Уништен је канцеларијски намјештај и зидови просторија.
2. **Основна школа “Свети Сава”** (удаљена од ријеке Уне око 30 метара) у улици **Пионирској**; око саме школе, а и на кровите зграде пало је више разорних граната, усљед чега су уништена стакла и оштећена је фасада.
3. **Основна школа у улици Иве Андрића** је оштећена од дејства артиљеријских пројектила.
4. **Вијећница** (споменик културе под заштитом државе) у улици **Његошевој број 2**; објекат је погођен са више артиљеријских граната, те је у знатној мјери оштећен и са вањске и са унутрашње стране. Деформисан је конструктивни систем зграде.
5. **Зграда Скупштине општине у улици Петра Кочића.**
6. **Хотел “Уна” у улици Његошевој (улица Добриле Грубор)**; овај хотел је иначе власништво предузећа “Јединство”. На овом објекту је причињена велика материјална штета. Оштећена је тераса на крову хотела, гдје је направљена пробојна рупа промјера 120×140 центиметара, полупане су стаклене стијенке у пословном дијелу хотела, ресторану, сали за састанке, рецепцији, те у смјештајном дијелу хотела уништена је једна од соба, оштећен је инвентар, полупана стакла.
7. **Зграда СИЗ** (стамбено-комуналне дјелатности) и **ПИО у улици Карађорђевој**; на 4. спрату ове зграде у знатној мјери је демолиран стан Милана Вујиновић, а на згради је оштећено кровите, фасада, а и већи дио прозорских стакала је полупан.
8. **Зграда “Електричног предузећа”** са трафо станицом, у улици **Бранка Ђопића број 2**; гађана је са више артиљеријских пројектила. Разбијена су сва стакла, оштећена фасада и високонапонски трансформатор од 35 КВ.
9. **“Водовод”** и сами бунари за напајање града питком водом у улици **Гаврила Принципа**; гађан је са више артиљеријских пројектила. На овом објекту је пробијен зид са западне стране. Унутрашњост објекта скоро потпуно је уништена, те су разбијена стакла и оштећене фасаде околних стамбених зграда и породичних кућа.

ЛОКАЦИЈЕ ПОЧИЊЕНИХ МАТЕРИЈАЛНИХ П

ШТЕТА НА УРБАНОМ ПОДРУЧЈУ НОВОГ ГРАДА

- 10. Зграда ПТТ у улици Миће Шурлана број 7;** овај објекат је гађан са више артиљеријских пројектила. У знатној мјери оштећен је улаз и просторије шалтер сале. На објекту и техници причињена је огромна материјална штета.
- 11. Дом здравља и стационар у улици Младена Стојановића;** налазили у то вријеме у њему су се болесници на лијечењу и породиље, а доведена су рањена и погинула лица приликом гранатирања града. Овај објекат погођен је са 11 артиљеријских пројектила, док су двије гранате директно погодиле кров зграде у којој су се налазили породилиште и стационар. Причињена је велика материјална штета. Оштећен је кров зграде, поразбијана су стакла на згради, уништено је складиште хране, те “Панасоник” телефонска централа, затим 12 телефонских апарата, ултразвук “Хитачи” и двије сонде за ултразвук, телефакс “Панасоник”, те стерилизатори, рефлектори, гријалице, вентилатори и друго, а у кругу Дома здравља оштећена су четири санитарска возила, као и возила грађана која су се ту тренутно налазила.
- 12. Зграда солидарности у улици Кнеза Лазара бб;** погођена је са више артиљеријских пројектила, потпуно су уништена два стана, прочеље зграде и сва стакла на згради.
- 13. Зграда тј. десетоспратни небодер** у којој се налази Радио станица у улици Карађорђевој број 1; на самом небодеру, просторијама и уређајима Радио Новог Града причињена је велика материјална штета. Зграда је погођена са седам хаубичних и тенковских пројектила, те је претрпјела оштећења на вањским носивим зидовима, а два стана су потпуно уништена, као и димњак на крову зграде.
- 14. Робна кућа** (власништво ТП “Јединство”) у улици Надежде Петровић; овај објекат је погођен са више артиљеријских пројектила и на њему је причињена велика материјална штета.
- 15. Зграда СДК у улици Карађорђевој** (центар града); полупани су сви излози, оштећене су фасаде и кровишта, а у знатној мјери оштећено је и кровиште.
- 16. Аутобуска станица у улици Бањалучкој;** погођена је са више артиљеријских пројектила. Оштећено је кровиште приватних радњи и угоститељских објеката.
- 17. Ветеринарска станица у улици Краља Петра Првог Ослободиоца;** овај објекат је погођен са више артиљеријских пројектила. Разбијени су прозори и оштећено је кровиште.
- 18. Предузеће “Козарапревоз” у улици Краља Петра Првог Ослободиоца;** управна зграда је погођена артиљеријским пројектилом у вањски носиви зид, полупана су стакла и оштећен је дио пословног простора, кровиште и више аутобуса.
- 19. Царинарница у улици Краља Петра Првог Ослободиоца;** на овом објекту причињена је велика материјална штета. На згради је погођен вањски носиви зид који је претрпио оштећења у смислу пробојних рупа великог пречника, те конзолна плоча над улазом, разбијена су сва стакла и оштећена је фасада и кровиште.
- 20. Жељезничка станица,** оштећена је сама зграда, контактна мрежа и електрични водови.

ЛОКАЦИЈЕ ПОЧИЊЕНИХ МАТЕРИЈАЛНИХ ШТЕТА НА УРБАНОМ ПОДРУЧЈУ НОВОГ ГРАДА

1. Зграда Основног суда (стр.59)
2. Основна школа "Свети Сава" ул.Пионирска (стр.59)
3. Основна школа ул.Иве Андрића (стр.59)
4. Вијећница ул.Његошева бр.2 (стр.59)
5. Зграда Скупштине општине ул.Петра Кочића (стр.59)
6. Хотел "Уна" ул.Његошева (стр.59)
7. Зграда СИЗ и ПИО ул.Карађорђева (стр.59)
8. Зграда "Електричног предузећа" ул.Бранка Топића бр.2 (стр.59)
9. "Водовод" ул.Гаврила Принципа (стр.59)
10. Зграда ПТТ ул.Миће Шурлана бр.7 (стр.62)
11. Дом здравља и стационар ул.Младена Стојановића (стр.62)
12. Зграда солидарности ул.Кнеза Лазара бб (стр.62)
13. Зграда тј. десетоспратни небодер ул.Карађорђева бр.1 (стр.62)
14. Робна кућа ул.Надежде Петровић (стр.62)
15. Зграда СДК ул.Карађорђева (стр.62)
23. Предузећа "Грађевинар" и "Станосервис" ул.Иве Андрића (стр.64)
24. Војна касарна ул.Младена Стојановића (стр.64)
25. Зграда МУП ул.Младена Стојановића (стр.64)
26. Мост на ријеци Сани ул.Миће Шурлана (стр.64)

21. Складиште “Крајинапромета”, иза аутобуске станице; оштећено је кровиште и разбијена су стакла усљед детонација.
22. Творница “Лигношпер” у насељу Пољавнице; запаљен је погон лакирнице, те је настала већа материјална штета, оштећен је кров фурнирнице и потпуно су уништене двије хале фурнирнице, као и машине за производњу, оштећена је и котловница, кран за дизање балвана (дрвета), двије радионице - браварска и електро.
23. Предузећа “Грађевинар” и “Станосервис” у улици **Иве Андрића**; на објектима и постројењима ових предузећа причињена је велика материјална штета.
24. Војна касарна у улици **Младена Стојановића**; гађана је неутврђеним бројем артиљеријских пројектила; зграда и простор око зграде погођени су са више артиљеријских пројектила, причињена је огромна материјална штета на самим објектима, службеним аутомобилима који су се налазили паркирани поред зграда, као и приватним аутомобилима који су се ту затекли.
25. Зграда МУП у улици **Младена Стојановића**; гађана је неутврђеним бројем артиљеријских пројектила; зграда и простор око зграде погођени су са више артиљеријских пројектила, причињена је огромна материјална штета на самим објектима, службеним аутомобилима који су се налазили паркирани поред зграда, као и приватним аутомобилима који су се ту затекли.
26. Мост на ријеци Сани у улици **Миће Шурлана** је оштећен.

4.2.2 Оштећени стамбени објекти

- а. “Ламела” (стамбена зграда грађена у четири етаже) у улици **Његошевој број 4**; на зграду и око ње испаљено је десетак пројектила (панцираних тенковских граната) који су направили пробојне рупе читавом дужином објекта промјера око 140 × 140 центиметара. У овој згради оштећено је 9 станова. Сви пословни простори испод зграде су уништени.
- б. Породична кућа **Николе Омазића** у улици **Гаврила Принципа број 13**; једна граната погодила је подрумски зид куће, те је на истом мјесту направила пробојну рупу промјера 100×100 центиметара. Пробијен је бетонски темељ, разбијена су сва прозорска стакла на кући. Тада је разбијена шофершајба на аутомобилу Омазић Николе.
- с. Стамбена зграда у улици **Гаврила Принципа број 11**; погођено јој је кровиште и разбијено и оштећено доста прозорских стакала.
- д. Породична кућа у улици **Симе Кондића број 20**; оштећено је прочеље куће, срушен зид, полупана стакла и на овој и на околним кућама.
- е. Породична кућа **Ђукић Војкана** у улици **Пере Дрљаче број 10**; потпуно је срушена нижа тераса, оштећен зид и потпуно разбијени прозори.
- ф. Стамбена зграда у улици **Његошевој бб**; у приземљу зграде били су смјештени приватно предузеће “Иватрејд”, приватна пољопривредна апотека и подрум пића. Зграда је усљед гранатирања запаљена, тако да су остале само контуре зидова, а кровиште је потпуно уништено.

ЛОКАЦИЈЕ ПОЧИЊЕНИХ МАТЕРИЈАЛНИХ ШТЕТА НА УРБАНОМ ПОДРУЧЈУ НОВОГ ГРАДА

- a. "Ламела" ул.Његошева бр.4 (стр.64)
- b. Породична кућа Николе Омазића ул.Гаврила Принципа бр.13 (стр.64)
- c. Стамбена зграда ул.Гаврила Принципа бр.11 (стр.64)
- d. Породична кућа ул.Симе Кондића бр.20 (стр.64)
- e. Породична кућа Војкана Ђукића ул.Пере Дрљаче бр.10 (стр.64)
- f. Стамбена зграда ул.Његошева бб (стр.64)
- j. Породичне куће ул.Кнеза Лазара бр. 3 и За (стр.66)
- k. Породична кућа Милана Кнежевића (стр.66)
- l. Породичне куће ул.Војводе Степе бр.59, 61, 63 (стр.66)
- m. Стамбена зграда ул.Стојана Ђелића бр.31 (стр.66)
- p. Небодер ул.Караборћа Петровића бр.7 (стр.66)
- q. Вишеспратна стамбена зграда ул.Караборћа Петровића бр.73 (стр.66)

- **g. Породична кућа, иза стадиона ФК “Слобода”, на броју 72;** погођена је са два артиљеријска пројектила, у знатној мјери оштећена.
- **h. Стамбена зграда солидарности у насељу Јабланица;** погођена је са више артиљеријских пројектила. На овој згради је причињена велика материјална штета.
- **i. Вишеспратна стамбена зграда у улици Гаврила Принципа број 11;** погођена је са више артиљеријских пројектила. Зграда је оштећена у знатној мјери.
- **j. Породичне куће у улици Кнеза Лазара бројеви 3 и 3а;** власништво Ђуре и Добрила Колунције; погођене су са двије гранате, у знатној мјери су уништени кровови.
- **k. Породична кућа у насељу Реповац;** власништво Милана Кнежевић, који је тада тешко рањен, а касније је од последица рањавања преминуо. Кућа је погођена артиљеријским пројектилом и оштећена.
- **l. Породичне куће у улици Војводе Степе бројеви 59, 61, 63;** знатно су оштећене.
- **m. Стамбена зграда у улици Стојана Ђелића број 31, насеље Реповац;** погођена је са више артиљеријских пројектила. На згради је у већој мјери оштећен стан број 1.
- **n. Породичне куће у улици Војводе Степе бројеви 59, 61, 63;** знатно су оштећене.
- **o. Вишеспратна стамбена зграда у којој је смјештена Развојна банка у улици Карађорђа Петровића;** на овој згради је причињена велика материјална штета.
- **p. Небодер у улици Карађорђа Петровића број 7;** погођен је са више пројектила и у њему је оштећено више станова.
- **q. Вишеспратна стамбена зграда у улици Карађорђа Петровића број 73;** ова зграда је погођена са више артиљеријских пројектила, тачније погођени су станови Сњежане Пепић и Милана Вујина. На згради је причињена велика материјална штета.
- **r. Пет породичних кућа у улици Краља Петра I Ослободиоца;** све ове куће су у знатној мјери оштећене.
- **s. Зграда испред жељезничке станице (кафана “Парнас”);** са више артиљеријских пројектила погођена је у кров, те је претрпјела оштећења кровне конструкције.

4.2.3 Оштећени објекти у приградским насељима и селима

1. У приградском насељу Туњица укупно је оштећено 357 стамбених јединица (станови, породичне куће и пропратни објекти).
2. У селу Пољавнице оштећено је 128 стамбених објеката и породичних кућа.

ЛОКАЦИЈЕ ПОЧИЊЕНИХ МАТЕРИЈАЛНИХ ШТЕТА НА УРБАНОМ ПОДРУЧЈУ НОВОГ ГРАДА

- 16. Аутобуска станица ул.Бањалучка (стр.62)
- 17. Ветеринарска станица ул.Краља Петра I Ослободиоца (стр.62)
- 18. Предузеће "Козарапревоз" ул.Краља Петра I Ослободиоца (стр.62)
- 19. Царинарница ул.Краља Петра I Ослободиоца (стр.62)
- 20. Жељезничка станица (стр.62)
- 21. Складиште "Крајинапромета" (стр.64)

- г. Пет породичних кућа ул.Краља Петра I Ослободиоца (стр.66)
- с. Кафана "Парнас" (стр.66)

3. У селу **Сводна** оштећено је **17** породичних кућа са попутним објектима и **двје** вишеспратне стамбене зграде.
4. У селу **Жуљевица** оштећене су породичне куће, на којима је причињена велика материјална штета.
5. У селу **Радомировац** оштећена је **једна** породична кућа.

Ратна штета по процјени Комисије за процјену ратне штете подијељена је у следеће категорије:

1. Директна ратна штета на привредним објектима (државна предузећа, пољопривредна предузећа, школе и др.) износи 76.483.790 КМ.
2. Ратна штета причињена на индивидуалним стамбеним кућама у пет мјесних заједница (Пољавнице, Нови Град, Сводна, Жуљевица, Радомировац) износи 5.968.800 КМ.
3. Ратна штета на државним становима (укупно 38 станова) износи 860.000 КМ.
4. **УКУПНА РАТНА ШТЕТА ИЗНОСИ 83.312.590 КМ.**

Поред материјалне штете на стамбеним и приватним објектима, оштећен је и један број моторних возила:

1. **ТМВ марке “застава 508”**, регистрацијске ознаке ПД 14-58, власништво “Житопромета” из Приједора;
2. **“Фолксваген цета”**, регистрацијске ознаке ПД 82-63;
3. **“Југо 128”**, бијеле боје, без регистрацијске ознаке;
4. **Камионска тешка приколица без тегљача**, регистрацијске ознаке ПД 90-97, на којој је натоварен булдождер, власништво Сузић Миле из Костајнице;
5. **“Фолксваген голф”**, тип два, бијеле боје, без регистрацијске ознаке, власништво Слијепчевић Миленка из Козарске Дубице,
6. **“Југо скала 55”**, црвене боје, без регистрацијских ознака.³⁸

4.2.4 Свједочења о материјалној штети

1. **Зграда ПТТ у улици Миће Шурлана број 7; О посљедицама оштећења објеката свједочи МАРИНКОВИЋ ДРАГОМИР:**

“Негдје око 10 сати једна граната је пала испред самог улаза у зграду поште, а од снаге те детонације избијена су улазна врата, врата главне сале, те врата кабинског посредника, а оштећени су и стропови у приземљу, инсталације које су биле постављене управо по тим строповима, те су чак оштећене инсталације, односно цијеви централног гријања. Услед снаге детонације отворена су сва врата у приземљу,

³⁸ Документ се налази у Архиву Републичког Секретаријата за односе са Међународним кривичним судом у Хагу и истраживање ратних злочина.

разбијена сва врата у приземљу зграде, уништена два телефонска аутомата, те је чак отворен један сеф услед снаге детонације. Ми из техничке службе, а било нас је шестеро у екипи, учинили смо све што је било могуће да бисмо заштитили опрему и омогућили функционисања АТЦ-а унаточ нестанку електричног напајања, те унаточ готово непосредном гранатирању током читавог дана.

На Н. Град се пуцало готово свим оруђем, с тим што се могло распознати дејство тенкова, минобацача, вебеерова итд. Зграда поште погођена је једном гранатом. Погођене су многе зграде и објекти у близини, а дејствовало се по широм подручју града. У току ноћи престало је гранатирање да би се идућег јутра, 19.9.1995. године поново наставило и готово трајало читав дан. У току послеподнева 18.9.1995. прекинуте су везе са Приједором и Бањом Луком. Иначе, поред оштећења у згради поште, услед детонације испред саме зграде дошло је до великих оштећења на ПТТ мрежи на подручју центра града, Јабланице, Туњица, Пољавница, "Лигношпера" и "Видорије"³⁹.

Послије дводневне цивилне усташке агресије

Нови Град се одбранио

Хиљаде смртоносних усташко-муслиманских пројектила два дана је тукло искључиво по цивилним објектима и насељима Новог Града • Посљедице бјесомучног гранатирања су велике: погинуло је између 30 и 50 цивила и причињена велика материјална штета • Знатна разарања претрпјела је женска конфекција „Сана“ • Нови Град је одвојено свим нападима охрарен присуством срчаних бораца своје, новоградске бригаде, који народу овог краја уливају велику наду

НОВИ ГРАД, 20. септембра - Пуна два дана трајало је гранатирање самог градског језгра Новог Града. Убојите гранате су погађале само и искључиво цивилне циљеве, а којих би других и било у толико урбаној средини? Разарања су огромна. За сада се барата чак и са више од 40 погинулих житеља ове граничне општине.

- Све је почело у понедељак нешто иза девет часова - прича Радмила Црнопољца, житељ Новог Града. Гађали су нас тамо из прека, имам осјећај, свим врстама артиљеријских граната. Горјеле су куће, пуцали су излози, а ми смо се скривали по подрумима. Било је заиста ужасно. Но све то није нас натјерало на бијег. Остали смо овде и надамо се, свима показало како се брани Република Српска.

Током два дана гранатирања, а напади су престали синоћ иза поноћи, на Нови Град је испале неколико хиљада граната. У исто вријеме са артиљеријском припремом регуларне хрватске јединице су на десну обалу Уне пребациле неколико диверзантских група. На сву срећу, све су откривене, већим дијелом уништене, а остатак непријатељских снага морао је да се повуче на своју територију. Борци јединице команданта Ранка Дабича исказали су се у правом свјетлу. Посебно су успешно дејствовали са Кула, бранџи и на крају

Рекосмо већ, горјеле су многе куће. У самом центру града, непосредно испред моста на Уни ка Двору, запаљена је повећа стамбена зграда. Нешто даље горјо је и пољопривредни магацин. Највише је, ипак, страдала фабрика намјештаја „Лигношпер“, која је, ато, по други пут горјела. Овог пута од дејства хрватске артиљерије запаљена се фабрика фурнира.

У непосредној близини „Лигношпера“ у понедељак је примијењена већа диверзантска група. Нажалост, тек јакон што је извршила краваи пир над неужним становништвом. У манијачком налету заклало је неколико житеља Новог Града на десној обали Уне. Недељу затим српски борци су из строја избацили десетак непријатељских војника, да би се остатак групе панично повукао преко ријеке ка Двору на Уни.

Нови Град данас дјелује сабласно, али и на срећу, мирно. Хрватска артиљерија не дејствује. Комуналне градске службе санирају посљедице паљевине и рушења. Овдје више нема струје, а и доток питке воде градским водоводом је прекинут.

- Сви смо пожурили да у, тако да кажем, паузи гранатирања поправимо опште стање у граду - прича електричар Милмир Цвијић. Мој задатак је да склоним покидане водове високог напона, јер када струја дође и када је сутра

настрада. У потпуности сам се предао послу. Не бринем о породици, јер су ми супруга и дјеца код родбине у Сводни.

Мора се истаћи да Новограђани уопште нису масовно напустили свој град. Тек понеко је отишао ка Приједору. Већина је ту да подијели судбину својих очева, синова и браће, који даноноћно бдију на обалама Уне и Сана. Наравно, сви одреда истичу да ни случајно са

Народне скупштине Републике Српске. Још немамо тачне податке о жртвама, али све указује да их је било оволико, колико се за сада процјењује. Наравно, сви, подаци се односе на цијелу општину. Већина становништва је остала у граду, а само мањи дио, углавном дјеца и жена, повукао се у унутрашњост, путем ка Приједору. Ратно предсједништво Новог Града непрекидно сједила и данас смо све распо-

Драган Бера: одбранили смо град

што је озбиљније разрушен и гигант женске конфекције „Сана“, његови радници су одмах похитали да огромне штете бар ублаже.

- Тренутна ситуација у граду је више него мирна - казује Драган Бера, председник Ратног предсједништва Новог Града. Уопште нема дејстава артиљерије. За ова два дана наш град је доживио најтежу голготу у овом рату. Из правца Двора на Уни пало је на хиљаде смртоносних пројектила. Са њихове стране поред регуларних јединица хрватске војске тукули су нас и муслимани. Били су то брутални дивљачки напади, „гарнирани“ и са упадима диверзантских група. Посебно опасно је атаковала она убачена у реону насеља Туњице. Рекох да данас Хрвати не нападају, али се ни најмање не смањује интензитет атака муслиманских јединица из правца Крупе на Уни. За њих никада ниједно примирје није било свето, па тако ни ово, данас наређено.

У два дана најжешћих борби Нови Град је успио да се одбрани од напада здружених муслиманско-хрватских снага. Овдје нико не сумња да ће тако бити и убудуће. Оптимизам домаћем живљу далеко највише уливају борци новоградске бригаде, команданта Ранка Дабича.

Момо ЈОКСИМОВИЋ

Уочиљае посљедице гранатирања

Новим Градом неће бити као са судбином, рећимо Дрвара, Грахова, Јајца, Петровца или Кључа.

- Имали смо за ова два дана дивљачких хрватских напада између 30 и 50 погинулих цивила - прича Момо Гахровић, посланик

поживе, углавном комуналне снаге, бацили на санацију посљедица гранатирања.

Посредовања међународне заједнице, по свему судећи, имала су ефекта и сриједа је напакон био миран дан за Новограђане. Након

Глас српски

³⁹ Судски документ, Записник о саслушању свједока Маринковић Драгомира (прилог бр. 37)

Материјалне штете, Нови Град

Материјалне штете, Нови Град

Материјалне штете, Нови Град

Материјалне штете, Нови Град, Туњица

Материјалне штете, Нови Град, Туњица

Материјалне штете, Нови Град, Сводна

КОСТАЈНИЦА

Општина Костајница је смјештена на сјеверозападу Републике Српске, на десној обали ријеке Уне. Сјеверну и сјеверозападну границу општине чини ријека Уна што је уједно и државна граница са Републиком Хрватском. Јужну границу чини општина Нови Град, а источну општина Козарска Дубица. У овој општини живи око 7.800 становика.

Општина Костајница егзистира до 1963. године, када реорганизацијом општина у БиХ њена територија бива подијељена између општина Босански Нови и Босанске Дубице. Од тада је урбани дио био мјесна заједница у саставу општине Нови Град.

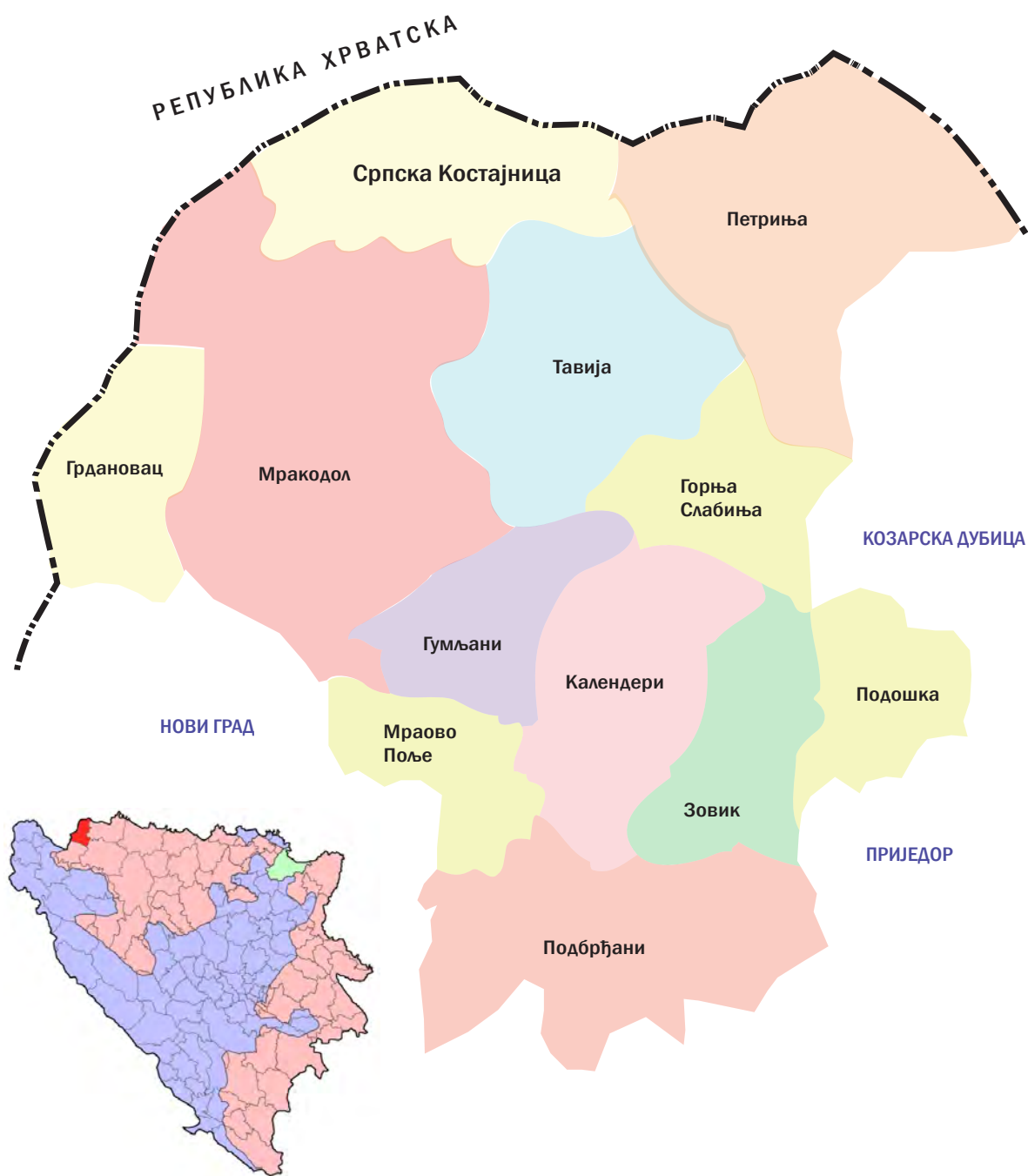
Структура становништва прије избијања ратних дејстава на подручју БиХ у мјесној заједници Српска Костајница, изражено бројчано и у процентима, била је следећа: укупно 6.218 становника од чега српског становништва 67,9%, муслиманског 27,3%, хрватског 1,6% и осталих 3,2%. Распадом бивше СФРЈ, Костајница поново долази на удар ратних сукоба који су се одвијали у Републици Хрватској, па тако и прије почетка рата у БиХ бива изложена ратним разарањима. Дана 31.8.1991. године падају прве људске жртве на подручју општине Костајница. Одлуком одборника босансконовске Скупштине 19.11.1992. године насеље Босанска Костајница добило је назив Српска Костајница.⁴⁰ Општина Српска Костајница је формирана 13.6.1994. године и у њен састав је ушло 12 насељених мјеста (Српска Костајница, Петриња, Мракодол, Тавија, Горња Слабиња, Подошка, Календери, Зовик, Подбрђани, Мраово Поље, Гумљани и Грдановац). У том периоду на територију тадашње мјесне заједнице Српска Костајница је организационо дјеловало Станично одјељење полиције у саставу тадашње СЈБ Нови Град.

⁴⁰ Службени гласник Републике Српске, број 20, страна 819, 30.12.1992. године.

Послије акције ХВ “Олуја”, дана 4.8.1995, на подручје РСК и по њеном заузимању дошло је до промјене демографске структуре становништва у општини Српска Костајница због великог прилива избјеглог српског становништва из РСК.

На захтјев међународне заједнице 19.9.2001. године општина Српска Костајница мијења назив у општина Костајница.

У току напада хрватске војске у операцији “УНА-95” погинула су три цивила а један цивил је рањен.

ПОСЉЕДИЦЕ НАПАДА ХРВАТСКЕ ВОЈСКЕ

5.1 ЉУДСКИ ГУБИЦИ

5.1.1 Смртно страдали цивили

1. **Бешић Хата**, рођена 4.10.1940. године, од оца Арифа и мајке Нуре (рођене Дугоњић). Имала је пребивалиште у улици Устаничкој у Костајници. Тешко је рањена од гелера гранате у улици Светосавској, 18.9.1995. године. Превезена је у болницу у Приједор гдје је од посљедица рањавања преминула.
2. **Кукрика** (рођена Јосиповић) **Јањка**, рођена 6.6.1955. године у селу Худеч, општина Тузла, ФБиХ (БиХ), од оца Илије и мајке Каје, ЈМБГ 0606955167517. Имала је пребивалиште у селу Мракодол, општина Костајница. Погинула је од гелера гранате, 18.9.1995. године. У тренутку погибије налазила се у својој кући у селу Мракодол, општина Костајница. Сахрањена је у селу Мракодол.
3. **Мијук Милан**, рођен 17.1.1951. године у селу Читлук, општина Босанска Дубица од оца Илије и мајке Љубе. Имао је пребивалиште у улици Омладинској бб у Костајници. Тешко је рањен у улици Ранка Шипке у Костајници од гелера гранате која је пала недалеко од њега. У Дому здравља Костајница пружена му је прва помоћ, међутим, упркос томе он је преминуо од задобијених повреда. Сахрањен је у селу Тавија, општина Костајница.

5.1.2 Рањени цивил

1. **Боројевић Барица**, из Костајнице.

5.1.3 Свједочења о околностима страдања

1. **Бешић Хата**; О њеној смрти свједочи ВАЉЕВАЦ ДЕРВИША:

“Бешић Хата је била моја сестра од тетке. Живјела је у Костајници у улици Устаничкој, сама, јер су јој родитељи и брат умрли раније. Била је лошег имовинског стања, а њена кућа је послје њене смрти срушена. Мислим да је била старости око 55 година. Дана 18.9.1995. године, када је почело гранатирање Костајнице од стране војске РХ, ја сам се са својом породицом налазила у склоништу. Неколико дана послје гранатирања чула сам, не сјећам се од кога, да је Хата настрадала од експлозије гранате у Костајници у улици Светосавској. Рекли су ми да је након задобијених рана још била жива, те да је превезена у болницу Приједор, гдје је подлегла ранама, а како код себе није имала никаква документа, сахрањена је као непознато лице.”⁴¹

2. **Мијук Милан**; О његовој смрти свједочи ВАСИЋ МИЛАН:

“Дана 18.9.1995. године Мијук Милан је отишао на бициклу до ресторана “Јелен”, који се налази на излазу из Костајнице према Козарској Дубици, да би затворио прозоре и врата која су били уништени од детонације која је настала при рушењу моста преко ријеке Уне од стране хрватске војске 5.8.1995. године. Из ресторана “Јелен” враћао се око 15.00 часова, када је започело гранатирање Костајнице од стране хрватске војске. У улици Ранка Шипке, недалеко од цркве, једна граната је пала близу њега, те је он од експлозије задобио тешке тјелесне повреде. Због

⁴¹ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Костајница; Записник о узимању изјаве од лица, број 10-1-11/02-112/05; 25.6.2005. године (прилог бр. 39)

великог интензитета гранатирања није му се могло одмах прићи и указати прва помоћ. Послије неког времена је одвежен у Дом здравља Костајница, гдје је подлегао ранама.”⁴²

3. **Кукрика Јањка; О њеној смрти свједочи КУКРИКА ВАСО:**

“Моја супруга Јањка Кукрика (рођена Јосиповић) убијена је 18.9.1995. године приликом напада хрватске војске која је тада прешла ријеку Уну и заузела њену десну обалу.”⁴³

О њеној смрти свједочи и КУКРИКА МАРИЦА:

“Вратила сам се кући, те сам са кћерком Мирјаном отишла у кућу мужевљевог брата Кукрика Васе, која се налази у истом дворишту. Тамо сам затекла Кукрика Јању и њене синове Дарка и Драгана. Мој супруг и његов брат тада су се налазили заједно на ратишту код мјеста Отока недалеко од Новог Града. У послјеподневним часовима започело је гранатирање. Гранате су падале по Костајници, али и по Мракодолу. У једном моменту чули смо да је граната експлодирала у близини. Заједно са Јањком изашла сам да видим гдје је пала и видјеле смо дим иза моје куће. Вратиле смо се назад и тада је експлодирала друга граната, те је један гелер пролетио кроз улазна кућна врата и погодио Јању у врат, те ју на мјесту усмртио.”⁴⁴

---

⁴² РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Костајница; Записник о узимању изјаве од лица, број 10-1-11/02-120/05; 5.7.2005.г од. (прилог бр. 40)

⁴³ Основни суд, Нови Град; Записник о саслушању свједока, Кри- 39/97, 10.3.1997. године и РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Костајница; Записник о узимању изјаве од лица, број 10-1-12/02-12/05; 2.2.2005. године (прилог бр. 41)

⁴⁴ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Костајница; Записник о узимању изјаве од лица, број 10-1-11/02-91/05; 14.6.2005. године (прилог бр. 42)

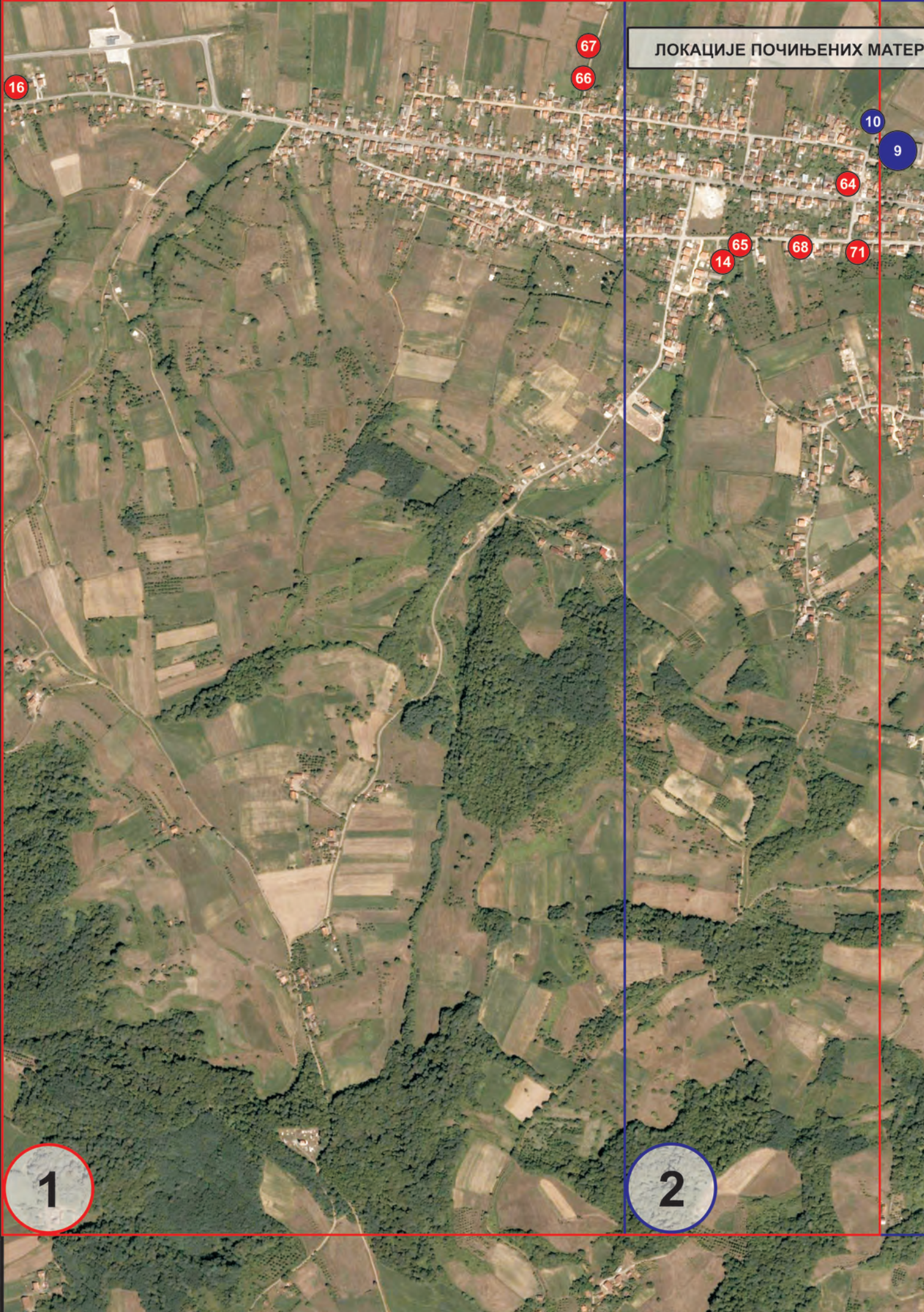

5.2 МАТЕРИЈАЛНЕ ШТЕТЕ

На друштвеним и приватним објектима у општини Костајница настала је велика материјална штета. Ова материјална штета је процијењена у милионском износу (изражена је у тадашњим ДМ), прецизније на 40.000.000 ДМ (КМ). Процјену материјалне штете је вршила општинска комисија 1998. године. На подручју општине погођена су 942 стамбена и друга објекта, од којих је 26 потпуно уништено. Поред гађаних индустријских објеката, мета напада су биле и породичне куће у дубини градског подручја Костајнице:

1. **Породичне куће у улици Ранка Шипке бројеви 20, 22, 24, 31**, власника Милана Гњатовића, Васе Штековића, Бојка Штековића и Бранка Палије, од граната оштећени су им кровови.
2. **Трговина “Прехрана” у улици Светосавској број 5**; трговина је демолирана, а на објекту је оштећен кров.
3. **Стамбена зграда у улици Ватрогасној број 2**; оштећен је кров и разбијена су стакла.
4. **Дом здравља “Свети Јован Крститељ” у улици Устаничкој бб**; од експлозија пројектила попуцала су сва стакла на објекту. Овај објекат гађан је артиљеријом из Хрватске иако је био видљиво обиљежен знаком Црвеног крста на крову.
5. **Земљорадничка задруга “Будућност” у улици Устаничкој** (управна зграда).
6. **Зграда Црвеног крста у улици Ватрогасној број 13**; ради се о монтажном објекту који је погођен са више граната, гдје је оштећен кров као и монтажни зидови.
7. **Зграда ПТТ у улици Светосавској, број 15**; телефонска централа, приземље поште и шалтер сале су скоро потпуно демолирани, тада је оштећено и возило марке југо, регистрационе ознаке ПД 607-72. На самом објекту причињена је велика материјална штета. Уништени су системи веза.
8. **Зграда Електродистрибуције** (настала је велика материјална штета на трафостаницама и далеководима у граду и приградским мјестима); на управној згради Електродистрибуције усљед детонација попуцала сва стакла.
9. **Основна школа “Петар Мећава”, 200 метара удаљена од ријеке Уне**; од експлозија граната уништен је кров школе, сала за физичку културу, неколико кабинета за наставу, хол школе, кров и сва прозорска стакла.
10. **Дјечији вртић**, налази се до Основне школе. Вртић је такође оштећен приликом наведеног гранатирања.
11. **Породична кућа у улици Вука Караџића број 1**, власништво Милутина Јелисавца; полупана су стакла, уништена улазна врата и фасада куће.
12. **Породичне куће у улици Вука Караџића бројеви 9 и 11**, власника Милана Шаренгаћа и Милована Станића; оштећене су фасаде и разбијена прозорска стакла.

ЛОКАЦИЈЕ ПОЧИЊЕНИХ МАТЕРИЈА

16

67

66

10

9

64

65

68

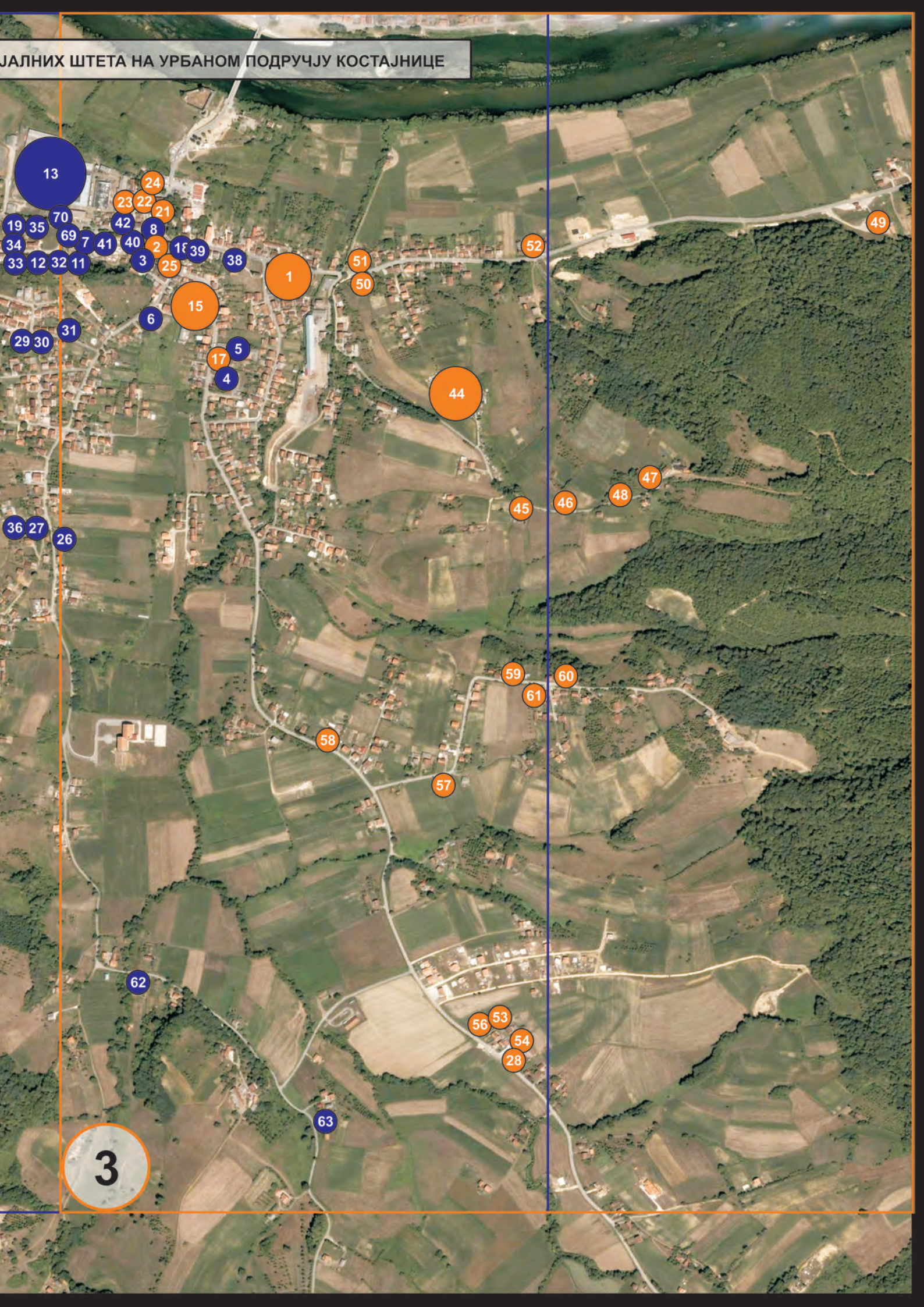
71

14

1

2

ЈАЛНИХ ШТЕТА НА УРБАНОМ ПОДРУЧЈУ КОСТАЈНИЦЕ

13. Друштвено предузеће “Фамок”, у улици Светосавској; настало је веће оштећење, јер је у круг фабрике пало 20-30 граната. Оштећено је кровиште творнице и постројења, те је потпуно уништена хидраулична преса. Једна хала је потпуно изгорјела. Оштећено је више машина, електроинсталација, водовод у кругу фабрике. На халу припреме пале су три гранате, једна је уништила кров на углу хале, а двије пале унутар хале, погођено је складиште “Фамока”, а у погону браварије један пројектил је погодио кров.

14. Јавно комунално предузеће, у улици Вука Караџића; у круг овог предузећа пало је 12 пројектила. Погођене су и оштећене управна зграда, гаража, уништена су и оштећена материјална средства, службени аутомобили, камион, трактор, камион за дрво ХИАБ. Велика штета је настала на базену за питку воду “Ташли бунар”, те на водоводној и канализационој мрежи у граду и приградским насељима.

15. ДОО “Сана Линеа”, у улици Устаничкој; од детонација су попуцала сва прозорска стакла и уништене су електроинсталације.

16. Породична кућа у улици Светосавској бб, власништво Васе Кукрике; погођена је са неколико артиљеријских пројектила,

17. Ветеринарска амбуланта, Устаничка улица.

18. Трговина Будућност - зграда

19. Ђачки дом

20. Стамбена зграда - Светосавска улица 23

21. Стамбена зграда - улица Краља Петра I Ослободиоца,

22. Стамбено-пословна зграда - улица Краља Петра I Ослободиоца,

23. Кино сала

24. Објекат “Ловац”, улица Младена Стојановића,

25. Кућа Фарука Кахвића, Светосавска улица,

26. Кућа Марка Саџака, улица Петра Пеције,

27. Кућа Боре Маринковића,

28. Кућа Рајка Боројевића, Тавија,

29. Кућа Млађе Ђенадије, улица Ђоке Мазалића,

30. Кућа Раде Медића,

31. Кућа Мирка Шиљка,

32. Кућа Анђелка Сарића,

33. Кућа Бошка Драгичевића

34. Куће Мирка Борисављевића и Теодора Граховца

35. Стамбена зграда, Светосавска 21,

- 14. Јавно комунално предузеће ул.Вука Караџића (стр.84)
- 16. Породична кућа ул.Светосавска бб (стр.84)
- 64. Стамбена зграда ул.Васе Пелагића (стр.86)
- 65. Кућа Ханка Мустаћа ул.Вука Караџића (стр.86)
- 66. Трафостаница - расклопна станица (стр.86)
- 67. Кућа Зарифа Канурића ул.Васе Пелагића (стр.89)
- 68. Кућа Јосе Антонића (стр.89)
- 71. Кућа Хамдије Ометића ул.Вука Караџића (стр.89)

36. Кућа Маринка Боројевића, улица Петра Пеције,
37. Пословни објекат - Трговина
38. Парохијски дом СПЦ,
39. Кућа Светозара Бошковића, улица Ранка Шипке,
40. Зграда општине,
41. Стамбена зграда, Светосавска 13
42. Стамбено-пословна зграда, улица Младена Стојановића 1,
43. Кућа Ђоке Радојчића, улица Младена Стојановића 1,
44. Православно гробље,
45. Кућа Миле Барутића, Баљска,
46. Кућа Милутина Слијепца, Баљска,
47. Кућа Косте Слијепца, Баљска,
48. Кућа Миле Васића, Баљска,
49. Мотел "Јелен", улица Ранка Шипке,
50. Кућа Мирка Савића, улица Ранка Шипке,
51. Кућа Стојана Палије, улица Ранка Шипке,
52. Кућа Рајка Поповића,
53. Кућа Пере Бундала,
54. Млин "Марин", власништво Драге Марина, Тавија
55. Кућа Драгана Рабата,
56. Кућа Маринка Марина,
57. Кућа Миће Стијака,
58. Кућа Мирка Стијака,
59. Кућа Маринка Боројевића,
60. Кућа Радинка Марина,
61. Кућа Јове Радаковића,
62. "Водовод" - пумпна станица,
63. Кућа Миленка Блануше,
64. Стамбена зграда, улица Васе Пелагића,
65. Кућа Ханка Мустича, улица Вука Караџића,
66. Трафостаница - расклопна станица,

ЛОКАЦИЈЕ ПОЧИЊЕНИХ МАТЕРИЈАЛНИХ ШТЕТА НА УРБАНОМ ПОДРУЧЈУ КОСТАЈНИЦЕ

3. Стамбена зграда ул.Ватрогасна бр.2 (стр.81)
4. Дом здравља "Свети Јован Крститељ" ул.Устаничка бб (стр.81)
5. Земљорадничка задруга "Будућност" ул.Устаничка (стр.81)
6. Зграда Црвеног крста ул.Ватрогасна бр.13 (стр.81)
7. Зграда ПТТ ул.Светосавска бр.15 (стр.81)
8. Зграда Електродистрибуције (стр.81)
9. Основна школа "Петар Мећава" (стр.81)
10. Дјечији вртић (стр.81)
11. Породична кућа ул.Вука Караџића бр.1 (стр.81)
12. Породичне куће ул.Вука Караџића бр.9 и 11 (стр.81)
13. Друштвено предузеће "Фамок" ул.Светосавска (стр.84)
18. Трговина Будућност - зграда (стр.84)
19. Бачки дом (стр.84)
26. Кућа Сацак Марка ул.Петра Пеције (стр.84)
27. Кућа Боре Маринковића (стр.84)
29. Кућа Млађе Ђенадије ул.Боке Мазалића (стр.84)
30. Кућа Раде Медића (стр.84)
31. Кућа Мирка Шиљка (стр.84)
32. Кућа Анђелка Сарића (стр.84)
33. Кућа Бошка Драгичевића (стр.84)
34. Куће Мирка Борисављевића и Теодора Граховца (стр.84)
35. Стамбена зграда ул.Светосавска бр.21 (стр.84)
36. Кућа Маринка Боројевића ул.Петра Пеције (стр.86)
38. Парохијски дом СПЦ (стр.86)
39. Кућа Светозара Бошковића ул.Ранка Шипке (стр.86)
40. Зграда општине (стр.86)
41. Стамбена зграда ул.Светосавска бр.13 (стр.86)
42. Стамбено пословна зграда ул.Младена Стојановића бр.1 (стр.86)
62. "Водовод" - пумпна станица (стр.86)
63. Кућа Миленка Блануше (стр.86)
69. Стамбена зграда ул.Светосавска (стр.89)
70. Зграда МУП-а (стр.89)

ЛОКАЦИЈЕ ПОЧИЊЕНИХ МАТЕРИЈАЛНИХ ШТЕТА НА УРБАНОМ ПОДРУЧЈУ КОСТАЈНИЦЕ

1. Породичне куће Милана Гњатовића, Весе Штековића, Бојка Штековића и Бранка Палије
ул.Рајка Шипке бр.20, 22, 24 и 31 (стр.81)
2. Трговина "Прехрана" ул.Светосавска бр.5 (стр.81)
15. ДОО "Сана Линеа" ул.Устаничка (стр.84)
17. Ветеринарска амбуланта ул.Устаничка (стр.84)
21. Стамбена зграда ул.Краља Петра I Ослободиоца (стр.84)
22. Стамбено-пословна зграда
ул.Краља Петра I Ослободиоца (стр.84)
23. Кино сала (стр.84)
24. Објекат "Ловац" ул.Младена Стојановића (стр.84)
25. Кућа Фарука Кахвића ул.Светосавска (стр.84)
28. Кућа Рајка Боројевића Тавија (стр.84)
44. Православно гробље (стр.86)
45. Кућа Миле Барутића Баљска (стр.86)
46. Кућа Милутина Слијепца Баљска (стр.86)
47. Кућа Косте Слијепца Баљска (стр.86)
48. Кућа Миле Васић Баљска (стр.86)
49. Мотел "Јелен" ул.Рајка Шипке (стр.86)
50. Кућа Мирка Савића ул.Рајка Шипке (стр.86)
51. Кућа Стојана Палије ул.Рајка Шипке (стр.86)
52. Кућа Рајка Поповића (стр.86)
53. Кућа Пере Бундала (стр.86)
54. Млин "Марин" Тавија (стр.86)
56. Кућа Маринка Марина (стр.86)
57. Кућа Миће Стијака (стр.86)
58. Кућа Мирка Стијака (стр.86)
59. Кућа Маринка Боројевића (стр.86)
60. Кућа Радинка Марина (стр.86)
61. Кућа Јове Радаковића (стр.86)

67. Кућа Зарифа Канурића, улица Васе Пелагића,
68. Кућа Јосе Антонића
69. Стамбена зграда, улица Светосавска
70. Зграда МУП-а,
71. Кућа Хамдије Ометића, улица Вука Караџића

5.2.1 Свједочења о материјалним штетама

1. Зграда ПТТ у улици Светосавској, број 15; О оштећењу овог објекта свједочи БЕНАДИЈА ДИНКО:

“У току ратних дејстава августа и септембра 1995. године вршио сам функцију руководиоца радне јединице ПТТ саобраћаја С. Костајница, која је пословала у саставу предузећа ПТТ саобраћаја Приједор. Зграда ПТТ се налази у улици Светосавској у близини центра града у властитом пословном простору. У просторијама поште налази се централа која је у то вријеме била под РЈ ПТТ Костајница тј. у заједничком систему. Дана 18.9.1995. године био је радни дан. Заједно са радницима поште Зећ Остојом и Маринковић Слободаном био сам у згради поште када је око 13.00 часова почело гранатирање од стране хрватске војске.

Из безбједносних разлога зграду поште смо закључали и склонили се у просторију централе која се налази на другој страни зграде. Због велике пјешадијске и артиљеријске вагре у згради смо остали до 22,00 часа. Од експлозија граната које су падале на згради ПТТ настала је велика материјална штета, јер је пошта била једна од мета. Уништен је систем везе, шалтер сала, преносни системи ВФ као и ПЦМ и службено возило марке “југо 45”. Сјећам се да су била три директна поготка у зграду поште. Иако је објекат био тотално уништен, као и инвентар, пошта није престајала с радом. Вршило се непрекидно дежурство, а поштански саобраћај се одвијао регионалним путем Костајница-Каран-Приједор. Након десет дана од гранатирања на захтјев општине Костајница поднио сам писмени извјештај о процјени настале материјалне штете над наведеним објектом и системом везе. Све трошкове санације и обнове сносило је предузеће ПТТ саобраћај Приједор.”⁴⁵

2. Основна школа “Петар Мећава”; О оштећењу овог објекта свједочи БУРЧИЈА ЖИВКО:

“Године 1995. вршио сам функцију директора Основне школе “Петар Мећава”. Основна школа налази се на око 200 метара од обале ријеке Уне и границе са сусједном РХ. Иза школе налазе се само бетонска игралишта и стадион ФК “Партизан” из Костајнице, тако да је објекат видљив са хрватске обале. Дана 18.9.1995. године Основна школа није радила, иако је тога дана требала да почне настава, али је кризни штаб општине наредио да се почетак наставе одгоди.

Наведеног дана када је почело гранатирање наше општине од стране хрватске војске у школи сам се затекао заједно са мајстором школе Кљајић Маринком и чистачицама Славуљ Драгицом и Кнежевић Мирјаном. Због сигурности склонили смо се у просторију портира школе, која се налази на јужној страни и ту остали до око 20,00 часова, а када се ситуација смирила, отишли смо кућама. Од експлозија граната оштећен је кров школе, сала за физичку културу, свлачионица, кабинет музичког одгоја, хол школе на два мјеста, кабинет хемије и дјелимично зборница, а попуцала су и сва стакла. Документација о насталој штети постоји сада у архиви школе а и достављена је и општини. За обнову смо конкурисали преко међународних организација, те је обнову финансирао Међународни комитет спаса, а извођач

⁴⁵ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Костајница; Записник о узимању изјаве од лица, број 10-1-11/02-142/05; 25.7.2005. године (прилог бр. 43)

радова је било ГП “Уна” из Коз. Дубице. Санација школског објекта је извршена 1997. године. Фасадирање је извршено 2000. године, а финансирано је од стране УНХЦР-а.

Због велике материјалне штете која је настала као посљедица гранатирања, школска година 1995/96. почела је тек 4.12.1995. године. Прије почетка наведене школске године из страха од нових напада све прозорске отворе заштитили смо дрвеним брвницама дебљине 0,05 м, те отворили нови улаз са јужне стране школе, а дјечи је био забрањен долазак са званичних улаза на источној и западној страни. Пошто је око 400 ученика средње школе падом РСК остало без могућности похађања наставе, јер се зграда средње школе налазила у сусједној Костајници, формирана је привремено средња школа у згради Основне школе, тако да је наведену школску годину требало похађати око 1.200 ученика (основне и средње школе). У непосредној близини Основне школе налази се и дјечији вртић, који наведене године због ратних дејстава није радио. На објекту вртића при гранатирању Костајнице такође је настала велика материјална штета.⁴⁶

3. Дом здравља “Свети Јован Крститељ” у улици Устаничкој бб; О оштећењу овог објекта свједочи МАРИН МИОДРАГ:

“Године 1995. године радио сам на административним пословима у Дому здравља Костајница. Дана 18.9.1995. године дежурни доктори су били Лешник др Асунта и стоматолог Кахвић др Фарук, те медицинска сестра Лађевић Нада. Када је наведеног дана око 13.00 часова почело гранатирање од стране хрватских снага, ја сам се затекао у самом центру града. Објекат Дома здравља је видно обиљежен, на крову се налази знак Црвеног крста. На сам објекат није пала ниједна граната, али су падале у близини. Од детонација попуцала су сва прозорска стакла. Отвори на прозорима касније су затворени најлонима које смо добили од Црвеног крста.”⁴⁷

4. Зграда Електродистрибуције; О оштећењу овог објекта свједочи ЂАКОВИЋ СВЕТО:

“Запослен сам као руководилац Пословнице Костајнице, која припада Радној јединици Нови Град, “Електро-крајина” Бања Лука. Ту сам функцију обављао и током ратних година. Током 1995. године био сам на радној обавези. Радили смо без престанка, само су се смјене мијењале. Зграда Пословнице тада се налазила у Светосавској улици, у близини зграде општине Костајнице и ПТТ, а изнад канцеларија су приватни станови.

Дана 18.9.1995. године налазио сам се на послу, када је у јутарњим часовима почео напад, прво пјешадиски, а онда и артиљеријски напад хрватских снага на нашу општину. Заједно са мном тога дана на послу су били још електричари Вуруна Милован, те Лончаревић Миле, који није био запослен, него је само вршио радну обавезу. Гранате су падале по граду Костајници и по околним мјестима. Видјели смо да је неколико граната пало испред зграде ПТТ, која се налази у склопу стамбене зграде. Наша пословница остала је неоштећена, само су од јаких детонација попуцала прозорска стакла. Велика материјална штета настала је на трафостаницама и далеководима, и то: код зграде поште уништена је трафостаница од 630 KV, код творнице “Фамок” оштећена је трафостаница и далековод који води за село Петрињу и околна села, далековод који води за село Тавију, а налази се на брду Чекиновац, трафостаница Град I, трафостаница код творнице “Сана-Линеа”, трафостаница у горњем дијелу града Костајница тзв. Ужице, 20 KV вод расклопница (градска) Петриња, 20 KV вод Костајница-Релеј у Горњој Слабињи, нисконапонска мрежа Тавија 1 и трафостаница Тавија I, нисконапонска мрежа Побрђани. Оштећења која су настала гранатирањем обнављали смо из властитих средстава.

⁴⁶ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Костајница; Записник о узимању изјаве од лица, број 10-1-11/02-143/05; 26.7.2005. године (прилог бр. 44)

⁴⁷ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Костајница; Записник о узимању изјаве од лица, број 10-1-11/02-149/05; 26.7.2005. године (прилог бр. 45)

Нисмо добили никакве донације за обнову. Посљедице гранатирања могу се још увијек утврдити, јер су далеководи и трафостанице само санирани и у лошем су стању.”⁴⁸

5. Занатска задруга “Будућност” у улици Устаничкој; О оштећењу овог објекта свједочи ВАСИЋ МИЛАН:

“Занатска Задруга “Будућност” је прије рата била фирма која се бавила пољопривредом, трговином и угоститељством. Управна зграда налазила се у граду Костајници у улици Устаничкој, у чијем је склопу била и продавница грађевинског материјала. Дана 18.9.1995. године налазио сам се на своме радном мјесту када је око 13.00 часова почело гранатирање Костајнице од стране хрватских снага. У згради се налазило још око 15 радника који су при престанку гранатирања одлазили кућама. Ја сам остао до око 17.00 часова. У наше двориште су се склањали и људи који су се у вријеме гранатирања затекли на улици.

На управну зграду није пала ниједна граната, али су од детонације попуцала сва прозорска стакла. Уништена су сва службена возила (2 ТМВ ТАМ, ПМВ цитроен, ТМВ мерцедес, трактор, ТМВ застава). На продавницама у граду попуцала су сва стакла на излозима, а роба која се налазила у локалима била је 70% уништена. На ресторану “Баљ”, поред стакла, уништен је и кров. Све смо обновили из властитих средстава, нисмо добили никакве донације, иако смо захтјев послали општини у којем смо пописали сву штету насталу гранатирањем. ЗЗ “Будућност” је сада подијељена на пољопривредну задругу “Агробиље”, која је преузела 30% укупних обавеза. Ја сада обављам функцију директора ПЗ “Агробиље”. Штету смо такође обновили из властитих средстава.”⁴⁹

6. Друштвено предузеће “Фамок” у улици Светосавској; О оштећењу овог објекта свједочи ПАЛИЈА БУРО:

“Године 1995. обављао сам функцију генералног директора ДД “Фамок” Костајница. “Фамок” се налази у Светосавској улици непосредно покрај ПС Костајница. Наведене године у фабрици је радило око 30 радника, који су били на радној обавези. Остали радници били су мобилисани у ВРС и налазили су се на разним ратиштима. Дана 18.9.1995. године гранатирање од стране хрватских снага почело је око 13.00 часова. Заједно са већином радника тада сам се налазио у управној згради. Око 30 граната је директно пало на фабрику, јер је она циљано гађана (објекат по објекат). Велика материјална штета настала је на свим објектима у склопу фабрике. Гранатирање је престало око 18.30 часова. Радници су отишли својим кућама, а ја сам са Тадић Маринком остао и преко ноћи чувао исту.

Оштећења од експлозија граната била су на крововима погона. Једна хала је изгорјела, а оштећено је више машина. Уништена је електроинсталација, водовод и инсталација техничких плинова. Од детонација попуцала су сва прозорска стакла. Дана 19.9.1995. године око 15.30 часова поново је почело гранатирање од стране хрватских снага. Трајало је до око 18.00 часова, а “Фамок” је претрпио још оштећења. Дан после је почели смо чишћење и санирање фабрике, те оформили трочлану комисију у саставу: предсједник Тадић Маринко и чланови Палија Бранко и Мрчић Душан, која је имала задатак да попише сва настала оштећења и изврши процјену по тада важећим цијенама. Документација о попису и процјени штете је достављена надлежним органима и архиви фабрике. Санацију објекта у склопу ДД “Фамок” смо вршили из властитих средстава наредне 3 до 4 године. Прво смо прозорске окове заштитили најлонима и наставили рад у тешким условима, јер је почела зима. Фабрика никада није у потпуности обновљена.”⁵⁰

⁴⁸ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Костајница; Записник о узимању изјаве од лица, број 10-1-11/02-144/05; 26.7.2005. године (прилог бр. 46)

⁴⁹ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Костајница; Записник о узимању изјаве од лица, број 10-1-11/02-146/05; 26.7.2005. године (прилог бр. 47)

⁵⁰ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Костајница; Записник о узимању изјаве од лица, број 10-1-11/02-148/05; 26.7.2005. године (прилог бр. 48)

7. ДОО “Сана Линеа” у улици Устаничкој; О оштећењу овог објекта свједочи ДЕЈАНОВИЋ БОСИЉКА:

“До 2001. године “Сана-Линеа” је била правни субјект у склопу текстилне творнице “Сана” Нови Град, када је приватизована, а сада сам ја њезин већински власник и обављам функцију директора. Године 1995. обављала сам функцију комерцијалног директора. Погон је свакодневно радио само једну смјену од 6.00 до 14.00 часова. Дана 18.9.1995. године, када су хрватске снаге гранатирале Костајницу, нисам била на радном мјесту. Знам да ниједна граната није директно пала у круг погона, али су падале у непосредној близини. Од детонације су попуцала сва прозорска стакла, а материјална штета настала је на електроинсталацијама, фасади, те су попуцале плоче којима је погон наткривен. Штету смо санирали из властитих средстава, али нисмо све у потпуности обновили. Приликом гранатирања општине Нови Град погођена је и текстилна творница “Сана” у чијем се магацину налазио и наш материјал, који смо наведеног датума требали довести у наш погон. Материјал је у потпуности изгорио.”⁵¹

8. Јавно комунално предузеће, у улици Вука Карацића; О оштећењу овог објекта свједочи КОЛУНЦИЈА МИРКО:

“Комунално јавно предузеће налази се у Костајници у ул. Вука Карацића. Предузеће управља водоопскрбним објектима, постројењима за одводњу отпадних вода и опремом за одлагање и депоновање отпада. Током 1995. године обављао сам функцију директора КЈП. Дана 18.9.1995. године налазио сам се на свом радном мјесту у просторијама зграде КЈП када је око 13.00 часова почело гранатирање Костајнице од стране хрватских снага из правца Жељезничке станице Х. Костајница и села Мајура општина Х. Костајница. У згради Комуналног било је око 10 радника. Један дио радника је одмах отишао својим кућама, а нас шесторо је остало склоњено у просторији санитарног чвора, која се налази у приземљу.

По престанку гранатирања око 20.00 часова напустили смо просторије зграде. Остао је само дежурни чувар. У кругу КЈП пало је око 12 хаубичких граната које су проузроковале велику материјалну штету. Оштећена је пословна стамбена зграда, гаража, сва службена возила и машине за рад. Велика штета настала је и на базену “Ташли бунар” (сабирни резервоар са пумпама и резервоар у који се пумпала вода и природним током ишла у градску мрежу). Дјелимично је на ширем подручју града оштећена водоводна и канализацијска мрежа. Оштећења смо дјелимично санирали сопственим средствима. Нека возила смо успјели поправити, док су друга остала ван употребе. Штету је пописала и процијенила комисија у оквиру фирме, и о томе је сачињен записник 4.12.1995. године. Дана 19.9.1995. године хрватске снаге су поново гранатирале Костајницу, а штета је настала на водоводној и канализацијској мрежи.”⁵²

9. Ветеринарска амбуланта у Костајници у склопу Ветеринарске станице Нови Град; О оштећењу овог објекта свједочи КАРАН ДРАГАН:

“Ветеринарска амбуланта Костајница је у склопу Ветеринарске станице у Новом Граду. Налази се у улици Устаничкој између Дома здравља Костајница и ЗЗ “Будућност”. Ја сам 1995. године сам радио у амбуланти и покривао сам цијелу општину Костајницу. У вријеме напада затекао сам се на терену у оближњем селу Тавија. Када је гранатирање престало, вратио сам се да видим колика је штета на амбуланти. Видио сам да ниједна граната није директно погодила објекат, али су од детонација попуцала прозорска стакла и цријеп на крову. Службена возила уништена су гелерима и нису се више могла употребљавати.”⁵³

⁵¹ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Костајница; Записник о узимању изјаве од лица, број 10-1-11/02-145/05; 26.7.2005. године (прилог бр. 49)

⁵² РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Костајница; Записник о узимању изјаве од лица, број 10-1-11/02-151/05; 29.7.2005. године (прилог бр. 50)

⁵³ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Костајница; Записник о узимању изјаве од лица, број 10-1-11/02-147/05; 26.7.2005. године (прилог бр. 51)

Материјалне штете, Костајница

КОЗАРСКА ДУБИЦА

Општина Козарска Дубица је смјештена на сјеверозападу Републике Српске. Налази се између планина Козаре и Просаре. На рубном подручју општине протичу ријеке Уна и Сава, које уједно чине границу са Републиком Хрватском.

Административну цјелину ове општине чини 61 насељено мјесто укупне површине 499 км². Општина граничи са сјевера природном границом ријеком Уном и даље од ушћа ријеком Савом са Републиком Хрватском, са запада с општином Костајницом, са истока с општином Градишком и са југа с општином Приједор.

Други свјетски рат је на простору општине Босанска Дубица оставио огромне људске жртве и велика уништења материјалних добара. Становништво је тада било изложено злочину геноцида Независне државе Хрватске (НДХ).

У Доњој Градини налази се највећа масовна гробница из времена Другог свјетског рата (дио система концентрационог логора Јасеновац), у којој је према подацима ЈУ Спомен подручје «Доња Градина» покопано преко 700.000 жртава претежно српске националности, али и велик број Јевреја, Рома и антифашиста других националности.

Број становника који је ова општина имала прије Другог свјетског рата (33.129) није достигнут до данашњег дана. Обнову, а затим изградњу дубичка општина започиње од 1945. године, да би од 1970. године ушла у фазу снажног привредног развоја.

Према попису становништва 1991. године број становника ове општине износио је 31.577. Према садашњим процјенама (2007. година) на подручју општине живи око 30.000 становника.

На ванредној сједници Скупштине општине Босанска Дубица, дана 17.10.1992. године дат је приједлог да се овај град и општина убудуће зове Козарска Дубица, што су одборници Скупштине општине и прихватили већином гласова.⁵⁴

У рату од 1991. до 1995. године подручје општине је више пута било мета напада Хрватске војске. Посљедице рата одразиле су се на становништво насеља, привреду и саобраћај.

Током припреме и извођења борбених дејстава значајно је било и ангажовање припадника цивилне заштите на подручју општине. У припреми борбених дејстава, заједно са припадницима ВРС, ангажовали су се у инжењеријском уређењу положаја прве и друге линије одбране. Током и после агресије велика активност је испољена у санирању посљедица а посебно у рашчишћавању рушевина као и обнављању оштећених објеката. После агресије, на територији општине, прикупљен је и уништен 251 артиљеријски пројектил.

У току агресије хрватске војске погинуло је 14 цивила, 26 војника и четири припадника МУП-а РС; рањен је 21 цивил, 50 војника и осам припадника МУП-а РС; заробљена четири цивила и три војника.

⁵⁴ Службени гласник Републике Српске, број 20, страна 819, 30.12.1992. године.

**Национални састав становништва општине Босанска Дубица, по насељеним местима,
према попису становништва 1991. године**

НАСЕЉЕНО МЕСТО	УКУПНО	СРБИ	МУСЛИМАНИ	ХРВАТИ	ЈУГОСЛОВЕНИ	ОСТАЛИ
Агинци	407	400	1	0	4	2
Бабинац	254	251	0	0	3	0
Бачвани	132	131	0	0	1	0
Бијаковац	224	218	0	2	2	2
Бјелајци	227	167	0	0	24	36
Босанска Дубица	13.680	5.540	6.084	288	1.329	439
Божићи	414	349	44	6	8	7
Брекиња	316	308	0	1	4	3
Челебинци	166	163	0	1	1	1
Читлук	425	419	0	1	4	1
Чуклинац	109	103	0	2	4	0
Демировац	467	443	0	2	15	7
Диздарлије	178	170	0	0	6	2
Доња Јутрогоста	89	88	0	0	1	0
Доња Слабиња	482	469	0	0	9	4
Доњи Јеловац	466	453	0	3	5	5
Драксенић	725	685	1	6	26	7
Фурде	76	64	0	0	12	0
Горња Градина	202	194	0	0	2	6
Горњоселци	179	169	0	1	2	7
Градина Доња	289	273	0	6	4	6
Гуњевци	230	213	0	2	10	5
Хацибаир	508	463	1	8	33	3
Хајдеровци	81	81	0	0	0	0
Јасење	133	129	1	0	3	0
Јохова	174	164	0	0	3	7
Јошк	646	378	187	42	24	15
Кадни Јеловац	391	367	0	0	22	2
Клекоци	486	363	112	1	8	2
Кнежица	626	592	0	1	20	13
Комленац	272	257	0	0	13	2
Кошућа	271	245	0	0	11	15
Котурови	144	137	0	0	7	0
Крива Ријека	121	116	0	0	3	2
Маглајци	145	141	0	1	1	2
Мало Двориште	333	318	0	1	14	0
Међећа	808	765	0	15	22	6
Међувође	529	510	1	2	9	7
Мирковац	328	326	0	0	2	0
Мљечаница	261	259	0	2	0	0
Мразовци	126	118	0	0	8	0
Мурати	217	216	0	1	0	0
Повоселци	191	182	0	1	3	5
Одјанци	110	110	0	0	0	0
Парнице	428	287	0	85	41	15
Побрђани	144	132	0	0	1	11
Пуцари	238	231	0	0	7	0
Раковица	288	165	0	0	7	116
Сјеверовци	322	179	0	0	13	130
Скључани	307	292	0	1	10	4
Срефлије	392	365	0	0	25	2
Стригова	354	351	0	0	0	3
Суваја	151	132	0	0	13	6
Шеварлије	350	341	0	2	1	6
Тукључани	185	185	0	0	0	0
Ушивац	131	130	0	0	1	0
Велико Двориште	384	373	0	2	4	5
Верија	131	119	2	0	9	1
Влашковци	330	315	0	0	14	1
Војскова	442	261	0	2	11	168
Вриоци	391	363	6	0	12	10
УКУПНО	31.606	21.728	6.440	488	1.851	1.099

ПОСЉЕДИЦЕ НАПАДА ХРВАТСКЕ ВОЈСКЕ

6.1 ЛЈУДСКИ ГУБИЦИ

6.1.1 Смртно страдали цивили

1. **Бабих Љубиша**, рођен 21.11.1977. године у Загребу, од оца Бранка и мајке Ане (рођене Чолић), ЈМБГ 2111977330037. Имао је пребивалиште у улици Мајора Милана Тепића, број 122, у Козарској Дубици. Мучен је, па убијен из вагреног оружја у Козарској Дубици од стране ХВ 18.9.1995. године. Његово тијело је пронађено измасакрирано, са извађеним очима. Убијен је код старог школског центра. Сахрањен је у Козарској Дубици. **У вријеме страдања био је малољетан.**
2. **Бибих Госпова**, рођена 6.9.1928. године, од оца Ђурђа. Убијена је у Козарској Дубици 18.9.1995. године
3. **Берберовић Душан**, рођен 16.5.1934. године у селу Живаја, општина Хрватска Костајница, РХ, од оца Милана и мајке Љубице (рођене Бијуковић). Био је пензионер. Имао је пребивалиште у селу Верија. Убијен је када је наишао на хрватске војнике, односно жив је заробљен (код старог школског центра, село Верија), а потом стријељан, с једним метком у груди, а другим у чело, 18.9.1995. године. Сахрањен је у Козарској Дубици.
4. **Бобар** (рођена Ковачевић) **Милка**, рођена 8.1.1953. године у селу Мелина, општина Бања Лука, од оца Гојка и мајке Стоје (рођене Кољанчић), ЈМБГ 0801953166944. Имала је пребивалиште у селу Мало Двориште. Тешко је рањена 18.9.1995. године од експлозије гранате док се налазила на радном мјесту чистачице у мјесној амбуланти у насељу **Кнежица**. Од посљедица рањавања је умрла 7. октобра 1995. године у Београду, у Ургентном центру на Савском венцу.
5. **Драгичевић** (рођена Николетић) **Драгиња**, рођена 17.3.1919. године у селу Влашковци, општина Босанска Дубица, од оца Јована и мајке Смиље (рођене Јавошевић). Имала је пребивалиште у селу Верија бб, општина Козарска Дубица. Рањена је у насељу Шпиља, па ју је Драган Слијепац повезао ради указивања медицинске помоћи, али су их хрватски војници зауставили у улици Мајора Милана Тепића и поубијали 18.9.1995. године. Сахрањена је у Козарској Дубици.
6. **Мазалица Божо**, рођен 1919. године, од оца Јове. Убијен је 18.9.1995. године у Козарској Дубици.
7. **Мирнић Драгослав**, рођен 13.2.1978. године у Босанској Дубици, од оца Стојана и мајке Љиљане (рођене Берић), ЈМБГ 1302978161944. Имао је пребивалиште у улици Мајора Милана Тепића бб у Козарској Дубици. Хрватски војници су га заробили, па убили у улици Мајора Милана Тепића, 18.9.1995. године. Сахрањен је у Козарској Дубици. **Када је страдао, био је дијете.**
8. **Раниловић Милан**, рођен 12.5.1935. године у селу Челебинци, општина Босанска Дубица, од оца Пере и мајке Косе (рођене Шкара), ЈМБГ 1205935161945. Био је пензионер. Имао је пребивалиште у улици Мајора Милана Тепића, број 106, у Козарској Дубици. Убијен је у свом дворишту у Козарској Дубици, 18.9.1995. године, из непосредне близине. Сахрањен је у Козарској Дубици.

Смртно страдали цивили, Козарска Дубица

9. **Станић Ђуро**, рођен 28.4.1935. године у селу Слабиња, општина Хрватска Костајница, РХ, од оца Јована и мајке Анђе, ЈМБГ 2804935370603. Био је пензионер. Имао је пребивалиште у Козарској Дубици. Убијен је у Козарској Дубици, 18.9.1995. године. Физички је злостављан. Нанесени су му вишеструки преломи десне надлактичне кости. Његов леш је доспио у ријеку Саву. Дана 26.3.1996. године његов леш је пронађен на десној обали ријеке Саве, у мјесту Дубочац, општина Дервента. Сахрањен је у Козарској Дубици.

10. **Ћибић** (дјевојачки Кризманић) **Милосава-Манда**, рођена је 13.12.1938. у селу Бјелајци, општина Босанска Дубица, од оца Вида и мајке Кате (рођене Смолчић). Имала је пребивалиште улици Хајдук Вељка 15 у Козарској Дубици. Убијена је у путничком моторном возилу регистарске ознаке ПД-771-39, на магистралном путу Костајница-Козарска Дубица, недалеко од моста преко канала Бињачка (насеље Шпиља), 18.9.1995. године. Сахрањена је у Козарској Дубици.

11. **Ћибић Петар-Перо**, рођен 11.2.1934. године у селу Шеварлије, општина Босанска Дубица, од оца Љубомира и мајке Росе (рођене Ручнов). Био је пензионер. Имао је пребивалиште у улици Жртава фашистичког терора 1 у Козарској Дубици. Убијен је у путничком моторном возилу регистарске ознаке ПД-771-39, на магистралном путу Костајница-Козарска Дубица недалеко од моста преко канала Бињачка (насеље Шпиља), 18.9.1995. године. Сахрањен је у селу Шеварлије, општина Козарска Дубица.

12. **Хашић Мурис**, рођен 25.2.1951. године у Пироту, Република Србија, од оца Илијаза и мајке Муневере, ЈМБГ 2502951161945. Имао је пребивалиште у улици Цара Лазара 122 у Козарској Дубици. Убијен је у Козарској Дубици, 18.9.1995. године. Сахрањен је у Козарској Дубици.

13. **Црљеница** (рођена Ћибић) **Анка**, рођена 30.7.1923. године у селу Шеварлије, општина Босанска Дубица, од оца Арсенија и мајке Паве (рођене Миљатовић). Имала је пребивалиште у селу Мразовци, бб, општина Козарска Дубица. Рањена је од гелера гранате у насељу Шпиља, а убијена у аутомобилу у улици мајора Милана Тепића, 18.9.1995. године. Сахрањена је у Козарској Дубици.

14. **Црљеница** (рођена Николетић) **Милка**, рођена 12.7.1916. године у селу Мразовци, општина Босанска Дубица, од оца Раде и мајке Љубе (рођене Крњајић). Имала је пребивалиште у селу Вриоци бб, општина Козарска Дубица. Рањена је од гелера гранате у насељу Шпиља, а убијена у аутомобилу у улици мајора Милана Тепића, 18.9.1995. године. Сахрањена је у Козарској Дубици.

6.1.2 Смртно страдали припадници ВРС

1. **Бабић Миле**, рођен 12.3.1947. године у селу Пуцари, општина Босанска Дубица, од оца Стојана и мајке Душанке (рођене Батајић), ЈМБГ 1203847161948. Имао је пребивалиште у улици Ђакона Авакума 23 у Козарској Дубици. Радио је у РО "ФПМ". Погинуо на извршењу борбеног задатка при одбрани града - убијен од стране припадника Хрватске војске из ватреног оружја, 18.9.1995. године. Имало је прострелне ране по тијелу. Сахрањен је у Козарској Дубици.

2. **Бобар Маринко**, рођен 14.12.1943. у селу Мелина, општина Бања Лука, од оца Раде и мајке Руже (рођене Зељковић), ЈМБГ 1412943161941. Имао је пребивалиште у селу Мало Двориште бб, општина Козарска Дубица. Заробљен је, па

убијен, односно задављен жицом, када је наишао на хрватске војнике код старог школског центра, 18.9.1995. године. Сахрањен је у селу Мало Двориште.

3. **Будимир Милош**, рођен 7.7.1954. године у Босанској Дубици, од оца Милорада и мајке Драгиње (рођене Пекић), ЈМБГ 0707954161958. Имао је пребивалиште у селу Вриоци бб, општина Козарска Дубица. Убијен је од стране хрватских војника, на мосту преко канала Бињачка, када је изашао из своје куће, крећући се према граду на бициклу са мотором. Убијен је тако што му је један од припадника ХВ из непосредне близине испалио метак у главу, 18.9.1995. године. Сахрањен је у селу Агинци.⁵⁵

4. **Буква Милорад**, рођен 31.1.1961. године у Босанској Дубици, од оца Милана и мајке Милице (рођене Буразор), ЈМБГ 3101961161942. Имао је пребивалиште у селу Комленац бб, општина Козарска Дубица. Запаљен је и изгорио неидентификованим експлозивном средством у путничком аутомобилу (застава 101) на мосту код канала Бињачка којим је пошао по супругу. Његово тијело је угљенисано, а идентификован је на основу возила и иницијала на чизмама, 18.9.1995. Сахрањен је у селу Комленац.⁵⁶

5. **Вукмировић Бранислав**, рођен 29.3.1958. године у Босанској Дубици, од оца Николе и мајке Невенке (рођене Петровић), ЈМБГ 2903958161988. Имао је пребивалиште у улици Мирослава Антића бб у Козарској Дубици. Радио је у РО «ФПМ» Козарска Дубица, по занимању машинбравар. Погинуо на извршењу борбеног задатка при одбрани града - убијен из пјешадијског наоружања, 18.9.1995. године. Сахрањен је у селу Челебинци.

6. **Дерикућа Дмитар**, рођен 27.10.1952. године у Босанској Дубици, од оца Ђуре и мајке Милке (рођене Личанин), ЈМБГ 2710952161940. Имао је пребивалиште у улици Книнској бб у Козарској Дубици. Запаљен је неидентификованим експлозивним средством и изгорио у путничком аутомобилу (застава 101) Милорада Букве на мосту код канала Бињачка, 18.9.1995. године. Тијело му је угљенисано, а идентификован је на основу возила и иницијала на чизмама. Сахрањен је у Козарској Дубици.

7. **Драгаш Ђуро**, рођен 15.7.1965. године у Сиску, РХ, од оца Саве и мајке Росе (рођене Костић), ЈМБГ 1507965161946. Имао је пребивалиште у улици Видовданској, број 70, у Козарској Дубици. Смртно је страдао од пјешадијског наоружања, код предузећа ТИ “Кнежопољка”, 18.9.1995. године. Сахрањен је у Козарској Дубици.

8. **Ђурић Мирко**, рођен 17.7.1936. године у селу Прусци, општина Босански Нови, од оца Саве и мајке Миљке (рођене Маринковић), ЈМБГ 1707936161944. Имао је пребивалиште у улици Устаничкој, број 35, у Козарској Дубици. Радио је у РО «ФПМ» Козарска Дубица. Погинуо на извршењу борбеног задатка при одбрани града 18.9.1995. године. Сахрањен је у Козарској Дубици.

9. **Завишић Ђорђе**, рођен 1.4.1950. године у Босанској Дубици, од оца Стеве и мајке Данице (рођене Грубор), ЈМБГ 0104950161949. Имао је пребивалиште у Козарској Дубици. Радио је у РО «ДРМ». Погинуо на извршењу борбеног задатка при одбрани града код бивше творнице “Кнежопољка” - погинуо 18.9.1995. године. Сахрањен је у Козарској Дубици.

⁵⁵ У вријеме кад је смртно страдао налазио се на одсуству/одмору из матичне војне јединице.

⁵⁶ ibidem.

10. **Закрћ Млађен - Млађо**, рођен 12.12.1935. године у селу Јасење, општина Босанска Дубица, од оца Душана и мајке Јелке (рођене Чађо), ЈМБГ 12121935161941. По занимању је био текстилни радник. Имао је пребивалиште у селу Вриоци бб, општина Козарска Дубица. Убијен је из ватреног оружја, код старог школског центра, када је излазио из фабрике ТИ “Кнежопољка”, у којој је био на радном мјесту, 18.9.1995. године. Сахрањен је у селу Јасење.

11. **Згоњанин Душан**, возач, рођен 23.7.1946. године у Зеници, од оца Стојана и мајке Данице (рођене Кнежевић), ЈМБГ 2307946161948. Имао је пребивалиште у улици Првомајској 7 у Козарској Дубици. Радио је у РО “ФПМ”, Козарска Дубица. Убијен је у путничком возилу (рено 25, регистрацијске ознаке ПД-430-77, власништво РО “ФПМ”,) које је наишло на засједу хрватске војске у улици Мајора Милана Тепића, у близини ТИ “Кнежопољка”, 18.9.1995. године. Сахрањен је у Козарској Дубици.

12. **Матаруга Ђука**, рођен 6.4.1939. године у селу Бијаковац, општина Босанска Дубица, од оца Раде и мајке Росе (рођене Бабић), ЈМБГ 0604939161948. Имао је пребивалиште у улици Владимира Јовановића бб у Козарској Дубици. Радио је у РО “ДРМ”. Заробљен је код старог школског центра, а послије тога стријељан из ватреног оружја, у главу, од стране припадника ХВ, 18.9.1995. године. Сахрањен је у селу Бијаковац, општина Козарска Дубица.

13. **Мацура Миленко**, рођен 17.6.1959. године у Босанској Дубици, од оца Миленка и мајке Косе (рођене Радуловић), ЈМБГ 1706959161945. Имао је пребивалиште у улици Видовданској број 55 у Козарској Дубици. Радио је у РО “ФПМ” Козарска Дубица. Налазио се на свом радном мјесту када је отпочео напад. Пошао је својој кући, гдје су му била дјеца. Смртно је страдао на улици, док је покушавао да укаже помоћ једном рањенику, када су наишли хрватски војници и убили га, 18.9.1995. године. Сахрањен је у Козарској Дубици.

14. **Покрајац Срето**, рођен 3.3.1958. године у Босанској Дубици, од оца Милана и мајке Радосаве (рођене Никић), ЈМБГ 0303958161940. Имао је пребивалиште у улици Петра Пеције бб у Козарској Дубици. Смртно је страдао од поготка из ватреног оружја, код предузећа “Кнежопољка”, 18.9.1995. године. Сахрањен је у Козарској Дубици.

15. **Пралица Ђуро**, рођен 2.4.1934. године у селу Тукључани, општина Босанска Дубица, од оца Милоша и мајке Кате (рођене Гачић). Имао је пребивалиште у селу Вриоци бб, општина Козарска Дубица. Убијен је, тј. задављен жицом, док је радио као портир у ТИ “Кнежопољка”, у моменту када је изашао из фабрике, 18.9.1995. године. Био је припадник јединице радне обавезе. Та јединица је била ангажована у саставу бригаде за одбрану града. Сахрањен је у Козарској Дубици.

16. **Пушкар Илија**, рођен 10.2.1949. године у селу Кукурузари, општина Хрватска Костајница, од оца Јове и мајке Јулке (рођене Миличевић), ЈМБГ 1002949620014. Имао је пребивалиште у Козарској Дубици. Убијен је снајперским метком, код старог школског центра, 18.9.1995. године. Његово тијело је пронађено у ријеци Уни. Сахрањен је у Козарској Дубици.

17. **Слијепац Драган**, рођен 7.8.1953. године у селу Читлук, општина Босанска Дубица, од оца Бошка и мајке Паве (рођене Мачак), ЈМБГ 0708953161942. Имао је пребивалиште у селу Вриоци бб, општина Козарска Дубица. Био је запослен у ТИК-у. Дана 18.9.1995. године својим колима (“опел аскона”) је повезао код

лекара рањене жене Драгињу Драгичевић, Анку Црљеницу и Милку Црљеницу. У улици Мајора Милана Тепића зауставили су их хрватски војници и све их убили. Сахрањен је у селу Читлук, општина Козарска Дубица.

18. **Стегић Раде**, рођен 15.9.1958. године у селу Бијаковац, општина Босанска Дубица, одоца Душана и мајке Бранке (рођене Марјановић), ЈМБГ 1509958161941. Имао је пребивалиште у улици Владимира Јовановића бб у Козарској Дубици. Радио је у РО “ФПМ”, Козарска Дубица, по занимању инжењер. Убијен је у путничком аутомобилу, када је наишао на засједу хрватске војске, 18.9.1995. године. Сахрањен је у селу Бијаковац, општина Козарска Дубица.

19. **Тимарац Петар**, рођен 12.7.1946. године у Брезику, општина Нашице, Република Хрватска, од оца Стеве и мајке Перке (рођене Наранцић), ЈМБГ 1207946161958. Имао је пребивалиште у улици Моштаничкој број 17 у Козарској Дубици. Радио је у ТИ “Кнежопољка”. Смртно је страдао код свог предузећа, 18.9.1995. године. Сахрањен је у Козарској Дубици.

20. **Трубарац Радован**, рођен 8.2.1953. године у селу Мљечаница, општина Босанска Дубица, од оца Радоја и мајке Невенке (рођене Поповић), ЈМБГ 0802953161965. Имао је пребивалиште у улици Кнеза Михајла бб у Козарској Дубици. Радио је у РО “ФПМ”, Козарска Дубица, по занимању машински инжењер. Убијен је у путничком возилу (“рено 25”, регистрације ознаке ПД-430-77, власништво РО “ФПМ”), у близини фабрике ТИ “Кнежопољка”, 18.9.1995. године. Његово тијело је имало прострелне ране. Сахрањен је у селу Мљечаница, општина Козарска Дубица.

21. **Ђирић Слободан**, рођен 22.9.1970. године у Сиску, Република Хрватска, од оца Ратка и мајке Милеве (рођене Миливојац), ЈМБГ 2209970161949. По занимању је био техничар. Имао је пребивалиште у селу Међувође бб, општина Козарска Дубица. Смртно је страдао код ДП “Дубичанка, 18.9.1995. године”. Сахрањен је у селу Међувође, општина Козарска Дубица.

22. **Ђушић Миленко**, рођен 3.2.1943. у селу Јаворани, општина Котор Варош, од оца Теодора и мајке Стане, ЈМБГ 0302943161968. Имао је пребивалиште у селу Хаџибаир бб, општина Козарска Дубица. Смртно је страдао код градског моста на ријеци Уни, 18.9.1995. године. Сахрањен је у селу Хаџибаир, општина Козарска Дубица.

23. **Шипка Ранко**, рођен 3.6.1956. године у селу Бјелајци, општина Босанска Дубица, од оца Владе и мајке Јованке (рођене Баруџија), ЈМБГ 0306956161969. Имао је пребивалиште у селу Бјелајци бб, општина Козарска Дубица. Заробљен је, па убијен, односно задављен жицом и измасакриран, код градског моста на ријеци Уни, 18.9.1995. године. Сахрањен је у селу Бјелајци, општина Козарска Дубица.

24. **Шувак Алекса**, рођен 3.1.1935. године у селу Засеље, општина Котор Варош, од оца Луке и мајке Босиљке (рођене Чолић), ЈМБГ 0301935161959. Имао је пребивалиште у селу Хаџибаир бб, општина Козарска Дубица. Смртно је страдао на градском мосту на ријеци Уни, 18.9.1995. године. Сахрањен је у селу Хаџибаир, општина Козарска Дубица.

6.1.3 Смртно страдали припадници резервног састава МУП-а РС

6.1.3.1 Козарска Дубица

1. **Грбић Милош**, рођен 25.11.1965. у Сиску, РХ, од оца Милана и мајке Марице (рођене Буразор), ЈМБГ 2511965161947. Имао је пребивалиште у селу Комленац, општина Козарска Дубица. Смртно је страдао од поготка из пјешадијског наоружања, у улици Цара Лазара у Козарској Дубици, 18.9.1995. године. Сахрањен је у селу Комленац, општина Козарска Дубица.

2. **Томас Миле**, рођен 15.4.1948. године у селу Суваја, општина Босанска Дубица, од оца Марка и мајке Росе (рођене Поповић), ЈМБГ 1504948161941. Имао је пребивалиште у селу Суваја бб, општина Козарска Дубица. По занимању је био тесар. Радио је у ПС Козарска Дубица. Убијен је када је експлодирала граната у дворишту ОШ “Свети Сава” у Козарској Дубици, 18.9.1995. године. У тренутку погибије обављао је редовне полицијске послове. Сахрањен је у селу Суваја, општина Козарска Дубица.

3. **Тубић Ранко**, рођен 6.5.1965. у селу Стригова, општина Босанска Дубица, од оца Маринка и мајке Невенке (рођене Јањетовић), ЈМБГ 0605965161944. Имао је пребивалиште у селу Ушивац бб, општина Козарска Дубица. Тешко је рањен од експлозије гранате, у улици Цара Лазара, Козарска Дубица, 18.9.1995. године и преминуо у Медицинском центру Бања Лука (од посљедица рањавања). Сахрањен је у насељу Кнежица, општина Козарска Дубица

6.1.3.2 Село Доња Градина

1. **Булић Зоран**, рођен 18.4.1962. године у Босанској Дубици, од оца Ратка и мајке Станке (рођене Миланковић), ЈМБГ 1804962161958. Имао је пребивалиште у селу Бјелајци, општина Козарска Дубица. Смртно је страдао од снајперског метка у селу Доња Градина, дана 19.9.1995 године. Сахрањен је у селу Бјелајци, општина Козарска Дубица.

6.1.4 Рањени и повријеђени цивили

6.1.4.1 Козарска Дубица и околна насеља

1. **Босиочић** (у међувремену удата **Илић**) **Данијела**, рођена 20.4.1975. године у Босанској Дубици, од оца Младена и мајке Досте, ЈМБГ 2004975166948. Има пребивалиште у улици Светосавској, број 7. Рањена је од гелера гранате у насељу Пухало, 18.9.1995. године.

2. **Вујковић Бранко**, рођен 4.6.1939. године у селу Усорци, општина Сански Мост, од оца Илије и мајке Ануше (рођене Радић), ЈМБГ 0406939161941. У међувремену је преминуо у Приједору, дана 11.4.2003. године.

3. **Гајић Миодраг**, рођен 2.7.1958. године у Босанској Дубици, од оца Јована и мајке Марице (рођене Црљеница), ЈМБГ 0207958161941. У међувремену је преминуо у Бањој Луци, дана 26.9.1996. године.

4. **Даница Нада**, рођена 5.4.1958. године у Босанској Дубици, од оца Љубана и мајке Гине (рођене Рељан), ЈМБГ 0504958166948. Има/ла је пребивалиште у улици Мирослава Антића бб у Козарској Дубици. Теже је рањена, од експлозије

гранате у насељу Пухало, 18.9.1995. године и пребачена је у болницу у Приједор.

5. **Дугајић** (рођена Тимарац) **Биљана**, рођена 18.12.1965. године у Босанској Дубици, од оца Славка и мајке Јеле (рођене Лемих), ЈМБГ 1812965166945. Има/ла је пребивалиште у улици Владике Николаја, број 13/а, у Козарској Дубици. Рањена је од гелера гранате у улици Мирослава Антића, 18.9.1995. године.

6. **Ђурић Михајло**, рођен 15.8.1942. године у селу Доња Јутрогоста, општина Босанска Дубица, ЈМБГ 1508942161961.

7. **Жујић Љиљана**, рођена 20.6.1968. године у Босанској Дубици, од оца Бошка и мајке Радмиле (рођене Ђирић), ЈМБГ 2006968166941. Има/ла је пребивалиште у селу Брекиња бб, општина Козарска Дубица. Рањена је у улици Петра Пеције, од експлозије испаљеног пројектила, 18.9.1995. године.

8. **Кондић Горан**, рођен 3.11.1965. године у Босанској Дубици, од оца Милорада и мајке Анђе (рођене Родић), ЈМБГ 0311965161940. Има/о је пребивалиште у улици Мајора Милана Тепића бб, општина Козарска Дубица.

9. **Кос Мира**, рођена 1.11.1951. године у селу Ламовита, општина Приједор, од оца Обрада, ЈМБГ 0111951166967.

10. **Крњајић Драган**, рођен 16.5.1960. године у Босанској Дубици, од оца Пере и мајке Драгиње (рођене Кондић), ЈМБГ 1605960161966.

11. **Крњајић Стојка**, рођена 15.9.1934. године у селу Шеварлије, општина Босанска Дубица, од оца Драгутина и мајке Љубе (рођене Буква), ЈМБГ 1509934166950. Имала је пребивалиште у улици Слободана Јовановића бб, општина Козарска Дубица. У међувремену је преминула у Козарској Дубици, дана 7.8.1998. године. Сахрањена је у Козарској Дубици.

12. **Латиновић** (рођена Кондић) **Радосава**, рођена 13.10.1936. године у селу Тукључани, општина Босанска Дубица, од оца Васе и мајке Милке, ЈМБГ 1310936166949. Имала је пребивалиште у селу Међувође, општина Козарска Дубица. Лакше је рањена у селу Међувође, општина Козарска Дубица, испред породичне куће, од експлозије испаљеног пројектила, 18.9.1995. године. У међувремену је преминула у Приједору, дана 2.4.2003. године.

13. **Милошевић** (рођена Кнежевић) **Славица**, рођена 27.12.1965. године у Босанској Дубици, од оца Симе и мајке Стане (рођене Којдић), ЈМБГ 2712965166944. Има/ла је пребивалиште у селу Хајдеровци бб, општина Козарска Дубица. Рањена је од гелера гранате у насељу Пухало, 18.9.1995. године.

14. **Новаковић Драгољуб**, рођен 7.2.1967 године у Приједору, ЈМБГ 0702967161947.

15. **Родић Милан**, рођен 15.3.1947. године у селу Међувођу, општина Босанска Дубица, од оца Раде и мајке Љубе (рођене Бакић), ЈМБГ 1503947161941. Има/о је пребивалиште у Козарској Дубици.

16. **Рожич Стана**, рођена 16.4.1958. године у селу Сутрошњица, општина Бања Лука, од оца Светка, ЈМБГ 1604958166954. Има/ла је пребивалиште у селу Вриоци бб, општина Козарска Дубица. Рањена је од експлозије гранате у насељу Пухало, 18.9.1995. године. Лијечена је десет дана у Приједору и Бањој Луци.

17. Сузић Раденко, рођен 16.12.1960. године у Босанском Новом, од оца Богдана и мајке Љубе (рођене Дејановић). Имао је пребивалиште у улици Кнеза Милоша бб у Козарској Дубици. У међувремену је преминуо у Козарској Дубици, дана 21.3.1998. године. Сахрањен је у Козарској Дубици.

18. Тица Јелена, рођена 2.1.1983. године у Градишци, од оца Љубана и мајке Милене, ЈМБГ 0201983106477. Рањена је у мјесту Кнежица (20 км удаљено од Козарске Дубице, на магистралном путу Козарска Дубица-Приједор), од гелера гранате, 18.9.1995. године. Лијечена је у МЦ Приједор. **Када је страдала била је дијете.**

19. Тубић Ранко, од мајке Невенке. Рањен је иза творнице ТИ “Кнежопољка”, од гелера гранате, 18.9.1995. године. Од посљедица рањавања је преминуо у МЦ Бања Лука, дана 19.6.1996. године. Сахрањен је у селу Ушивац, општина Козарска Дубица.

20. Ђибић Милан, рођен 9.8.1933. године у селу Шеварлије, општина Босанска Дубица, од оца Раде и мајке Милице (рођене Кос), ЈМБГ 0908933161945. Има/о је пребивалиште у селу Вриоци бб, општина Козарска Дубица. Рањен је од експлозије гранате у селу Вриоци, 18.9.1995. године.

6.1.4.2 Село Доња Градина

21. Живковић Марица, рођена 5.5.1933. године у селу Доња Градина, општина Босанска Дубица, од оца Николе и мајке Росе (рођене Димитрић), ЈМБГ 0505933166958. Има/ла је пребивалиште у селу Доња Градина, општина Козарска Дубица. Рањена је од експлозије гранате у Доњој Градини.

6.1.5 Рањени и повријеђени припадници ВРС

6.1.5.1 Козарска Дубица и околна насеља

1. Булић Ранко, рођен 25.4.1950. године у селу Бјелајци, општина Босанска Дубица, од оца Остоје и мајке Драгиње (рођене Дугајић), ЈМБГ 2504950161944. Има/о је пребивалиште у улици Михајла Пупина, број 1, општина Козарска Дубица. Рањен је из пјешадијског оружја, код творнице “Кнежопољка”, 18.9.1995. године.

2. Вуклиш Велимир, рођен 12.9.1970. године у Сиску, РХ, од оца Милана и мајке Невенке (рођене Буква), ЈМБГ 1209970161988. Има/о је пребивалиште у улици Првомајској бб у Козарској Дубици. Задобио је повреду лијеве руке.

3. Гвозден Зоран, рођен 27.4.1963. године у Босанској Дубици, од мајке Вуке Гвозден, ЈМБГ 2704963161950. Имао је пребивалиште у улици Слободана Јовановића, број 26, у Козарској Дубици. Рањен је 18.9.1995. године у Козарској Дубици. Ране је задобио у предјелу стомака. У међувремену је преминуо дана 26.5.1998. године, у Козарској Дубици.

4. Глигић Милан, рођен 18.5.1939. године у селу Расавци, општина Приједор, од оца Србољуба и мајке Ђује (рођене Марчетић), ЈМБГ 1805939161947. Рањен је код Ватрогасног дома, 18.9.1995. године. Ране је задобио у предјелу грудног коша и лијеве натколенице, од гелера гранате.

5. **Дрвеница Раде**, рођен 22.9.1959. године у Босанској Дубици, од оца Васе и мајке Грозде (рођене Влајисевић), ЈМБГ 2209959161953. Има/о је пребивалиште у селу Кадин Јеловац бб, општина Козарска Дубица. Од напора, због раније болести изгубио је свијест, те је сломио лијеву руку, код ТИ "Кнежопољка", 18.9.1995. године.
6. **Ећим Владо**, рођен 14.1.1966. године у Босанској Дубици, од оца Стеве, ЈМБГ 1401966161947. Има/о је пребивалиште у селу Мразовци бб, општина Козарска Дубица. Психотрауматизован је.
7. **Ећим Јовица**, рођен 28.7.1969. године у селу Мирковац, општина Босанска Дубица, од оца Срете и мајке Радојке (рођене Вуклиш), ЈМБГ 2807969116194. Има/о је пребивалиште у селу Мало Двориште бб, општина Козарска Дубица. Рањен је у лијеву потколеницу из пјешадијског наоружања, у Козарској Дубици, 18.9.1995. године.
8. **Жарић Јован**, из Бање Луке.
9. **Живковић Угљеша**, рођен 3.2.1934. године у селу Доња Градина, општина Босанска Дубица, од оца Пере, ЈМБГ 0302934161943. Има/о је пребивалиште у селу Доња Градина бб, општина Козарска Дубица. Задобио је повреду шаке.
10. **Зец Вељко**, рођен 12.4.1960. године у селу Стригова, општина Босанска Дубица, од оца Милорада и мајке Наде (рођене Дејановић), ЈМБГ 12049601619. Има/о је пребивалиште у селу Стригова бб, општина Козарска Дубица. Рањен је у лијеву подлактицу, од експлозије пројектила, 18.9.1995. године.
11. **Зец Мирко**, рођен 3.10.1966. године у селу Ушивац, општина Босанска Дубица, од оца Вељка и мајке Рајке (рођене Пузавац), ЈМБГ 0310966161956. Има/о је пребивалиште у селу Ушивац бб, општина Козарска Дубица. Повријеђен је у предјелу главе, од гелера гранате у Козарској Дубици, 18.9.1995. године.
12. **Зоркић Тихомир**, из Бање Луке.
13. **Јазих Милан**, рођен 8.6.1949. године у Босанској Дубици, од оца Симе и мајке Стоје (рођене Угрица), ЈМБГ 0806949161948. Има/о је пребивалиште у селу Божићи бб, општина Козарска Дубица. Рањен је у Козарској Дубици, 18.9.1995. године.
14. **Јурковић Карло**, рођен 25.7.1973. године у Еслингену, СР Њемачка, од оца Драгана и мајке Анице (рођене Босман), ЈМБГ 2507973161940. Има/о је пребивалиште у улици Светосавској, број 28, општина Козарска Дубица. Задобио је озљеду лијеве ноге.
15. **Касаповић Милош**, рођен 19.12.1949. године, од оца Борка и мајке Даре (рођене Шуман), ЈМБГ 1912949161962, у селу Драксенић, општина Босанска Дубица. Рањен је у улици Мајора Милана Тепића, на платоу испред творнице "Дубичанка", из пјешадијског наоружања, 18.9.1995. године. Од задобијених повреда лијечен је у Бањој Луци и Београду, мјесец и по дана.
16. **Квочка Миле**, рођен 28.1.1959. године у селу Комленац, општина Босанска Дубица, од оца Милорада и мајке Винке (рођене Радић), ЈМБГ 2801959161976. Има/о је пребивалиште у селу Комленац, општина Козарска Дубица. Рањен је у предно грудног коша, од гелера гранате, у селу Комленац, општина Козарска

Дубица, 18.9.1995. године. У међувремену је смртно страдао несрећним случајем 2003. године.

17. **Кљајић Лазо**, рођен 7.7.1958. године у селу Мраово Поље, општина Босански Нови, од оца Гојка и мајке Илинке (рођене Ђенадија), ЈМБГ 0707958161958. Има/о је пребивалиште у улици Новосадској, број 4, општина Козарска Дубица. Рањен је у грудни кош и лијеву наткољеницу, из пјешадијског наоружања, код ТИ “Кнежопољка”, 18.9.1995. године.

18. **Кнежевић Стево**, рођен 17.6.1965. године у Брчком, од оца Драгољуба, ЈМБГ 1706965370009. Рањен је из пјешадијског наоружања, у Козарској Дубици, 18.9.1995. године.

19. **Ковачевић Александар**, из Бање Луке.

20. **Лужија Милан**, рођен 3.7.1965. године у селу Јасење, општина Босанска Дубица, од оца Недељка и мајке Јеле (рођене Кривошић), ЈМБГ 0307965161943. Има пребивалиште у селу Кошућа, општина Козарска Дубица. Рањен је у предјелу главе.

21. **Малбашић Мирослав**, рођен 13.3.1940. године у селу Кола, општина Бања Лука, од оца Ђурђа, ЈМБГ 1303940161947. Задобио је повреду главе.

22. **Медић Мирко**, рођен 9.2.1954. године у селу Доња Јутрогшта, општина Босанска Дубица, од оца Рајка, ЈМБГ 0902954161947. Има/о је пребивалиште у селу Хаџибаир бб, општина Козарска Дубица. Рањен је у главу.

23. **Микић Горан**, из Бање Луке.

24. **Милиновић Мирослав**, рођен 8.10.1963. године у селу Мљечаница, општина Босанска Дубица, од оца Милинка и мајке Ђује (рођене Грбић), ЈМБГ 0810963161966. Има/о је пребивалиште у селу Јохова бб, општина Козарска Дубица. Задобио је прострелну рану лијеве подлактице, у Козарској Дубици, 20.9.1995. године.

25. **Мирић Владимир**, рођен је 12.9.1973. године у Босанској Дубици, од оца Милана и мајке Невенке (рођене Вујновић), ЈМБГ 1209973161946. Има/о је пребивалиште у улици Мајора Милана Тепића, општина Козарска Дубица. Изгубио је десну руку, од испалене маљутке, у Козарској Дубици, 18.9.1995. године.

26. **Миросав Милан**, рођен 1.10.1953. године у Босанској Костајници, од оца Младена и мајке Радосаве (рођене Мазалица), ЈМБГ 0110953161940 Рањен је у десно стопало, од експлозије гранате, у Козарској Дубици, 18.9.1995. године.

27. **Михајлица Нико**, рођен 15.12.1955. године у селу Међеђа, општина Босанска Дубица, од оца Лазе и мајке Десанке (рођене Шувак), ЈМБГ 1512955161941. Има/о је пребивалиште на Давидовом тргу 5 К-Д у Козарској Дубици. Рањен је у десну надлактицу, од гелера гранате, у Козарској Дубици, 18.9.1995. године.

28. **Пекић Недељко**, рођен 11.11.1944. године у селу Агинци, општина Босанска Дубица, од оца Славка, ЈМБГ 1111944161945. Има/о је пребивалиште у селу Агинци, општина Козарска Дубица.

29. **Пејаковић Ратко**, рођен 21.6.1944. године у селу Радманићи, општина Бања Лука, од оца Мирка и мајке Босиљке (рођене Бисерчић), ЈМБГ 2106944161945. Има/о је пребивалиште у селу Брекиња бб, општина Козарска Дубица. Рањен је у Козарској Дубици, 18.9.1995. године.
30. **Рајлић Богдан**, од оца Раде. Непознат је предио рањавања.
31. **Режак Боро**, рођен 5.9.1950. године у Бања Луци, од оца Штефана и мајке Марије (рођене Кутни), ЈМБГ 0509950100028. Има/о је пребивалиште у селу Мало Двориште, општина Козарска Дубица. Задобио је устрелну рану лијеве шаке, од снајперског метка, у Козарској Дубици, 19.9.1995. године.
32. **Рељић Зоран**, рођен 23.1.1968. године у Босанској Дубици, од оца Милорада, ЈМБГ 2301968161943. Има/о је пребивалиште у селу Суваја бб, општина Козарска Дубица.
33. **Родић Мирко**, рођен 20.3.1966. године у Босанској Дубици, од оца Вује и мајке Јелке (рођене Митровић), ЈМБГ 2003966161953. Има пребивалиште у Козарској Дубици. Имао је пребивалиште у селу Новоселци бб, општина Козарска Дубица. Рањен је у лијеву натколеницу, код ТИ "Кнежопољка", 18.9.1995. године. Лијечен је у Приједору и Београду.
34. **Ручнов Милан**, рођен 2.6.1940. године у селу Мразовци, општина Босанска Дубица, од оца Љубоја и мајке Драгиње (рођене Пекић), ЈМБГ 0206940161956. Има/о је пребивалиште у улици Паје Грбића бб, општина Козарска Дубица. Рањен је у Козарској Дубици, 18.9.1995. године.
35. **Стакић Душко**, рођен 27.2.1954. године, од оца Николе. Задобио је тегобе психичке природе.
36. **Станић Лазар**, рођен 1966. године, од оца Владе. Рањен је у леђа.
37. **Тепић Илија**, рођен 18.8.1952. године у селу Козица, општина Сански Мост, од оца Лазара и мајке Јелке (рођене Жунић), ЈМБГ 1808952161955. Има/о је пребивалиште у улици Цара Лазара бб у Козарској Дубици. Рањен је у предјелу ноге од гелера гранате, 18.9.1995. године у Козарској Дубици.
38. **Тепић Мирко**, рођен 19.3.1961. године у селу Пуцари, општина Босанска Дубица, од оца Томислава и мајке Десе (рођене Штакић), ЈМБГ 1903961161948. Има/о је пребивалиште у улици Душана Силног, број 114 у Козарској Дубици. Рањен је у Козарској Дубици, 18.9.1995. године.
39. **Топић Милутин**, рођен 15.10.1935. године у селу Пуцари, општина Босанска Дубица, од оца Мирка, ЈМБГ 1510935161945. Има/о је пребивалиште у селу Пуцари, општина Козарска Дубица. Рањен је у дебело месо.
40. **Тркуља Милан**, рођен 19.2.1961. године у Сиску, РХ, од оца Милована и мајке Душанке (рођене Берић), ЈМБГ 1902961161948. Рањен је у Козарској Дубици, 18.9.1995. године.
41. **Цвијетић Миле**, рођен 3.5.1957. године у селу Бјелајци, општина Босанска Дубица, од оца Уроша и мајке Госпове (рођене Граховац), ЈМБГ 0305957162958. Има/о је пребивалиште у селу Бјелајци бб, општина Козарска Дубица. Задобио је повреду лијеве ноге.

42. **Шево Предраг**, рођен 24.12.1969. године у Босанској Дубици, од оца Душана и мајке Стоје (рођене Драгишић), ЈМБГ 2412969161943. Има/о је пребивалиште у улици Петра Пеције, број 10, у Козарској Дубици. Задобио је прострелну рану десног стопала у Козарској Дубици, 18.9.1995. године.

43. **Штакић Душко**, рођен 27.2.1954. године у селу Срефлије, општина Босанска Дубица, од оца Николе и мајке Савке (рођене Продановић), ЈМБГ 2702954161945. Има/о је пребивалиште у селу Срефлије, општина Козарска Дубица. Задобио је тегобе психичке природе.

44. **Штрбац Мирослав**, рођен 10.3.1971. године у Босанској Дубици, од оца Миле и мајке Дренке (рођене Стојановић), ЈМБГ 1003971161941. Има/о је пребивалиште у селу Хаџибаир, општина Козарска Дубица. Задобио је повреде обје потколенице и десне надлактице у селу Доња Градина, општина Козарска Дубица, дана 20.9.1995. године.

6.1.5.2 Село Доња Градина

45. **Брдар Предраг**, рођен 12.3.1973. године у Босанском Новом, од оца Драгана и мајке Драгице (рођене Адамовић), ЈМБГ 1203973162529. Има/о је пребивалиште у улици Првомајској бб у Козарској Дубици. Рањен је у лијеву потколеницу, од гелера гранате, 19.9.1995. године.

46. **Гвозден Маринко**, рођен 5.11.1960 године у селу Стригова, општина Босанска Дубица, од оца Војина и мајке Мире (рођене Савић), ЈМБГ 0511960161941. Има/о је пребивалиште у улици Мирослава Антића бб у Козарској Дубици. Ране је задобио у предјелу лијеве потколенице, од гелера гранате, 19.9.1995. године.

47. **Максимовић Илија**, рођен 20.8.1968. године у селу Међувође, општина Босанска Дубица, од оца Недељка и мајке Јеле (рођене Микић), ЈМБГ 2008968161944. Има/о је пребивалиште у селу Кошућа бб, општина Козарска Дубица. Рањен је 19.9.1995. године. Задобио је устрелну рану груди.

48. **Новаковић Бранко**, рођен 29.1.1959. године у селу Капетаново Поље, општина Пакрац, РХ, од оца Пере и мајке Милеве (рођене Вуклиш), ЈМБГ 2901959161941. Има пребивалиште у селу Стригова, општина Козарска Дубица. Рањен је дана 21.9.1995. године.

49. **Петраковић Угљеша**, рођен 10.2.1940. године у селу Драксенић, општина Босанска Дубица, од оца Стојана и мајке Стане (рођене Крњајић), ЈМБГ 1002940161947. Има/о је пребивалиште у селу Драксенић бб, општина Козарска Дубица. Рањен је у десну шаку и у предјелу лица, од гелера гранате, 19.9.1995. године.

50. **Станић Недељко**, рођен 17.4.1965. године у Босанској Дубици, од оца Симе и мајке Зоре (рођене Милиновић), ЈМБГ 1704965161946. Има/о је пребивалиште у улици Хајдук Вељка бб у Козарској Дубици. Задобио је повреду главе, 19.9.1995.

Ови војници су били припадници 11. дубичке бригаде и за вријеме напада су затечени ван матичних јединица, тј. налазили су се код својих породичних кућа. У одбрану града и његових становника укључили су се самоиницијативно, да би заштитили цивиле.

6.1.6 Рањени и повријеђени припадници МУП-а РС

6.1.6.1 Козарска Дубица

1. **Бакић Драгутин**, рођен 10.8.1971. године у Босанској Дубици, од оца Милинка и мајке Росе (рођене Каран), ЈМБГ 1008971161951. Има/о је пребивалиште у улици Требињској бб у Козарској Дубици. Рањен је од поготка из пјешадијског наоружања, у руку, 18.9.1995. године, око 13.00 часова.
2. **Бакић Остоја**, рођен 10.8.1971. године у Босанској Дубици, од оца Милинка и мајке Росе (рођене Каран), ЈМБГ 1008971161943. Им/о је пребивалиште у улици Душана Силног, број 72, у Козарској Дубици. Рањен је од поготка тромблona, у предио бута десне ноге-натколенице и у леђа, 18.9.1995. године, око 23.30 часова.
3. **Вилић Недељко**, рођен 28.10.1964. године у селу Мразовци, општина Босанска Дубица, од оца Милоша и мајке Стоје (рођене Вујасин), ЈМБГ 2810964161940. Има/о је пребивалиште у селу Вриоци бб, општина Козарска Дубица. Рањен је од гелера гранате у улици Цара Лазара, 18.9.1995. године.
4. **Злокапа Сениша**, рођен 18.11.1972. године у Босанској Дубици од оца Радомира и мајке Гордане (рођене Павловић), ЈМБГ 1811972161952. Има/о је пребивалиште у селу Шеварлије бб, општина Козарска Дубица. Рањен је од гелера гранате, код ТИ “Кнежопољка”, 19.9.1995. године.
5. **Пекић Зоран**, рођен 22.1.1970. године у Босанској Дубици, од оца Недељка и мајке Драгице (рођене Каран), ЈМБГ 2201970161948. Има/о је пребивалиште у улици Унској, број 39, у Козарској Дубици. Рањен је у главу, од гелера гранате, у Козарској Дубици, 18.9.1995. године, око 17.00 часова.
6. **Слијепчевић Драшко**, рођен 9.8.1967. године у Босанској Дубици, од оца Срете и мајке Вукосаве (рођене Бокан), ЈМБГ 0908967161952. Има/о је пребивалиште у улици Требињској, број 27, у Козарској Дубици. Рањен је у улици Мајора Милана Тепића, од експлозије гранате, у предјелу стомака (приликом рањавања оштећени су му бубрег, желудац и цријева), 18.9.1995. године, око 11.00 часова, док је обављао редовне задатке, као припадник посебне јединице полиције ЦЈБ Приједор.

6.1.6.2 Село Доња Градина

7. **Ковачевић Зоран**, рођен 8.4.1972. године у Босанској Дубици од оца Душана и мајке Ане (рођене Лончар), ЈМБГ 0804972161952. Има/о је пребивалиште у селу Демировац бб, општина Козарска Дубица. Задобио је повреде главе, од гелера гранате, 19.9.1995. године, око 13.00 часова.
8. **Стојаковић Миле**, рођен 10.3.1971. године у Босанској Дубици, од оца Десимира и мајке Злате (рођене Кос), ЈМБГ 1003971161968. Има/о је пребивалиште у селу Бачвани бб, општина Козарска Дубица. Лакше је рањен у главу, од гелера гранате, 19.9.1995. године, око 16.00 часова.

6.1.7 Заробљени и убијени цивили

1. **Милиновић Љубица**, рођена 2.3.1963. године у Босанској Дубици, од родитеља Љубомира и Паве Ђибић, ЈМБГ 0203963166948. Заробљена је 18.9.1995. године око 12.15 часова заједно са своје двоје малолетне дјеце у породичној кући **Пралица Десанке** од стране диверзантско-терористичке групе ХВ. У тренутку заробљавања пред кућом су постројили заједно са дјецом њу, као и рањеног припадника ВРС **Црљеница Милана** и **Матаруга Ђуру**. Пред двоје дјеце Милиновић Љубице и *двоје дјеце* Црљеница Милана стријељали су **Црљеница Милана**, а **Матаруга Ђуру** су одвели са собом и касније ликвидирали. Заједно са *дјецом* била је заробљена два дана.

2. **Миланковић Мирославка**, рођена 18.8.1956. године у селу Влашковци, општина Босанска Дубица, од оца Душана и мајке Марије (рођене Ручнов), ЈМБГ 1808956166943. Дана 18.9.1995. године око 12.00 часова, на повратку с посла из ТИ “Кнежопољка”, на мосту код канала Бињачка, рањена је и заробљена од стране припадника ХВ. Послије заробљавања одведена је у Хрватску, гдје је лијечена у болници у Петрињи двије недјеље. Тамо су је регистровали представници МК Црвеног крста. Послије тога је била у хрватским логорима све до 16.2.1996. године. Тада је размијењена и припадници УНХЦР-а су је вратили у Козарску Дубицу.

3. **Пралица** (рођена Илић) **Десанка**, рођена 11.4.1916. године у селу Доњи Јеловац, општина Босанска Дубица, ЈМБГ 1104916166943, од оца Стојана и мајке Стане (рођене Марин). Заробљена је од стране припадника ХВ. Била је заробљена два дана заједно са **Милиновић Љубицом** и *четверо дјеце*.

4. **Црљеница Милан**, рођен 22.5.1960. године у Босанској Дубици, од оца Милоша и мајке Стојке (рођене Тривић), ЈМБГ 2205960161953. Био је настањен у Козарској Дубици, у улици Мајора Милана Тепића број 134. Био је припадник ВРС, али је рањен и заробљен као цивил, а потом и стријељан од стране ХВ пред својом дјецом и дјецом **Милиновић Љубице**.

Милиновић Љубица, **Пралица Десанка** и **Црљеница Милан** су се склонили у кућу **Пралица Десанке** због јаког артиљеријског напада. Десетак припадника ДТГ “**Црне мамбе**” опколили су кућу. Из куће им се обратио **Црљеница Милан** ријечима: “Ја се предајем, немојте пуцати, у кући су жене и дјеца.” Неко од војника вичући је наредио да сви изађу из куће и да легну на земљу. Један од војника је пришао претходно рањеном **Црљеница Милану** (који није био наоружан, те није представљао никакву опасност) и из пиштоља му испалио метак у главу. Све то је гледало и *четверо дјеце*.

Након преласка ријеке Уне, на територију РС и БиХ, хрватски војници су као живи штит држали групу цивила, жена и *дјеце*. Из те групе можемо издвојити горе поменуто **Милиновић** (Љубана) **Љубицу**, рођену 2.3.1963. године, те групу жена и *дјеце* који су се последије ових догађаја иселили из Козарске Дубице, а то су Ручнов Нада, Чанак Миља и њена кћерка Мирјана, Мазалица Анкица и њен син Божо и Марић Милица.

6.1.8 Заробљени и нестали припадници ВРС

1. **Грбић Ранко**, рођен 19.10.1946. године у селу Горња Драгогиња, општина Приједор, од оца Ђурђа и мајке Анђе (рођене Савановић), ЈМБГ 1910946102385. Има/о је пребивалиште у улици Книнској, број 32, у Козарској Дубици. Заробљен је од стране припадника диверзантско-терористичке групе на мосту код канала Бињачка, 18.9.1995. године, и пребачен је у Хрватску Дубицу, гдје је мучен и злостављан. Послије неколико дана пребачен је у затвор у Сиску, гдје је премлаћиван. Након тога је пребачен у затвор “Лора” у Сплиту. Био је и у другим хрватским логорима (Ракитје, Книн). У логорима је физички малтретиран од стране припадника ХВ. Приликом тих малтретирања нанесене су му тјелесне повреде од чијих посљедица је постао трајни ратни војни инвалид 5. категорије са 70% инвалидитета. Размијењен је 4.8.1997. године у Градишкој.

2. **Кос Мирко**, рођен 9.7.1938. године у селу Челебинци, општина Босанска Дубица, од оца Милутина и мајке Маре (рођене Кнежевић), ЈМБГ 0907938161947. Заробљен је као припадник ВРС од стране Хрватске војске, заједно са Рељић Светком, дана 18.9.1995. године око 16.00 часова, на путном правцу Козарска Дубица-Костајница, у селу Комленац (уз обалу ријеке Уне). Њих двојица су пребачени преко ријеке Уне на територију Хрватске у село Баћин, а потом у Хрватску Дубицу. Спасио се бјекством и том приликом је био рањен. Успио је препливати ријеку Уну и пребаци се на територију РС, гдје му је пружена медицинска помоћ и лијечење.

3. **Рељић Светозар – Светко**, рођен 2.5.1934. године у селу Суваја, општина Босанска Дубица, од оца Николе и мајке Босе (рођене Бига). Био је настањен у селу Суваја, општина Козарска Дубица. Заробљен је заједно са **Кос Мирком**, у селу Комленац, општина Козарска Дубица (уз обалу ријеке Уне). Заробили су их припадници ХВ 18.9.1995. године и пребацили их на подручје Хрватске Дубице, гдје су од стране припадника ХВ мучени и злостављани. Тада је Рељић Светозар на најсуровији начин задављен, а његово тијело је бачено у ријеку Уну. Његов леш није пронађен.

6.1.9 Свједочења о околностима страдања

1. **Бабић Љубиша**; О његовој смрти свједочи БАБИЋ БРАНКО:

“... С обзиром на то да смо ја и син Боро били ангажовани у наведеној јединици [11. Дубичка бригада ВРС *ош.а.*], а стицајем околности супруга Ана нас је напустила, код куће се сам налазио син Љубиша који је у то вријеме тек дио навршио седамнаест година и узео осамнаесту. Знам да је било веома незгодно у то вријеме остављати само дијете, а поготово након познате акције “Олуја”, када су на лијевој обали ријеке Уне били припадници Хрватске војске, али ја једноставно у својој јединици за то нисам имао разумијевања.

Шта се догађало на подручју К. Дубице 18. и 19.9.1995. године, ја као и већина Дубичана, нисам знао детаље, осим да је хрватска војска извела напад на подручје општине и то је било све.

Дана 20.9.1995. године у касним поподневним часовима ја сам обавијештен да се јавим у команду бригаде, а по доласку у наведену команду мени је на увид дат телеграм у којем је писало да се морам јавити у Одсек Министарства одбране у К. Дубици ради препознавања тијела смртно страдалог сина Љубише. У К. Дубицу сам стигао тек у четвртак односно 21.9.1995. године у јутарњим часовима, и одмах сам се упутио у градску мртвачницу, јер сам сазнао да су сви настрадали ту смјештени,

па сам претпоставио да се ту налази и тијело мога сина Љубише. У градској мртвачници затекао сам много тијела погинулих војника и цивила, а и тијело мога сина Љубише. Њега сам затекао у сандуку, обученог у војничку униформу, што ми је било нејасно, јер мој син није активно ангажован нити у једној јединици, осим што је био евидентиран у војном одсеку.

Није ми моментално било до тога, већ сам приступио прегледу дјетета и видио сам да су му обадва ока била извађена и да су очне дуље биле пуне крви, док је на предјелу десне слијепочнице била видљива улазна рана од ватреног оружја. Тада сам примијетио да моме сину недостаје златни ланчић који је имао око врата, док се његова цивилна одјећа у коју је био обучен налазила поред сандука, а у којој сам ја пронашао кључ од куће гдје смо становали, а поред кључа у џепу се налазио и његов ручни сат и неколико кованица њемачких марака...⁵⁷

2. Бабић Миле; О његовој смрти свједочи БАБИЋ ЗОРКА:

“... Тога дана мој муж Миле Бабић, рођен 12.3.1947. године у К. Дубици, од оца Стојана и мајке Душанке, рођене Батајић, био је на послу у Фабрици пољопривредних машина, гдје је иначе био и запослен. Његово тијело послје напуштања територије од стране Хрватске војске је пронађено у близини фабрике “Кнежопољке”. Миле је убијен од стране Хрватске војске као цивил. На тијелу покојног Миле било је више повреда у предјелу груди, што значи да је убијен из ватреног оружја...⁵⁸

3. Бакић Драгутин; О свом рањавању свједочи сљедеће:

“...Наша акција је трајала до касно у ноћ и у намјери да се спријечи даље напредовање ХВ смо успјели. На самом почетку акције рањен сам у предјелу десне шаке, али знајући да нисмо у то вријеме у самом граду имали довољно војника из састава 11. дубичке бригаде, као ни полицајаца, односно војно способних, након указане прве помоћи остао сам са својим колегама све до коначног завршетка акције...⁵⁹

4. Бакић Остоја; О свом рањавању он свједочи сљедеће:

“... Ја сам рањен 18.9.1995. године око 24.00 часа у предјелу натколенице десне ноге и у предјелу леђа. Пренијет сам у Приједор у болницу ради указивања лекарске помоћи. Задржан сам на лијечењу у Приједору седам дана, па је лијечење настављено у бањи Мљечаници...⁶⁰

5. Берберовић Душан; О његовој смрти свједочи БЕРБЕРОВИЋ ДУШАН:

“Оно што је мени познато, а по причама очевидаца и учесника догађаја, везано за погибију мога дједа Душана Берберовића, рођеног 1934. године, јесте да се он као цивилно лице тога дана затекао у близини старог школског центра у К. Дубици, те да је од стране припадника хрватске војске, који су тога 18.9.1995. године прешли на подручје општине К. Дубица, жив заробљен, а потом стријељан са два метка, и то једним у предјелу чела, и другим у предјелу грудног коша. Дјед ми је сахрањен у К. Дубици.”⁶¹

6. Бобар Милка; О њеној погибији свједочи БОБАР МИРКО:

“Тога дана, односно 18.9.1995. године је, као и обично, отишла на радно мјесто, док сам ја остао код куће, а дјеца су нам отишла у Козарску Дубицу. Мислим да је било негдје око 11.30 часова када је прва граната пала на Кнежицу, насељено мјесто без

⁵⁷ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-219/05; 11.5.2005. године (прилог бр. 52)

⁵⁸ Основни суд, Козарска Дубица; Кри 51/96; 17.12.1996. године (прилог бр. 53)

⁵⁹ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-392/05; 12.7.2005. године (прилог бр. 54)

⁶⁰ Основни суд, Козарска Дубица; Кри 71/96; 21.12.1996. године (прилог бр. 55)

⁶¹ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-441/05; 20.7.2005. године (прилог бр. 56)

икаких војних објеката и војске, а дошла је из правца Козарске Дубице. Касније сам сазнао и увјерио се лично да су припадници хрватске војске гранатирани у же и шире подручје општине Козарска Дубица. Ја сам одмах помислио на дјецу, па сам их отишао тражити у Козарску Дубицу.

Цијели град је држан под страховитом ватром и видио сам доста порушених објеката – углавном цивилних. Дјецу сам пронашао у једном склоништу и одмах смо кренули кући пјешнице магистралним путем Козарска Дубица – Приједор. У колони је било доста народа, углавном цивила који су напуштали град под артиљеријским гранатама које су падале уз магистралу. Срећа па нису никога у тој колони погодили. Када сам дошао до куће, а претходно су се дјеца одвезла за мене непознатим лицем, затекао сам у своје дворишту доста комшија и одмах сам помислио да се, не дај боже, нешто догодило дјечи. Тада сам сазнао да ми је супруга тешко рањена у предјелу главе и да је одвезена за Бању Луку, и пошто су дјеца раније стигла и она су отишла са њом у пратњи.

Моја супруга је у МЦ Бања Лука оперисана и ту је провела 21 дан. Пошто јој се здравствено стање није побољшавало, доктори су одлучили да је пребаци у Ургентни центар у Београд – Савски венац, и то су урадили 7.10.1995. године. Усти дан је ту и преминула у 14.40 часова, што је видљиво из МКУ.⁶²

7. Босиочић (у међувремену удата Илић) Данијела; О свом рањавању она свједочи следеће:

“Ја сам са својим родитељима до тога 18.9.1995. године живјела у Козарској Дубици, у улици Мирослава Антића на броју с-1. У тој згради су насељени цивили, односно у близини зграде, а и у широј околини није било никаквих војних циљева нити припадника војске. Тога 18.9.1995. године негдје око 11.00 часова ја сам се налазила у своје стану, када су почеле по ужем дијелу града да падају гранате из правца Републике Хрватске. Јасно сам могла оцијенити правац из којег су долазиле гранате, јер сам тада имала 20 година. Гранате су падале и око наше зграде и једна је погодила и поткровље зграде, односно стан нашега комшије Лукач Милана. Одмах потом ми смо се већ били склонили у заједничку просторију у приземљу, а било нас је око двадесет. Ту је било највише дјеце узраста од 2 до 10 година. Пала је и друга граната на сами улаз зграде, од чије експлозије, односно детонације са луфтом, сам захваћена и одбачена неколико метара, а потом су ме израњавали по цијелом тијелу гелери те гранате. Поред мене тада је тешко рањена и **Нада Даница, Биљана Дугајлић**, тада **Тимарац**, и **Славица Милошевић**. Ја сам по рањавању, а пошто су ове три одвезла кола ХМП, пјешнице под дејством граната отишла сама до породичног пријатеља, гдје сам провела неких десетак дана, јер из страха се нисам смјела враћати у стан.”⁶³

8. Будимир Милош; О његовој смрти свједочи БУДИМИР СТАНА:

«Хрватска војска извршила је напад са лијеве обале Уне на подручје Козарске Дубице 18.9.1995. године око 11.00 часова. Била сам тога дана код куће са мојим мужем Милошем. Кућа се налази веома близу мјеста гдје се искрцала хрватска војска на подручје општине Дубица. Мој муж је напустио кућу и отишао са друге стране фабрике «Кнежопољка», не знајући да су њу већ заузели хрватски војници. Они су га тамо сачекали и убили. Миља Бакић тврди да је мој Милош међу првим жртвама хрватске војске.

Ја сам послје напуштања мјеста, где су се одвијала ратна дејства, видјела тијело мог покојног мужа. Он је имао једну рану у висини лијевог ока, а излазни дио те ране био је на потиљку. Тијело мог покојног мужа пренијето је у мртвачницу на гробљу у Козарској Дубици, а послје тога је сахрањено на гробљу у селу Агинци, гдје живе родитељи мог покојног мужа.

⁶² РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-241/05; 20.5.2005. године (прилог бр. 57)

⁶³ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-421/05; 18.7.2005. године (прилог бр. 58)

Видјела сам хрватске војнике који су прешли преко ријеке Уне и дошли на подручје општине Козарска Дубица. Ти војници су имали ознаке на лијевом рукаву на којима је писало «Црне мамбе». Видјела сам, такође, испред фабрике ТИ «Кнежопољка» да је на платоу било више убијених цивила, јер је хрватска војска на правцу свог наступања убијала све што се затекло. Убијали су старије људе и жене. Знам да је на том платоу било и више запаљених аутомобила, а причало се да су у тим аутомобилима изгорјела тијела људи.

Знам да су убијене три старије жене од стране хрватске војске, и то: **Драгиња Николетић**, затим **Анка** и **Милка Црљеница**. Оне су претходно биле рањене, па их је Драган Слијепац повезао ради указивања помоћи. Хрватски војници су зауставили аутомобил и убили Драгињу, Милку и Анку, а и возача **Драгана Слијепца**. Према томе, сама та чињеница указује да су хрватски војници дошли на територију општине К. Дубица да би немилосрдно убијали недужне цивиле.»⁶⁴

9. **Буква Милорад; О његовој смрти свједочи БУКВА РАДА:**

“На Козарску Дубицу хрватска војска са лијеве обале Уне извршила је напад 18.9.1995. године око 11.00 часова. Мој муж Милорад Буква у моменту напада налазио се код куће у селу Комленац са дјецом. Када је напад отпочео, мој муж је рекао деци да буду код куће, а он је сјео у наша кола марке “застава 101” и отишао у фабрику ТИ “Кнежопољка”. Рекао је дјечи да треба да оде у фабрику, а да ће отићи и у зграду Општине да би мене довезао.

Хрватска је војска напад започела отварањем снажне артиљеријске ватре по рубним деловима Козарске Дубице који се наслањају на десну обалу Уне. Послије извесног времена трајања снажне ватре, хрватски војници су прешли ријеку Уну, тј. прешли на њену десну обалу, и кренули у заузимање терена у правцу фабрике текстилне индустрије “Кнежопољка”. У том тренутку у фабрици је радила прва смјена и било је између 350 до 400 запослених. Шта се даље догодило, ја то стварно не знам, али поуздано знам да су кола у којима се налазио мој муж, а поред њега је био и **Дмитар Дерикућа**, нађена на платоу испред фабрике, а поред кола, и то са лијеве стране у висини мјеста возача били су посмртни остаци мог покојног мужа, а тијело је било изгорјело. Поред задњих десних врата на земљи нађено је тијело покојног Дмитра Дерикуће, такође изгорјело, али су поједини дијелови остали па се на основу тога тачно утврдило да је то тијело Дмитра Дерикуће. Кола којима је управљао мој покојни муж су такође изгорјела, али је на њима остала неоштећена регистарска таблица на задњем дијелу возила.

Причало се у Дубици да су мој муж и Дмитар Дерикућа запаљени живи у колима и да су се страховито чули јауци из кола док су горјела, а како су се тијела мога мужа и Дмитра нашла ван кола, ја то стварно не бих могла да објасним. Углавном знам да су посмртни остаци мога мужа и Дмитра Дерикуће сакупљени са земље, поред спаљеног возила, те да су донијети у мртвачницу на гробље у Козарској Дубици и ја сам те остатке преузела и сахранила на сеоско гробље у селу Комленац, општина Козарска Дубица, гдје се и данас налазе. Није ми познато да ли је мој муж претходно убијен, а последије тога изгорио заједно са запаљеним колима, или су пак кола запаљена, па су он и Дерикућа када их је захватио пожар искочили и нашли се поред кола.”⁶⁵

10. **Булић Зоран; О његовој смрти свједочи БУЛИЋ НАДА:**

“Послије напада хрватске војске на К. Дубицу, сутрадан, 19.9.1995. године хрватска војска је извршила напад са лијеве обале Уне на подручје села Градина, општина К. Дубица, али није успјела да пређе на десну обалу Уне, јер је ова била брањена од стране резервног састава полиције и јединица ВРС.

⁶⁴ Основни суд, Козарска Дубица; Кри 85/96; 23.12.1996. године (прилог бр. 59)

⁶⁵ Основни суд, Козарска Дубица; Кри 87/96; 23.12.1996. године (прилог бр. 60)

Вођене су огорчене борбе и том приликом погинуо је мој муж Зоран Булић и истог дана његово тијело пренијето је у капелу градског гробља у К. Дубици. Видјела сам тијело мог покојног мужа Зорана и он је имао улазну рану из пјешадијског стрељачког оружја у предјелу лијеве сљепоочнице, а излазни дио ране био је на потиљку...⁶⁶

11. Булић Ранко; О свом рањавању он свједочи сљедеће:

“Најжешће борбе водиле су се око “Кнежопољке”, “Дубичанке”, радничких барака, те до канала Бињачка. Око 15.00 часова, када сам се налазио уз зид једне од радничких барака у мом правцу испален је рафал из пјешадијског оружја који је погодио зид, а толико је био близу мене да ми је направио контузије односно кржаве подливе на лијевој страни леђа. Иако сам осјећао болове нисам био у могућности да тражим медицинску помоћ нити сам могао напустити заклон, јер бих сигурно настрадао, и остао сам ту до вечерњих часова, када су борбе јењавале. Тада сам отишао до стационара који се налазио у објекту “Цептера” на Приједорској цести...⁶⁷

12. Вилић Недељко; О свом рањавању он свједочи сљедеће:

“У тој акцији спречавања даљњег напредовања припадника ДТГ из састава хрватске војске ја сам рањен у лијеву ногу, гелером гранате која се недалеко од мене активирала, у улици Цара Лазара, иза текстилне фабрике, која је у то вријеме имала око 400 запослених и којима смо на неки начин морали осигурати пролаз и излаз из фабрике. У 90% случајева у поменутој фабрици биле су запослене раднице.”⁶⁸

13. Вукмировић Бранислав; О његовој смрти свједочи ВУКМИРОВИЋ СЛАВИЦА:

“Око 11.00 часова наведеног датума [18. септембар 1995. године, о.п.а.] са хрватске стране отпочео је артиљеријски напад на подручје Козарске Дубице и трајао је до вечери. Ништа нисам знала за судбину мога мужа, али тек другог дана обавијештена сам да је он страдао и да се његово тијело налази у мртвачници на гробљу у К. Дубици. Сазнала сам да је тијело мог покојног мужа пронађено у близини Фабрике текстила у Дубици у путничком возилу. Сазнала сам, такође, да је у путничком возилу поред мог мужа било још четверо убијених, и то: **Радован Трубарац, Миле Бабић, Раде Стегић и Душан Згоњанин**, сви из Дубице. Приметила сам да је на тијелу мог покојног мужа била прострелна рана у предјелу сљепоочнице са десне на лијеву страну. Тијело сам преузела и сахранила на гробљу у селу Челебинци, општина Козарска Дубица, гдје се и данас налази ...”⁶⁹

14. Даница Нада; О свом рањавању свједочи сљедеће:

“Приликом напада хрватске војске на подручје града Дубице 18.9.1995. године око 11.00 часова ја сам се налазила на степеницама зграде у којој станујем. У том тренутку чула сам страховиту експлозију, од које сам се потпуно онесвијестила.

Освијестила сам се тек после пар дана у Клиничко-болничком центру Бежанијска коса у Београду. Сазнала сам тек тада да сам рањена, у предјелу обје ноге, и то: у предјелу наткољенице десне ноге и у предјелу поткољенице на левој ноzi. Повреде сам задобила и у предјелу главе, и то са лијеве и са десне стране. Од тих повреда вјероватно сам имала тежак потрес мозга и зато се уопште не сјећам да ми је указана лекарска помоћ у Дому здравља у Козарској Дубици, нити се сјећам да сам уопште била у болници у Приједору. Од задобијених повреда задржана сам на лијечењу у Клиничко - болничком центру Бежанијска коса у Београду, а после је сам сваког

⁶⁶ Основни суд, Козарска Дубица; Кри 96/96; 25.12.1996. године (прилог бр. 61)

⁶⁷ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10/1-11/472/05; 25.7.2005. године (прилог бр. 62)

⁶⁸ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-362/05; 5.7.2005. године (прилог бр. 63)

⁶⁹ Основни суд, Козарска Дубица; Кри 49/96; 17.12.1996. године (прилог бр. 64)

другог дана одлазила на контролу и превијање. Лијечење је завршено у децембру 1995. године. Имам веома тешке посљедице од задобијених повреда и данас, јер се тешко крећем, с обзиром на повреде обје ноге.

Сазнала сам да је тога дана приликом напада на подручје Козарске Дубице хрватска војска убијала све Србе цивиле који су се затекли код својих кућа, а на правцу наступања хрватске војске. Убијено је око 45 Срба на подручју општине К. Дубица приликом напада, међу којима је било доста старијих жена и мушкараца који су се налазили код својих кућа. Ја нисам очевидац када је хрватска војска прешла преко ријеке Уне на територију Дубице, јер сам одмах након почетка напада рањена и онесвијешћена, како сам то напријед објаснила.⁷⁰

15. Дерикућа Дмитар; О његовој погибији свједочи ДЕРИКУЋА ДРАГИЦА:

“Приликом напада на Козарску Дубицу од стране хрватске војске 18.9.1995. године мој, сада покојни, муж Дмитар Дерикућа налазио се на радној обавези у Фабрици пољопривредних машина у К. Дубици. Знам да је тога дана око 11.00 часова извршен напад на подручју К. Дубице од стране хрватске војске, прво снажним гранатирањем рубних делова Козарске Дубице, који се налазе уз десну обалу Уне.

Знам да је хрватска војска по преласку Уне усмјерила свој правац напада према фабрици ТИ «Кнежопољка», а накнадно сам сазнала да је мој муж из «Механике» у возилу којим је управљао **Милорад Буква** кренуо у правцу текстилне фабрике «Кнежопољка». Сазнала сам послје тога да је возило којим је управљао Милорад Буква нађено изгорјело испред фабрике «Кнежопољка». Причало се да је у том возилу било више људи поред возача Милорада Букве и мог мужа и да су сви изгорјели. Није ми познато да ли су они претходно убијени из ватреног оружја од стране хрватске војске па возило послје запаљено или су они живи запаљени у том возилу.

Посмртни остаци мог покојног мужа Дмитра Дерикуће пренијети су из возила у капелу на градском гробљу у Козарској Дубици и ја сам тамо његово тијело идентификовала на основу чизама на којима је писало презиме мога брата Станковић. Поред овог натписа ја сам сигурна да је то тијело мог покојног мужа зато што су поред њега нађени кључеви од куће, гараже, аута и др. Посмртни остаци мог покојног мужа Дмитра преузети су и сахрањени на градском гробљу у К. Дубици гдје се и данас налазе.»⁷¹

16. Драгаш Ђуро; О његовој погибији свједочи ДРАГАШ РОСА:

“Мој син Драгаш Ђуро позван је на радно мјесто у своју фирму, гдје је провео ноћ. Ја сам га у јутарњим часовима 18.9.1995. године срела у граду и рекао ми је да иде кући. Када је тога дана негдје око 11.00 отпочео снажан артиљеријски напад на уже подручје града, мој син се обукао и кренуо према ТИ “Кнежопољка”, јер су рекли да су припадници ХВ прешли на подручје општине. Ту је погођен једним метком, односно смртно је страдао, а ја сам видјела касније у капели да има прострелну рану у предјелу грудног коша...”⁷²

17. Драгичевић Драгиња,

18. Слијепац Драган,

19. Црљеница Анка,

20. Црљеница Милка;

⁷⁰ Основни суд, Козарска Дубица; Кри 60/96; 19.12.1996. године (прилог бр. 65)

⁷¹ Основни суд, Козарска Дубица; Кри 91/96; 24.12.1996. године (прилог бр. 66)

⁷² РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-427/05; 19.7.2005. године (прилог бр. 67)

О погибији Драгичевић Драгиње, Слијепац Драгана, Црљеница Анке и Црљеница Милке свједочи ЂИБИЋ МИЛАН:

“Ја сам 18.9.1995. године од стране граната испаљених са положаја припадника војске Републике Хрватске рањен у своме дворишту, односно у мјесту Вриоци, гдје посједујем породичну кућу. Рањен сам у предјелу десне руке, која ми је сада од посљедица тога рањавања неактивна. Такође сам тада рањен и у предјелу кука десне ноге на два мјеста. До мога рањавања је дошло на тај начин што сам се наведеног дана, тј. 18.9.1995. године, негдје око 11.00 часова, налазио са породицом у својој породичној кући, а са мном су били супруга и син и један комшија, који, нажалост, није више међу живима. У то вријеме и тога дана, а пошто ми се кућа налази уз магистрални пут Козарска Дубица - Костајница, недалеко од ријеке Уне и границе са Републиком Хрватском, видео сам да је отпочело жестоко гранатирање ужег и ширег дијела града, као и села у којему сам настањен.

Гранате су падале и око моје куће, а како сам и рекао она се налази ушорена у поменутом селу без икаквих легитимних војних циљева, како онда тако и данас, у шта се можете увјерити ви или било ко. Ја сам се са породицом склонио у подрум породичне куће у намјери да се заштитимо од тих граната. Гранате су долазиле из Републике Хрватске, из њиховог мјеста Баћин. Редом су гађали куће, како моју тако и мојих комшија, и то с циљем, прорачунато и углавном по прозорима. Колико се ја у то разумијем, сматрам да су док су гађали по кућама знали да се у њима налазе искључиво цивили, жене, дјеца и старији мјештани, јер је тако и било. Једна од тих силних граната је погодила и моју кућу, и то кроз четворокрилни прозор, ударила у супротни зид, а потом, избивши један од зидова, активирала се, те од тих посљедица ја сам задобио повреде које сам и навео. Можда би катастрофа била и већа, мислим на жртве мојих укућана, да ми нисмо чим је почело гранатирање на отворе односно прозоре и врата на брзину послагали фосне у намјери да се заштитимо.

Мене повријеђена је мој син повезао у Дом здравља, а тада сам видео и покојног Драгана Слијепаца који је такође повезао три моје комшинице, све три рањене, и то Драгичевић Драгињу, Црљеница Анку и Црљеница Милку. Он их је одвезао према центру града, а ја сам сину рекао да вози према Костајници. Драган и ове три моје комшинице су, како сам касније сазнао, смртно страдали на мосту, односно недалеко од текстилне индустрије, а и ја бих сигурно тако завршио да нисам окренуо према Костајници. Убили су их припадници хрватске војске, јер су им живи пали у руке.

И касније, као и дан данас, ја имам тегобе са руком; није ми употребљива за обављање послова, јер ми је пресјечен мишић, па се повремено обраћам и лекарима у намјери да ми се указује помоћ на тој рани на руци. До сада сам имао укупно четири операције. По повратку из болнице, ја сам се тек тада увјерио у страхоте које смо преживјели тај дан, а када сам видео у каквом ми је стању кућа, закључио сам да је стварно срећа да сам то преживио. Што се тиче оштећења куће, на њој су од посљедица гранатирања избијена сва прозорска окна, врата, унутрашњост, као и вањски дио, те кровна конструкција. Попуцале су водоводне и канализационе цијеви и у кући је била поплава, па је тиме уништен сав намјештај и сви кућански апарати. Претрпио сам огромну штету како по физичко и здравствено стање, тако и у материјалном смислу уништења куће и помоћних објеката...”⁷³

О погибији Драгичевић Драгиње, Слијепац Драгана, Црљеница Анке и Црљеница Милке свједочи НИКОЛЕТИЋ МИЛОШ:

“Ујутро 18.9.1995. године био сам позван у ТИ “Кнежопољка”, гдје сам и био запослен, да одрадим један посао, тако да сам прво отишао до куће, пресвукао сам се у цивилну одјећу и бициклом отишао до фирме. Док сам обављао посао који ми је дат, у фирми је било још доста радника, углавном жена, по мом мишљењу око 200.

⁷³ Основни суд, Козарска Дубица; Кри 63/96; 20.12.1996, и РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-408/05; 14.7.2005. године (прилог бр. 68)

Око 10.30 часова отпочело је гранатирање града и то углавном у окружењу фирме и самог круга фирме. Гранатирање које је било јаког интензитета, као и пуцњи из пјешадијског наоружања, трајало је цијели дан, тако да смо сви ми који смо били у кругу фирме извукли се из ње проваливши ограду. Ја сам и околним путевима преко шума дошао до своје куће у Вриоцима, гдје сам затекао кућу порушену од гранате, а кућа поред моје, власништво Николетић Љубомира, изгорјела је до темеља. Поред куће и у унутрашњости рушевине примјећујем доста крви. Истовремено код мене долази комшија Ђибић Остоја, који ми саопштава да је моја мајка Драгиња тешко рањена, односно да јој је граната откинула лијеву руку, те да је моју мајку, моју сестру **Милку Црљеницу** и прију **Анку Црљеницу** у свој аутомобил ставио **Слијепац Драган** и одвезао их у смјеру града према болници. Након овог сазнања, ја се упућујем на борбену линију на ранији положај испод предјела Шпиље и даље не знајући за судбину мајке и сестре.

Ујутро до мене долази комшија Шпановић Никица, који ми је рекао да одемо по мој трактор и приколицу, јер има пуно жртава у близини Кнежопољке и међу жртвама је и Слијепац Драган чији аутомобил је изрешетан и у том возилу налазе се још три жене. Одмах сам схватио, пошто сам већ сазнао да је Драган одвезао моју мајку, сестру и прију, да су сви побијени. Прије него што смо кренули, до нас долази комшија Ручнов Драгутин који нам је рекао да нема потребе да идемо тамо јер је војни камион покупио жртве и одвезао их на градско гробље.

Пошто је било још спорадичних дејстава, околним путевима, заклањајући се, отишао сам до градског гробља, гдје сам видио стравичан приказ, око 47 побијених и умотаних у ћебад, међу којима сам пронашао и препознао моју мајку, сестру, прију Анку, Слијепац Драгана, **Будимир Драгана** и многе друге који су били углавном цивилне жртве напада, тј. радници “Кнежопољке”, “Механике”, као и други односно случајни пролазници који су били затечени нападом. Могу још додати да је моја мајка погођена рафалом у предјелу грудног коша, као и остале жртве које су се налазиле у возилу. Видио сам да је Будимир Драган погођен из непосредне близине у сњепоочницу, претпостављам из пиштоља, јер метак није изашао. У вези с наведеним не бих имао више ништа изјавити, осим што тражим да се сва лица тј. наредбодавци и извршиоци овог тешког злочина у коме је било много погинулих, невиних људи, много рањених, а о материјалној штети да и не говоримо, казне.”⁷⁴

О погибији **Драгичевић Драгиње, Слијепац Драгана, Црљеница Анке и Црљеница Милке** свједочи и **ДРАГИЧЕВИЋ МИЉА**:

“У мојој породичној кући у селу Вриоци недалеко од Козарске Дубице, а коју посједујемо заједно са мојим дјевером Милошом Николетићем (ради се о дуплој кући), у нашем дијелу живјела је моја мајка Анка Црљеница и стрина Црљеница Милка. У то вријеме ја и мој супруг смо били на привременом раду у Њемачкој. У другом дијелу куће живјела је моја свекрва Драгичевић Драгиња. Оно што је мени познато, а везано за њихову погибију, јесте то да је тога 18.9.1995. године, поред осталих објеката у ширем дијелу села Вриоци, из прваца Републике Хрватске гранатирано и погођено више објеката, међу којима је и наша породична кућа. За вријеме гранатирања моја мајка, стрина и свекрва су биле у кући када је иста погођена директним поготком - гранатом испаленом од стране војске РХ. Тада су све три задобиле повреде, односно биле су израњаване. Познато ми је, такође, да је од активирања гранате свекрви Драгињи чак откинута и рука. Тада је наш комшија Остоја Ђибић позвао другог комшију Слијепац Драгана у намјери да овај рањене жене превезе до Хитне помоћи у К. Дубици. Драган је довезао возило и комшије су њих све три ставиле у возило и он их је повезао до Хитне помоћи.

Такође ми је познато да су их код моста преко рјечице Бињачке дочекали припадници оружаних снага Републике Хрватске, те су их из непосредне близине ватреним оружјем ликвидирали. Значи, у томе возилу је поред њих три погинуо и Слијепац Драган. Све три су сахрањене на градском гробљу у Козарској Дубици и ја о томе посједујем фотографије као и фотографије возила и гараже. Оно што желим

⁷⁴ Основни суд, Козарска Дубица; Кри 93/96; 24.12.1996. године (прилог бр. 69)

истаћи је да ми је познато да близу наше куће није било никаквих војних објеката нити су у близини куће биле војне формације и војни циљеви које би евентуално гађали припадници војске РХ. Мајка, свекрва и стрина у просјеку су имале по 60 до 70 година.”⁷⁵

О погибији Драгичевић Драгиње, Слијепац Драгана, Црљеница Анке и Црљеница Милке свједочи СЛИЈЕПАЦ ЉИЉА:

“Ја сам са својом породицом прије почетка овог рата и у току његовог трајања живјела у селу Шпиља, општина К. Дубица. Село се, иначе, налази на периферији града Дубице и поред десне обале ријеке Уне. Хрватска војска са лијеве обале Уне отворила је снажну артиљеријску ватру 18.9.1995. године око 11 часова. Том приликом рањене су три старије жене, моје комшинице, и то: Милка Црљеница, Анка Црљеница и Драгиња Драгичевић. Пошто је мој муж био код куће, он је узео од свог брата путнички аутомобил и у њега ставио рањене жене, а потом кренуо у правцу Дома здравља са намјером да их одвезе ради указивања помоћи. Приликом поласка мој муж није знао да су хрватски војници прешли преко Уне и дошли до Фабрике текстила “Кнежопољка”.

У близини фабрике хрватски војници зауставили су аутомобил који је возио мој муж, а потом вјероватно наредили да сви изиђу из аута и на лицу мјеста су убили мог мужа и три жене, иако су оне већ биле рањене. Тијело мог мужа и тијела жена које је он повезао ради указивања медицинске помоћи пронађена су у близини путничких кола, а потом су пренијета у мртвачницу на гробљу у Козарској Дубици.

Видјела сам тијело мога мужа 19.9.1996. године у мртвачници и да је имао више рана у предјелу груди и стомака. Био је сав изрешетан пројектилама испаленим из ватреног оружја. Нисам видјела тијела убијених жена које је он возио ради указивања љекарске помоћи.

Знам, углавном, да је приликом напада на подручје општине К. Дубица хрватска војска убила тога дана око 45 цивила, међу којима је било жена и старијих мушкараца. Причало се да су војници који су извршили тај злочин на својим униформама носили ознаке на којима је писало “Црне мамбе”, али ја те војнике нисам видјела.

Преузела сам и тијело мог покојног мужа и сахранила га на гробљу у његовом родном мјесту у селу Читлук, општина Козарска Дубица, гдје се и данас налази. Не знам да ли је ко вршио преглед тијела погинулих и да ли је неко обавио какав увиђај, али знам да то није учињено у мом присуству. Не знам назив јединице хрватске војске која је извршила напад на подручје општине К. Дубица.”⁷⁶

21. Дрвеница Раде; О свом рањавању он свједочи следеће:

“У тој журби да што прије стигнемо до фабрике у којој је у то вријеме било запослено око 400 радника, углавном женске радне снаге, ја сам од силине напора, а због раније добивене болести, изгубио снагу и свијест и пао сам на тло. На путу према болници сам се освијестио и тада сам сазнао да ми је приликом пада сломљена лијева рука...”⁷⁷

22. Дугалић Биљана; О свом рањавању она свједочи следеће:

“Ја сам са својим супругом Ранком и сином Драганом, тада старим осам година, у то вријеме живјела у Козарској Дубици у насељу званом Пухало односно у улици Мирослава Антића број с-1 на стану број 20. Тога 18.9.1995. године у стану сам ја била сама са сином када су се зачуле прве гранате које су падале по ужем дијелу

⁷⁵ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-396/05; 13.7.2005. године (прилог бр. 70)

⁷⁶ Основни суд, Козарска Дубица; Кри 61/96; 19.12.1996. године (прилог бр. 71)

⁷⁷ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-374/05; 8.7.2005. године (прилог бр. 72)

града. Долазиле су из правца Републике Хрватске. Не знам да ли су се зачуле сирене, али смо ја и мој син заједно са осталим станарима зграде, а ради властите безбједности, сишли у склониште, односно приручно урађено склониште, јер зграда у којој сам становала није то имала адекватно урађено.

Не знам тачно колико смо времена провели у склоништу, а мислим да је то било негдје након пола сата од почетка гранатирања које је започело негдје око 11.00 часова, када је једна од граната директно погодила нашу зграду и то у поткровље стана Лукић Милана који је разорила, а гранате су падале око зграде и од њиховог активирања се палило све што се налазило испред зграде. Горјела су возила, гараже и све остало. Једна од граната се активирала на самом улазу зграде. Од ње сам ја рањена, и то у предјелу десне ноге односно поткољенице и у предјелу лица. Поред мене тада су рањене моје комшинице **Славица Милошевић**, **Данијела Босиочић**, сада **Илић**, и **Даница Нада**, која је најтеже рањена од нас четири. По рањавању су нас одвезла кола Хитне медицинске помоћ до амбуланте "Цептер"-а, а након указане прве помоћи ми смо пребачени у бању Мљечаницу."⁷⁸

23. Гвозден Маринко; О свом рањавању он свједочи следеће:

"Дана 19.9.1995. године у јутарњим часовима прво је отпочела спорадична пуцњава из артиљеријског наоружања, а потом је уследио жестоки артиљеријски напад који је тада трајао укупно око 2 до 2,5 сата, да би после тога прерастао у један комбиновани пјешадијско-артиљеријски напад, као и само форсирање ријека Уне и Саве. Ово форсирање припадници војске РХ започели су гуменим чамцима, а потом наставили БОВ-амфибијом. Бројно стање припадника ДТГ било је око 40-45 војника. Према каснијим сазнањима дошли смо до података да се радило о врхунски обученим припадницима тих јединица, спремним првенствено за форсирање водених препрека, заузимање дијелова територије и омогућавање главнинама својих јединица даље напредовање по дубини наше територије.

Оба покушаја (а и касније је било покушаја са два борбена брода наоружана против-авионским топовима и митраљезима, који су тада били подржани тенковским ударима и ударима бестрајних топова) су од стране наших, иако слабо наоружаних припадника, одбијена, тако да припадници ДТГ ВРХ ипак нису успјели у својим намјерама. У овој ничим изазваној акцији припадника ХВ, ја сам од гранате која се недалеко од мене активирала рањен у предјелу лијеве поткољенице..."⁷⁹

24. Глигић Милан; О свом рањавању он свједочи следеће:

"Приликом вожње код Ватрогасног дома активирала се једна од испалених граната из правца РХ и један од гелера је пробио под возила у којем сам се возио и ранио ме у лијеву подлактицу, а од силине детонације добио сам и брух са обје стране, као и пуцање живаца у десној нози, а које је и сада видљиво. Жељко ме је довезао до амбуланте и ја сам тада видио још неколицину рањених, између осталих и **Илију Тепића** и **Вујковић Бранка**, који је заједно са мном и пребачен колима ХМП у болницу у Приједору. Ја сам касније из Приједора пребачен у Бању Луку, и то 11.11.1995. године, а 15.11.1995. године сам пребачен у Београд у Ургентни центар, потом у Меленце на рехабилитацију. Ту сам остао све до 25.3.1996. године, а касније лијечење наставио сам у Бањи Мљечаници код К. Дубице. Ја сам данас од задобивених повреда 100% инвалид друге категорије и од тог рањавања имам трајне и видљиве последице..."⁸⁰

25. Грбић Ранко; О његовом заробљавању свједочи ГРБИЋ СТОЈАНКА:

"Мој муж Ранко Грбић рођен је 19.10.1946. године у селу Горња Драгогиња, општина

⁷⁸ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-417/05; 18.7.2005. године (прилог бр. 73)

⁷⁹ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-371/05; 7.7.2005. године (прилог бр. 74)

⁸⁰ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-357/05; 4.7.2005. године (прилог бр. 75)

Приједор, од оца Ђуре КВ је бравар. У току септембра 1995. године био је ангажован у резервни састав Војске Републике Српске. Налазио се 18.9.1995. године у јединици у селу Шпиља, општина К. Дубица, када је извршен напад хрватске војске на подручје Дубице. Послије борбе која је трајала цио дан, до касних вечерњих часова, ја сам обавијештена да је мој муж заробљен од стране јединице хрватске војске која је нападала на подручје Козарске Дубице и одведен.

Са мојим мужем заробљен је и **Живко Мутић** из Новог Града и још једна група српских војника чија ја имена не знам. Мој муж и Живко Мутић регистровани су од стране Међународне организације Црвеног крста и ја сам обавијештена да ми се муж налази жив у логору “Лора” у Сплиту. Он се, иначе, повремено јавља телефоном, а ја очекујем да ће он ускоро бити размијењен. Знам да је мој муж послије заробљавања најприје одведен у Загреб, а он ме приликом телефонског разговора из Сплита обавијестио да су му сви зуби избијени из главе, да су му ломљене кости на ногама и да су му сва ребра поломљена.⁸¹

О свом заробљавању ГРБИЋ РАНКО каже:

“Дана 18.9.1995. године, као припадник Војске Републике Српске, заробљен сам од стране хрватске војске, и то на територији општине К. Дубице на десној обали ријеке Уне односно недалеко од ТИ “Кнежопољка”. Том приликом сам директно упао у руке војника хрватске војске, која је тога дана између 10.30 и 11.00 часова отпочела страховит артиљеријски напад на подручје наше општине.

Приликом заробљавања одмах су хтјели да ме убију, али један од присутних војника то није дозволио, изјавивши да сам им потребнији жив. Том приликом ме је један од присутних ударио пушком преко лица односно носа и горње вилице, од чега сам пао у несвијест. Колико сам био у бесвјесном стању не знам, али знам да сам свијести дошао у једном гуменом чамцу у којем сам био свезаних руку, док су се око мене налазила петорица хрватских војника који су држали у мене уперене пушке.

Пристали смо уз лијеву обалу ријеке Уне која припада Хрватској Дубици и одмах су ми ставили повез преко очију, а потом су ме одвели у једну кућу гдје су ми повез скинули, а један војник је остао да ме чува. Након извјесног времена у кућу су ушла три војника и једна жена и почели су да ме испитују. Питали су за положаје ВРС, као и о бројном стању јединице којој сам припадао. Том приликом један од тројице ме је шамарао и псовао четничку матер, те пријетио да ће ме убити. Госпођа која је била са њима примијела је мени до рамена једну велику шприцу и рекла да ако будем лагао да ће ми њен садржај ушприцати у тијело, од чега ћу ослијепити и оглувити. Тако су ме тукли све док нису завршили са испитивањима, након чега су ме послали у један подрум гдје ме је опет чувао један од војника. Пошто су ми од удараца пушком висили зуби у горњој вилици, наредили су да их извадим и ставим у цеп.

Након извјесног времена поново је дошао један војник и одвео ме на испитивање, али сада у другу собу, која је по средини имала параван. Ту су дошла још двојица и почели су да ме туку и испитују, иста питања која су ми и претходно постављали. Вјероватно нису били задовољни одговорима које сам им понудио приликом ранијег испитивања.

Када сам стигао у “Лору”, почело је испитивање и малтретирање уз непрестано батињање. Након испитивања, и уписивања у књиге одвели су нас у ћелије и ту сам упознао још двојицу Срба и то **Живка Мутића** и **Брацу Крнетића**, оба из Новог Града, гдје су и заробљени од стране хрватске војске 19.9.1995. године.

Могу само напоменути да је Крнетић Брацо умро, док је Мутић жив и живи у Новом Граду (Босанском Новом). Све моје патње која сам преживио за вријеме заробљавања од 18.9.1995. па до 4.8.1997. године није могуће описати, а док дајем ову изјаву и присјећам се појединих детаља непрестано су ми пред очима слике

⁸¹ Основни суд, Козарска Дубица; Кри 65/96; 9.5.1996. године (прилог бр. 76)

онога што сам доживљавао у заробљеништву и никако их се не могу ослободити. Оно што ми се догодило је испод сваке части и људског достојанства, нехумано и нецивилизовано, а са моје стране ничим изазвано.”⁸²

26. **Ећим Јовица**; О свом рањавању он каже следеће:

“Саборца смо успјели убацили у возило и, пошто смо кренули према болници, на возило је отворена паљба из разног пјешадијског наоружања и ја само том приликом, пошто сам се налазио у возилу, задобио прострелну рану лијеве ноге. Касније смо на том возилу пребројали, колико се сјећам, око 107 рупа насталих од пушчаних и других метака. Моја рана на нози је јасно видљива.”⁸³

27. **Жујић Љиљана**; О свом рањавању она свједочи следеће:

“Склониле смо се и ми и дјеца у један помоћни објекат од камена и недалеко од нас почеле су да падају гранате. Трећа испалена граната се активирала непосредно пред објектом гдје смо се ми склониле и један гелер ме је ранио у предјелу леђа. Тако рањена нисам имала могућности да се пребацим до Дома здравља како би ми се указала адекватна помоћ. Тек следећи дан, када је мој супруг који је обавијештен о моме рањавању дошао кући, одвео ме је код доктора Пралица Саве у пријемну амбуланту у “Цептеру” 19.9.1995. године. Поменути доктор ми је тада пружио неопходну помоћ и лијечење сам наставила наредних десет дана, да би тек тада исти доктор мени из леђа извадио поменути гелер. Могу да напоменем да ни у ближој ни у даљој околини гдје сам становала није било никаквих војних циљева нити већих војних формација ВРС, па ми није јасан поступак припадника ХВ око гранатирања тих мјеста и рањавање цивила.”⁸⁴

28. **Закић Млађен - Млађо**; О његовој смрти свједочи ЗАКИЋ МИЛАН:

“Мој отац Младен Закић рођен је 12.12.1935. године у селу Јасење, општина Б. Дубица од оца Душана и мајке Јелице, р. Чађо, по занимању текстилни ткалац, радио је тога дана у фабрици текстила “Кнежополка” која се налази у улици Милана Тепића. Пошто је напад хрватске војске био усмјерен управо на објекат фабрике, мој отац је, како сам касније сазнао, учествовао у обезбјеђењу пролаза са задње стране фабрике кроз који су радници изашли и удаљили се. Он је остао последњи и вјероватно су га тада ухватили хрватски војници и убили.

Тијело мог покојног оца нађено је у близини круга фабрике и пренијето је у капелу на градском гробљу у К. Дубици. Видио сам тијело мог покојног оца. Он је имао једну прострелну рану у предјелу груди од ватреног оружја. Преузео сам тијело и сахранио га на сеоско гробље у селу Јасење, гдје се и данас налази.”⁸⁵

29. **Згоњанин Душан**; О његовој смрти свједочи ЗГОЊАНИН МАРКО:

“Мој брат Душан Згоњанин рођен је 23.7.1946. године у Зеници, од оца Стојана и мајке Данице, р. Кнежевић, по занимању возач. Он је 18.9.1995. године пошао путничким аутомобилом марке “рено 25” са још четири радника, и то са **Радом Стегићем** и **Радованом Трубарцем**, **Милом Бабићом** и **Браниславом Вукмировићом** у правцу фабрике ТИ “Кнежополка”. Не знам стварни разлог зашто су они тамо пошли, али поуздано знам да су прошли фабрику ТИ “Кнежополка” и да их је сачекала хрватска војска испред моста који је удаљен од текстилне фабрике око 300 метара. По свој прилици отворена је ватра на возило којим је управљао мој брат и возило је стало.

Постоји вјероватноћа да су хрватски војници наредили мом брату и осталима у возилу да изађу, па да су их убили у близини возила, јер су нађени иза заустављеног

⁸² РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-214/05; 9.5.2005. године (прилог бр. 77)

⁸³ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-361/05; 5.7.2005. године (прилог бр. 78)

⁸⁴ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Ко9)

⁸⁵ Основни суд, Козарска Дубица; Кри 97/96; 26.12.1996. године (прилог бр. 80)

возила. У возилу је нађено само тијело инжењера Стегића које је било све изрешетано. Мој закључак да су хрватски војници наредили моме брату и осталим да изиђу из возила и да су их онда убили произлази из чињенице што је мој брат имао прострелну рану у предјелу срца, а њен улазни дио био је с леђа...⁸⁶

30. Зеџ Вељко; О свом рањавању он свједочи следеће:

“Након експлозије једне од многобројних граната, а мислим да је то било негдје око 13.00 часова, када је у непосредној близини дошло до експлозије једне од тих граната и ја сам рањен у предјелу лијеве ноге.”⁸⁷

31. Зеџ Мирко; О свом рањавању он свједочи следеће:

“Приликом активирања једне од граната упућених са територије Р. Хрватске ја сам у предјелу потиљка задобио један гелер који ме је приликом удара и ранио.”⁸⁸

32. Злокапа Синиша; О свом рањавању он свједочи следеће:

“По доласку у непосредну близину фабрике одлучили смо да, војнички речено, заузмемо борбени положај у облику поткове на који би се начин спријечило даље непредовање припадника ХВ, јер смо се тада увјерили да је информација о њиховом преласку тачна и да се налазе двије групе, и то једна да врши покрете према старом школском центру, а друга да се креће према улазној капији ТИК-а, и то све уз снажну артиљеријску подршку из РХ, као и подршку њиховних припадника који су са лијеве обале ријеке Уне дејствовали из пјешадијског наоружања.

Заобиласком фабрике и стварањем тзв. “поткове” спријечено је даље напредовање хрватских војника, те омогућено напуштање круга фабрике запосленим цивилима, а уз активну борбу успјело нам је потиснути припаднике ХВ. Ово њихово повлачење се догодило тек у касним вечерњим часовима тога дана и јутарњим часовима 19.9.1995. године.

За вријеме акције наилазили смо на доста цивилног становништва које је било рањено, односно повријеђено, а било је и мртвих. Тек у вечерњим часовима интервентни вод којим сам командовао, заједно са нешто припадника резервног састава 11. дубичке бригаде који су се или налазили на одмору или су били распоређени поред ријеке Уне, као и са пристиглом помоћи из јединице Војне школе из Бање Луке успио је у потпуности овладати ситуацијом и полицајце и војнике увезати у јединствену линију одбране. Тога дана негдје око 23.00 часа, док смо уводили припаднике полиције у рејон канала Бињачка, а у намјери да нам се каналом не би провукли припадници ХВ, а потом нам дошли иза леђа, видео сам када је из канала у моме правцу бљеснула свјетлост и тада сам рањен у предјелу десне потколенице. Сада знам да је то рањавање услиједило од активирања гранате РРБ-базуке.”⁸⁹

33. Касаповић Милош; О свом рањавању он свједочи следеће:

“Кренуо сам даље и када сам се нашао на платоу испред “Дубичанке” био сам рањен. Задобио сам прострелну рану у потколеном дијелу лијеве и десне ноге, и у потколеном предјелу лијеве ноге, услед чега сам био онеспособљен за даље кретање. Непосредно послје овога појавили су се мој кум Јадранко Боројевић и његов колега Милан Лужија, обојица из Козарске Дубице, који су ме извукли са тог мјеста иза фабрике, гдје ми је указана прва медицинска помоћ.

⁸⁶ Основни суд, Козарска Дубица; Кри 70/96; 21.12.1996. године (прилог бр. 81)

⁸⁷ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-410/05; 15.7.2005. године (прилог бр. 82)

⁸⁸ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-364/05; 6.7.2005. године (прилог бр. 83)

⁸⁹ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-393/05; 12.7.2005. године (прилог бр. 84)

Када су мене извлачили мој кум Јадранко и Милан, у том правцу, вјероватно са веома кратког одстојања, испаљен је један метак из неког малокалибарског пјешадијског оружја, који ме је погодио у предјелу десне плећке, и то се зрно и данас налази у мом тијелу у близини кичме. Љекари тврде да би вађење тог пројектила било врло опасно и да би операција била врло сложена. Пренијет сам послије указане помоћи у приједорску болницу, гдје сам задржан само неколико часова, а послије тога упућен у Бању Луку. Задржан сам у Бањој Луци на лијечењу неколико дана, а потом превезен у Клиничко болнички центар Бежанијска коса, гдје сам задржан на лијечењу мјесец и по дана.”⁹⁰

34. Квочка Миле; О његовом рањавању свједочи КВОЧКА НАДА:

“Мој муж Миле је по налогу МО био ангажован као припадник резервног састава 11. дубичке бригаде. Тих дана се налазио на одмору код породичне куће у селу Комленац када је 18.9.1995. године извршен напад на подручје општине К. Дубица из правца Републике Хрватске, односно од стране регуларне војске РХ. Он се укључио у одбрану територије и становништва, па је том приликом и рањен на локалитету сеоског мјесног гробља у Комленцу. Рањен је са два гелера у предјелу грудног коша.”⁹¹

35. Кљајић Лазо; О свом рањавању он свједочи следеће:

“...Највјероватније су припадници хрватске војске надзирали убијенога [Мирко Ђурић, *о.п.а.*], хоће ли му ко прићи у помоћ, и када сам му пришао, у мом правцу је отпочела рафална паљба из правца круга “Кнежопољке”, усљед чега сам погођен, односно осјетио сам јаке болове у леђима и лијевој руци. Пао сам, свијест нисам одмах изгубио, али сам јако крварио. Кратко вријеме сам остао лежећи, а рафална паљба у мом правцу није престајала. Када сам схватио да ћу највјероватније поново бити погођен, крајњим напором сам одлучио да препужем до зида једне оближње куће, гдје ме је Владица [Коњевић, *о.п.а.*] чекао са још неколико људи, а како бих пронашао заклон. На око 2 метра од зида куће добили су ми размотано ћебе за чији један крај сам се ухватио, па су ме тако повукли према себи у заклон, јер како сам већ навео због јаке рафалне паљбе нису могли изаћи из заклона.

Владица и људи који су са њим били су ме однијели на вратима скинутим са те куће до аутомобила Неше Чаврића који ме је одвезао у стационар, а који је у то вријеме био смјештен у згради Цептера у правцу Приједора. Ту ми је указана неопходна прва помоћ и одмах затим санитарским возилом са још једним тешко рањеним лицем које је подлегало до Бање Луке превезен сам у МЦ Бања Лука. Тамо сам оперисан, те након што сам се послије операције пробудио, од медицинског особља сам сазнао да сам погођен у леђа на три мјеста, тј. непосредно поред кичменог стуба, кроз лијеви бубрег и грудни кош на два центиметра испред срца, као и у лијеву надлактицу.”⁹²

36. Кнежевић Стево; О свом рањавању он свједочи следеће:

“Војници који су се налазили испред нас отворили су ватру по возилу, али ми смо ипак успјели да се удаљимо са тог мјеста према центру К. Дубице, с тим што сам ја том приликом рањен у предјелу главе. Уочио сам у току трајања борбе да се ради о веома перфидном, добро обученом и наоружаном непријатељу.”⁹³

37. Ковачевић Зоран; О свом рањавању он свједочи следеће:

“Негдје у поподневним часовима поменутог дана у мојој непосредној близини, тј. на удаљености од око два метра, док сам се налазио на асфалтном дијелу пута,

⁹⁰ Основни суд, Козарска Дубица; Кри 84/96; 23.12.1996. године ([прилог бр. 85](#))

⁹¹ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-493/05; 28.7.2005. године ([прилог бр. 86](#))

⁹² РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-363/05; 6.7.2005. године ([прилог бр. 87](#))

⁹³ Основни суд, Козарска Дубица; Кри 95/96; 25.12.1996. године ([прилог бр. 88](#))

да будем прецизнији, код Спомен тополе у Доњој Градини пала је граната која је експлодирала, услед чега сам рањен у главу, односно у предјелу чела. Одмах потом, пошто сам крварио, мој колега Миле Стојаковић ме је преврио, и ту сам још остао краће вријеме када сам се повукао до једне куће, а одатле сам санитарским возилом пребачен у Драксенић, гдје се у кругу ХПК налазио санитар, гдје сам превијен и пуштен кући, а пошто сам лакше рањен, код куће сам провео свега два сата, да бих се од куће упутио поново у своју јединицу.

Једино што још могу додати јесте да сам доста касније због болова које сам осјећао у предјелу главе ишао лекару у Приједор, гдје сам радио рендгенски снимак главе и тада је констатовао да на челу поткожно има један гелер величине зрна пшенице, али ми је доктор савјетовао да то не дирамо и да ће га тијело само избацити током времена.”⁹⁴

38. Кос Мирко; О свом заробљавању свједочи следеће:

“Дана 18.9.1995. године око 16.00 часова сам се заједно са **Рељић Светком** налазио у селу Комленац, општина Козарска Дубица, гдје смо се ненаоружани, као цивили, пјешице кретали путем кроз село. Тада смо чули детонације граната које су долазиле из правца града. Неколико момената касније пред нас је изашло неколико војника који су нас том приликом заробили, саопштавајући нам да су они припадници војске Републике Хрватске, односно јединице коју су називали “Црне мамбе”.

Везали су нас формацијским средствима за везивање - лисицама, са рукама на леђима, а онда су нас одвели до обале ријеке Уне, гдје смо видјели још укупно око тридесетак војника који су се налазили на нашој односно десној обали ријеке. Након кратког задржавања ту, заједно са тим војницима смјештени смо у гумени чамац и превезани преко ријеке на лијеву обалу ријеке Уне, односно на територију Републике Хрватске, у село Баћин, које се налази између Хрватске Дубице и Хрватске Костајнице.

По доласку у наведено село одвели су нас иза једног објекта, мислим да је то објект дома, гдје су нас ти исти војници онако везане почели тући рукама и ногама по свим дијеловима тијела, при томе нас испитујући о положајима Војске Републике Српске, локацији артиљерије, тенкова и команде, испитујући и ко је на почетку рата запалио село Баћин, на шта им ја ни Светко Рељић нисмо могли одговорити, јер нам није било познато. Због тога су нас почели још јаче тући и малтретирати. Недуго након тога исти војници су нас везане смјестили у пртљажник једног возила за које се сјећам да је било “лада” караван и превезли у Хрватску Дубицу до зграде “Шумарије”, гдје су нас извукли из аута, одвели у двориште зграде, гдје су поново почели да нас туку, испитујући поново на околности односно о положајима ВРС, бројности јединица, тенковима, артиљерији, команди итд.

Све то се дешавало 18.9.1995. године, али се о тачном времену не могу изјаснити, јер сам био изударан до границе издржљивости. У једном моменту су нам ти војници рекли да ће нас одвести код њиховог команданта на испитивање, па су почели између себе да траже кључеве од лисица како би нас одвезали. Пошто нису могли пронаћи кључеве лисица рекли су нам да ће нам обојици одсјећи шаке на објема рукама како би скинули лисице. Сјећам се да су Рељић Светку откључали лисице, јер су успјели пронаћи кључ, а мени нису, већ је један од присутних војника отишао, како сам чуо у град и од неког другог војника донио кључеве, након чега је и мене откључао.

Када су нас обојицу откључали, увели су нас у зграду “Шумарије” код команданта кога сам препознао док сам га видио. Ради се о **Батиновић Јосипу**, који је прије рата био запослен у “Ауто-сервису” у Хрватској Дубици на техничком прегледу возила, одакле га и познајем. И он нас је испитивао о истим стварима као и напред поменути војници, а пошто му нисмо могли одговорити, након одређеног времена

⁹⁴ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-359/05; 4.7.2005. године (прилог бр. 89)

наредио је војницима који су нас довели да нас воде. Том приликом један од војника га је питао шта да ради са нама, на шта је он одговорио да могу урадити шта хоће.

Војници су нас извели у двориште, те нам наредили да сједимо на земљу у размаку од отприлике два метра, да се не смијемо никуда мицати и онда су нас оставили саме, односно некуд су се разишли. Почео сам размишљати да преко дворишта и баште побјегнем у правцу ријеке Уне, међутим бојао сам се да ме неко посматра, па сам одустао од те намјере. Нешто касније код нас су се вратила двојица војника, и то један од њих је био војник који ме из села Баћин довезао аутомобилом и који је био са нама док нас је Батиновић Јосип испитивао, носећи у рукама некакве пластичне предмете. Тад нам је наредио да руке положимо на земљу поред себе са длановима окренутим према земљи, што смо обојица и урадили, а онда су они почели да нам скачу по шакама, што је било веома болно, јер су били обувени у војничке чизме. Када им је досадио такав начин мучења, онај војник кога сам малоприје описао узео је оне комаде пластике које је донио и почео их палити мени изнад главе, тако да су ми вреле капи пластике падале по глави, лицу, врату. У другој руци држао је нож којим би ме убадао по рукама сваки пут кад сам покушавао врелу пластику скинути са главе, лица, врата. Тако су нас мучили обојицу, а ми смо од болова које смо трпјели запомагали, на шта су они почели пјевати, смијати се и палити пластику још више. Током читавог испитивања и малтретирања говорили су нам како нема Републике Српске, да они иду до Дрине, јер је то све њихово, уз то нам псујући српску мајку.

Поново напомињем да сам од претпрљених болова изгубио сваку оријентацију о времену. Кад су престали са паљењем пластике, поменута двојица војника донијели су неке свилене гајтане којима су нас везали. Прво су везали Светка Рељића, и то на начин да су га окретали потрбушке, лицем према земљи, везали омчу око врата, а затим руке и ноге на леђима, а онда све то повезали заједно тако да би свако помијерање руку или ногу стезало омчу око врата. Када су тако везали Рељића, везали су и мене. Од бола који је то проузроковало извршио сам велику нужду у гардеробу, што су они уз смијех прокоментарисали: “Овоме пусти вентил”. Кад су завршили са везивањем, онај војник који ме је мучио и раније поново је узео пластику и почео ми је палити на лицу и врату, палећи ми и бркове. Питао нас је обојицу да ли знамо пливати, па кад смо му обојица одговорили са не знамо, рекао нам је да ћемо тако свезани пливати низ ријеку Уну. Тад је дошао неки војник кога до тада нисам видио, и питао ко смо ми, те се обратио оном што је мене мучио ријечима: “Иво, наређено ти је да се јединица повлачи. Дигни ове људе на столице, дај им воде и цигару да запале”, на шта је овај одговорио: “Јебем ли му мајку ко је то наредио, да га сад убијемо”.

Тако сам сазнао да се војник који ме је мучио зове Иво, али нисам му успио сазнати презиме. Потом су донесене столице са наслоњачем, те је Иво дигао мене на столицу, а онај други је подигао Светка Рељића. Том војнику који је дошао дали су наше документе, па кад је видио ко смо, питао је мене за Бранка Вукмировића, Црног Трубарца и Душка Латинковића, сви из Козарске Дубице. Након тога обратио ми се ријечима: “Ја сам Мирослав Бакић. Мој брат и ја смо отишли својима. У Дубици имам очуха Личанин Љубана. Њега не бих дао ни пипнути. Чуо сам да је шлагиран и да је био на лијечењу у Бањи Мљечаници”. Ја сам му тад рекао да је Љубан добро и да је отпуштен са лијечења, јер ми је то било познато одраније. Добио сам тада цигарету од Иве коју је он запалио и ставио ми у уста, а Светко је рекао да он не пуши. Иво је онда донио воду у пластичној боци, па ми давао да пијем, и то тако да ме је ударао отвором боце по уснама и зубима. Иако сам попио малу количину воде, то ме је много окријепило.

Сво то вријеме Мирослав Бакић је разговарао са мном, а нас двојица смо стално били везани.

У једном моменту Светко Рељић се опружио, Мирослав Бакић му је пришао да га подигне у вис, па рече: “Овај се задавио”, након чега је побјегао и последије се није више ни враћао. Иво је ушао у објект те се вратио са још једним војником који

је носио пушку, нашли су ручна колица, довели су их у нашу близину, а онда је Иво пресекао гајтане на Светку који је већ био мртав. Тад је пришао и на мени сасјекао гајтане којима сам био везан и наредио ми да Светков леш утоварим у ручна колица. Покушао сам устати, али због задобијених повреда и болова нисам се могао ни помјерити па сам њих двојицу замолио да то ураде, након чега су то и учинили. Прикупио сам сву снагу и устао са столице, након чега ми је наређено да колица са Светковим лешом извезем на цесту, а пошто то нисам могао, они су ми помогли.

Кад смо изашли на цесту, наредили су ми да идем у правцу села Баћин, а недуго након тога рекли су ми да скренем у једну неасфалтирану улицу која је водила према кориту ријеке Уне. Био је мрак и магла се спустила тако да је видљивост била слаба. Док смо се кретали том улицом онај војник са пушком је мало застао и тада сам чуо да је репетирао пушку, а Иво је стално ишао поред мене, лактом једне руке ударао ме је по ребрима, у другој руци је држао нож, стално ми говорећи да идем даље. Пошто је улица била стрма, ручна колица сам притискивао према земљи да их успорим, те сам Иви рекао да више не могу. Тада нас је војник који је био заостао сустигао, па смо кренули нешто брже.

Када смо дошли врло близу воде, оцијенио сам да бих им могао побјећи пошто је био мрак и магла, па сам стао, стали су и они, нагло сам замахнуо рукама на њих што их је збунило, па сам трчећи скочио у ријеку. Војник који је носио пушку испуцао је један метак за мноме, а ја нисам осјетио рањавање већ сам запливао и сакрио се испод обале. Одмах по уласку у воду добио сам грозницу, па сам се почео трести и дрхтати. Покушао сам са себе скинути одјећу, али прсти на рукама су ми били укочени и болни тако да нисам могао. Болови су били толико јаки да их нисам могао издржати, па сам се загнуривао под воду да не бих јаукао. Руком сам напипао посјекотину на врату која је била веома болна. Од боравка у води почели су ме хватати грчеви по мишићима, па сам их масирао не би ли ме пустили. Након одређеног времена ослободио сам се одјеће и почео сам пливати узводно, али сам се уплашио да ме још чекају на обали па сам одлучио да још чекам. Сваки пут кад су болови били толико јаки да их нисам могао издржати, загнуривао сам се у води. У једном моменту чуо сам три рафала, одмах затим и експлозију, највјероватније ручне бомбе која је пала између врба на обали, тако да ја тада од тога нисам имао никаквих посљедица.

Болове од рањавања у пету ногу испаљеним метком из пушке уопште нисам осјећао, вјероватно зато што су ови остали болови били далеко јачи. Бојећи се да ће ме доћи тражити, два до два и по сата након бијега одлучио сам се да пливајући кренем према нашој обали, низводно и укосо. Када сам дошао наспрам мјеста на коме сам ускочио у воду из воде сам на обали видио само ручна колица и леш покојног Светка Рељића, док војника од којих сам побјегао није било. Рефлектор УНПРОФОР-ове осматрачнице одатле је осветлио тај дио ријечног корита тако јако да се све могло видјети. Али на осматрачници нисам видио никога, тако да сам успио доћи до аде, па сам изашао из воде. Тада ме је почела бољети нога, тако јако да се нисам могао на њу ослонити, па сам пипајући болно мјесто утврдио да крвари и да у рани има комад метала за који сам мислио да сам се убо док сам био у води. Ноктима сам тај комад метала покушавао ишчупати што сам и успио, а тек касније сам сазнао да је то посљедица рањавања метком који је за мноме испаљен. Мислећи да је ада минирана, кретао сам се кроз највеће трње и купине, гдје сам мислио да је безбједно.

Прешавши аду ушао сам у воду, али је са наше стране започела пуцњава, па сам се вратио на аду, накупио неких грана и сјео на њих са намјером да чекам зору. Када сам зачуо пијетлове, кренуо сам уз аду опет куд је највеће трње и по огранцима врба на њеној обали, све док нисам дошао до краја аде. У једном моменту са хрватске стране започела је пуцњава, отприлике са мјеста гдје сам скинуо одјећу, па сам ушао у воду и почео пливати према нашој страни.

Вјероватно су са хрватске стране примијетили како пливам, па су почели пуцати по мени, када сам и рањен с леђа у лијево раме. Морао сам промијенити смјер кретања односно пливати низ воду да се сакријем иза аде како ме не би могли видјети. Успут сам се заустављао неколико пута како бих се одморио, те сам напоскон кроз врбе на обали изашао из воде и попео се на насип. Видио сам један ров у коме није било никога, па сам пошао даље према цести. Ту сам угледао наоружану двочлану патролу којој сам се обратио ријечима: “Браћо Срби не пуцајте на мене. Како ћете пуцати у гола човјека”. Они су ми пришли, а затим су позвали неког човјека који ме је превезао у амбуланту, гдје ме је примио др. Латиновић и гдје ми је указана медицинска помоћ. Други дан сам пребачен у бању Мљечаницу гдје сам лијечен.”⁹⁵

39. Латиновић Радосава; О њеном рањавању свједочи ЖУЈИЋ – ЛАТИНОВИЋ БРАНКА:

«У самом почетку напада двије гранате су пале у двориште куће моје свекрве и активирале су се на огранцима ораха који се налази уз саму комуникацију Међувође – Челебинци, а трагови детонације су и дан данас видљиви на том путу. Од тих гелера на кућном прагу рањена је моја свекрва Латиновић Радосава, и то у предјелу поткољенице и кољена – чашице лијеве ноге. Тако рањена моја свекрва је на лицу мјеста крварила око двадесетак минута, и то све до наиласка комшија који су је ставили на трактор, гдје је са својим мужем збринута у подруму куће Бошка Ручнова. Ту јој је и указана прва помоћ, заустављено крварење, да би у касним ноћним часовима била одвезена у бању Мљечаницу ради указивања стручне медицинске помоћи.»⁹⁶

40. Мацура Миленко; О његовој смрти свједочи МАЦУРА БОРКА:

“Мој сада покојни муж Миленко Мацура, рођен 17.6.1959. године у Козарској Дубици, од оца Милана и мајке Косе, р. Радуловић, по занимању радник, радио је тога дана у Фабрици пољопривредних машина у Дубици. Тога дана била сам и ја на свом радном мјесту у фабрици - Дрвној индустрији ШИП “Козара”.

Када је отпочео напад од стране хрватске војске, ја сам напустила радно мјесто и отрчала до моје куће, јер су ми у њој остала сама дјеца, па након доласка узела дјецу и отишла у подрум у склониште. Послије краћег времена, нешто око 14 часова, дошао је мој муж Миленко и био са нама извјесно вријеме у подруму. Дошао је Илија Кос, комшија, и обавијестио Миленка да је рањен неки Глигић, чије ја име не знам и мој муж је истрчао да би му указао помоћ. Позвао је и мене и рекао да ја пођем у Дом здравља да би неко дошао да укаже помоћ рањеном. Пошто је Дом здравља веома близу, ја сам отишла, и када сам се вратила примијетила сам да је мој муж са још једним човјеком био поред једног возила марке “југо”, црвене боје, у које су ставили повређеног и “југо” је отишао. Отишла сам у моју кућу, јер сам очекивала да ће и Миленко доћи, а приликом кретања према кући уочила сам хрватске војнике који су били у непосредној близини моје куће и других објеката. Пошто сам уочила да Миленко није дошао кући, ја сам се вратила трчећи према мјесту где сам га посљедњи пут видјела, међутим, тамо сам уочила само његово тијело, јер је већ тада био убијен. Када сам се приближавала његовом тијелу, хрватски војници су отварали ватру око мене, тако да су ми око ногу падала зрна.

Видјела сам да је Миленко имао мноштво рана у предјелу груди, у предјелу наткољеног дијела лијеве ноге, а на десној нози није било стопала. Имао је повреде и у предјелу главе, и то доње вилице са десне стране. Успјела сам да одвучем његово тијело, иако су хрватски војници страховито пуцали у правцу мене, док сам вукла његово тијело иза једне куће.”⁹⁷

⁹⁵ Основни суд, Козарска Дубица; Кри 59/96; 19.12.1996. године (прилог бр. 90)

⁹⁶ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-480/05; 26.7.2005. године (прилог бр. 91)

⁹⁷ Основни суд, Козарска Дубица; Кри 57/96; 18.12.1996. године (прилог бр. 92)

41. **Миланковић Мирославка**; О свом рањавању и заробљавању свједочи следеће:

“Била сам на радном мјесту 18.9.1995. године око 11.00 часова, када је хрватска војска извршила напад на подручје Козарске Дубице. Напад је у прво вријеме био под дејством снажне артиљеријске ватре по рубним дијеловима Дубице, по десној обали ријеке Уне. У прво вријеме запослени који су радили у тој смјени побјегли су у други дио фабрике, међутим, пошто је дејство артиљерије и даље трајало, наређено је да радници са задње стране фабрике провале ограду и да бјеже.

Ишла сам из фабрике не знајући да је хрватска војска већ прешла ријеку Уну и да се налази на подручју општине Козарска Дубица и кренула у правцу села Вриоци, тј. у правцу моје куће. Поред себе сам гурала бицикл и ишла насипом, међутим, у једном моменту примјетила сам групу војника који су страшно изгледали. Помислила сам да су то специјалци Војске РС, али када су ме ти војници зауставили видјела сам да на њиховим униформама пише “Црне мамбе”. Ти војници су ми наредили да станем, извршили су претрес моје ташне, па ми после краћег разговора саопштили да могу да идем својој кући. Кренула сам у правцу села Вриоци. Међутим, по доласку до моста који је био на насипу зауставила ме друга група војника, за које сам ја била убијеђена да је то војска РС. Међутим, одмах при сусрету уочила сам да на њиховим одијелима пише “Гром”, и тад сам схватила да је то хрватска војска.

Приликом кретања према мјесту гдје су се налазили хрватски војници с ознакама “Гром”, наишла сам на један мотоцикл и поред њега тијело мога комшије **Драгана Будимира**, који је био мртав. Када су ме хрватски војници видјели, они су ме зауставили и после краћег разговора упутили ме према кући чији је власник неки Црљеница, али не знам његово име. Отишла сам до те куће гдје ме је зауставио један војник, а тада се појавио и један други официр са еполетама, али не знам шта је по чину. Видјела сам само да је он старјешина, јер је он мене питао од куда сам дошла, куд сам пошла, ко сам и шта сам, а војници који су били око њега псовали су ми мајку српску и пријетили да ће ме убити.

У једном тренутку тај официр наређује да се сви војници удаље, а потом је мени саопштио да према њиховим правима треба да ме приведу у њихову команду преко Уне. Дошла су два хрватска војника, ставила ме у возило, а потом одвезла у болницу у Сисак, гдје сам од стране лекара прегледана и указана ми је прво лекарска помоћ у просторијама болнице. Задржана сам до сутрадан послје подне, а потом су ме два полицајца спровела у неки њихов сабирни центар који се налази у згради старе болнице у Петрињи. Тамо сам задржана двије недјеље, а потом су ме упутили да одем у Социјално и да подигнем трошкове за пут, дајући ми отпусно писмо са упутом да одем у Хрватску Костајницу, да се јавим хрватској полицији и да ће ме она пребацити преко Уне на територију Републике Српске. Нисам отишла исте вечери, а сутрадан сам се сусрела са представницима Унпрофора и објаснила им да сам отпуштена и треба да пређем на територију РС. Војници УНПРОФОР-а су ми рекли да морам да сачекам ту у Петрињи, јер се наводно цијелом Уном воде борбе, а сутрадан су ме одвезли у Топуско, па послје извјесног задржавања у Загреб. Кренула сам из Топуског 27. октобра 1995. године, а послје доласка у Загреб смјештена сам у неки сабирни центар Унпрофора у селу Ракитје, удаљеном од Загреба око 10 километара. Тамо сам задржана до 16. фебруара 1996. године, а потом сам одвезена у Орашје и тамо размијењена.

Према томе, ја сам била у заробљеништву на хрватској територији од 18.9.1995. године, па до дана размјене, тј. 16. фебруара 1996. године. Са хрватским властима и под њиховом управом била сам до 27.10.1995. године, а послје тога о мени се старао Унпрофор и Међународни Црвени крст. Малтретирана сам у Ракитју, док сам била у том кампу, од стране неког муслимана из Кључа, чије је име Енвер,

који је говорио да је заклао страховито много Срба, а и мени је пријетио да ће ме заклати. Пратио ме је тамо и неки Саша из Нове Градишке, Хрват, који је такође говорио да је убио много Срба и да ће и мене убити.”⁹⁸

42. **Милиновић Љубица**; О свом заробљавању она свједочи сљедеће:

“Ја сам прије почетка овог рата и у току његовог трајања истог живјела у Козарској Дубици, у улици Милана Тепића број 132. Кућа се и налази уз саму обалу Уне. Напад на Дубицу од стране хрватске војске извршен је 18.9.1995. године, нешто послје 11.00 часова. Била сам у мојој кући у тренутку напада. Са мном су биле моје малолетне кћерке, **Дајана** стара четири године и **Вања** стара седам година. Поред мојих кћерки биле су ту и кћерке комшије Милана Црљенице, **Јелена** стара осам година и **Стојанка** стара девет година.

Прије упада хрватских војника на територију Дубице, са хрватске стране преко Уне отворена је снажна артиљеријска ватра на подручје Дубице, а непосредно послје тога дошли су хрватски војници који су прешли Уну. Хрватски војници били су маскирани, а њихова лица намазана неким бојама. Носили су, мислим на лијевој руци, ознаку на којој је писало “Црне мамбе”. Ти војници су одмах по доласку мени, мојој дјечи и дјечи комшије Црљеница Милана наредили да изађемо из куће и да легнемо испред куће у траву. Том приликом дошао је комшија **Милан Црљеница**, рођен 1961. године у Дубици, од оца Милоша и мајке Стоје, па су и њему хрватски војници наредили да легне. Непосредно послје овога један од војника испалио је Милану неколико метака у главу пред његовом дјецом која су се налазила у његовој непосредној близини.

Послје убиства Милана, присутни војници који су говорили хрватски језик наредили су мени да са мојим кћеркама и кћеркама покојног Милана пређем преко улице и дођем до куће Десе Пралице. Затворили су нас у једну просторију и наредили да легнемо на патос и да се не смијемо дизати. Видјела сам приликом уласка у ту кућу да су међу хрватским војницима биле и двије жене у униформама “Црних мамби”. Питала сам једну од тих жена одакле је, међутим хрватски војник који је био присутан рекао је да су оне са подручја Босне. У току боравка у тој кући мене је старија кћерка Милана Црљенице Стојанка питала да ли ће нас хрватски војници убити и шта ће бити ако нас побију.

Видјела сам да су и кћерке покојног Милана и моје биле страховито уплашене, а ја сам њима објашњавала да ваља нећемо бити убијене. Биле смо у тој кући цијели дан 18.9.1995. године и цијелу наредну ноћ, а сутрадан ујутру чула сам како хрватски војници међусобно говоре да треба да се повуку, јер имају доста мртвих и рањених. Моменат када су се повукли ја стварно нисам видјела, али уочила сам да их нема у близини куће. Од тога момента ја сам са мојом дјецом и дјецом покојног комшије Милана Црљенице била слободна.

За све вријеме нашег боравка у кући Десе Пралице у непосредној близини вођене су страховите борбе, што је такође увећавало страх. Истичем и то да је приликом боравка хрватске војске на територији Дубице убијено преко 45 Срба, међу којима је било и жена и старијих људи...”⁹⁹

О њеном заробљавању свједочи и ПРАЛИЦА ДЕСАНКА:

“Дан 18.9.1995. године, дан који ја никада нећу заборавити, иако сам стара и нагледала сам се свега и свашта од Другог свјетског рата па до данашњег дана, тај несретни 18. септембар 1995. никада нећу заборавити. У кући сам тада била сама, јер од дјече само имам двије кћерке, и то обје у Њемачкој више од 30 година, а тамо су ми и зетови и унучад, а ја сам и тада као и сада живјела сама у кући једне од

⁹⁸ Основни суд, Козарска Дубица; Кри 81/96; 23.12.1996. и РС МУП ЦЈБ Бања Лука, ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-204/05; 28.4.2005. године (прилог бр. 93)

⁹⁹ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-96/04; 18.3.2004. године (прилог бр. 94)

кћери. Тога сам се дана негдје око 10.30 па до 11.00 часова склонила у подрум куће, пошто су гранате падале непосредно уз кућу односно у њеној близини.

Изненадила сам се у једном моменту када су у подрум ушла петорица војника који су ме одмах извели на двориште и почели испитивати знам ли ја чија су они војска, те гдје су ми дјеца и муж. Тада сам им рекла да ја не знам чија су војска, да ми је муж погинуо у Другом свјетском рату, а од дјеце да имам само наведене двије кћери и да су у оне Њемачкој. Један од присутних војника ми је рекао да су они војници војске Републике Хрватске, да ја лажем, а потом ми је тражио кључ од спрата куће, питајући ме гдје држим новце. Када сам му додала кључ и рекла да новаца немам, отишао је на спрат гдје је извршио претрес куће и у једном моменту повикао: “Баба лаже, ево новаца”. Нашао је 1.000 марака и рекао: “Поведи је овамо, има сигурно још.” Није више нашао, јер их није било, али је потом узео око 10 кг кафе, неколико женских и мушких кожних јакни и остале гардеробе. Све је то било ново. Наставио је са разбацавањем ствари по кући, а потом ме заједно са осталим војницима поново извео на двориште.

Цијело вријеме двојица присутних војника држала су оружје уперено у мене. Међу присутним сам примјетила и двије женске особе, а једна од њих је имала и радио станицу и чула сам како понавља ријечи: “Десно крило напријед.” То је поновила неколико пута. Стојећи на дворишту још су ме питали колико има километара до Приједора и Бање Луке, а ја сам им одговорила да до Приједора има око 36 километара, а да у Бањој Луци нисам никада била, па не знам. Тада се појавило још војника који су са собом водили комшиницу **Миљиновић Љубицу** са четверо дјеце. Двоје је било њено, а двоје сада већ покојног Милана Црљеница којег су такође убили. Ја сам видјела да се то догодило у његовој кући, гдје је било много крви. Једна кћерка Милана Црљенице је плакала и викала ми: “Јој баба убише ми тату, лијепо у чело”. Ја сам је умиривала. Увели су мене, Љубицу и четверо дјеце у нашу љетну кухињу, гдје су нам наредили да легнемо на плочице, без ишта, по којима је била исцурела вода из мога замрзивача, јер је био искључен, па се отопио. Ту смо на голим плочицама преноћили, а војници хрватске војске су цијелу ноћ били око нас. Из дворишта су нам однијели око 10 метара дрва којима су поред куће правили себи утврђење. Негдје пред зору чула сам да један виче: “Гдје је српска баба”, док му је други одговорио да се морају повући и да нас остави на миру. Једноме се не могу сјетити имена, али ми је познат, могао би бити из Дубице, па чак ми се чини и да је радио на нашој кући код мог зета Драгише. Мислим да ме је спасио да ме не убију.

Од претрпљеног страха, ноћења у води на голим плочицама и сада имам трајне посљедице, а с обзиром на године није ни чудно, јер ја сам тада имала око 80 година и ничим нисам могла да угрозим те војнике, поготово што у мојој кући није било никаквог оружја, није било војног упоришта нити било каквих војних циљева, па ми поступак према мени од стране тих војника није разумљив. Такође ми није разумљиво убиство Милана Црљенице као ни убиство покојног Будимира, тзв. “Будина” кога су убили тај дан испред моје капије, а возио се на мотору.”¹⁰⁰

43. **Миљосевић Славица**; О свом рањавању она свједочи следеће:

“Дана 18.9.1995. године нешто прије 11.00 сати налазила сам се у стану у насељу Пухало, које је у ширем центру града када је започело гранатирање града од стране ХВ. Док су почеле падати прве гранате по граду, ја сам одмах узела дјецу и сишли смо у подрум зграде гдје се налазило склониште. Тамо сам затекла скоро све станаре наше зграде. Недуго затим на плочу која се налази изнад улаза у зграду пала је једна граната. С обзиром на то да је склониште било у близини улаза, детонација гранате је избила врата на склоништу, а гелери гранате су се распршили на све стране по склоништу. Чула сам вриску и јауке људи у склоништу, а и сама сам осјетила оштар бол у рамену десне руке. Када сам се снашла видјела сам да ми рука крвари.

Осим мене, рањено је још доста станара, и то: **Дугајлић**, рођена **Тимарац**, **Биљана**, **Босиочић Данијела**, затим моја комшиница **Нада** којој се не могу сјетити

¹⁰⁰ Основни суд, Козарска Дубица; Кри 79/96; 22.12.1996. године (прилог бр. 95)

презимена, а која је у тренутку пада гранате била на самом улазу у зграду и најтеже је рањена и још неки људи, не могу се сада ни сјетити како се зову, јер је стање било хаотично. Мени је било важно само да су ми дјеца неозлијеђена. Након пада те гранате у склоништу смо провели још око сат времена, јер су вани и даље падале гранате, а након тог је у склониште дошао мој рођак Ђенадија Младен и послао нас у споредне ходнике подрума који су више заштићени и удаљени од улаза у зграду и прозора подрума. Недуго затим стигла је екипа прве помоћи из Дома здравља својим санитарским возилом и одвезли су у Хитну најтеже случајеве.”¹⁰¹

44. Мирнић Владимир; О свом рањавању он свједочи сљедеће:

“Тек тада су моји саборци схватили о чему се ради и тада сам потрчао према топу у намјери да отворим артиљеријску ватру по остатку непријатељске јединице. Јединицу која је нама прилазила од кукуруза више нисам могао јасно видјети. У једном моменту мој саборац Зеџ Мирко је, видјевши да је према нама испалена маљутка, гласно викнуо: “Лези”, и ја сам се бацио на земљу у правцу рова, одмах нисам осјетио никакав ударац, али сам тек приликом пада у ров видио да ми је на раме десне руке пала шака такође од десне руке. Овај тренутак је и тренутак мога рањавања односно каснијег губитка десне руке до изнад лакта.

По самом рањавању ја сам се, а због немогућности доласка ХМП-санитарског возила, на разне начине пребацивао у намјери да дођем до прве помоћи, и то је ишло веома тешко, јер су гранате непрестано падале по граду и градском ужем и ширем подручју. Тако сам идући пјешнице једно вријеме наишао и на коњску запрегу која ме је превезла до села Новоселци, односно излаза на магистрални пут К. Дубица - Приједор, а потом сам санитарским возилом пребачен у Приједор, потом у Бању Луку гдје ми је у МЦ и ампутирана рука. По ампутирању руке у Бањој Луци ја сам пребачен прво на ВМА у Београд, а потом сам прбачен у КБЦ Земун.

Моје лијечење је укупно трајало негдје око 12 мјесеци, с тим да сам за то вријеме имао двије теже операције као и низ других мањих захвата, од којих ми је трећи захват био реампутација, којом приликом ми је урађена протеза, односно могућност лакшег постављања протезе. Данас само повремено користим протезу, јер ми не може адекватно надомјестити губитак мога дијела тијела, а једноставно и њена нефункционалност ми омета нормално комуницирање са људима.”¹⁰²

45. Мирнић Драгослав; О његовој смрти свједочи МИРНИЋ ЉИЉАНА:

“Мој, сада покојни син Драгослав Мирнић био је код куће и ја сам сутрадан 19.9.1995. године сазнала да је пронађено његово тијело у близини фабрике Текстилне индустрије “Кнежопољка”, у улици Цара Лазара. Драгослав је сигурно када је хрватска војска отпочела напад на К. Дубицу снажним гранатирањем кренуо у том правцу да би побјегао из града. Међутим, њега су хрватски војници, који су већ тада прешли на подручје Хрватске Дубице, ухватили и убили.

Тијело мог покојног сина Драгослава пренијето је у капелу на градском гробљу у К. Дубици и ја сам тамо видјела његово тијело. У његовом лијевом џепу пронађена је његова лична карта коју показујем на увид, а коју је пробио пројектил из ватреног оружја у доњем дијелу. Тај пројектил је вјероватно и усмртио мога сина. Не знам да ли је на његовом тијелу било још каквих повреда, јер ја као мајка нисам имала снаге да то гледам. Мени стварно детаљи око погибије сина нису познати, али поуздано знам да је мој син то јутро био код куће, да је његово тијело пронађено на мјесту које сам напред описала и да је хрватска војска тога дана, послије снажног гранатирања, прешла ријеку Уну и извршила убиство мога сина.”¹⁰³

¹⁰¹ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-445/05; 20.7.2005. године (прилог бр. 96)

¹⁰² РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-379/05; 8.7.2005. године (прилог бр. 97)

¹⁰³ Основни суд, Козарска Дубица; Кри 94/96; 25.12.1996. године (прилог бр. 98)

46. Михајлица Нико; О свом рањавању он свједочи следеће:

“Одмах по паду првих граната једна од њих је погодила и један од вањских зидова “Цептер-а” и након активирања неколико њих ме је ранило.”¹⁰⁴

47. Пекић Зоран; О свом рањавању он свједочи следеће:

“Пошто смо организовали одбрану, настала је жестока борба и ја сам негдје око 17.00 часова рањен у предјелу главе. Повучен сам с прве борбене линије и одведен ради указивања љекарске помоћи. Од тог момента ја даље нисам учествовао у борби.”¹⁰⁵

48. Петраковић Угљеша; О свом рањавању он свједочи следеће:

“У том гранатирању, ја сам тога дана негдје око 10.00 часова од испалене гелера гранате са територије РХ лакше рањен у предјелу десне шаке и лица, а од силине детонације сам одбачен на десно раме које сам приликом пада и повриједио. Што се тиче рана, оне су сада зарасле, међутим ја и даље осјећам болове у рамену и с обзиром на њих повремено одлазим љекару ради добивања лијекова за умирење болова. Све ове трошкове лијечења ја и даље носим сам. Нисам добио никакву инвалиднину, односно пензију.”¹⁰⁶

49. Покрајац Срето; О његовој смрти свједочи ПОКРАЈАЦ ЉУБИЦА:

“На подручје К. Дубице хрватска војска извршила је напад 18.9.1995. године. Тога дана око 11.00 часова, мој сада покојни муж Срето био је на свом радном мјесту. Хрватска војска прије упада на подручје општине К. Дубица отворила је снажну артиљеријску ватру, а након овога пјешадијске јединице форсирале су ријеку Уну и прешли на територију К. Дубице. Напад је био усмјерен управо према Фабрици текстила у којој се у том тренутку налазило око 350 радника на својим радним мјестима. Највећи дио радне снаге у тој фабрици сачињавале су жене.

Приликом ступања на подручје општине К. Дубица хрватски војници су на свом правцу кретања убијали све затечене српске становнике, а најчешће старце и жене које су затекли код својих кућа. Истог дана у вечерњим часовима хрватске јединице су се повукле, а ја сам сутрадан, 19.9.1995. године, обавијештена да су хрватски војници убили мога мужа Срету Покрајца, рођеног 3.3.1958. године у К. Дубици, од оца Милана и мајке Радосаве, р. Нинић, по занимању радника, и да се његово тијело налази у мртвачници на гробљу у Дубици. Видјела сам тијело мог покојног мужа и уочила сам да се у предјелу грудног коша налази једна рана од дејства ватреног оружја.

Обавијештена сам такође да је у близини Фабрике текстила “Кнежопољка” пронађено и тијело мога оца Душана Берберовића, рођеног 6.5.1934. године у селу Живаја - Костајница, од оца Милана и мајке Љубице, р. Бијуковић, који је живио у селу Верија, општина К. Дубица. Сазнала сам из причања да је он, када се чула борба у Дубици, пошао да види о чему се то ради и вјероватно су га тамо пресрели хрватски војници и убили.

Видјела сам тијело мог покојног оца и примијетила сам да је имао више рана у предјелу груди, а једну је имао и у предјелу сљепоочнице са лијеве стране. Тијело мог покојног оца донесено је такође у мртвачницу на гробље у К. Дубици. Преузела сам тијело мога мужа и тијело мог покојног оца. Сахрањени су на гробљу у К. Дубици, гдје се и данас налазе.”¹⁰⁷

¹⁰⁴ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-398/05; 13.7.2005. године (прилог бр. 99)

¹⁰⁵ Основни суд, Козарска Дубица; Кри 75/96; 21.12.1996. године (прилог бр. 100)

¹⁰⁶ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-354/05; 4.7.2005. године (прилог бр. 101)

¹⁰⁷ Основни суд, Козарска Дубица; Кри 62/96; 19.12.1996. године (прилог бр. 102)

50. Пушкар Илија; О његовој смрти свједочи ПУШКАР МИЛАН:

“Ја сам са својом породицом живио, као и породица мога покојног брата Пушкар Илије, за којег и дајем ову изјаву, на подручју општине Х. Костајница све до 1995. године, до познате акције ХВ “Олуја”. Од тада мој брат Илија се настанио у К. Дубици, а ја сам био на подручју Србије. Пошто је мој брат живио сам, јер му фамилија живи у Загребу, ја сам о његовој погибији добио сазнање да се тога 18.9.1995. године војно неангажован налазио у близини старог школског центра у К. Дубици. Био је у цивилном одијелу и ненаоружан. По причању свједока убијен је из снајпера од стране ДТГ припадника хрватске војске, без икаквог повода за то, јер поново напомињем да је био цивил и ненаоружан. Брат ми је сахрањен у К. Дубици на градском гробљу, гдје се и данас налази.”¹⁰⁸

51. Режак Боро; О свом рањавању свједочи сљедеће:

“Негдје предвече истога дана из правца мјеста Баћин на територији РХ нашу групу која се налазила поред рова гађао је снајпериста и том приликом је погодио **Миљиновић Мирослава** из Козарске Дубице, којему сам ја одмах помогао и дружио прву помоћ. Тада је снајпериста поново запуцао из истога смјера и ја сам том приликом рањен у предјелу лијеве шаке.”¹⁰⁹

52. Рељић Светозар-Светко; О његовој смрти свједочи РЕЉИЋ СЛАВКО:

“Осамнаестог септембра 1995. године хрватска војска је извршила снажан напад, прије свега артиљеријом, на подручје К. Дубице и околних села, а потом су њихови војници форсирани Уну и прешли на територију Републике Српске. Приликом преласка на подручје општине К. Дубица хрватски војници су усмјерили напад према Текстилној фабрици “Кнежопољка”, а на правцу наступања убијали су све становништво које се нашло код својих кућа и у становима. Не знам тачно колико су хрватски војници, који су носили ознаке “Црних мамби”, убили цивила, али бројка убијених креће се између 40 и 50. Међу убијеним било је старих људи и жена и дјеце.

Приликом упада на подручје општине Дубица хрватски војници ухватили су мога оца. Према причању сведока **Мирка Коса**, који је био са мојим оцем, обојицу су одвели преко Уне у село Баћин и тамо су убили мога оца. Пре него што су убили мога оца, они су и њега и Мирка Коса немилосрдно тукли, а потом су их одвели у Х. Дубицу у зграду управе Шумарије, па су их и тамо тукли, а потом убили мога оца Светка. Мирко Кос ми је испричао да су њега хрватски војници натјерали да на тачкама превезе тијело мог покојног оца на обалу Уне и потом га баци у Уну. Мирко Кос је успио да побјегне и сада живи у селу Челебинцима, оштина Козарска Дубица.”¹¹⁰

53. Родић Мирко; О свом рањавању свједочи сљедеће:

“Налазио сам се у тренутку појаве хрватских војника у близини порте Фабрике текстила “Кнежопољка” и хрватски војници су пуцали на мене и ранили су ме том приликом у предјелу обје ноге (у наткољеним дијеловима). На том дијелу задобио сам двије прострелне ране, па су ме војници Републике Српске извукли са мјеста рањавања, указана ми је медицинска помоћ у Козарској Дубици, а послје тога превезен сам у болницу у Приједор.

Лијечен сам у Приједору пар дана и онда сам упућен у Београд на Војномедицинску академију, гдје сам задржан око девет дана. Приметио сам хрватског војника који је пуцао у мене са веома кратког одстојања, а када сам пао, он је вјероватно

¹⁰⁸ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-422/05; 18.7.2005. године (прилог бр. 103)

¹⁰⁹ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-375/05; 8.7.2005. године (прилог бр. 104)

¹¹⁰ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-208/05; 4.5.2005. године и Основни суд, Козарска Дубица; Кри 56/96; 18.12.1996. године (прилог бр. 105)

био убијењен да сам мртав. Војник је имао шлем, панцирну кошуљу и ознаку на рукаву на којој је писало "Црне мамбе". Процес лијечења није још завршен, а ја од задобијених повреда и данас осјећам страховите болове."¹¹¹

54. Ружић Стана; О свом рањавању она свједочи следеће:

"Ја сам у току трајања овог рата живјела у селу Вриоци, СО Козарска Дубица, гдје се и данас налазим. Радила сам у Фабрици за производњу кукуруза у Драксенићу. Била сам на радном мјесту 18.9.1995. године, када је извршен напад од стране хрватске војске на Козарску Дубицу. Пошто смо обавијештени, извјестан број нас жена из фабрике је превезено у Дубицу да би дошло својим кућама, међутим, пошто је напад од стране хрватске војске и даље трајао, ја сам по доласку у Дубицу до насеља "Пухало" рањена у предјелу леђа, јер је у непосредној мојој близини експлодирала граната.

Пренесена сам ради указивања лекарске помоћи у Приједор, а послије тога у Бању Луку, где сам задржана на лијечењу десет дана. Нисам прије рањавања имала прилику да видим присуство хрватске војске у Дубици, јер је њихова концентрација била око Текстилне фабрике "Кнежопољка" у Дубици. Сазнала сам, углавном, да је хрватска војска тога дана приликом упада на подручје Козарске Дубице убила нешто више од 40 цивила који су се нашли на правцу њеног напада, а међу тим цивилима било је и старијих људи и жена. Ја нисам очевидац убиства, али сам сазнала од родбине настрадалих да су хрватски војници убијали све Србе који су се нашли у том тренутку на правцу њиховог наступања."¹¹²

55. Слијепчевић Драшко; О свом рањавању свједочи следеће:

"Приликом упада "Црних мамби" на подручје Козарске Дубице, ја сам био тешко рањен од експлозије гранате у предјелу стомака, због чега ми је извађен лијеви бубрег, те су ми повријеђена цријева на више мјеста. О задобијеним повредама посједујем сву медицинску документацију, чију ћу фотокопију приложити у записник."¹¹³

56. Стегић Раде; О његовој смрти свједочи СТЕГИЋ ГОЈКО:

"Мој брат Раде Стегић, рођен 15.9.1958. године, до 18.9.1995. године се налазио стално настањен у К. Дубици. Он је са породицом живио у мојој кући. Познато ми је да једно вријеме био припадник 11. дубичке бригаде, али пред сами догађај је повучен на радну обавезу у ФПМ "Механика", гдје је иначе до рата и радио. Тога дана се такође налазио на радном мјесту. По избијању напада, заједно са радним колегама Милом Бабићем, Радованом Трубарцом, Душаном Згоњанином службеним возилом фирме послан је као испомоћ код ТИ "Кнежопољка", јер је како им је речено, на том подручју дошло до пробијања линије одбране од стране ДТГ хрватске војске, на ријеци Уни. Од осталих свједока и очевидаца сазнао сам да им је возило заустављено од стране тих припадника ДТГ и да су живи заробљени, а потом су ликвидирани, односно убијени. Конкретно мени је речено да је мој брат Раде заклан, а имао је по тијелу и ране од пјешадијског оружја, односно метака испалених из непосредне близине."¹¹⁴

57. Стојаковић Миле; О свом рањавању он свједочи следеће:

"Такође 19.9.1995. године у рејону села Доња Градина ја сам са осталим припадницима полиције учествовао у одбрани тога подручја. У тој борби сам лакше

¹¹¹ Основни суд, Козарска Дубица; Свједочење Мирка Родића; 20.12.1996. године (прилог бр. 106)

¹¹² Основни суд, Козарска Дубица; Кри 68/96; 20.12.1996. године (прилог бр. 107)

¹¹³ Основни суд, Козарска Дубица; Кри 47/96; 16.12.1996. године (прилог бр. 108)

¹¹⁴ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-470/05; 25.7.2005. године (прилог бр. 109)

рањен у предјелу главе. И дан данас у предјелу десне стране лица имам гелер од рањавања који није извађен, а јасно је видљив на рендгенском снимку.”¹¹⁵

58. **Тепић Илија**; О свом рањавању он свједочи сљедеће:

“Ја сам се тога 18.9.1995. године затекао у управној згради ТИ “Кнежопољка” у Козарској Дубици, гдје сам иначе био и запослен. Ту сам се затекао из разлога што сам имао неких здравствених проблема, па сам у фабрику навратио у намјери да неке од налаза доктора фотокопирам. У фабрику сам дошао својим бициклом и након обављена посла, а мислим да је било негдје око 11.00 часова, таман када сам кренуо кући, из правца Републике Хрватске почеле су да падају гранате, како по самој фабрици тако и по ужем и ширем дијелу града. Пошто имам породичну кућу непосредно иза фабрике, често сам са посла одлазио путем према старом школском центру, али тада то нисам урадио и то ми је вјероватно спасило живот, јер су припадници војске РХ дјелимично већ тада били прешли на тај дио пута, па сам се одлучио да изађем на капију фирме, те кроз град да дођем до куће. Код куће ми је остала супруга и двоје дјеце, па сам журио до њих.

Доласком кући, иза једног кукурузишта сам видио неколико војника војске РХ, односно питао сам комшије ко је то и они су ми одговорили да су то припадници војске РХ. Видио сам да иду према кућама, а знао сам да се по кућама налази углавном цивилно становништво, па из страха од покоља ја сам жену и дјецу смјестио прво у подрум, мислећи да ће то брзо проћи, а потом сам их послао под гранатама и снажном ватром у село Агинце код жениних родитеља. Ја сам са братом узео пушку и попео се на брдо изнад куће, јер сам јасно чуо како ти војници нама довикују да они туда морају проћи, да ће нас клати и пећи живе, уз псовке српске мајке итд. На том брду смо се бранили, како ми тако још и неколицина мојих комшија.

Сјећам се да је поред нас прошао **Берберовић Душан**, којег смо ми одвраћали да туда не иде, али отишао им је жив у руке и ту је смртно страдао. Убијен је од стране припадника војске РХ, као и **Пушкар Илија**, што сам лично видио. Снајпериста га је погодио, и прво је од силине ударца одигнут од земље, а потом је пао. На том брду изнад куће остао сам све до негдје око 15.00 часова, када је недалеко од мене активирана једна од многобројних граната испалених од стране припадника РХ. Активирала се и тада сам тешко рањен у предјелу обје ноге односно десна нога ми је била полоњена, а на лијевој сам имао прострелне ране, те ми је сломљена носна кост и пререзана ми је десна бутина. По цијелом тијелу сам такође имао низ повреда и угрувања. Тако рањен, а од силине напада нисам се могао тако лако извући до прве помоћи, јер нам је од стране хрватских војника пресјечена путна комуникација и ризично је било кретање и указивање помоћи. Замотан у једно ћебе донесен сам до куће, гдје су ме натоварили на трактор и преко села Верије и Новоселаца избили смо у село Агинце, у намјери да дођемо до бање Мљечаница да ми се укаже помоћ.

Цијелим путем ја сам веома крварио и постојала је опасност да од посљедица крварења и подлегнем. Изласком на пут, односно магистралу Козарска Дубица - Приједор, видио сам да се из правца града извлачи цивилно становништво, односно жене и дјеца, као и старији грађани, па је и сам пут био доста закрчен. У сусрет су нам дошла амбулантна кола која су већ у правцу Приједора одвезла двојицу рањених, у која сам ја пресјео и која су ме одвезла до болнице Приједор. У Приједору сам уз низ оперативних захвата наставио лијечење и опоравак. На лијечењу сам провео око мјесец дана, а касније сам био у бањи Мљечаница на рехабилитацији још један мјесец. Иако су ми ране зарасле, ја сам ипак остао инвалид од тих посљедица и дјелимично сам неспособан и онеспособљен за рад и привређивање, иако имам признат статус инвалида прве категорије, само примање инвалиднине није довољно за живот мене и моје породице.”¹¹⁶

¹¹⁵ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-407/05; 14.7.2005. године (прилог бр. 110)

¹¹⁶ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-390/05; 12.7.2005. године (прилог бр. 111)

59. **Тица Јелена**; О њеном рањавању свједочи ТИЦА МИЛЕНА:

“Моја кћерка, која је тада била дијете старости 11 година, налазила се на улици, на путу према продавници, и приликом пада првих граната рањена је од распршених гелера у предјелу леђа, тачније бурбега. Када је започело то гранатирање, мој муж је, знајући да је Јелена сама и да је пошла у продавницу, кренуо бициклом према Кнежици да је тражи и доведе кући на сигурно. Пронашао ју је у једном склоништу у Кнежици и, видјевши да је рањена, узео је аутомобил од једног комшије и одвезао је у амбуланту у Кнежици, одакле је упућена у Медицински центар у Приједору. Тамо су јој констатовали теже тјелесне повреде, указана јој је неопходна медицинска помоћ, а лијечење је трајало дуже вријеме у болници у Приједору.”¹¹⁷

60. **Томас Миле**; О његовој погибији свједочи ТОМАС ЉУБИЦА:

“Напад хрватске војске је отпочео снажним гранатирањем рубних дијелова подручја општине Козарска Дубица који се наслањају на десну обалу ријеке Уне. Гранате су густо падале, а ја сам истог дана сазнала да је он погинуо у близини основне школе “Свети Сава” приликом експлозије гранате. Његово тијело пренесено је у капелу на градском гробљу у К. Дубици, и ја сам тијело преузела и сахранила на сеоском гробљу у селу Суваја, гдје се и данас налази. Познато ми је и то да је приликом упада хрватске војске на подручје Козарске Дубице убијен велики број цивила, њих око 45. Хрватска војска је на правцу свог наступања убијала све затечено цивилно становништво, међу којим је било старих људи и жена.”¹¹⁸

61. **Тубић Ранко**; О његовој погибији свједочи ТУБИЋ НЕВЕНКА:

“Мој син Ранко Тубић се 18.9.1995. године налазио у Козарској Дубици на радном задатку у својству резервног полицајца МУП-а РС. Јавили су ми да ми је син приликом напада припадника регуларне војске Републике Хрватске тешко рањен и да је као такав пребачен у Медицински центар у Бању Луку. Рањен је непосредно иза ТИ “Кнежопољка” гелерима гранате. На том мјесту није било никаквих легитимних војних циљева. Мој син је био у једној од улица у којој се налазе такође искључиво стамбени објекти, а ту се налазио да би као полицајац, сходно уставу и закону, заштитио цивилно становништво од убијања и масакра. Ране су биле веома тешке и мој син је подлегао повредама дана 19.6.1996. године у МЦ Бања Лука, а сахрањен је у мјесном гробљу у Ушивцу, СО Козарска Дубица.”¹¹⁹

62. **Ћибић Милан**; О свом рањавању свједочи сљедеће:

“Ја сам 18.9.1995. године од граната испаљених са положаја припадника војске Републике Хрватске рањен у своме дворишту, односно у мјесту Вриоци, гдје посједујем породичну кућу. Рањен сам у предјелу десне руке, која ми је сада од посљедица тога рањавања неактивна. Такођер сам тада рањен и у предјелу кука десне ноге на два мјеста. До мога рањавања је дошло наведеног дана, тј. 18.9.1995. године, негдје око 11.00 часова, док сам се налазио са породицом у својој породичној кући, а били су са мном супруга и син и један комшија који, нажалост, није више међу живима. У то вријеме и тога дана, а кућа ми се налази уз магистрални пут Козарска Дубица - Костајница недалеко од ријеке Уне и границе са Републиком Хрватском, отпочело је жестоко гранатирање ужег и ширег дијела града, као и села у којем сам настањен.

Пошто су гранате падале и око моје куће, а како сам и рекао она се налази ушорена у поменутом селу без икаквих легитимних војних циљева, како онда тако и данас, у шта се може увјерити било ко, ја сам се са породицом склонио у подрум породичне куће у намјери да се заштитимо од тих граната. Те гранате су долазиле из Републике

¹¹⁷ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-661/05; 20.9.2005. године (прилог бр. 112)

¹¹⁸ Основни суд, Козарска Дубица; Кри 92/96; 24.12.1996. године (прилог бр. 113)

¹¹⁹ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-347/05; 1.7.2005. године (прилог бр. 114)

Хрватске из њихова мјеста Баћин. Редом су гађали куће, како моју тако и мојих комшија, и то прорачунато и углавном по прозорима и, колико се ја у то разумијем, сматрам да су гађали по кућама а знали да се у њима налазе искључиво цивили, жене, дјеца и старији мјештани, јер је тако и било. Једна од тих силних граната је погодила и моју кућу, и то кроз четверкрилни прозор, ударила у супротни зид, а потом, избивши један од зидова, активирала се, те од тих посљедица ја сам задобио повреде које сам и навео.

Можда би катастрофа била и већа, мислим на жртве мојих укућана, да ми нисмо док је почело гранатирање на отворе односно прозоре и врата на брзину послегали фосне у намјери да се заштитимо. Мене повријеђена је мој син повезао у Дом здравља, а тада сам видио и покојног **Драгана Слијепца** који је такође повезао три моје комшинице, такође све три рањене, и то **Драгичевић Драгињу**, **Црљеница Анку** и **Црљеница Милку**. Он их је одвезао према центру града, а ја сам сину рекао да вози према Костајници. Драган и ове три моје комшинице су, како сам касније сазнао, смртно страдале на мосту, односно недалеко од текстилне индустрије, а и ја бих сигурно тако завршио да нисам окренуо према Костајници. Убили су их припадници хрватске војске јер су им живи пали у руке.

И касније, као и дан данас, ја имам тегобе са руком која ми није употребљива за обављање послова, јер ми је пресјечен мишић, па се повремено обраћам и љекарима у намјери да ми се указује помоћ на тој рани на руци. Ја сам до сада имао укупно четири операције.

По повратку из болнице ја сам се тек тада увјерио у страхоте које смо преживјели тај дан. Када сам видио у каквом ми је стању кућа, закључио сам да је стварно срећа да сам то преживио. Што се тиче оштећења куће, на њој су од посљедица гранатирања избијена сва прозорска окна, врата, унутрашњост, као и вањски дио, те кровне конструкције. Попуцале су водоводне и канализационе цијеви. У кући је била поплава, па је тиме уништен сав намјештај и сви кућански апарати. Претрпио сам огромну штету, како по физичко и здравствено стање, тако и материјалну штету у смислу уништења куће и помоћних објеката.¹²⁰

63. **Ћибић Милосава,**

64. **Ћибић Петар;**

О погибији Ћибић Милосаве и Ћибић Петра свједочи ЋИБИЋ НЕБОЈША:

“Дана 18.9.1995. године у јутарњим часовима, са својом породицом, отишао сам на сахрану свога стрица Јове Ћибића у село Слабињу. Током сахране од људи који су вршили покоп чуо сам да је нападнута Дубица, што је у међувремену потврдио и Милош Ћибић. Након добијеног обавјештења о нападу на Дубицу одмах сам се са својом супругом Милицом упутио у Дубицу, јер су ми дјеца остала сама у кући, а и хтио сам да се јавим у Полицијску станицу К. Дубица, јер сам овлашћено службено лице.

Око 12.00 часова, по повратку из села прошао сам возилом крај ТИ “Кнежопољка”, која је била у пламену, а видио сам и женски леш код трафоа у близини фирме. Приликом проласка нисам се заустављао ни у једном моменту, јер се на возило пуцало, тако да сам што брже прошао. Након доласка кући, дјецу сам смјестио на сигурно, а ја сам се јавио у Полицијску станицу К. Дубица, ради даљег ангажовања у одбрани града.

Истога дана, тј. 18.9.1995. године, моја мајка Милосава Ћибић и мој брат Перо Ћибић су се из села Слабиње, око 15.30. часова упутили у К. Дубицу, путничким возилом фолксваген званим “буба”, гдје су на магистралном путу код моста у близини ТИ “Кнежопољка” за скретање на пут према Школском центру убијени из ватреног наоружања од стране Војске Републике Хрватске.

¹²⁰ Основни суд, Козарска Дубица; Кри 63/96; 20.12.1996. и РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-408/05; 14.7.2005. године (прилог бр. 115)

О погибији своје мајке и брата сам чуо 19.9.1995. године, око 12.00 часова, од рођака из села Бошка Ђибића и да се лешеве налазе на Градском гробљу "Урије". По добијеној информацији сам се одмах упутио на Градско гробље, гдје сам у мртвачници пронашао мајку и брата. На лешевима сам видио више прострелних рана, а одмах сам их препознао, јер главе нису били оштећене, али је било огреботина по лицима. Након тога сам се упутио на мјесто погибије, гдје сам затекао братово возило."¹²¹

65. Црљеница Милан; О његовој погибији свједочи ЦРЉЕНИЦА ВЕРА:

"Ја и моја породица (супруг Милан Црљеница и двије кћерке, Стојанка и Јелена) имали смо пребивалиште у улици Милана Лукетића од 1985. године, па све до 18. септембра 1995. године. Тај дан смо ја и супруг као и обично кренули на посао, он у предузеће П.П. "Плимекс", а ја у текстилну индустрију "Кнежопољка", која се иначе налазила у непосредној близини куће гдје смо живјели.

Око 11.00 часова чули смо гранате како падају у круг предузећа. Због бојазни за животе радника руководство предузећа нас је склонило у једну халу, гдје смо се задржали око два часа, да би затим неко од руководећих радника ушао у халу и повео нас према позадини предузећа, тј. према насељу "Лептихор", пошто су војници хрватске војске виђени у кругу поменутог предузећа. Док сам се налазила у предузећу успјела сам путем телефона да зовнем своју кућу да упитам шта је с дјецом, те сам добила одговор од Љубице Црљенице да је у кућу дошао супруг и да се он налази с дјецом код комшинице Љубице Милиновић. Кад смо изашли из круга фирме ја сам самовољно кренула кући због бојазни за животе мојих најмилијих. Међутим, како сам се приближавала кући каналом рјечице Бињачке, видјела сам војску у шареним униформама и чула јако пушкарање.

Вјеровала сам да се супруг с дјецом склонио у Козарску Дубицу. Страховала сам да ћу бити убијена или рањена, те сам се вратила према насељу "Лептихор", одакле сам заједно са осталим радницима кренула ка селу Верија. У шуми поменутог села с народом сам се задржала до 17.30 часова, када смо изашли на гробље села Шпиља. Пошто се наведено гробље налази у непосредној близини моје куће, нас пар је кренуло кући.

Доласком до куће мог дјевера Милана Драгичевића видјела сам нашу војску, те ми је неко од бораца тад рекао да се од куће мог дјевера која се налази непосредно уз моју кућу (стотињак метара према Костајници) па до главног улаза у моје предузеће налазе припадници хрватске војске који су заузели поменути простор. Страхујући за животе своје породице ја сам се почела распитивати да ли је неко видио моје најмилије, међутим одговора ни од кога нисам добила. Истог дана навече отишла сам у село Мразовце да видим да ли се моја породица налази код моје фамилије. Међутим, доласком у поменуто село затекла сам мужеве родитеље без мојих најмилијих.

Сутрадан, 19.9.1995. године, мој свекар Милош Црљеница одлази према граду да добије било какву информацију о томе гдје се налази моја породица. Око 16.00 часова кући у село Мразовце долази мој свекар, те ми саопштава да ми је супруг убијен, а да су дјеца пуштена, те да су отишла у правцу села Бјелајци.

Скрхана болом због супругове смрти, али истодобно мислећи на дјецу, сутрадан ујутру, тј. 20.9.2005. године, са својим свекром и својим родитељима одлазим у село Бјелајце да покушам да пронађем своју дјецу, што ми је успјело. Затекла сам своју дјецу и комшиницу Љубицу Милиновић с њене двије кћерке. Тад ми је Љубица укратко испричала шта се све десило, тј. како је мој супруг убијен, пошто су читаво вријеме она, њена дјеца и моја дјеца били заједно."¹²²

¹²¹ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-443/05; 20.7.2005. године (прилог бр. 116)

¹²² РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-366/05; 6.7.2005. године (прилог бр. 117)

66. **Шипка Ранко**; О његовој погибији свједочи ШИПКА ЈОВАНКА:

“Дана 18.9.1995. године по преласку припадника хрватске војске на подручје општине К. Дубица у близини рова гдје се мој син Ранко налазио, он је жив заробљен, а потом је измасакиран и убијен на око 200 метара од линије гдје се налазио.”¹²³

67. **Штакић Душко**; О свом рањавању он свједочи сљедеће:

“У једном моменту је у близини мјеста гдје сам се ја налазио пала једна од многобројних граната која се активирала и ја сам тада задобио тегобе психичке природе, а које су ми се одраније, односно негдје од 1992. године и догађале, па сам се и у то вријеме налазио под терапијом, односно узимао сам лијекове. Као таквог су ме превезли моји суборци до амбуланте у “Зептер-у” у К. Дубици, гдје сам медицински збринут, а од тих посљедица се и дан данас лијечим.”¹²⁴

68. **Шувак Алекса**; О његовој смрти свједочи ШУВАК ЂУРАЋ:

“Мој отац Шувак Алекса је пронађен мртав на једној њиви испод старог школског центра и прегледом тијела видио сам да је страдао од метка испаљеног из пјешадијског наоружања, а рана му се налазила у предјелу груди. Имао је двије ране, значи једну у предјелу срца, а другу у предјелу стомака.”¹²⁵

Спомен крст жртвама у Козарској Дубици

¹²³ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-432/05; 19.7.2005. године (прилог бр. 118)

¹²⁴ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-400/05; 13.7.2005. године (прилог бр. 119)

¹²⁵ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-429/05; 19.7.2005. године (прилог бр. 120)

6.2 МАТЕРИЈАЛНЕ ШТЕТЕ

Услед гранатирања с хрватске стране дошло је до великих разарања града и околине. Уништени су или оштећени следећи објекти (који нису војног карактера):

1. Зграда у улици Светосавској; у њој је смјештена библиотека и радио станица. Зграда је погођена пројектилом велике разорне моћи. Полупана су стакла, те је оштећена фасада, кров и уређаји радио станице.

2. Стамбена зграда у улици Светосавској број 7 (зграда има четири спрата и 24 усељива стана) погођена је директно са 10 и више пројектила. Изгорјела су два горња спрата и један путнички аутомобил.

3. Зграда у улици Светосавској број 1; у њој је била апотека и служба за платни промет у приземљу, а изнад се налазе два спрата са усељеним становима. Погођена је са више пројектила, тако да су разбијена сва стакла, те је оштећена фасада.

4. Пословна зграда у улици Светосавској број 36; на њу је пало више пројектила. Оштећене су пословне просторије и бутици (полупано је стакло, оштећена је фасада и кровови на зградама). Полупана су стакла и оштећена је фасада.

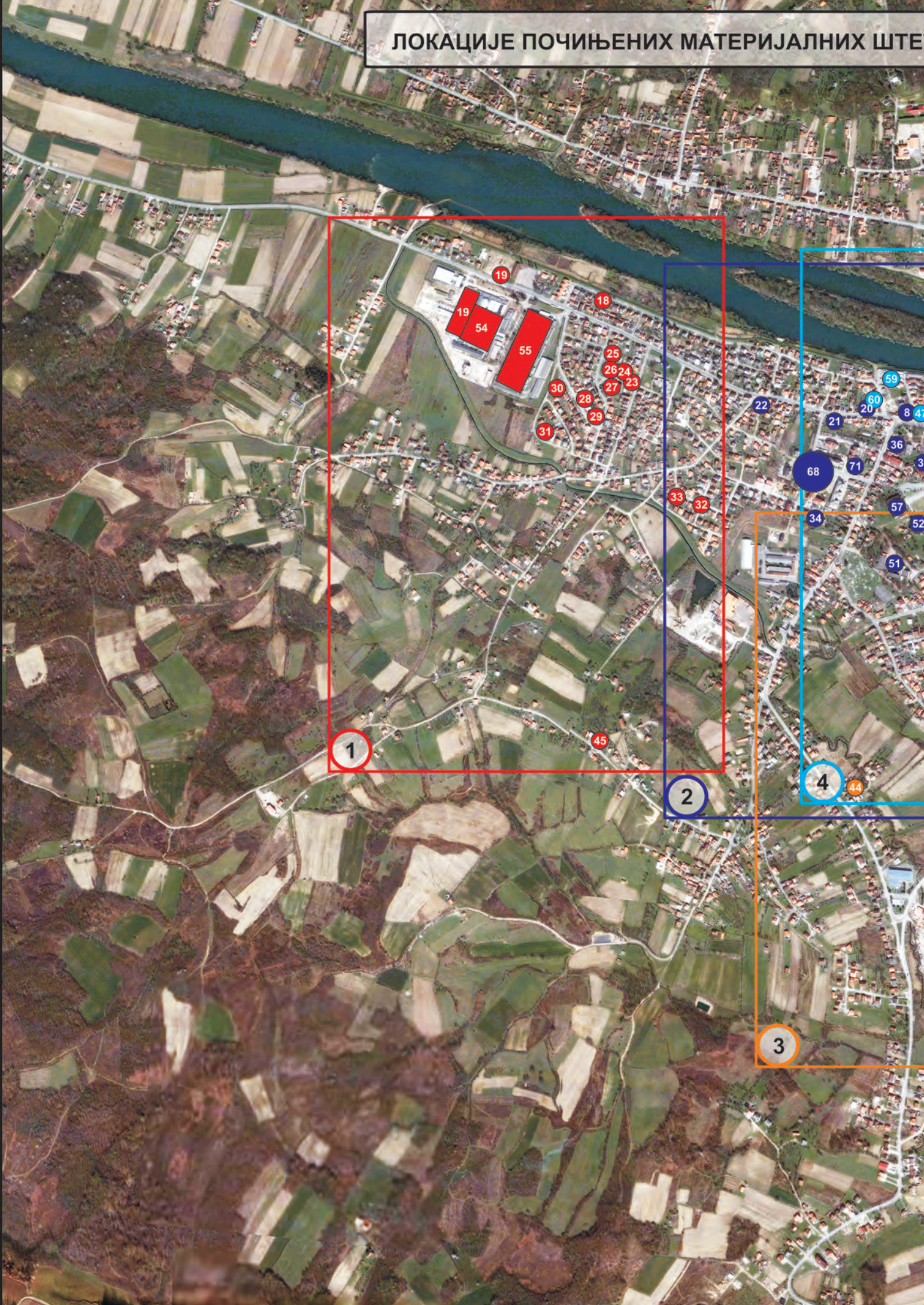
5. Зграда у улици Светосавској број 31; у овој згради се налазила трговина «Беко». На зграду је пало неколико пројектила, те су оштећене пословне просторије.

6. Зграда дјечијег вртића; пројектил је пао у близини ове зграде, те су оштећена и полупана стакла. Бутик «Оскар» и други пословни простори око овог бутика су теже страдали. На овим објектима је била алуминијумска столарија, која је поломљена, као и сва стакла, те полице на којима је била смјештана роба. Дио робе у продајним објектима је расут и дијелом отуђен. Бурегџиница «Македонка» је погођена гранатом у кров и у овом објекту су оштећени сви кухињски елементи и намјештај. На кафани «Стари багрем» оштећен је кров од удара гранате. На згради самопослуге ДРМ оштећени су кров и стакла од удара гранате. На робној кући су поломљена сва стакла, а била су од дебљег материјала. Сви наведени објекти се налазе у **Светосавској улици**.

7. Хотел «Парк» је у цијелости уништен од детонација и експлозија пројектила. Услед детонација полупана су сва стакла, а столарија је већим дијелом уништена. Висећи стропови у приземљу, гдје се налазио ресторан и кафана су попадали, а електричне инсталације су покидане. Водоводне цијеви су попуцале, а преградни зидови су растресени и дјеломично порушени. Штета на инвентару у унутрашњости објекта је огромна. Готово сав ентеријер зграде је уништен. Овај објекат се налази уз саму обалу ријеке Уне.

8. Зграда градске поште је погођена са три артиљеријска пројектила, од којих је један погодио кров, те га тотално уништио, док је други пројектил погодио фасадни зид и пробио га, те улетио у унутрашњост зграде и тамо експлодирао, нанијевши огромну материјалну штету на телефонској централи која се налази унутра. Трећи пројектил је погодио бочни зид и улетио у унутрашњост зграде, гдје је експлодирао у простору у којем се врши распоређивање и достава поште. Овај дио поште је дуго био ван функције. Дакле, материјална штета на овом објекту је огромна.

ЛОКАЦИЈЕ ПОЧИЊЕНИХ МАТЕРИЈАЛНИХ ШТЕТА

1

2

4

3

19

19

54

55

18

25

26

24

27

23

30

28

29

31

33

32

45

22

21

20

59

8

47

36

37

68

71

57

52

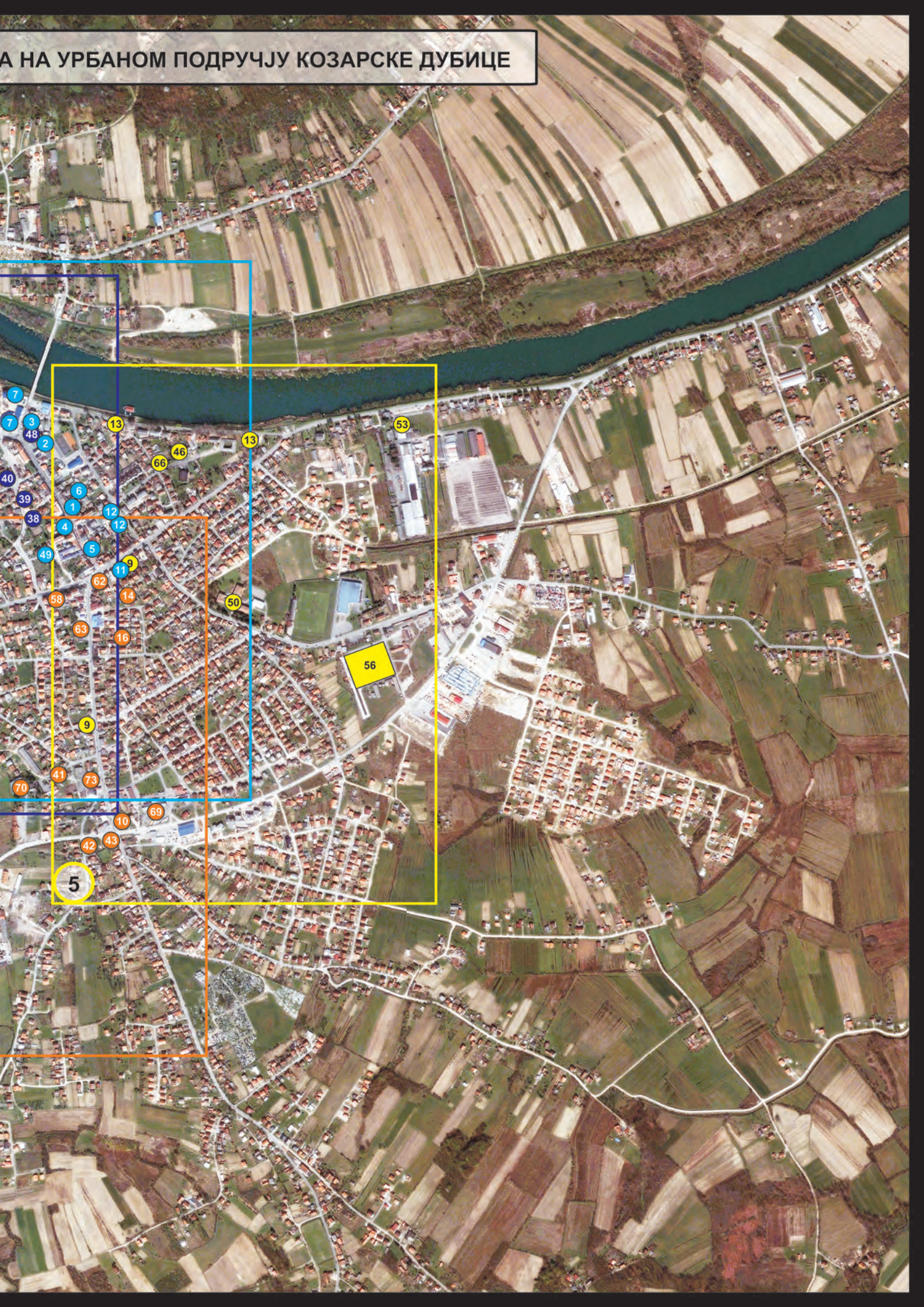
34

51

44

А НА УРБАНОМ ПОДРУЧЈУ КОЗАРСКЕ ДУБИЦЕ

9. На **кући Васе Карана** од поготка пројектила је уништен кров. Дума куће је избијена и знатно оштећена унутрашњост куће. На **кући Драгољуба Тошића** је погођена дума. Од детонације је оштећен кров, као и унутрашњост, те преградни зидови. Од ове детонације знатно је оштећен **киоск-цвјећара**, власништво **Грозде Гвозден**, који се налазио преко пута куће. Погођен је и знатно оштећен кров и поткровље **куће Буре Димић**. Оштећена је приземна кућа непознатог власника. Наведене породичне куће се налазе у улици **Војводе Путника**.

10. **Кућа и локал Милана Петковића** су погођени са више артиљеријских пројектила, од чега је приземље са пословним простором готово уништено, столарија и стакла су полупани, а око саме раскрснице пало је 30 артиљеријских пројектила. Ови објекти се налазе на раскршћу улица **Војводе Путника** и **Душана Силног**.

11. **Породична приземна кућа** у улици **Видовданској број 6**; власништво породице **Кокотовић**, од поготка је пробијен предњи зид, разбијена су стакла, оштећена је фасада и столарија.

12. **Стамбена зграда са два спрата (усељена)** у улици **Кнеза Михајла број 20 и 22** је погођена са више пројектила. Оштећен је кров, фасада, полупана су стакла, те је знатно оштећен путнички аутомобил који је био паркиран испред зграде.

13. **Приземна кућа и стамбена зграда** у улици **Ђурђевданској број 8 и 18** (са четири усељена стана); један пројектил је пао испред зграде. На том мјесту је од дејства граната погинуо **Миленко Мацура**, а од дејства гранате на стамбеној згради полупана су стакла и оштећена је фасада.

14. **Приземна кућа** у улици **Косовских јунака број 7**; од дејстава пројектила је изгорјела. **Кућа** је власништво **Угљеше Милановића**.

15. **Породична кућа** на спрат (усељена) је погођена директно у кров, а власништво је **породице Николић**. На кући је оштећен кров, фасада, те стакла.

16. **Кућа** у улици **Веселина Маслеше број 15**, на спрат (усељена), а власништво **Љубана Трубара**, потпуно је изгорјела.

17. **Породична кућа** на **Тргу Николе Пашића број 1**, власништво **Мирка Мијалковића**. Један пројектил је пао у двориште куће, те је кућа знатно оштећена, тј. оштећена јој је фасада и полупана су стакла.

18. **Приватна кућа Милана Стојнића** је погођена артиљеријским пројектилом у кров, од којег је кровна конструкција уништена, као и унутрашњи преградни зидови, ентеријер и намјештај. Оштећена је и фасада, а полупана су и стакла на кући. **Кућа Хусеина Бећиревића** погођена је у кров, који је у потпуности разрушен, а теже је оштећена и унутрашњост куће. **Кућа породице Цикота**, погођена је артиљеријском гранатом у бочну страну, од чега је избијен вањски и унутрашњи преградни зид, те оштећена конструкција куће, столарија и ентеријер. Ове куће се налазе у улици **Унској**.

19. **Црпна станица** која се налази **преко пута ТИ “Кнежопољка”**, знатно је оштећена од гелера. Црпна станица је смјештена у улици **Мајора Милана Тепића**. На самој улици тј. на коловозу, као и на паркингу простору испред фабричког круга ТИ “Кнежопољка”, пало је мноштво граната, од којих су остали кратери у асфалу. Размак између кратера на самом коловозу као и на паркингу износи

- 18. Приватне куће Милана Стојнића, Хусеина Бећиревића и породице Цикота ул.Унска (стр.146)
- 19. Црпна станица преко пута ТИ "Кнежополка"; Старо складиште ТИ "Кнежополка" ул.Мајора Милана Тепића (стр.146)
- 23. Куће Исмета Палића, Стеве Скробића, Перице Бундала, Милорада Кондића, Милутина Новаковића и Драгомира Драгаша, те дјечији вртић "Пчелица" ул.Уроша Предића (стр.148)
- 24. Кућа Дамјана Боројевића ул.Бранка Радичевића бр.5 (стр.148)
- 25. Куће Драгана Чупића, Мирка Татића, Драгана Башића, Милорада Чолића и Милинка Тривића ул.Бранка Радичевића (стр.148)
- 26. Кућа Пере Шашљара ул.Мајора Гавриловића бр.8 (стр.148)
- 27. Куће Љубана Торомана и Драгана Ићитовића ул.Мајора Гавриловића (стр.148)
- 28. Кућа Миће Петровића ул.Скендера Куленовића бр.17 (стр.150)
- 29. Кућа Гојка Рожића ул.Скендера Куленовића (стр.150)
- 30. Кућа Симе Пекића ул.Влатка Вуковића бр.4 (стр.150)
- 31. Кућа Цевада Рахмановића ул.Влатка Вуковића (стр.150)
- 32. Куће Миле Мандића, Живка Губића, Мирка Ђенадића и Недељка Бабића ул.Братских комуна (стр.150)
- 33. Куће Бензада Траванчића и Садбина Метића ул.Братских комуна бр.16 и 18 (стр.150)
- 45. Куће Илије Бјелића и Ирфана Бркића ул.Цвијићева бб (стр.152)
- 54. Творница ТИ "Кнежополка" ул.Мајора Милана Тепића (стр.154)
- 55. ДП "Дубичанка" (стр.156)

пет до десет метара цијелом дужином пута од портирнице до управне зграде ТИ “Кнежопољка”, од чега је оштећено и старо складиште ТИ “Кнежопољка”, које је погођено са два артиљеријска пројектила у кров, који је оштећен.

20. Приватна кућа у улици Мајора Милана Тепића број 2; неидентификованог власника, погођена је и у цијелости је изгорјела.

21. На згради у улици Мајора Милана Тепића број 29 погођена је бетонска ограда, темељ ограде испред зграде, те је од детонација и гелера оштећена фасада зграде. Уништена је сва столарија. Сва стакла на згради су полупана и кров зграде је оштећен.

22. Кућа Авдије Палића у улици Цара Лазара је погођена артиљеријским пројектилом у кров, који је комплетно уништен.

23. Кућа Исмета Палића је погођена у кров и кровна конструкција је у потпуности разнесена. Испред куће **Стеве Скробића** налази се кратер од гранате, од чијег дјеловања је оштећена кућа, фасада и столарија, а гелери су падали по објекту **дјечијег вртића “Пчелица”**. Непосредно испред куће **Перице Бундала**, преко пута дјечијег вртића, налазио се кратер гранате од које су гелери оштетили фасаду куће, стакла и столарију, а падали су и по самом дјечијем вртићу. Једна граната је пала у двориште куће **Милорада Кондића**, оштетивши при том стакла, столарију као и фасаду куће. Једна од граната је пала на кров куће **Милутина Новаковића**, те прошла кроз кров, плочу, па су се дијелови гранате зауставили у кревету спаваће собе. Непосредно око ове куће налази се десет кратера од граната, уз саму кућу, те у башти. Граната је пала и на кров куће **Драгомира Драгаша**, од чега је оштећен кров куће, столарија, фасада, стакла, као и унутрашњост куће. Сви горе наведени објекти налазе се у **улици Уроша Предића**.

24. Кућа Дамјана Боројевића у улици Бранка Радичевића број 5; погођен је кров куће, те је уништен кров, а конструкција куће је оштећена.

25. Кућа Драгана Чупића; од дејства гранате кућа је оштећена гелерима и то фасада, столарија, стакла, као и унутрашњост. **Кућа Мирка Татића;** од експлозије гранате је оштећена фасада, столарија и стакла. **Кућа Драгана Башића;** од кратера гранате на овој кући је оштећена фасада, столарија и стакла, те је од дејства гелера оштећен путнички аутомобил марке “вартбург”, регистрациске ознаке ПД 787-57. **Кућа Милорада Чолића;** на овој кући од дејства гранате је избијен прозор, а гелери су оштетили вањску страну куће и унутрашњост. **Кућа Милинка Тривића;** кратер гранате је погодио темељ ограде, а гелери су оштетили неколико околних кућа. Све ове куће се налазе у **улици Бранка Радичевића**.

26. Кућа Пере Шашљара у улици Мајора Гавриловића број 8 је погођена гранатом, од чега је оштећен кров, конструкција, столарија, стакла и ентеријер куће.

27. Кућа Љубана Торомана је погођена са неколико пројектила, од којих је један пао на кров куће. Кров куће је усљед детонације комплетно разрушен, а три гранате су пале уз саму кућу, што је знатно оштетило конструкцију куће. Поред куће су пронађени остаци минобацачких граната од 120 милиметара са стабилизатором. Једна граната пала је у двориште куће **Драгана Ићитовића**, од чега је усљед дејства гелера оштећена фасада, столарија, као и ентеријер куће. **Ове куће се налазе у улици Мајора Гавриловића.**

ЛОКАЦИЈЕ ПОЧИЊЕНИХ МАТЕРИЈАЛНИХ ШТЕТА НА УРБАНОМ ПОДРУЧЈУ КОЗАРСКЕ ДУБИЦЕ

- 8. Зграда градске поште (стр.143)
- 20. Приватна кућа ул.Мајора Милана Тепића бр.2 (стр.148)
- 21. Стамбена зграда ул.Мајора Милана Тепића бр.29 (стр.148)
- 22. Кућа Авдије Палића ул.Цара Лазара (стр.148)
- 34. Кућа и гаража Славка Лагиновића и кућа Миљинка Марина ул.Мирослава Антића (стр.150)
- 36. Кућа Борислава Пекића ул.Книнска бр.3 (стр.150)
- 37. Кућа породице Ћустић на Давидовом тргу (стр.150)
- 38. Кућа Љубице Касабашић ул.Доситеја Обрадовића (стр.150)
- 39. Кућа Слободана Гојића ул.Доситеја Обрадовића бр.21 (стр.152)
- 40. Кућа Винке Хоцић и кафић Душана Котарана ул.Доситеја Обрадовића (стр.152)
- 48. Зграда општине (стр.154)
- 51. Основна школа "Свети Сава" (стр.154)
- 52. Средњошколски центар "Никола Тесла" (стр.154)
- 57. Спортска дворана (стр.156)
- 68. Стамбено насеље Пухало (стр.158)
- 71. Зграда Комуналног предузећа (стр.158)

28. **Кућа Миће Петровића** у улици **Скендера Куленовића број 17** погођена је пројектилом који је експлодирао непосредно уз кућу, од чега је оштећена столарија, фасада и стакла.
29. **Кућа Гојка Рожића** у улици **Скендера Куленовића** је оштећена од експлозије пројектила; уништена је столарија, стакла и фасада.
30. **Кућа Симе Пекића** у улици **Влатка Вуковића број 4** је погођена са више пројектила, од којих је једна граната погодила кров куће, који је уништен, а двије гранате су погодиле ограду.
31. **Кућа Цевада Рахмановића** у улици **Влатка Вуковића** је оштећена од експлозије пројектила, те је уништена фасада, столарија и стакла.
32. **Кућа Миле Мандића**; од поготка је пробушен бочни зид, те је на зиду направљен кратер промјера један метар, а усљед дејства гранате која је експлодирала у унутрашњости куће. Уништен је сав ентеријер. **Кућа Живка Губића**; граната је погодила плочу изнад гараже и плоча је од детонације сва попуцала, а и разнесен је кров куће. Оштећена је и **кућа Мирка Ђенадића**, те **кућа Недељка Бабића**, на којој је погођен и уништен кров. Оштећена је конструкција; столарија, стакла, ентеријер и намјештај су уништени, а једна граната је погодила базен који се налази у дворишту иза куће, од чега је полупан бочни бетонски зид базена. Ове куће се налазе у **улици Братских комуна**.
33. **Кућа Бензада Траванчића** је погођена гранатом у балкон приземља, од чега је избијен прозор и балконска врата, оштећен кров куће, те фасада и ентеријер куће. **Кућа Садбина Метића** погођена је и уништен јој је кров. Ове куће се налазе у **улици Братских комуна број 16 и 18**.
34. **Кућа и гаража Славка Латинковића**; уз сам ћошак гараже налази се кратер од експлозије гранате већег калибра пречника четири метра, а дубине два и по метра. Од детонације је кућа сва испуцала и растресена и по вањским и по унутрашњим зидовима. **Кућа Милинка Марина** погођена је са двије гранате, од којих је једна пала испред улазних врата, а друга са десне стране улаза, од чега је фасада куће знатно оштећена, а гелери су испробијали зид од квадре (којом је кућа зидана). **Ови објекти се налазе у улици Мирослава Антића**.
35. **Кућа Васе Пејића** у улици **Мирослава Антића број 33** је погођена са двије гранате, од којих је једна погодила темељ куће, а једна је пала један метар испред куће испод прозора, те је од детонација конструкција куће оштећена. Столарија и стакла су поломљени, улазна врата су уништена. Избијен је прозор, а ентеријер куће је оштећен.
36. **Кућа Борислава Пекића** у улици **Книнској број 3**, спратности приземље плус спрат плус поткровље, погођена је са више артиљеријских пројектила. Оштећена је на дијелу фасаде окренуте према улици, а усљед детонације порушена је половина куће до улице.
37. **Кућа породице Ђустић** на **Давидовом тргу** је погођена у кров који је комплетно уништен, а кућа је због јаке детонације сва растресена и уништена.
38. **Кућа Љубице Касабашић** у улици **Доситеја Обрадовића** је погођена већим артиљеријским пројектилом и након детонације је запаљена, а потом је у потпуности изгорјела у пожару.

ЛОКАЦИЈЕ ПОЧИЊЕНИХ МАТЕРИЈАЛНИХ ШТЕТА НА УРБАНОМ ПОДРУЧЈУ КОЗАРСКЕ ДУБИЦЕ

- 10. Кућа и локал Милана Петковића ул. Војводе Путника и Душана Силног (стр.146)
- 14. Приземна кућа Угљеше Милановића ул. Косовских јунака бр.7 (стр.146)
- 16. Кућа Љубана Трубара ул. Веселина Маслеше бр.15 (стр.146)
- 41. Куће Борка Котура, Ивана Ходака, Маре Котроман и Маринка Хрњака ул. Меше Селимовића (стр.152)
- 42. Кућа Дарка Мишића ул. Устаничка бр.22 (стр.152)
- 43. Кућа Пепе Фарага ул. Душана Силног (стр.152)
- 44. Приземна кућа Угљеше Милановића ул. Косовских јунака бр.7 (стр.152)
- 58. Пословно-стамбена зграда "Зграда солидарности" (стр.156)
- 62. Породична приземна кућа Драгана Милића ул. Војводе Путника бб (стр.157)
- 63. Зграда Ватрогасног друштва ул. Војводе Путника бб (стр.157)
- 69. Аутобуска станица (стр.158)
- 70. Зграда Електрокрајине, РЈ Козарска Дубица (стр.158)
- 73. Зграда млина и пекара (стр.158)

39. Кућа Слободана Гојића у улици Доситеја Обрадовића број 21 је погођена пројектилом.

40. Кућа Винке Хоџић је погођена артиљеријским пројектилом у фасаду куће. Артиљеријски пројектил је након тога експлодирао у унутрашњости куће, од чега је кућа знатно оштећена. Једна граната је пала на средину раскршћа испред наведене куће, на скретању према спортској дворани, начинивши при том кратер у асфалту пречника два метра. **Кафић Душана Котарана** је погођен директним артиљеријским пројектилом у кров зграде, након чега је граната прошла кроз кров и експлодирала у унутрашњости кафића, од чега је кафић у потпуности уништен. Пословне просторије тзв. откупне станице погођене су артиљеријским пројектилом у кров зграде, те је усљед детонације сва зграда уништена. Наведени објекти се налазе у **улици Доситеја Обрадовића**. У овој улици је пало око 30 артиљеријских пројектила, од којих је било и пројектила из ракетних вишецијевних бацача.

41. Кућа Борка Котура је погођена у кров, од чега је кров оштећен и избијен зид куће. **Кућа Ивана Хоџака** знатно је оштећена (избијен је зид куће), а погођена је и гаража, која се налази уз кућу. **Кућа Маре Котроман** погођена је и од тог поготка је кров куће у потпуности уништен. **Кућа Маринка Хрњака** је погођена, те је уз сам темељ куће направљен већи кратер, од чега је фасада и столарија куће знатно оштећена. Поред “Електро Козарска Дубица”, према млину и пекари на баште иза кућа пало је на простору од 300 метара квадратних 28 артиљеријских пројектила. Ови објекти се налазе у **улици Меше Селимовића**.

42. Кућа Дарка Мишића у улици Устаничкој број 22 је погођена са четири артиљеријска пројектила, који су пали у непосредној близини куће, од чега је оштећена фасада, столарија, те стакла, а од дејства гелера оштећен је и један путнички аутомобил, док је једна граната оштетила гаражу уз кућу.

43. Кућа Пепе Фарага у улици Душана Силног је погођена пројектилом, од чега је кров уништен, а и унутрашњост је знатно оштећена.

44. Кућа Станка Бабића у улици Цвијићевој бб; погодио ју је пројектил велике разорне моћи. Ова кућа је на спрат, са поткровљем. Пробијен је кров куће, порушена је бетонска плоча, порушен је двоструки димњак и унутрашњи зид куће.

45. Куће Илије Бјелића и Ирфана Бркића су оштећене од дејства пројектила који је пао између ове двије куће, тј. оштећен је кров куће Илије Бијелића, порушен је амбар, оштећена је фасада, као и кров куће Ирфана Бркића, те су полупана стакла на кући. **Ове куће се налазе у улици Цвијићевој бб**.

46. Дом здравља и Медицина рада; у двориште наведеног објекта пало је шест разорних пројектила. У дијелу зграде гдје се налази дјечији диспанзер, гинекологија, лабораторија, рендген, интерно одјељење, неуропсихијатрија и медицина рада оштећен је кров, фасада и полупана су стакла. Зграде насупрот болнице су у потпуности оштећене од дејства артиљеријских пројектила.

47. Зграда Основног суда; пет артиљеријских пројектила је погодило кров, а три пројектила унутрашњост зграде, гдје се налазе просторије судске писарнице, кривичне суднице и канцеларије суда. У цијелости је уништена кровна конструкција зграде. Усљед дејства три артиљеријска пројектила који су погодили унутрашњост зграде, те тамо експлодирала, у потпуности је уништена

ЛОКАЦИЈЕ ПОЧИЊЕНИХ МАТЕРИЈАЛНИХ ШТЕТА НА УРБАНОМ ПОДРУЧЈУ КОЗАРСКЕ ДУБИЦЕ

1. Зграда ул.Светосавска (стр.143)
2. Стамбена зграда ул.Светосавска бр.7 (стр.143)
3. Зграда ул.Светосавска бр.1 (стр.143)
4. Пословна зграда ул.Светосавска бр.36 (стр.143)
5. Зграда ул.Светосавска бр.31 (стр.143)
6. Зграда дјечијег вртића ул.Светосавска (стр.143)
7. Хотел "Парк" (стр.143)
11. Породична приземна кућа породице Кокотовић ул.Видовданска бр.6 (стр.146)
12. Стамбена зграда ул.Кнеза Михајла бр.20 и 22 (стр.146)
47. Зграда Основног суда (стр.152)
49. Зграда Станице јавне безбједности (стр.154)
59. Подручје Зелене пијаче ул.Кнежопољска (стр.156)
60. Пословно-стамбена зграда ул.Унска (стр.157)

унутрашњост зграде. Том приликом уништена је архивска грађа, земљишне књиге, катастарски операт, намјештај, писаће машине, канцеларијски материјал, тако да је рад суда у тој згради био дуго времена немогућ и знатно отежан због уништене документације.

48. Зграда општине је погођена са три пројектила. Један пројектил је пробио фасадни зид и нанио је огромну штету телефонској централни, која више није у функцији.

49. Зграда Станице јавне безбједности је погођена са више хаубичних и минобацачких артиљеријских пројектила, од којих је један пао уз зид југозападне стране, оштетивши при том фасаду, те сва стакла зграде. Недалеко од зграде налази се више кратера, са сјеверне стране шест, а са јужне четири пречника већег од четири метра и дубине око један метар.

50. Основна школа “Вук Караџић”; више пројектила је пало у двориште. Разбијена су стакла на згради школе, те су оштећене дрвена столарија и фасада. Испред школе на игралишту су четири пројектила направила кратере.

51. Основна школа “Свети Сава”; погођена је и оштећена са више разорних артиљеријских пројектила, усљед чега су оштећена стакла и столарија школе. Једна граната је пала на улазу у двориште школе. Друга граната је пала на приступни пут који води од улице ка школи, начинивши при том кратер у асфалту пречника четири метра и дубине један и по метар. Трећа граната је пала уз ограду школе, начинивши при том кратер пречника два метра. Четврта граната пала је испред улазних врата школе, на средину дворишта, начинивши при том кратер у бетонској подлози дворишта. Испред школе је гелером гранате погођен носиви зид школе, од чије експлозије је погинуо полицајац **Миле Томас**.

52. Средњошколски центар “Никола Тесла” је изравно погођен са пет тенковских граната које су пробушиле зидове, а неколико граната је пало испред и иза школског центра. Један пројектил је погодио средину зграде на другом спрату, гдје је на бочном зиду видљива рупа у бетонском носивом зиду промјера један метар, од које је конструкција спрата уништена. Више артиљеријских пројектила је пало око саме школе, од чега је ентеријер школе знатно оштећен. Такође је уништен viseћи строп у улазном холу. Знатно су оштећена учила, наставна средства и намјештај у учионицама, те сва стакла на прозорима и дио столарије.

53. Творница намјештаја “Шипад”; оштећена је фасада на самој згради и на згради складишта од дејства пројектила.

54. Творница ТИ “Кнежопољка” у улици Мајора Милана Тепића; у њој се у тренутку напада налазило око 350 радника, углавном жена. На сам творнички круг као и на хале творнице пало је неколико стотина артиљеријских пројектила разних калибара, од којих по кругу творнице постоје кратери на сваких пет до десет метара. Хале творнице и кров погођени су са 12 артиљеријских пројектила, те су све творничке хале уништене, као и кров у дужини од 20 метара, и то у цијелости. Такође су уништени и електрорадионица, машинска радионица, управна зграда, те складишни простор, трафостаница и ресторан. На постројењима котловнице, инсталација за гријање и водоводних инсталација причињене су знатне штете, тако да су ти системи ван функције. У унутрашњости хале оштећено је мноштво творничких машина. Иза круга творнице начињен је отвор у творничкој огради, кроз коју су радници побјегли на задњу страну, те

- 9. Кућа Васа Карана, Драгољуба Тошића, Ђуре Димића и киоск-цвјећара ул. Војводе Путника (стр.146)
- 13. Приземна кућа и стамбена зграда ул. Бурђевданска бр.8 и 18 (стр.146)
- 46. Дом здравља и Медицина рада (стр.152)
- 50. Основна школа "Вук Караџић" (стр.154)
- 53. Творница намјештаја "Шипад" (стр.154)
- 56. Творница Пољопривредних машина (стр.156)
- 66. Приватна кућа Милана Ћибића (стр.158)

насипом ван града. На том насипу ватром из аутоматског пјешадијског оружја погођен је и на лицу мјеста подлегао ранама радник **Млађен-Млађо Закић**. У овој творници је убијен тј. задављен жицом на радном мјесту портир **Буро Пралица**. Преко пута творничког круга погинуо је **Срето Покрајац**, погођен аутоматским пјешадијским оружјем испред барака у којима су раније становали радници. Испред портирнице рањен је полицајац **Драшко Слијепчевић**.

55. Непосредно уз ТИ “Кнежопољка” налази се ДП “Дубичанка”, чија су творничка хала, складиште готових производа и канцеларијски простор погођени са више артиљеријских пројектила. Три артиљеријска пројектила погодила су кров зграде, који је пробијен, те је усљед детонације оштећен висећи строп на хали, као и машине за пређу памука које су се налазиле у унутрашњости хале. Три артиљеријска пројектила погодила су канцеларијски простор, који је знатно оштећен усљед пробијања бетонског крова, те је оштећен ентеријер канцеларије. Три гранате су пале на простор испред портирнице ДП “Дубичанка”, која је знатно оштећена. Једна граната је погодила магацин сирове робе, који је са бочне стране пробијен артиљеријским пројектилом, а један артиљеријски пројектил је пао на кров складишта. На управном дијелу зграде усљед детонација полупана су сва стакла, оштећена столарија, као и комплетан ентеријер простора. На улазу у творничку халу били су видљиви трагови крви, тада су рањени директор творнице **Драган Крњајић** и портир **Горан Кондић**.

56. **Творница Пољопривредних машина**; од дејства граната полупано је стакло на згради производног погона.

57. **Спортска дворана** је погођена са више артиљеријских пројектила, од чега је начињено више рупа на носивим армиранобетонским зидовима са стране објекта, те двије рупе на трибинама објекта које су такође изграђене од армиранобетонске подлоге, а сам кров зграде је избушен. Промјери ових рупа су један метар у армиранобетонским гредама. Усљед детонације знатно су оштећени уређаји и инсталације. Уређај за вентилацију односно гријање објекта пао је са крова зграде на паркет, оштећене су електроинсталације, уништени су семафори и озвучење за објављивање спортских резултата, столице у гледалишту. Паркет дворане је на више мјеста избушен гелерима граната, тако да је дворана оштећена и на свим стакленим површинама, којих на спортској дворани има много (сва стакла су полупана).

58. **Пословно-стамбена зграда “Зграда солидарности”** погођена је са четири артиљеријска пројектила у кров зграде, а због дејства гелера који су падали испред и иза зграде знатно је оштећена фасада зграде, столарија, стакла, кров је разрушен, а испред саме зграде изгорјела су два путничка аутомобила. Двије гранате су пале испред ТВ сервиса, који се налази у приземљу зграде, те је он знатно оштећен, као и месница и продавница мјешовите робе. У овим трговинама су готово сви артикли уништени. Нарочито је страдала трговина ХПК, тј. скоро у потпуности је уништена. Станови у згради су у знатној мјери оштећени. Уништено је и више возила на паркингу испред зграде.

59. **Подручје Зелене пијаце у улици Кнежопољској**; ту је пало осам артиљеријских пројектила, који су оштетили више објеката на пијаци. Један од тих пројектила пао је непосредно испод прозора **приватне куће** доктора **Златка Сеферовића**, направивши кратер пречника од око два метра, дубине око пола метра, од чега је настала већа материјална штета на поменутој кући (уништена је

столарија, стакла, дио кровне конструкције). Други пројектил је пао непосредно поред темеља једне приватне куће у истој улици, те том приликом оштетио зидове, столарију, стакла и дио кровне конструкције. У непосредној близини налази се ДГП “Слога”, која је погођена гранатом у кров, од чега ја кров зграде тотално уништен, а четврти пројектил је пао испред улаза у зграду, те том приликом направио кратер у асфалту пречника један и по метар, оштетивши при том фасаду, столарију, стакла и киоск “Цвјећар”-а, власништво ДП “Комуналац”. Пети пројектил пао је испред улаза у трговину “Зелена пијаца”, власништво ДРМ, начинивши том приликом кратер промјера око један и по метар и дубине око пола метра, оштетивши фасаду, стакла и столарију трговине и робу која се налазила у трговини. Шести артиљеријски пројектил пао је на Зеленој пијаци испред кафића “Екс”, власништво Владе Карагић, начинивши при том кратер у асфалту, те оштетивши при том комплетан ентеријер кафића. Седми пројектил је пао на приватну кућу власништво Мухамеда Жижиха, која се налази уз саму “Зелену пијацу”. Осми пројектил је пао на тротоар испред ћевабџинице, власништво Хидајета Берберовића, од чега је радња у потпуности уништена.

60. Пословно-стамбена зграда у улици Унској, власништво ТИ “Кнежопољка”, у чијем приземљу се налази ХПК дисконт, погођена је са неколико пројектила. Кров зграде у дужини од 20 метара је у цијелости уништен. При самом врху зграде уништено је и неколико станова од погодака са чела зграде у фасаду, а на свим становима су усљед детонација полумљена стакла и дјеломично је оштећена столарија.

61. Бензинска пумпа ПП “Арсенић”; на складишном простору пала су четири пројектила већег калибра, која су направила четири рупе промјера један метар. Унутрашњост складишта је теже оштећена усљед дјеловања гелера, такође је оштећен кров складишта, као и строп. Врата на улазу у складиште, која се налазе на супротној страни од дејстава пројектила, а према улици, избијена су. На роби која се налазила у складишту причињена је већа материјална штета, као и на цијелом објекту. Треба напоменути да је од бензинске пумпе “Арсенић” до моста на каналу Бињачка, поред старог школског центра, на потезу од око један км уништена већина стамбених објеката. На овом путном правцу, који се простире уз пут Козарска Дубица-Костајница, а налази се наспрам Хрватске Дубице, ради се искључиво о цивилним насељима.

62. Породична приземна кућа са пословним простором тј. Пољопривредном апотеком у улици Војводе Путника бб, власништво Драгана Милића, погођена је пројектилом.

63. Зграда Ватрогасног друштва у улици Војводе Путника оштећена је, као и локал који се налази у истој згради. Уз саму зграду су пала два пројектила, а испред зграде три. На згради су оштећена сва стакла, као и дио намјештаја у угоститељском локалу.

64. Приватна кућа Драгутина Ручнова; погођен је темељ куће, од чега је на самом темељу направљена рупа.

65. Приватна кућа Милорада Шпановића - Нине погођена је гранатом од чијег дејства је пробијена плоча балкона, затим је пробијен преградни носиви зид у унутрашњости куће, тако да је конструкција куће усљед детонација у цијелости испуцала, а ентеријер је комплетно уништен. Кућа је грађевински у цијелости била довршена, са опремљеним приземљем и спратом, те етажним гријањем.

66. **Приватна кућа Милана Ђибића**, погођена је пројектилом у дијелу подрумских просторија, при чему је направљена рупа у темељу, а услед те детонације у подрумским просторијама рањен је **Милан Ђибић**. Он је последице рањавања пребачен у Дом здравља Козарска Дубица ради указивања лекарске помоћи.

67. **Приватна кућа** власништво **Милоша Николетић** и **Милорада Драгичевић** тзв. дуплекс, погођена је са два артиљеријска пројектила. Један од ових пројектила је улетео кроз прозор у приземљу куће, а други пројектил је улетео кроз фасадни зид, начинивши при том рупу у зиду промјера око један метар.

68. **Стамбено насеље Пухало** гађано је са преко 50 пројектила. Цивилно становништво овог насеља скривало се у подруме стамбених зграда, у којима се, између осталих, налазио и велики број дјеце. Погођен је улаз у зграду С-1/1 и од детонације је направљена рупа на бетонској плочи на улазу у стамбену зграду пречника пола метра, а улазна врата на згради су комплетно уништена, као и вјетробранска врата. У горе наведеном насељу оштећено је шест стамбених зграда. Са више пројектила погођена је стамбена зграда С-14, кров и бочни зид су јој потпуно уништени, као и станови на трећем и четвртом спрату. Стамбена зграда П+4+1 погођена је са више пројектила. Кров је погођен и потпуно разрушен, као и станови у поткровљу. Погођен је и бочни зид зграде, од чега је направљена рупа у зиду. Тај пројектил се активирао у унутрашњости, од чега су у потпуности уништени станови **Гојка Павковића** и **Момчила Топића**. Једна граната је погодила бочни зид зграде, те остала у зиду неактивирана. Са више пројектила погођена је и зграда П+4+3, од чега је кров зграде потпуно уништен, као и станови **Горана Боројевића** и **Миљинка Влајнића**, пробијена је и плоча зграде. На стамбеној згради С+70 погођен је балкон стана **Десе Кос**, од чега је ограда балкона уништена, а услед експлозије гранате на балкону комплетан стан је уништен. Пројектилом је погођен кров зграде С-27 и тотално је уништен. У овом насељу погођен је низ гаража, од којих су три лимене гараже тотално уништене, а у пожару који је наступио последице изгорјела су три путничка аутомобила која су се налазила у гаражама. И дио овог насеља, гдје се налазе породичне куће, такође је гађан и при томе су куће знатно оштећене.

69. **Аутобуска станица** је оштећена.

70. **Зграда Електрокрајине, РЈ Козарска Дубица** је оштећена.

71. **Зграда Комуналног предузећа** је оштећена.

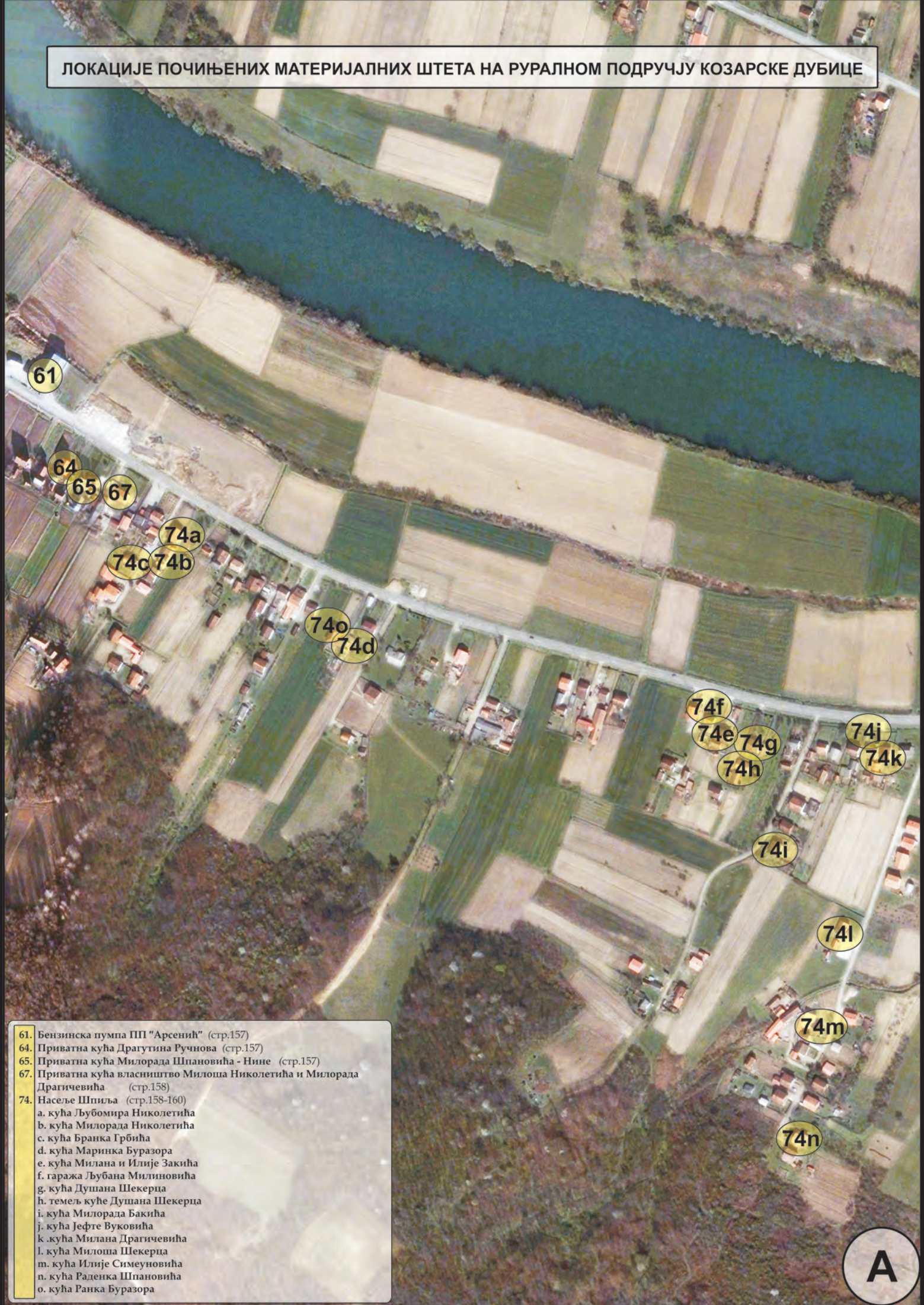
72. **Објекти ДРМ** су оштећени.

73. **Зграда млина и пекара** су оштећене.

74. **Насеље Шпиља**; приградско насеље; погођене су:

- **а. кућа Љубомира Николетића**; кућа је запаљена и у потпуности изгорјела.
- **б. кућа Милорада Николетића**;
- **с. кућа Бранка Грбића**; избијени су унутрашњи зидови куће, оштетивши при том столарију, стакла, фасаду и унутрашњост објекта.
- **д. кућа Маринка Буразора**; избијен је подрумски преградни зид, а граната је експлодирала на унутрашњем дијелу подрумског зида, од чега је направила

ЛОКАЦИЈЕ ПОЧИЊЕНИХ МАТЕРИЈАЛНИХ ШТЕТА НА РУРАЛНОМ ПОДРУЧЈУ КОЗАРСКЕ ДУБИЦЕ

- 61. Бензинска пумпа ПП "Арсенић" (стр.157)
- 64. Приватна кућа Драгутина Ручнова (стр.157)
- 65. Приватна кућа Милорада Шпановића - Нине (стр.157)
- 67. Приватна кућа власништво Милоша Николетића и Милорада Драгичевића (стр.158)
- 74. Насеље Шпиља (стр.158-160)
  - a. кућа Љубомира Николетића
  - b. кућа Милорада Николетића
  - c. кућа Бранка Грбића
  - d. кућа Маринка Буразора
  - e. кућа Милана и Илије Закића
  - f. гаража Љубана Милиновића
  - g. кућа Душана Шекерца
  - h. темељ куће Душана Шекерца
  - i. кућа Милорада Бакића
  - j. кућа Јефте Вуковића
  - k. кућа Милана Драгичевића
  - l. кућа Милоша Шекерца
  - m. кућа Илије Симеуновића
  - n. кућа Раденка Шпановића
  - o. кућа Ранка Буразора

кратер у темељу куће, а од чега је конструкција куће сва испуцала, столарија поломљена, стакла полупана, ентеријер куће и намјештај су уништени.

– **е. кућа Милана и Илије Закића**; од прве гранате на старој кући уништена је кровна конструкција. Зидови куће су попуцали, столарија и намјештај су уништени. Друга граната је погодила нову кућу саграђену иза старе, и то спрат куће је погођен у ћошак, који је са још једним зидом избијен. Оштећена је унутрашњост и намјештај. Трећи пројектил је погодио поткровље нове куће. Уништени су столарија, стакло и намјештај у кући.

– **ф. гаража Љубана Милиновића**; уништена су улазна врата на гаражи и путнички аутомобил “застава 101”, који се налазио у гаражи.

– **г. кућа Душана Шекерца**; оштећена је фасада куће, столарија и стакла на кући.

– **н. темељ куће Душана Шекерца**;

– **и. кућа Милорада Бакића**; погодак је избио ћошак куће у приземљу, а комплетна конструкција куће је оштећена, као и столарија, стакла и намјештај.

– **ј. кућа Јефте Вуковића**; на фасадном зиду направљен је кратер и рупа промјера један метар, а од детонације је унутрашњост куће сва испуцала, столарија је поломљена, стакла уништена, намјештај оштећен.

– **к. кућа Милана Драгичевића**; кров куће је комплетно уништен, столарија је оштећена, а уз саму кућу налази се кратер другог артиљеријског поготка од гранате, од чега је оштећен бочни зид са фасадом, испуцао је темељ куће, конструкција куће је у цијелости оштећена, поломљена је столарија и стакла, а намјештај је оштећен.

– **л. кућа Милоша Шекерца**; погођена је у дијелу приземља куће, од чега је на бочном фасадном зиду, који је био зидан бетонском квадром, начињена рупа промјера два метра. Погођен је кров куће и тотално је уништен. Артиљеријским пројектилом је избијен један бочни зид на супротној страни куће. Једна од граната је пролетјела кроз кућу и активирала се на травњаку иза куће.

– **м. кућа Илије Симеуновића**; погођен је бочни зид куће, на коме је видљива рупа промјера 20 центиметара, кроз коју је граната улетјела у унутрашњост куће и сву унутрашњост разрушила. Кућа је тотално уништена.

– **н. кућа Раденка Шпановића**; уништен је кров.

– **о. кућа Ранка Буразора**; артиљеријски пројектил је ушао кроз прозор куће, избио унутрашње зидове куће, оштетивши при том комплетну конструкцију куће, уништивши намјештај, столарију, стакла и остало.

75. Село Драксенић; на зграду и у двориште предузећа **ХПК Драксенић** пало је више артиљеријских пројектила. На згради гдје је смјештена микробиолошка лабораторија, пробијен је строп од армиране бетонске плоче, а на зградама гдје се налази погон примарне производње и упаривачко постројење разбијена су стакла и оштећена је фасада. Од дејстава пројектила оштећена је зграда трговине ХПК Драксенић, и то кров, фасада, а и полупана су стакла.

75. Село Драксенић;
предузеће ХПК Драксенић (стр.160)

76. Село Доња Градина; од дејства пројектила погођене су:
- а. кућа Буре Нинића; оштећен је кров од шупе и стакло на кући.
  - б. штала Марка Рокића; оштећен је кров.
  - с. кућа Бранка Вукића; оштећен је темељ и зид породичне куће и разбијено је стакло на кући.
  - д. кућа Дрене Милошевић; полупано је стакло.
  - е. кућа Милана Пјевића; пробијен је зид.
  - ф. кућа Миле Батара;
  - г. кућа Душанке Вукић; пробијен је зид, оштећена столарија и разбијена су стакла.
  - х. кућа Момира Шпановића; оштећена је фасада, столарија, полупано је стакло, оштећена је штала и кућа у дворишту.
  - и. кућа Стојана Пјевића; изгорјела.
  - ј. кућа Васе Гачића; изгорјела.
  - к. кућа и штала Богдана Вукића; штала је изгорјела.
  - л. кућа Косе Корице; разорена.
  - м. кућа Драгоја Корице;
  - н. кућа Драгана Корице.
77. Село Међеђа; од дејства пројектила погођене су:
- кућа Мирка Косовића; уништен јој је кров и пробијен бочни зид.
  - кућа Милана Видовића;
  - кућа Ненада Ђикића; пробијен је бочни зид и полупана су стакла.
  - срушен је кров на кукурузани у дворишту Слободана Лончара, а и уништен је и путнички аутомобил и полупано стакло на кући.
  - кућа Милана Шкондрића; разорен је зид, кров љетне кухиње, порушена је кукурузана и уништен путнички аутомобил.
  - фарма “Липова греда”; пробијен је кров штале, срушен је свињац, гдје је убијено 12 свиња.
78. Село Демировац; од дејства пројектила погођене су:
- кућа Раде Бабића; избијен је предњи зид.
  - оштећен је кров на штали Мирка Рашића.
  - кућа Драгана Сладојевића.
79. Село Међувође; од дејства пројектила погођена је:
- кућа Радослава Латиновића; настала су оштећења на помоћним објектима; ту је лакше рањена Радосава Латиновић (у кољено).

ЛОКАЦИЈЕ ПОЧИЊЕНИХ МАТЕРИЈАЛНИХ ШТЕТА НА РУРАЛНОМ ПОДРУЧЈУ КОЗАРСКЕ ДУБИЦЕ

76. Село Доња Градина (стр.162)
- а. кућа Ђуре Нинића
  - б. штала Марка Рокића
  - с. кућа Бранка Вукића
  - д. кућа Дрене Милошевић
  - е. кућа Милана Пјевића
  - ф. кућа Миле Батара
  - г. кућа Душанке Вукић
  - х. кућа Момира Шпановића
  - и. кућа Стојана Пјевић
  - ј. кућа Васе Гачић
  - к. кућа и штала Богдана Вукића
  - л. кућа Косе Корице
  - м. кућа Драгоја Корице
  - н. кућа Драгана Корице

80. Насеље Кнежица; од дејства пројектила погођене су:

- а. кућа Небојше Новаковића;
- б. кућа Милана Дугајлића; пробијен је зид куће на више мјеста, од гелера.
- с. кров зграде Земљорадничке задруге; оштећен је кров и зидови зграде.
- д. Основна школа “Мајка Кнежопољка”; оштећена је фасада и разбијена су стакла.
- е. творница “Кнежичанка-Текстилна конфекција”; погођен је кров, срушен је димњак и строп погона кројнице, као и канцеларија, којој су оштећени зидови.

Поред наведене материјалне штете на пословним и стамбеним објектима, уништена су и следећа путничка возила:

- “југо 55”, регистрацијске ознаке ПД 771-58, у цијелости је изгорио, услед дејства гранате;
- “застава 101”, регистрацијске ознаке ПД 101-83, у цијелости је изгорјела у пожару, након поготка артиљеријском гранатом;
- “рено 25”, власништво предузећа “ФПМ”;
- “фолксваген”, регистрацијске ознаке ПД 771-39;
- “застава 101”, регистрацијске ознаке ПД 785-86;
- “застава 101”, регистрацијске ознаке ПД 101- 83;
- “застава 101”, регистрацијске ознаке ПД 100-33;
- “лада”, регистрацијске ознаке ПД 728-48;
- “југо”, регистрацијске ознаке ПД 429-58;
- “југо корал”, регистрацијске ознаке ПД 756-56, потпуно је изгорио;
- “ауди 80”, без регистарске ознаке, потпуно је изгорио;
- “москвич”, регистрацијске ознаке ПД 441-30, потпуно изгорио.

ЛОКАЦИЈЕ ПОЧИЊЕНИХ МАТЕРИЈАЛНИХ ШТЕТА НА РУРАЛНОМ ПОДРУЧЈУ КОЗАРСКЕ ДУБИЦЕ

80. Насеље Кнежица (стр.164)
- a. кућа Небојше Новаковића
  - b. кућа Милана Дугајлића
  - c. кров зграде Земљорадничке задруге
  - d. Основна школа «Мајка Кнежополџка»
  - e. творница «Кнежичанка-Текстилна конфекција»

6.2.1 Процјена материјалних штета

Наведена материјална штета процијењена од стране званичних институција Скупштине општине Козарска Дубица износи **504.129.800,00** (пет стотина и четири милиона, сто двадесет девет хиљада и осам стотина) КМ (тадашњих ДМ).

Просјек укупне штете по основи:

- водоснабдијевање, прочишћавање и одводња отпадних вода 10.500.000,00 КМ (тадашњих ДМ);
- енергија 2.634.000,00 КМ (тадашњих ДМ);
- саобраћај 6.444.552,00 КМ (тадашњих ДМ);
- телекомуникације 1.400.000,00 КМ (тадашњих ДМ);
- индустрија 330.400.000,00 КМ (тадашњих ДМ);
- услужне дјелатности 58.655.353,00 КМ (тадашњих ДМ);
- пољопривреда 2.606.760,00 КМ (тадашњих ДМ);
- шумарство 7.767.195,00 КМ (тадашњих ДМ);
- стамбени фонд 70.923.625,00 КМ (тадашњих ДМ);
- образовање и наука 341.973,00 КМ (тадашњих ДМ);
- здравствено и социјално старање 558.537,00 КМ (тадашњих ДМ);
- култура, физичка култура и спорт 707.800,00 КМ (тадашњих ДМ);
- грађевинарство 11.190.000,00 КМ (тадашњих ДМ)¹²⁶

¹²⁶ Документ се налази у Архиву Републичког секретаријата за односе са Међународним кривичним судом у Хагу и истраживање ратних злочина.

Материјалне штете, Козарска Дубица

6.2.2 Свједочења о материјалним штетама

1. Зграда у улици Светосавској; у њој је смјештена библиотека и радио станица. О оштећењу ове зграде свједочи БАТОС МИРО:

“Ја сам у то вријеме, као и данас, био запослен у локалној радио телевизији К. Дубица, и то тада у својству новинара. Оно што ја могу сада изјавити јесте то да су и зграда наше телевизије и радио као и други припадајући објекти значајно оштећени.”¹²⁷

2. Зграда у улици Светосавској број 1; у њој је била апотека и служба за платни промет у приземљу, а изнад су се налазила два спрата са усељеним становима. О оштећењу овог објекта свједочи ЖУЈИЋ РАДА:

“Оно што желим истаћи овим поводом јесте да смо следећи дан, 19.9.1995. године, обишли објекте у власништву апотеке и затекли заструшујућу слику, јер скоро саниран објекат је поново био тотално уништен и разрушен, пошто је директним поготком погођен надограђени дио гранатом велике разорне моћи из правца РХ. Том приликом је поред зидова страдао и кров и све што се налазило од стакла и остало инвентара, као и дио лијекова које смо ми пред само гранатирање поново слагали на рафе. Наша апотека је јасно обиљежена знаком који говори о каквој се установи ради. Тај знак је простим оком видљив из Републике Хрватске. Поред апотеке није било никаквих војних објеката нити већих војних формација, па ми поступак припадника ХВ у овом нападу није јасан.”¹²⁸

3. Зграда дјечијег вртића; пројектил је пао у близини ове зграде. О оштећењу ове зграде свједочи ЗЕЉИЋ СМИЉА:

“Ја сам у то вријеме била директор дјечијег вртића “Пчелица” из К. Дубице, улица Светосавска бб. Прве гранате су пале у непосредну близину вртића негдје око 11.30 до 11.45 часова. Од прве гранате су одмах са зграде вртића излетјела улазна врата и неколико прозора, као и сва стакла на њима. Потом су почеле падати и остале гранате чији су гелери јако оштетили како сам кров вртића тако и зидове вањске и унутрашње. Не могу тачно рећи колико је пало граната испалених са територије РХ, али знам да их је било доста, да су гелери падали на све стране, а ми запослени једноставно нисмо могли напустити зграду и потражити адекватније склониште. Желим истаћи да је процјену причињене штете на оба објекта дјечијих вртића радила комисија из Општине, али ја могу да изнесем без неке стручне процјене да је она негдје око 100.000 садашњих конвертибилних марака.

Оно што желим истаћи, то је да у ближеј, односно широј околини мјеста гдје је зграда вртића лоцирана није било никаквих војних циљева нити војних формација које би дале повода припадницима ХВ за гранатирање. Гранатирани су најхуманију установу на подручју града, причинивши тиме огромну штету, како материјалну тако и психолошко-емоционалну штету, изазвану код дјеце, која се и до дан данас није могла санирати и све те посљедице су јако видљиве. Посљедице код дјеце су трајне и неизбрисиве.”¹²⁹

4. Хотел “Парк”; од детонација и експлозија пројектила у цијелости је уништен. О оштећењу овог објекта свједочи БУЋМА РАЈКО:

“Могу да наведем да је хотел “Парк”, који се налазио на самом правцу дјеловања хрватске артиљерије, у потпуности уништен заједно са комплетним инвентаром, а

¹²⁷ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-486/05; 27.7.2005. године (прилог бр. 121)

¹²⁸ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-491/05; 28.7.2005. године (прилог бр. 122)

¹²⁹ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-467/05; 25.7.2005. године (прилог бр. 123)

то је јасно видљиво из записника о увиђају који су након тога рађени. Уништени су и објекти ресторана "Парк", сувенирнице, градске кафане, ресторана на аутобуској станици, као и мотел "Милића гај" који је удаљен око 8 км од центра Дубице, а познато ми је да је недалеко од њега било и рањених цивила."¹³⁰

5. Зграда градске поште, погођена је са три артиљеријска пројектила. О оштећењу овог објекта свједочи КОВАЧЕВИЋ ЂУРО:

"Пошто се ПЈ "ПТТ" налази у ужем центру града, на ово подручје је пао велики број артиљеријских пројектила. Материјална штета причињена ПЈ "ПТТ" је била доста велика. Стара зграда је погођена једним пројектилом у кров, гдје је причињена велика материјална штета. Један пројектил великих димензија погодио је стару зграду улетјевши кроз прозор, али се, срећом, није активирао, те је он након извјесног времена одатле уклоњен. Сматрам да би, да је овај пројектил који је погодио спрат експлодирао, сигурно било жртава.

У новој згради дјеловањем гелера оштећена је нова телефонска централа и пратећи уређаји, чиме је њен рад био онемогућен. Такође, стара централа која се налазила у контејнеру у дворишту ПЈ је оштећена у већој мјери, те је и њен рад био онемогућен. Надаље, сва стакла на оба објекта су била разбијена. У саставу ПЈ "ПТТ" било је још подручних пошта у селима са одговарајућим телефонским централама, и то у селима Демировац, Јохова, Кнежица и Међувође, у којима су разбијена стакла. Осим тога, на телефонској кабловској мрежи на подручју града, те Демировца, Јохове и Међувођа било је знатних оштећења."¹³¹

6. Зграда млина и пекара су оштећене. О овом оштећењу свједочи ПРЕМАСУНАЦ ДУШАН:

"У гранатирању са директна два поготка јаке разорне моћи погођено је складиште пшенице, од чега је у већој мјери оштећен кров складишта. Иако у близини није било никаквих војних објеката нити војних јединица, гранате су падале на овоме дијелу града у мјери да их се није могло избројати, при чему су настале огромне материјалне штете на свим објектима који се ту налазе. На РЈ "Млин и пекара", поред наведеног оштећења складишта, оштећени су и остали објекти на којима су полупана сва стакла, оштећени зидови и фасаде, а на једном службеном возилу, камиону "застава 640", биле су исјечене гуме гелерима.

Причињена материјална штета, према нашим тадашњим процјенама, износи близу 100.000 тадашњих њемачких марака."¹³²

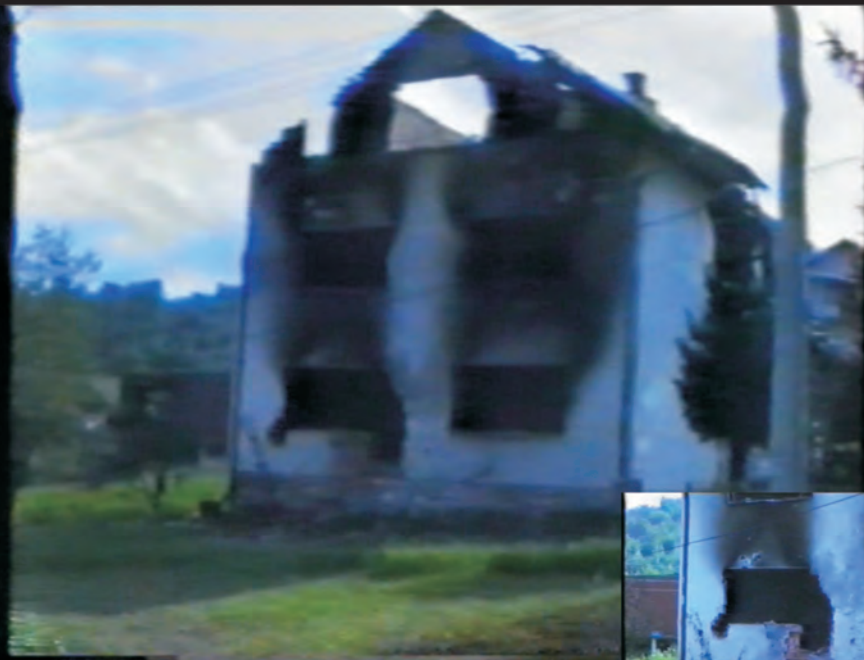
7. Дом здравља и Медицина рада; у двориште наведеног објекта пало је 6 разорних пројектила. О оштећењу ове зграде свједочи ПЕКИЋ МИЛОРАД:

"Ја сам у то вријеме, као и данас, био запослен у ДЗ "Козма и Дамјан" у К. Дубици. Око 11.30 часова гранате испале из правца РХ на подручје општине, односно круга Дома здравља пале су и активирале се, а потом су усљедиле и остале. Мислим да их је укупно пало девет, односно једна је пала на сами улаз нове зграде, гдје је смјештена медицина рада, док су остале падале по цијелом кругу и, колико ми је познато, радило се о минобацачким гранатима. Након стишавања напада, ми смо се пребацили на сигурније мјесто, тачније испод гинекологије, јер нам је ту изгледало безбједније, иако су након преласка од нас на удаљености од око двадесетак метара пале и активирале се двије ВБР-ове ракете, чији гелери су такође нанијели огромну штету објектима.

¹³⁰ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-489/05; 27.7.2005. године (прилог бр. 124)

¹³¹ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-481/05; 26.7.2005. године (прилог бр. 125)

¹³² РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-488/05; 27.7.2005. године (прилог бр. 126)

Материјалне штете, Козарска Дубица

Материјалне штете, Козарска Дубица

Значи, гађана је најхуманија установа, која је по свим могућим конвенцијама и у свим ратовима заштићена и међународним правом и другим актима. Ова установа је, као таква, била обиљежена ознаком црвеног крста на крову зграде, али и да тога није било, та зграда у К. Дубици као таква датира још од послје Другог свјетског рата и свима је познато да је то хумана установа. Могу да наведем да у близини зграде болнице није било никаквих војних објеката нити великих војних формација, па као таква она није требало да се гранатира. Штета причињена овим нападом се цијени на око 400.000 КМ...¹³³

8. Зграда Станице јавне безбједности; погођена је са више хаубичких и минобацачких артиљеријских пројектила. О оштећењу ове зграде свједочи ЗЛОЈУТРО МИЛОШ:

“Тога 18.9.1995. године ја сам се налазио на радном мјесту у ЦЈБ К. Дубица. Што се тиче гранатирања цивилних објеката у граду, међу првима је погођена зграда ЦЈБ односно садашње ПС, са десетак пројектила велике разорне моћи, којом приликом је зграда скоро у потпуности уништена, будући да је грађена са 90% стаклених површина. Уништена су и сва службена возила која су се у том моменту налазила у кругу зграде. Укупно причињена материјална штета, без службене процјене, а по моме мишљењу, би се могла кретати око 500.000 КМ.”¹³⁴

9. Основна школа “Вук Караџић”; више пројектила је пало у двориште. О оштећењу овог објекта свједочи ЗЛОЈУТРО МИРКО:

“Моја школа је том приликом директно погођена са два пројектила који су пали на кров школске зграде, и активирајући се, причинили знатну материјалну штету. Један пројектил који је ударио у зид није се активирао, али је и он причинио штету. Такође ми је познато да је негдје око десетак граната пало у школско двориште и школски парк, а које су, активирајући се, својим гелерима такође оштетиле прозорска стакла скоро у потпуности, затим фасаду школске зграде, столарију, котловницу итд. Значи, школа на чијем сам и данас челу, а која се зове се ОШ “Вук Караџић” и налази се у К. Дубици у ул. Ђакон Авакума број 15, том је приликом претрпјела оштећења која су дјелимично санирана и тада су нас коштала око 60.000 КМ (шездесет хиљада конвертибилних марака). И дан данас су посљедице видљиве и ми скоро сваке године нешто од тога отклањамо.”¹³⁵

10. Основна школа “Свети Сава”; погођена је и оштећена са више разорних артиљеријских пројектила О оштећењу овог објекта свједочи РАЈЧЕВИЋ МИЛАН:

“Тих септембарских дана радио сам као одговорно лицу у ОШ “Свети Сава” на мјесту директора. Сјећам се тога 18.9.1995. године јер сам ја заједно са око двадесетак наставница и исто толико осталог помоћног и техничког особља био у школским просторијама, а из разлога што смо вршили припреме техничке природе, када је негдје око 11.00 до 11.30 часова подручје око школе па и сама школска зграда засута “кишом” пројектила разног калибра и разорне моћи. У први мах се нисмо одмах могли оријентисати што се догађа односно да ли су ради о нападу ХВ артиљеријом или авијацијом, јер се дешавало како су падале гранате и активирале се у том моменту су падали сви стаклени дијелови, а потом дрвени, бетонски и сл.

Школа на чијем сам тада челу био као директор је погођена са више директних погодака разних калибара, а што је касније и констатовала екипа за увиђаје Основног суда из К. Дубице. Једна граната је погодила кров изнад трпезарије. Друга граната велике разорне моћи је погодила равни кров на другом спрату од чије детонације

¹³³ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-474/05; 25.7.2005. године (прилог бр. 127)

¹³⁴ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-484/05; 27.7.2005. године (прилог бр. 128)

¹³⁵ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-463/05; 22.7.2005. године (прилог бр. 129)

је пробијен кров, а том приликом су уништене три учионице, два околна ходника и приручне просторије, при чему су уздрмане и све греде и зидови. Све што је било од стакла том приликом је полупано. На ваше питање, а по мојој слободној процјени моја школа је доста страдала и уништена је преко 70%, јер је била на директном удару припадника ХВ, па сматрам да би цифра око 20.000 КМ била приближна укупној материјалној штети."¹³⁶

11. Средњошколски центар “Никола Тесла”; директно је погођен са пет тенковских граната које су пробушиле зидове, а неколико граната је пало испред и иза школског центра. О оштећењу ове зграде свједочи БАЊАЦ РАДЕ:

“Ја сам у то вријеме био директор МЦШ “Никола Тесла” у Козарској Дубици и управо тих дана заједно са мојим сарадницима вршили смо припреме за почетак нове школе 1995/96. годину. Оштећење се манифестовало у томе што су школску зграду погодила два директна поготка и то мислим да се радило о једном топовском и једном ВБР-овом пројектилу. Том приликом уништено је око 3000 м² стаклених површина, око 50 м² копелита, око 300 м² ламперије у холу зграде као и 35 плафоњерки, сјеверна и источна страна фасаде, пет прозорских оквира са штоковима величине 360×230 цм као и 26 прозора димензија 240×230, паркетних површина око 160 м², као и остала наставна средства и помагала. Такође су у потпуности уништене двије учионице предметне наставе са комплетним намјештајем (32 школске клупе и 64 столице, школска табла и др.). Школска зграда ни до данас није адекватно оспособљена, а досада уложена средства у њено оспособљавање износе око 32.467,20 КМ. Ова исказана средства нису коначна и односе се на дјелимичну санацију, а оно што ми је још познато је то да смо за санацију свјетларника изнад хола школске зграде усплатили 8.400,00 КМ.

Овдје желим да истакнем да су нам знатно оштећени објекти школске радионице који су се нашли на директном правцу дјеловања припадника хрватске војске, а који се налазе код старог школског центра и ту су нам уништени поред кровне конструкције и салонит плоча, сва прозорска стакла заједно са рамовима, а који се зову индустријски прозори, које су припадници ХВ сјекли и кроз које су се провлачили, јер су били и физички заузели радионице, као и сва врата (укупно седам врата), на којима су износили своје рањенике. Сву штету на овим објектима ми смо из властитих средстава санирали и ја мислим да је она износила око 12.000,00 КМ."¹³⁷

12. Творница ТИ “Кнежопољка” у улици Мајора Милана Тепића; у њој се у тренутку напада налазило око 350 радника, углавном жена. На сам фабрички круг, као и на хале творнице пало је неколико стотина артиљеријских пројектила разних калибра. О оштећењу овог објекта свједочи ТЕПИЋ ЗОРАН:

“Ја сам у то вријеме био на дужности директора ТИ “Кнежопољка” у К. Дубици, улица Мајора Милана Тепића број 109, и јасно се сјећам тога 18.9.1995. године, односно дана када је подручје општине К. Дубица, и то баш у рејону фабрике на чијем сам ја челу био, нападнуто од стране припадника регуларне ХВ, и то како упадом и физичким присуством тако и разним пројектиlima велике разорне моћи.

Једна од првих граната, негдје око 11.15 до 11.20 часова, активирала се недалеко од круга фирме, а потом је започела права канонада пројектила по самој фабрици и њеним радницима. Такође желим да напоменем да нам је непосредно уз порту фабрике била и трговина наших одјевних предмета и метраже, а тада сам затекао да су у њој боравили припадници ХВ који су ту остављали своје одјевне предмете (чарапе, цемпере, кошуље и сл.), а облачили су наше одјевне предмете из производног програма. Ово говори да су дуже времена боравили на том подручју, јер су имали времена и за преоблачење.

¹³⁶ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-465/05; 22.7.2005. године (прилог бр. 130)

¹³⁷ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-478/05; 26.7.2005. године (прилог бр. 131)

Материјалне штете, Козарска Дубица

Материјалне штете, Козарска Дубица

Оно што ја могу са сигурношћу тврдити јесте то да је фабрика тада погођена са 16 директних погодака гранатама велике разорне моћи и да је тада од стране Извршног одбора СО К. Дубица тражена и рађена некаква процјена штете, а по мојој слободној процјени, то би било око 60 милиона марака. Ова цифра би обухватила уништене кровне конструкције, зидове бараке, стаклене површине, готове производе и већи дио машина и средстава за рад.”¹³⁸

13. ДП “Дубичанка”; фабричка хала, складиште готових производа и канцеларијски простор погођени су са више артиљеријских пројектила. О оштећењу овог објекта свједочи КРЊАЈИЋ ДРАГАН:

“По мом мишљењу, а касније се показало истинитим, подручје око ДП “Дубичанке”, као и око ДП “Кнежичанке”, било је центар напада војске РХ на територију К. Дубице, јер су њихове јединице на том подручју прешле ријеку Уну.

Артиљеријски напад је интензивно трајао неких три и по сата, па је настала велика пометња међу нашим радницима, којих је тада било око 250, и то углавном жена. Предузеће није имало никакво склониште осим производних погона који нису могли заштити људе од артиљеријске паљбе.

Саму фабрику је погодило пет артиљеријских граната велике разорне моћи, а и у кругу предузећа је пало јако пуно граната, јер је војска РХ гађала магистрални пут К. Дубица - Костајница. Још бих навео да је напад на општину К. Дубица трајао 18. и 19.9.1995. и да је дана 19.9. једна граната погодила складиште ДП “Дубичанке”, гдје је дошло до пожара у коме је нанесена велика материјална штета предузећу, јер је сировина за производњу у потпуности изгорјела.

Што се тиче штете од пожара складишта и обуставе производње, по процјени мене као директора и осталих руководиоца, штета није била мања од 300.000 њемачких марака, у то вријеме.”¹³⁹

14. Фабрика Пољопривредних машина; од дејства граната полупано је стакло на згради производног погона. О оштећењу ове зграде свједочи СТОЈАКОВИЋ МИРКО:

“Услед артиљеријске ватре “ФПМ Механика” је погођена са пет до седам пројектила директно у саму главну фабричку халу, која је претрпјела највећа оштећења, а у круг фабрике је пало далеко више пројектила који нису причинили значајну материјалну штету. И на околним објектима у кругу фирме полупана су сва стакла и значајно оштећени зидови и кровна конструкција.

Директним поготком значајно је оштећено постројење за термичку обраду и систем за напајање техничким гасовима, а што је узроковало и пожар у једном дијелу фабричке хале. Пожар су локализовали радници предузећа у чему им је помогло и околно становништво. Наводим да су запослени, као и већи број околног становништва, провели вријеме напада у склоништу које смо самоиницијативно направили.”¹⁴⁰

15. Подручје Зелене пијаце у улици Кнежопољској - погођено са осам артиљеријских пројектила који су оштетили више објеката на пијаци. О оштећењу овог предузећа свједочи БРДАР РАНКО:

“Ја сам у то вријеме био директор предузећа “ДГП Слога”. Одмах желим да напоменем да у близини зграде није било никаквих војних циљева нити је било

¹³⁸ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-466/05; 22.7.2005. године (прилог бр. 132)

¹³⁹ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-467/05; 22.7.2005. године (прилог бр. 133)

¹⁴⁰ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-476/05; 26.7.2005. године (прилог бр. 134)

икакве војне формације и јединице. Што се тиче саме штете, желим одмах да се изјасним, и то да кажем да је на самој управној згради оштећена комплет кровна конструкција вриједности 1.500 КМ, оштећена је столарија (стакла и дрво) у вриједности 700 КМ, те фасада комплет објеката у вриједности 1.000 КМ. Сву наведену штету ми смо сами из властитих средстава санирали.”¹⁴¹

16. Аутобуска станица. О оштећењу овог објекта свједочи БАШИЋ МИЛОРАД:

“Како по осталим објектима тако и по мојој фирми пало је неколико пројектила велике разорне моћи и том приликом су настала знатна оштећења како на самој управној згради тако и на аутобуским перонима, односно објектима намијењеним за путнике, те радионици и техничком прегледу. Том приликом су оштећени у великој мјери сви аутобуси, који су се затекли на паркингу. Напомињем да у близини аутобуске станице није никада било војних објеката нити тада војних формација, па самим тиме она није могла нити бити легитимни војни циљ ХВ.”¹⁴²

17. Зграда Електрокрајине РЈ Козарска Дубица. О оштећењу ове зграде свједочи БОДИЛОВИЋ ЈОВО:

“Ја сам у то вријеме, као и данас, био запослен у Електрокрајини Бања Лука, ПЈ К. Дубица, на радном мјесту руководиоца одржавања техничких послова. У то вријеме дјеломично је санирана штета, да би се у наредном периоду уз помоћ донаторских средстава изградили нови електроенергетски објекти на нашем подручју, из разлога што су постојећи били технички неисправни и оштећени од поменутог напада.”¹⁴³

18. Зграда Комуналног предузећа. О оштећењу ове зграде свједочи КОВАЧЕВИЋ МИЛУТИН:

“Ја сам у то вријеме био на челу фирме ЈКП “Комуналац” из К. Дубице која је у саставу имала двије радне јединице, и то водовод и канализација, те градска чистоћа. Што се тиче оштећења фирме на чијем сам челу био, а насталих од гранатирања, могу да наведем да су нам тада оштећени објекти на зеленој пијаци на којима је причињена тотална штета, затим правна зграда у насељу “Пухало”, механичка радионица на сточној пијаци, заједно са механизацијом, те апарат за деферизацију (производња воде).”¹⁴⁴

¹⁴¹ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-471/05; 25.7.2005. године (прилог бр. 135)

¹⁴² РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-498/05; 29.7.2005. године (прилог бр. 136)

¹⁴³ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-4871/05; 27.7.2005. године (прилог бр. 137)

¹⁴⁴ РС МУП ЦЈБ Бања Лука ПС Козарска Дубица; Записник о узимању изјаве од свједока, број 10-1-11/02-477/05; 26.7.2005. године (прилог бр. 138)

Три и по хиљаде граната на Козарску Дубицу

Страдало 36 цивила

У артиљеријском нападу регуларних јединица Хрватске Војске у понедељак на цивилно становништво и објекте у Козарској Дубици на уже градско језгро испалено је преко 3.500 граната разних калибара. У вишечасовном гранатирању страдало је 36 цивила, а начињена је огромна материјална штета. Овај злочиначки чин хрватске војске није поколебао становништво Козарске Дубице и снаге Војске Републике Српске у одбрани својих огњишта, саопштава Информативна служба Првог крајишког корпуса ВРС.

Током ноћи између 18. и 19. септембра у рејону Бињевачке ријеке и

фабрике „Кнежопољка“ уочена је јача диверзантско-терористичка група састављена од припадника елитне јединице регуларне хрватске војске „Црна Мамба“. Ова група састављена од професионалних убица спријечена је у покушају да изврши масакр над цивилним становништвом. Припадници ове усташке групе, нису успјели у намери да успоставе мостобран на ријеци Уни и изврше бруталну агресију хрватске војске. Међу ликвидираним који су код себе посједовали документа налазе се: Дражен Хорват, рођен 1965. у Загребу. Јосим Маван рођен 28.5.1952. године у Сомбору, Зденко

Паветска, рођен 1965. Код значајног броја ликвидираних нису пронађена документа па се претпоставља да су плаћене убице, што довољно говори о регрутовању професионалних кољача из Хрватске и других подручја.

Од последица гранатирања и терористичког упада у рејону Козарске Дубице страдали су цивили, али тај злочин регуларних јединица Војске Хрватске још више је подигао одлучност Козарчана да спријече агресију и одрже линије српске одбране чврстим и стабилним, каже се на крају саопштења информативне службе Првог крајишког корпуса.

Јуче прије подне хрватска артиљерија наставила је отворати ватру на западни дио градишке општине, јавља дописник „Гласа српског“. Гранате су током цијелог дана из правца Кошутарнице, Млаке и Јабланца са лијеве обале Саве падале углавном по Орахови и Гашници.

У недељу је, као последица тих напада било шест рањених цивила, а у уторак су рањена три лица. У селу Бистрица живот су изгубили мајка и син из породице Голуб.

Линије одбране на десној обали Саве, која је и сјеверна граница Војске Републике Српске, стабилне су и под пуном контролом наших бораца, јавља дописник „Гласа српског“ из Градишке.

Генерал-потпуковник Манојло Миловановић

У Крајини ћемо дотући непријатеља

Фронт се стабилизује, наовопосједнуте линије учвршћују • Морамо издржати, одбранити овај навјећи и најбогатији дио Републике Српске • У овом тренутку једино је важна упорна, паметна и чврста одбрана

2 страна

Глас српски

ОДЈЕЦИ И РЕАГОВАЊА У ХРВАТСКОЈ

Напад ХВ на јединице ВРС у рејонима Нови Град, Костајница и Козарска Дубица, у оквиру агресије РХ на РС, изазвао је бројна реаговања и хрватске јавности, али и представника међународне заједнице. Први коментари јавили су се по извршеном нападу, а касније су своја свједочења износили појединци на различите начине, у зависности од њиховог положаја и степена сазнања.

Током извођења напада ХВ, Ричард Холбрук, тадашњи високи функционер САД, ангажован за завршетак рата у БиХ, хитно је договорио састанак у Загребу са предсједником РХ Фрањом Туђманом и предсједником предсједништва РБиХ Алијом Изетбеговићем због неочекиваног повлачења Хрвата. Он констатује у својој књизи:

“Регуларне јединице Хрватске војске 18. и 19.9.1995. године наишле су на жесток српски отпор и висок водостај у покушају да пређу ријеку Уну на хрватско-босанској граници. Први пут од почетка офанзиве хрватски губици били су знатни, око 25 погинулих и око 50 блокираних на другој (десној) страни ријеке. Против ових операција био је генерал-потпуковник британске армије и командант снага УН у БиХ од 1994. до 1996. године Руперт Смит. Љут што је Хрватска војска повриједила међународну границу, позвао ме је да ми каже да разматра да од НАТО-а тражи ваздушни напад на Хрвате.”¹⁴⁵

О овој војној операцији и циљевима ХВ свједоче и написи у хрватској штампи. Почетком септембра 1997. године (пар дана прије двогодишњице од акције ХВ “Уна ‘95”), новинарка хрватског магазина “Национал” Андреа Латинковић самоиницијативно је истраживала и написала сљедеће:

“О акцији “Уна” није се јавно говорило нити писало, а ипак се догодила војна операција на територији друге међународно признате државе у којој је ХВ имала пуно губитака, о чему свједоче смртвонице у дневним новинама.”

¹⁴⁵ Холбрук, Ричард, “Завршити рат”, Шахинпашић, Сарајево, 1998. године.

“...С временом истина о тим догађајима је почела излазити из војних кругова. Неко је морао објаснити родитељима и родбини погинулих и рањених хрватских војника шта се то заправо догодило на подручју Поуња, уз границу Хрватске са БиХ тог 18. и 19.9.1995. године.”

У чланку се наводи свједочење једног од учесника тих операција, по имену Винко, из Загреба, који каже следеће:

“Акција у којој су учествовале оклопно-механизиране јединице 1. гардијске бригаде “Тигрови”, 2. гардијске бригаде “Громови”, те јединице 7. гардијске бригаде “Пуме” и дијелови 4. гардијске бригаде “Пауци”, уз подршку домобранских пуковнија Зборног подручја Загреб и Карловац, започела је рано ујутро, у понедељак 18.9.1995. године, са основним циљем: пријећи ријеку Уну и одбацили Србе (који су држали њену десну обалу) што даље у брда, што је само дјеломично остварено, и то уз велике губитке.

Акција ХВ под називом “Уна” је на неки начин требала бити наставак операције “Олуја”. Први су преко Уне кренули “Тигрови” код села Матијевићи, и већ је ту започела трагедија. Било је доста потопљених чамаца, и гумених и алуминијских. Ипак, и поред губитака, прелаз ХВ је успио и на другу страну Уне прешла је једна од јединица из састава 1. гардијске бригаде “Тигрови”, која је имала задатак да осигура мостобран и припреми терен за прелаз других јединица ХВ. У акцију су се укључиле и јединице из састава 2. гардијске бригаде “Громови”, које су кренуле узводно од моста који је повезивао Хрватску и Босанску Дубицу, те прешле ријеку без губитака, а домобрани из 17. пуковније такође су без губитака прешли на десну обалу у близини Босанске Дубице. На том подручју се водио прави рат. У Хрватској Костајници је извиђачко-диверзантска у садејству са 57. домобранском пуковнијом покушала пријећи ријеку, но Срби су снајперима гађали по њима и онемогућили их да пређу преко моста.

Првог дана све је изгледало као да ће акција успјети. “Тигрови” су успјешно прешли код Босанског Новог, “Громови” у Босанску Дубицу, а били су ту и домобрани који су осигуравали мостобран, а онда је у једном тренутку све стало и дошла је наредба да се повучемо. Морали смо се почети повлачити. Не знам зашто је дошло до повлачења и ко је заповједио да се акција обустави. Тада је почела трагедија.”

Ове наводе потврђују и извјештаји у хрватској дневној штампи. У дневној штампи се износи да је уторак 19.9.1995. године био изузетно тежак дан за цивиле у хрватском Поуњу, који су већ од суботе [16.9.1995. године, *ош.а.*] на недјељу у својим склоништима, јер је за цијело подручје била оглашена општа опасност.

У то вријеме се дошло и до информације како је у акцији погинуло више од 20 припадника из 2. гардијске бригаде ХВ “Громови”, претежно припадника јединице “Црне мамбе”, као и неколицина домобрана, те неколико припадника 1. гардијске бригаде ХВ “Тигрови” (о чему су такође свједочиле странице осмртница у дневним новинама).

Хрватска штампа је тада писала и о повратку нормалног цивилног живота на том подручју након борби, али о људским жртвама, војницима страдалим у тој акцији ХВ, у медијима није било ни ријечи. Површно је објављена вијест о смјени генерал-бојника Винка Врбанца, начелника Оперативне управе ГС ХВ, због прекорачења дужности и својевољног предузимања подухвата, након посљедњих заједничких акција здружених снага ХВ, Армије БиХ и ХВО. Ова одлука предсједника РХ Фрање Туђмана, врховног заповједника оружаних снага РХ, изазвала је бројне гласине о наводној Врбанчевој

кривици за тотални неуспјех у акцијама “Уна ‘95” и неизведеном наставку операције “Врбас ‘95” у сјеверозападном дијелу РС у септембру 1995. године.

Новинар Драган Ђурић у свом чланку у магазину “Национал” од 21. јуна 2000. године наводи дијелове из пронађеног транскрипта разговора Фрање Туђмана и генерала Звонимира Червенка (у то вријеме начелника ГС ХВ):

“Недавно су на Пантовчаку пронађени транскрипти разговора који откривају на како је скандалозан начин вођена једна од најмистериознијих и најнеуспјешнијих ратних операција ХВ “Уна”.

Разговор између Фрање Туђмана и Звонимира Червенка открива да су Фрањо Туђман и Гојко Шушак (у доба извођења акције најмоћнији људи у држави) одговорни за погибију педесетак бораца елитних хрватских војних јединица (тј. борци 1. и 2. гардијске бригаде). Тада је сасвим непотребно погинуло (према неслужбеним подацима) 49 хрватских бораца. Међутим, осим највиших државних дужносника и заповједног тима, мало ко је знао шта се заправо догодило и колико је људи погинуло.

Два пронађена транскрипта вођена на Пантовчаку, баш у вријеме извођења акције “Уна”, откривају неколико нових, али скандалозних детаља. Прво: У операцију “Уна” кренуло се без знања тадашњег начелника ГС ХВ генерала Звонимира Червенка, али уз знање министра одбране Гојка Шушка, као и уз сагласност предсједника РХ Фрање Туђмана. Од високих часника у акцију су били упућени Червенку подређени начелник Оперативне управе ГС ХВ генерал Винко Врбанац, адмирал Давор Домазет и генерал Анте Готовина. Друго: Претходно наведене чињенице су утицале на односе у тадашњем војном врху, гдје је баш као и у држави неформални политички утицај био пресуднији од формалне дужности коју је неко обављао. То доказује да сама операција и није могла бити добро припремљена. Треће: Адмирал Давор Домазет наводно се био договорио са генералом Антом Готовином, тадашњим заповједником Сплитског зборног подручја, да и Готовина крене са својим јединицама у акцију, са друге стране према Бањој Луци. То је била акција под називом “Маестрал”. Водило се рачуна о томе да 5. корпус Армије БиХ, тадашњи савезник ХВ, не изађе на ријеку Саву.

Звонимир Червенко је очигледно сумњао да би се акција “Уна” уклопила у ширу операцију (“Маестрал”) овладавања простором Босанске Крајине. У прилог тој његовој сумњи говорила је и забуна створена у јавности око шифрираног имена под којим се водила акција. За ту акцију користила су се три назива: “Уна ‘95”, “Врбас ‘95” и “Дрина ‘95”. Акција “Уна” била је испланирана на темељу погрешног обавјештајног податка, што је био главни узрок пропасти цијеле операције. Главни стожер ХВ располагао је тада информацијом да су се српске снаге из Босанске Дубице, Босанске Костајнице и Босанског Новог у расулу повукле према Приједору. На темељу наведеног погрешног обавјештајног податка, у суботу 16.9.1995. године, два дана прије саме акције, у ГС ХВ радила се процјена, али високи часници напустили су просторије ГС ХВ на Крешимировом тргу и отишли на викенд, не донијевши одлуку. Договорено је било да се посао настави у понедјељак 18.9.1995. године. Међутим, у понедјељак 18.9.1995. године, када су се појавили на послу, чекало их је изненађење. Генерал Винко Врбанац тада је извјестио окупљене да се креће у акцију.

Донесене су двије погрешне одлуке. Није поштована елементарна војничка логика, јер се у наведеној акцији ХВ у непримјерено вријеме усред бијела дана почела форсирати ријека Уна. Водостај је био превисок, а ријека Уна пребрза за такав тактички прелаз. Услиједило је превртање чамаца. Осим тога, извиђачи нису били испитали терен, није успостављен мостобран, па су “Тигрови” и “Громови”, не очекујући прави отпор, улетјели у “осињак”. Српске се јединице нису биле повукле, биле су добро укопане, те је почела паљба из свих оружја. Када се видјело шта се

догађа, војна јединица која је водила акцију се уплашила и акција је престала. Иако је прва етапа акције током првог дана била наизглед добро изведена, јер су “Тигрови” били надомак Босанског Новог, а “Громови” у Босанској Дубици у једном тренутку све је стало. Увидјело се да није било окупљено довољно снага да се акција успјешно оконча. С друге стране изостала је очекивана подршка 5. корпуса Армије БиХ, који је остао стационаран на подручју Босанске Крупе и Отоке.

Остаје неразјашњено зашто је та акција договорана иза леђа већине часника ГС ХВ и његовог начелника Звонимира Червенка и ко је све судјеловао у планирању дате акције. Тачно је то да је тадашњи министар одбране Гојко Шушак био први упућен у акцију и да је о томе обавијестио предсједника РХ Фрању Туђмана који је дао сагласност да акција отпочне.”

У својој књизи “Све моје битке” генерал ХВ Јанко Бобетко, врло површно, у пар реченица описује акцију ХВ “Уна”, критикујући и оптужујући појединце из политичког и војног врха за тотални неуспјех те војне акције. Он ту акцију сматра за војну вјежбу, заправо ратни задатак:

“Задња вјежба која је извршена био је заправо ратни задатак послје “Олује”; форсирање ријеке Уне. Без тих свих елемената, не поштивајући дакле елементе заповиједања, припреме и просторних принципа, доживјели смо катастрофу која је могла бити и националних размјера; да на вријеме нису стигла пријевозна средства из полиције Сисак и специјалне полиције, комплетна 17. бригада остала би на другој обали ријеке Уне и, јасно, била би апсолутно уништена. Тако се велики дио снага извукао. Ми смо, по многим подацима, имали велики број мртвих, више од 70, преко 250 рањених, без икакве озбиљне документације, осим директиве у којој је било назначено да се четничке снаге повлаче, бацају оружје, па да је стигао тренутак када треба брзо дјеловати...”

“...Како се уопће смије водити акција у којој судјелују двије оклопне бојне упућене на другу страну обале Уне, чији је водостај био максималан, брзина ријеке 4 метра у секунди, под Козаром чију конфигурацију знамо. Дакле ниједан елемент није уочен, а оно што ме је запрепастило јесте да није кривично гоњен због неодговорности онај тко је дао обавјештајне податке. Људи су се упутили на простор под оцјеном да се он не брани, међутим, сустав одбране је већ био постављен; и мотрења и протуудара. Дакле све је врло јасно. Ако би се по овој ситуацији цијенио сав труд, изгледало би као да смо узалуд радили читав посао - и то годину и пол-да бисмо на крају “Олује” и заузимања тог територија направили такав стравичан кикс, који је могао морално довести у питање цијелу операцију. За длаку је недостајало да читава 17. бригада не остане на другој страни обале...”

“...Како се може догодити да начелник Стожера није назочан, а спрема се операција преко Уне, у коју улазе двије оклопне бригаде плус 17, дакле тако деликатан задатак, да би се ујутро дала заповијед за повратак? Извјештај и изјава генерала Врбанца, који су аутентични и могу их у цјелини приказати, говоре управо о тому.

“...Ова операција има оптужујући карактер, и прије или послје требат ће испитати све детаље. Сада се каже да нитко није одговоран, а употријебљене су двије оклопне бригаде, добивени тако контроверзни извјештаји и тако се аматерски форсирала Уна. Морам рећи да сам, прочитавши изјаву генерала Врбанца, био запрепаштен. За вријеме боравка у Чикагу прочитао сам Le Monde, који је операцију детаљно анализирао и назвао је шарлатанством и неодговорношћу оних који су је припремали и изводили. До којих је података Le Monde дошао и на који начин, не знам, али знам француски и читава ми је ситуација била јасна кад сам текст прочитао. Послје сам провјеравао и видио да сам био потпуно у праву. Форсирање ријека смо извели са свим заповједницима, разрадили читав тај сустав, а ипак нам се на крају ове операције догодило да изгубимо толико хрватских људи, потпуно непотребно, аматерски и неодговорно. Опет се враћам: задња операција на Уни је

била бумеранг који је показао како може завршити неорганизиран и неодговоран посао, чак и са јединицама које су до тада бриљантно извршавале задатке.”

О војној операцији “Уна” у интервјуу загребачком “Јутарњем листу”, од 4. и 5.8.2006. године, генерал Маријан Марекковић, учесник војне операције “Уна” и послјератни заповједник копнене војске РХ, на питање новинарке Жељке Матковић о успјешности акције “Уна” каже следеће:

“Операција Уна је обустављена. Кад су 1. и 2. гардијска бригада направиле мостобран на Уни и кад је требало убрати плодове једнодневне борбе на ријеци, дошла је заповијед да се све наше постројбе повуку. Мало је људи тада знало зашто. Тек сам прије неколико мјесеци прочитао да су се амерички авиони у Авијану већ загријавали да туку наше снаге на Уни. Очито да та операција некоме није политички одговарала. Хрватске снаге су, уз помоћ Армије БиХ, заузеле то подручје и кретале се према Бањој Луци. У тој операцији уништили бисмо Бању Луку, односно Републику Српску, а Милошевићу би, неколико мјесеци након 250 тисућа избјеглица из тзв. Крајине, у Београд стигло још пола милијуна из Републике Српске.”

У истом интервјуу на питање о односу снага ХВ и Армије БиХ у септембру 1995. године Маријан Марекковић одговорио је следеће:

“... У “Олуји” сам био задужен за спајање са снагама 5. корпуса Армије БиХ. Након тога су се снаге Армије БиХ окренуле на сјевероисток према Приједору и Бањој Луци. Тада се планирао напад на Бању Луку с три стране: Армија БиХ из смјера Бихаћа, генерал Готовина према Јајцу и Мањачи, и тада, у рујну 1995, с треће стране треба кренути акција Уна. Крај сам вам рекао. Хрватске снаге у Босни, унаточ Сплитском споразуму Туђмана и Изетбеговића, биле су заустављене.”

О војној акцији “Уна” свједочи и текст новинара Едуарда Шоштарића у “Националу”, од 8.8.2006. године:

“... “Црне мамбе” судјеловале су 18. рујна 1995. у операцији Хрватске војске “Уна”, кад су прешле преко ријеке Уне на босанскохерцеговачки териториј како би одбациле српске снаге од хрватске границе, јер је у то вријеме ХВ требала заузети и Бању Луку. Међутим, изненада је заповијеђено да се сви хрватски војници врате на почетне положаје и одустану од даљње операције, јер је таква била политичка одлука хрватског државног војног врха под притиском САД, чији су зракоплови, како је недавно изјавио генерал пуковник Маријан Марекковић, заповједник Копнене војске, били спремни бомбардирати хрватске војнике који су преко Уне већ били у БиХ. При повлачењу хрватских снага из БиХ дјеловало је српско топништво и погинуло је више од 20 припадника 2. гардијске бригаде, понајвише “Црних мамби” које су прве прешле у БиХ.”

Полемике о губицима и одговорности за изведену операцију настављене су и даље, а посебно на интернетским форумима. Један припадник данског контингента UNCRO-а са осматрачке станице у Двору на Уни снимео је видео камером дејство хрватских војника из противавионских топова и артиљерије по насељу Туњица, и тај снимак поставио на интернет. Такође, на интернету се може наћи и скица положаја и дејстава ХВ.

Сами хрватски учесници операције оптужују планере и надређене да су жртвена обје стране биле непотребне и траже одговорност тадашњег политичког и војног руководства Хрватске.

КОМАНДНА СТРУКТУРА ХВ И ЈЕДИНИЦА КОЈЕ СУ ИЗВРШИЛЕ АКЦИЈУ “УНА-95”

Према обавјештајним сазнањима и информацијама из различитих извора, **О**перација “Уна-95” одобрена је од стране предсједника Републике Хрватске **Фрање Туђмана**, а заједно с њим припремали су је министар одбране **Гојко Шушак**, адмирал **Давор Домазет Лошо** и генерал **Анте Готовина**. Операција је изведена под командом Главног стожера ХВ, на чијем челу је био генерал збора **Звонимир Червенко**.

За реализацију акције формиран је **командни тим** који је израдио план операције и руководио борбеним дејствима.

У то вријеме, ХВ војска је већ била ангажована у агресији на РС изводећи нападне операције према ВРС на јужном фронту, у садејству са јединицама ХВО и Армије БиХ. На тим правцима ХВ је ангажовала двије гардијске бригаде, те неколико других формација, артиљерију, оклопне јединице и авијацију под командом генерала Анте Готовине и групе највиших официра ХВ.

За извођење саме операције ХВ “Уна-95” ангажован је преостали командни кадар из Главног стожера ХВ и расположиве војне формације из централне Хрватске (ЗП “Карловац”, “Сисак”, “Загреб” и “Бјеловар”).

8.1 Командни тим

1. Генерал збора **Звонимир** (Фрањо) **Червенко**¹⁴⁶, рођен 13.11.1926. године, начелник ГС ХВ
2. Генерал бојник **Винко** (Мато) **Врбанац**, рођен 2. октобра 1957. године, начелник Оперативне управе за операције ГС ХВ.
3. Адмирал ХВ, **Давор** (Мирко) **Домазет Лошо**, рођен 1.5.1948. године у Сињу, РХ, ЈМБГ 0105948380028, замјеник начелника ГС ХВ.
4. Генерал пуковник **Петар** (Иван) **Стипетић**, рођен 24.10.1937. године у Огулину, РХ, помоћник начелника Оперативне управе ГС ХВ.
5. Бригадир **Драго** (Филип) **Матановић**, рођен 13.9.1964. године, ЈМБГ 1309964371002, помоћник начелника ГС ХВ за домобранство.¹⁴⁷
6. Пуковник **Иван** (Ђуро) **Показ**, рођен 21.12.1942. године, начелник обавјештајне управе ГС ХВ.¹⁴⁸
7. Генерал пуковник **Имра** (Божо) **Аготић**, рођен 12.1.1943. године, помоћник начелника ГС ХВ за РЗ и ПЗО.
8. Бригадир **Милан** (Светозар) **Михић**, рођен 19.3.1948. године, ЈМБГ 1903948311902, начелник артиљерије у ГС ХВ.¹⁴⁹
9. Пуковник **Горан Ковачевић**,
10. Пуковник **Иван Селак**, заповједник авио-ескадриле “МИГ-21”.¹⁵⁰
11. Генерал **Анте** (Милан) **Готовина**, рођен 12.10.1955. године на острву Пашман, РХ, заповједник Сплитског зборног подручја. У вријеме извођења операције “Уна-95” командовао здруженима снагама ХВ и ХВО у нападу на РС (операција “Маестрал”).¹⁵¹
12. Генерал бојник **Иван** (Јанко) **Басарац**, рођен 25.8.1946. године, у Сомбору, Србија, заповједник Загребачког зборног подручја.¹⁵² Због неуспјеха током операције је смијењен, а замијенио га је генерал–бојник **Маријан Марекковић**.
13. Генерал бојник **Маријан** (Јосип) **Марекковић**, рођен 6.10.1959. године, у Сесветском Краљевцу обављао дужност заповједника измјештеног командног мјеста уз ријеку Уну на средњем правцу напада на подручју Хрватске Костајнице.
14. Стожерни бригадир **Драго** (Јаков) **Ловрић**, рођен 2. децембра 1961. године, замјеник заповједника (команданта) Зборног подручја Загреб.

¹⁴⁶ Умро 17 фебруара 2001. године

¹⁴⁷ Одликовао га је Фрањо Туђман редом хрватског “Тролиста” за особите заслуге за РХ стечене у рату (19.12.1995. године).

¹⁴⁸ *ibidem*.

¹⁴⁹ Фрањо Туђман га је 1995. године одликовао редом бана Јелачића за особите војне заслуге у устроју и развоју оружаних снага и изнимно успјешно заповиједање постројбама.

¹⁵⁰ Та авио-ескадрила је у селу Сводна код Новог Града бомбардовала избјегличку колону из РСК у току операције ХВ “Олуја”.

¹⁵¹ Подигнута оптужница пред МКСЈ у Хагу за ратне злочине у операцији ХВ “Олуја”.

¹⁵² У току рата је био заповједник (командант) 3. гардијске бригаде. Учествовао је у свим важнијим акцијама ХВ (“Бљесак”, “Олуја”). Рођен је 25.8.1946. године у Самобору, РХ. Умро је 7.6.2007. године.

Предсједник РХ
Фрањо Туђман

Министар одбране
Гојко Шушак

Генерал збора
Јанко Бобетко

Генерал збора
Звонимир Червенко

Адмирал
Давор Домазет Лошо

Генерал збора
Анте Готовина

Генерал пуковник
Петар Стипетић

Генерал бојник
Винко Врбанац

Генерал пуковник
Имра Аготић

Генерал бојник
Маријан Марековић

Генерал бојник
Јозо Миличевић

Бригадир
Јосип Стојковић

Стожерни бригадир
Звонко Петернел

Пуковник
Миле Кришто

15. Бригадир **Дамир** (Марко) **Горшета**, рођен 22.1.1961. године, начелник стожера ЗП Загреб.¹⁵³
16. Бригадир **Јозо** (Петар) **Миличевић**, рођен 5. јануара 1965. године, заповједник 1. гардијске механизоване бригаде ХВ.
17. Бригадир **Звонко** (Валентин) **Петернел**, рођен 24. октобра 1957. године, заповједник 2. гардијске механизоване бригаде ХВ.

8.2 Јединице

На правцу Двор на Уни – Нови Град – Приједор напад је изводила **1. гардијска механизована бригада ХВ “Тигрови”**, са сљедећим командним кадром:

1. Генерал бојник **Јозо Миличевић**, заповједник бригаде,
2. бригадир **Јосип Стојковић**, начелник стожера (штаба) бригаде,
3. бојник **Мишо Жутић**, помоћник заповједника (команданта) бригаде,
4. бригадир **Божо Кожул**, начелник оперативног одсјека бригаде,
5. натпоручник **Жељко Хојниер**, заповједник сатније (чете) везе,
6. сатник **Љубомир Рудиљак**, заповједник оклопног батаљона,
7. бојник **Андрија Колобарић**, заповједник 2. моторизованог батаљона,
8. бојник **Иван Чалић**, командант 3. моторизованог батаљона.

На дијелу фронта од Костајнице до Козарске Дубице нападала је **2. гардијска бригада “Громови”**, са сљедећим командним кадром:

1. Стожерни бригадир **Звонко** (Валентин) **Петернел**, рођен 24.10.1957. године, заповједник 2. гардијске механизоване бригаде (за команданта 2. гардијске бригаде је постављен 21. септембра 1995. године, када је са тог командног мјеста смијењен **Петар Бајан**);
2. Пуковник **Павао Вукелић**, замјеник заповједника (команданта) бригаде.
3. Пуковник **Миле Кришто**, начелник стожера (штаба) бригаде.
4. Пуковник **Петар Бајан**, заповједник 2. механизоване бојне 2. гардијске бригаде, рођен 5.5.1971. године, ЈМБГ 0505971382109.
5. **Хрвоје Гроф**, заповједник 1. пјешачке сатније 2. гардијске механизоване бригаде.
6. **Ивица Козјак**, замјеник заповједника (команданта) 2. гардијске механизоване бригаде.
7. **Дражен Дакић**, помоћник заповједника (команданта) 2. гардијске механизоване бригаде за обавјештајно-безбједносне послове.

---

¹⁵³ Починио је самоубиство 10.6.2008. године.

8. **Миран Дамјановић**, заповједник Битнице МБ 120 мм.
9. Сатник **Предраг** (Звонимир) **Хармицар**, рођен 24. марта 1972. године, заповједник 2. пјешачке сатније 2. гардијске.
10. **Јосип Бребих**, заповједник Заповједне сатније 2. гардијске.
11. **Бранимир Јуринец**, заповједник одјељења лаког ПАР система.
12. **Ивица Кезић**, заповједник 3. пјешачке сатније 2. гардијске бригаде.
13. Сатник **Ненад** (Стјепан) **Бужанић**, рођен 20. фебруара 1968. године, заповједник Противоклопне батерије.
14. **Горан Јеж**, заповједник Одјељења везе 2. гбр.
15. **Дамир Јуринец**, командир ПВО.
16. **Сенад Ближанић**, командир Противоклопне батерије.
17. Пуковник **Зденко Радић**, заповједник 3. механизоване бојне.
18. Натпоручник **Марио Бубало**, заповједник Извиђачке сатније.
19. Натпоручник **Дамир Жерјав**, помоћник заповједника Извиђачке сатније,
20. **Иван Краљ**, замјеник командира специјалне јединице “**Црне мамбе**”.

Паралелно са извођењем ове двије операције на основним правцима, извођена је и трећа операција на овом подручју, и то правцем: Костајница - Приједор - Бањалука, у којој су учествовали дијелови:

- 7. гардијске механизоване бригаде **ХВ “Пуме”**, из састава 6. зборног подручја ХВ Вараждин (командант генерал **Иван Кораде**) и
- дијелови 4. гардијске механизоване бригаде **ХВ “Пауци”** из састава 3. зборног подручја Книн ХВ. Бригада је имала сједиште у Сплиту.
- јединице из састава **Зборног подручја Бјеловар ХВ**, чији командант је био генерал-бојник **Лука Цанко**.

На овом правцу дејствовале су:

- одред и пуковније из састава **1. зборног подручја Карловац ХВ**.
- 350. диверзантски одред ГС ХВ, који је први прешао на територију РС (БиХ) и побио један број цивила. Заповједник одреда био је пуковник **Ивица Комљен**.
- 12. домобранска пуковнија чији командант је био пуковник **Златко Исрић**.
- 57. домобранска пуковнија чији командант је био бригадир **Матија Павловић**.

- 1. и 17. домобранска пуковнија под командом пуковника **Ивана Бјонда**.
- 1. хрватски гардијски здруг чији је заповједник генерал бојник **Миленко** (Јозо) **Филиповић**, а замјеник му је био **Анто Шошкар** из ХГЗ.

МУП Републике Хрватске

- Ријека Уна је форсирана од стране специјалне јединице МУП-а РХ из Сиска по имену “**Осе**”, под командом извјесног **Јамбрушића**, а којима је био претпостављени генерал **Младен Маркач**, заповједник специјалних јединица (постројби) МУП-а РХ снага за антитерористичка дејства и начелник ПУ Сисак **Владо Микановић**. Ова јединица је била у садејству са 350. диверзантским одредом Главног стожера ХВ, под командом пуковника **Ивице Комљена**.

8.3 Јединице подршке

Артиљеријску подршку на цијелом сектору је вршио:

- 6. мјешовити артиљеријски дивизион чији је непосредни заповједник на терену био **Ивица Радић**, од оца Стјепана, из мјеста Козиброд, општина Двор на Уни, пуковник ХВ и његов помоћник сатник **Ивица Броз**.
- 16. топничко-ракетни дивизион ХВ.

Гранатирања су изводиле:

- 17. артиљеријско-ракетна бригада са сједиштем у Бјеловару;
- 15. противоклопна-артиљеријско-ракетна бригада из Крижеваца, под командом **Милана Михића**, начелника за артиљерију у ГС ХВ.

8.4 Непосредни извршиоци

Током истражних радњи МУП РС је дошао до података и о другим лицима која су непосредно учествовала у овој операцији ХВ.

У акцији на подручју Новог Града као припадници 1. гардијске бригаде ХВ “Тигрови” који су изводили борбена дејства у циљу стварања мостобрана идентификована су следећа лица:

1. **Никола Будак**, син Јуре, из села Унчани, број 26, општина Двор на Уни,
2. **Мирко Брдарић**, син Стипе, из села Унчани, број 50, општина Двор на Уни, гдје и данас живи. Прије рата радио је као возач у Грађевинском предузећу у Двору на Уни.
3. **Роберт Брдарић**, син Матије, из села Унчани, број 51, општина Двор на Уни, По занимању је електроинжењер, запослен у “Електро Сисак”. (напомена: Претходно наведени Брдарић Мирко је брат од стрица Брдарић Роберту)
4. **Илија Соломун**, син Матије, из села Унчани, број 56, општина Двор на Уни.

5. **Јуре Јукић**, звани Ђука, син Иве, из села Унчани, број 89, општина Двор на Уни.
6. **Петар Јукић**, син Николе, из села Унчани, општина Двор на Уни.
7. **Фрањо Јурановић**, из села Козиброд, општина Двор на Уни.
8. **Иво Јурановић**, из села Козиброд, општина Двор на Уни.
9. **Мате Јурановић**, из села Козиброд, општина Двор на Уни.
10. **Маријан Мудровчић**, из села Унчани, општина Двор на Уни.
11. **Томислав Абрамовић**, син Миле, настањен у селу Унчани, бб, општина Двор на Уни.
12. **Милан-Мића Иванковић**, звани “Пишкур”, живи у селу Дивуша, општина Двор на Уни. Пред крај рата је био командир Дворске сатније. Пензионисан је због ПТСП-а.
13. **Антун Јурановић**, ратни полицајац, родом из села Козиброда, број 61, општина Двор на Уни. Политички је активан.
14. **Иво Блажевић**, из села Струга, општина Двор на Уни.
15. **Иво Кнежевић**, из села Струга, општина Двор на Уни.
16. **Марио Кнежевић**, из села Струга, општина Двор на Уни.
17. **Перо Кнежевић**, из села Струга, општина Двор на Уни.
18. **Томислав Костелац**, из Сиска.
19. **Предраг Шпанчић**, син Баћана, из села Замлача, општина Двор на Уни.
20. Извјесни **Шабан**, рођен у селу Агићи, општина Нови Град (касније обављао одређене дужности у судској стражи у Сиску).
21. Извјесни **Јозић**, настањен је у селу Замлача, број 30, општина Двор на Уни. Запослен је у Дому здравља у Двору на Уни, као шеф возног парка.
22. Извјесни **Павловић**, звани “Јунац”, родом из села Голубовци, општина Двор на Уни.
23. Извјесни **Бонштерк**, остали подаци о њему су непознати.

Оперативним радом на терену и прикупљеним подацима од лица која су учествовала или имају неку везу са преласком регуларне хрватске војске на територију РС, дошло се до података да су следеће особе директно или индиректно учествовале у акцији “Уна”:

1. **Жељко Ненадић**, од оца Раде и мајке Марије (рођене Милковић), рођен у Сиску. Прије рата је радио у Рафинерији у Сиску. Био је учесник у преласку ријеке Уне на територију РС. За допринос у операцији “Уна” одликован је једним од хрватских ордена.

2. **Драган Рабљеновић**, Србин, од оца Стеве и мајке Јелке, рођен 1962. године у мјесту Киришници, општина Двор на Уни, Република Хрватска (у том мјесту и данас живи његов брат Владо). Прије рата радио је у Дунавском лојду. Био главни заповједник (командант) за чамце којима је извршено форсирање ријеке Уне и агресија, те је успостављен мостобран од стране хрватске војске у приградском насељу Туњица, код Новог Града.

3. **Штефан Радић**, од оца Рудолфа званог Руди. Родом је из Голубоваца, број 43, општина Двор на Уни. Био је извиђач у Дворској сатнији, такође је један од учесника у нападу на РС 18. и 19.9.1995. године. Он је један од извиђача који су прешли ријеку Уну, дан прије преласка веће ДТГ из састава 1. гардијске моторизоване бригаде “Тигрови”, у сврху прикупљања одређених података на нашој страни (у РС). Супруга и дјеца му живе у Сиску.

4. Бојник **Матија Ципрић**, од оца Илије, рођен 8. октобра 1950. у Замлачи, општина Двор на Уни, гдје и данас живи. Био је један од главних команданата акције у Козарској Дубици. Због великих губитака у људству смијењен је са положаја на коме је био до тада.

5. **Саван Миликовић**, од оца Бранка и мајке Марије (рођене Буинац), рођен је 1962. године у Шаканлијама, код Милковца, општина Двор на Уни. Породично су се иселили у Сјеверну Америку у државу Охајо, град Аркон, 1969. године. Тренутно ради као високи официр америчке војске у НАТО-у по питању извиђачко-обавјештајних послова. Сматра се да је један од идеолога и главних људи у америчкој администрацији, на челу са Холбруком, за разбијање бивше СФРЈ и ЈНА, са основним циљем стварања НДХ, а посебно планирања пада РСК, те покушаја продора и заузимања територије РС.

Приликом узимања изјаве од лица/свједока дошло се до непровјерене информације да је 18.9.1995. године у мјесту Туњица код Новог Града у масакру над српским цивилима учествовао **Зоран Стојановић** из Раме, општина Прозор, по занимању римокатолички свештеник.

На потезу Костајница-Јаворник биле су ангажоване: Прва бојна (јачина је око 220 бојовника), а њен заповједник је био **Миодраг Демо**. Његов замјеник био је **Стипе Нимац**, родом из Пуле. Заједно са 1. бојном здруга учествовао је и извиђачки вод здруга чији командир је био **Дражен Видовић**, а с њим су били извиђачи:

1. **Иван Буразор** из Шибеника,
2. **Мирко Близанац** из Јајца,
3. **Синиша Кронтај** из Загреба,
4. **Ивица Колобарић** из Широког Бријега,
5. **Давор Пајић** из Ливна,
6. **Данко Лукач** из Винковаца,
7. **Душан Фабијан** из Вараждина,
8. **Миро Банић** из Сарајева,

9. **Младен Кнежевић** звани “Пане”,
10. извјесни **Ђуна** из Вараждина.

У нападу на Козарску Дубицу учествовали су припадници Диверзантско-извиђачке групе “**Црне мамбе**”.

У акцији су учествовала и следећа лица:

1. **Недељко Станић**, Србин, бивши мјештанин Козарске Дубице, припадник МУП-а РХ.
2. **Ермин Хашић**, бивши мјештанин Козарске Дубице, припадник МУП-а РХ.
3. **Иво Ђорић**, из села Баћин, општина Хрватска Дубица, РХ.
4. **Фрањо Павић**, замјеник командира једне од јединица.
5. **Јосип Батиновић**, из Хрватске Дубице.
6. **Мирослав Бакић**, звани Млађи, из Хрватске Дубице.
7. **Ивица Букић**,
8. **Станко Лукић**,
9. **Стјепан Сокаћ**,
10. **Никола Баку**,
11. **Јурај Рачић**,
12. **Никола Ђорић**,
13. **Давор Кршић**,
14. **Иво Бараћ**.

8.5 Погинули припадници ХВ

Након два дана интензивних борби за одбрану Козарске Дубице остала су тијела припадника ХВ са њиховим личним документима по којима су идентификовани. Послије повлачења хрватске војске остало је девет тијела погинулих хрватских војника, који су накнадно ексхумирани, дана 17.7.1996. године (били су привремено сахрањени у заједничку гробницу на градском гробљу Урије у Козарској Дубици). То су:

- дочасник **Зденко** (Круно) **Паестка** (рођен 18.9.1972. године) Код њега су пронађена документа са списком припадника ХВ, учесника акције, моторола и торба са војном и обавјештајном документацијом. Према расположивој документацији он је командовао јединицом “Црне мамбе” која је прешла на подручје Козарске Дубице. Према обавјештајним подацима, обучаван је у камповима на подручју Аустрије за диверзантско-терористичку борбу. Тада је пронађена и топографска карта на којој је био уцртан правац напада Хрватске војске. На једној карти је писало “акција Дрина 1995”.¹⁵⁴
- **Јосип** (Анте) **Мацан**, рођен 28.5.1952. године у Вуковару. За враћање његовог тијела у Хрватску био је лично заинтересован и сам Фрањо Туђман.¹⁵⁵
- **Стјепан** (Маријан) **Пајсар**, рођен 8.9.1962. године (официр, највјероватније потпоручник или мајор).¹⁵⁶
- **Звонко** (Блаж) **Зрна**, рођен 2.12.1966. године у Ходошану, општина Доњи Краљеvec.
- **Ивица** (Стјепан) **Хорват** (рођен у Вуковару).
- **Тарик** (Абуселам) **Хаџихасановић**, рођен 5.11.1962. године у Бањој Луци. По налазу и мишљењу лекарске комисије од дана 10.7.1996. године и записнику из 12.8.1996. године у рејону насеља Пољавница, општина Нови Град, пронађен је леш у ријеци Уни, за који је на основу нађене документације утврђено да се ради о Тарику Хаџихасановићу, са станом у Загребу, улица Деановићева број 19; припаднику Друге гардијске бригаде јединице “Гром”, постројбе 1112/7, чин гардиста и војничка исказница врх број 150461 од 2. гардијске бригаде “Гром”.

Погинули припадници ХВ који су страдали на подручју РС, а чији су посмртни остаци размјењени, су:

- **Мирослав** (Звонко) **Бришеvac**, рођен 31.8.1972. године.
- **Руди** (Рудолф) **Фиштрић**, рођен 15.6.1966. године.
- **Дражен** (Иван) **Хорват**, рођен 23.8.1965. године.
- **Миле** (Кристијан) **Мартело**, рођен 25.10.1966. године.
- **Тео** (Лео) **Перчин**, рођен 12.4.1975. године.
- **Анте** (Шимун) **Петрушић**, рођен 13.6.1965. године.
- **Паул** (Недељко) **Симонишек**, рођен 18.9.1973. године.

¹⁵⁴ Одликовао га је председник Републике и врховни заповједник ОС Хрватске Фрањо Туђман, 23.4.1997. године, редом Петра Зринског и Франа Крсте Франкопана с позлаћеним плетером, као часни знак вјечног спомена погинулима за хрватску државу у рату.

¹⁵⁵ *ibidem*.

¹⁵⁶ *ibidem*.

Погинули припадници ХВ („Црне мамбе”) у нападу на Козарску Дубицу

Остали погинули:

- **Иво Бараћ**, рођен 19.6.1968. године у Санском Мосту, БиХ, од оца Недјељка и мајке Франциске, Хрват, католик, нежењен. Школовао се у Санском Мосту. Био је настањен у мјесту Домасловац, општина Самобор. У ХВ се укључио 1.4.1992. године. Био је припадник 101. и 150. бригаде ХВ. Дана 25.6.1994. године приступио је 2. гардијској бригади, у чијим редовима је погинуо 18.9.1995. године у Хрватској Дубици.¹⁵⁷
- **Мато Кункић**, рођен 1970. године.
- **Дарко Ољачић**, рођен 1973. године.
- **Зоран Шпољар**

Република Хрватска трага и за сљедећим лицима несталим 19.9.1995. године на ријечи Уни:

1. **Марио (Јосип) Ковачић**, рођен 8.5.1975. године.
2. **Ивица (Марио) Павић**, рођен 10.10.1971. године.
3. наредник **Маријан (Иван) Фурач**, рођен 25.2.1958. године у Хрватској Костајници; припадник друге бојне прве гардијске бригаде ХВ.

Према расположивим информацијама ова војна акција је држана у највећој тајности, а породице погинулих хрватских војника ни данас наводно не знају гдје су они погинули и у каквој војној акцији.

¹⁵⁷ www.domovinskirat.hr

8.6 Свједочења

О хрватским војницима који су учествовали у нападу на Нови Град МИРОСЛАВ ЈАЊИЋ свједочи следеће:

“Када смо се приближили на неколико метара од тога возила отворена је ватра из пјешадијског возила на возило у којем сам ја био. Ја сам том приликом рањен у предјелу дебелог меса са лијеве стране. Милан је зауставио возило па смо нас двојица искочили из њега. Видио сам у путничком возилу “застава 101” два лица која су била мртва, а у близини тог возила налазило се путничко возило марке “цета” у коме је било пет мртвих. Непосредно послије овога, из мрака у близини неко је питао нас двојицу који сте ви. У том тренутку ја сам питао а који сте ви, па када су они рекли да су 1. гардијска под знаком “Тигра”, ја сам онда рекао да смо исти. Дошла су два хрватска војника и они су нам се представили да су “Тигрови” и питали нас гдје је Борис Ђелави који је вођа те групе. На то питање ја сам њима одговорио да је он отишао уз пругу према Новом Граду и они су опсовали Борису: “Јебо му исус-бог матер, он само зна да иде напријед, а ми имамо доста мртвих и рањених о којима он не води рачуна”. Пошто су на камиону биле избушене гуме, он се почео помјерати, и та двојица хрватских војника рекли су да ми кренемо уз стари пут, а да они треба да докрајче оне који се налазе у камиону, иако у камиону, није било никога. Ја и Милан Сузић кренули смо од коловоза према С. Костајници према брду Мешиновац, међутим у току кретања срели смо се са још два хрватска војника који су нас питали ко смо, па када смо им рекли да смо “Тигрови”, они су нам рекли: “Идите горе, али пазите се, у близини су чеде.” Ишли смо даље и у једном тренутку, због мрака, упали смо у ров, који је вјероватно држала наша војска, а у том рову су била два хрватска војника. Питали су нас они ко смо и шта смо, па када смо им рекли, они су нам саопштили да не идемо право јер да су испред њих четници и да само можемо лијево. Кренули смо лијево и примијетили смо опет у близини два хрватска војника, али они нас нису примијетили и ми смо око два часа 19.9.1995. године ступили у контакт са минобацачком јединицом прњаворске бригаде која је држала ову линију”.¹⁵⁸

О погинулим хрватским војницима ВРЕБАЦ МИЛИНКО свједочи следеће:

“Такође сам од своје команде добио наређење да на градско гробље превезем и погинуле припаднике ХВ, и ја сам то учинио, односно превезао сам укупно седам тијела, а на гробљу сам затекао још два тијела, али ми није познато ко их је прије мене превезао. Товарећи тијела хрватских војника примијетио сам да су по лицу били намазани неким шареним бојама, а у џеповима двојице припадника сам пронашао шприце са мени непознатим садржајем. Касније се причало да је вјероватно неко стимулативно средство.”¹⁵⁹

¹⁵⁸ Основни суд, Нови Град; Записник о саслушању свједока, Кри-37/97, 10.3.1997. године (прилог бр. 139)

¹⁵⁹ РС МУП ЦЈБ Бањалука, ПС Козарска Дубица -- записник о узимању изјаве од свједока број 10-1-11/02-378/05; 8.јули 2005. године (прилог бр. 140)

ЗАКЉУЧАК

Завршни период рата, у историји ратова, готово увијек је обиловао догађајима на војно-политичком плану који су директно утицали на његов завршетак. Догађаји из овог периода су најчешће били под утицајем великих и моћних сила које су припремале коначна рјешења за завршетак рата.

Један од таквих догађаја, у протеклом одбрамбено-отаџбинском рату, је и агресија Републике Хрватске на Републику Српску, на њене градове и насеља у долини ријеке Уне, 18 и 19 септембра 1995. године. Напад хрватске војске на подручја градова Нови Град, Костајница и Козарска Дубица, по свим политичким и војним индикаторима, представља типичну агресију са ограниченим циљем. Јединице ХВ су испољеним дејствима брутално угрозиле независност, суверенитет и територијални интегритет Републике Српске. Испољена је прекомјерна војна сила, посебно према цивилном становништву, при чему се нису поштовале одредбе међународних конвенција о заштити ратних заробљеника.

Република Хрватска је агресор чије су оружане снаге напале Републику Српску која тај напад није ничим изазвала. Познато је да ВРС није учествовала ни раније у одбрани западне Славоније, те ни тада ни непосредно прије саме агресије није прелазила утврђене границе. Агресија хрватске војске представљала је изненађење за руководство Републике Српске, будући да су неки њени чланови изјављивали “да је рат са Хрватима завршен”.

Операција ХВ “УНА-95” је наставак дотадашњих дејстава у заузимању западнокрајишких општина снажно подржана од стране представника америчке администрације. Циљ је био заузети што више територија РС како би се стекли повољнији услови за предстојеће мировне преговоре, а у складу са раније прокламованим процентима о подјели територије БиХ.

Бројни су документи и свједочења која указују на чињеницу да је хрватско политичко и војно руководство планирало, а јединице ХВ, у садејству са јединицама АБиХ, извеле операцију “УНА-95”. Документи указују на чињеницу да ова операција није била потребна Хрватској, да је нестручно припремљена и да је непотребно погинуо велики број припадника хрватске војске.

Команде и јединице ВРС, пратећи цјелокупну војно-политичку ситуацију, по изласку ХВ на ријеку Уну процијениле су да је напад ХВ преко ријеке Уне на РС могућ. Предузете су одговарајуће мјере у циљу јачања одбране и заштите цивилног становништва. ВРС је одсудно стала у одбрану народа и територије, те је напад ХВ спремно дочекан, енергично одбијен и сломљен, а јединице ХВ враћене на ону страну ријеке Уне. Многе јединице и појединци ВРС показали су изузетну одлучност и храброст у одбрани РС.

Током извођења борбених дејстава хрватски војници су са великом бруталношћу убијали цивилно становништво, заробљене војнике ВРС и припаднике МУП-а РС. Нису поштеђена ни дјеца, жене и старци.

У току напада на територији општина Нови Град, Костајница и Козарска Дубица укупно су погинула 104 лица, од чега 54 цивила, 44 војника и 6 припадника МУП-а РС.

Рањено је 101 лице, од чега 39 цивила, 53 војника и 9 припадника МУП-а РС. У току борбених дејстава заробљено је 6 цивила и 3 војника.

Табела 1. - Преглед људских губитака

Жртве		Нови Град	Костајница	К. Дубица	СВЕУКУПНО
Погинули	цивили	37	3	14	54
	војници	18	-	26	44
	полицајци	2	-	4	6
Укупно по општинама:		57	3	44	104
Рањени	цивили	17	1	21	39
	војници	3	-	50	53
	полицајци	1	-	8	9
Укупно по општинама:		21	1	79	101
Заробљени	цивили	2	-	4	6
	војници	-	-	2	2
	полицајци	-	-	-	-
Укупно по општинама:		2	-	6	8
Нестали	цивили	-	-	-	-
	војници	-	-	1	1
	полицајци	-	-	-	-
Укупно по општинама:		-	-	1	1
СВЕУКУПНО		80	4	130	214

На градском подручју општине Нови Град и насељу Сводна су цивили припадници ВРС и МУП-а РС већином страдали од дејства артиљерије, док су у приградском насељу Туњица страдали у директном сукобу са припадницима ХВ (убиства из непосредне близине).

На подручју општине Козарска Дубица артиљеријским пројектилима гађано је уже градско подручје, те села Драксенић, Градина, Међеђа, Демировац, Међувође и насеље Кнежица. Цивилно становништво, припадници ВРС и МУП РС су страдали од дејства артиљеријских пројектила и у директном контакту са припадницима ХВ (убиства из непосредне близине, клањем, сакаћењем жртава и другим начинима).

Начињена је велика материјална штета, искључиво на цивилним привредним и стамбеним објектима.

Према процјени општинских комисија материјална штета у Новом Граду износила је 83.312.590 КМ, у Костајници 40.000.000 КМ и у Козарској Дубици 504.129.800 КМ. Укупна материјална штета на овом подручју износи 627.442.390 КМ.

Током агресије на дан 18. и 19.9.1995. године ХВ је извршила ратни злочин против цивилног становништва (члан 142. тадашњег Кривичног закона), ратни злочин против ратних заробљеника (члан 144. тадашњег Кривичног закона), ратни злочин против рањеника и болесника (члан 143. тадашњег Кривичног закона), кривично дјело суровог поступања са рањеницима, болесницима и ратним заробљеницима (члан 150. тадашњег Кривичног закона).

Наредбодавци и извршиоци наведене војне акције су поступили супротно одредбама Женевске конвенције о заштити грађанских лица за вријеме рата, од 12.8.1949. године, као и Конвенције о поступању са ратним заробљеницима и поступању са рањенима и болесницима, описаним у члановима 3, 4, 12, 49, 50, 130, 146 и 147, ратификоване указом Президијума Народне скупштине ФНРЈ од дана 28.3.1950. године (Службени вијесник ФНРЈ 6/50), као и члановима 12, 43 и 46 наведене конвенције.

Ова публикација је рађена на основу расположиве документације и истраживања тимом Републичког секретаријата за односе са МКС у Хагу и истраживање ратних злочина Владе Републике Српске, уз сарадњу са Оперативним тимом МУП-а РС, надлежним општинским органима општина Нови Град, Костајница и Козарска Дубица, као и невладиним организацијама.

КОРИШТЕНА ДОКУМЕНТАЦИЈА

СЛУЖБЕНА ДОКУМЕНТА

1. Анализа прикупљених података о страдању цивилног становништва на подручју општина Нови Град, Костајница и Козарска Дубица, ОБС –оперативна управа, сектор за антисубверзивну дјелатност, Приједор, 2002. године;
2. Сазнања и доказни материјал о почињеним злочинима ХВ на територији РС, Генералштаб ВРС, Комисија за прикупљање документације о злочинима над Србима, број 11-42, 7.10.2002. године;
3. Списак жртава од 18. и 19.9.1995. године, РС МУП ЦЈБ Бања Лука, ПС Костајница, број 10-1-12/02-230-1/83-05, 7.9.2005. године;
4. Записник о увиђају, Основни суд у Новом Граду, број Кри. 22/95, 18 9.1995. године;
5. Записник о увиђају, Основни суд у Новом Граду, број Кри. 17/95, 26.9.1995. године;
6. Записник о увиђају, Основни суд у Новом Граду, број Кри.21/95, 28.9.1995. године;
7. Записник о салушању свједока, РС МУП ЦЈБ Бања Лука, ПС Нови Град, од дана 17.8.2005. године; од дана 26.7.2005. године; од дана 5.8.2005. године;
8. Записник о увиђају, РС, Основни суд у Приједору, број Кри. 93/95, 20.9.1995. године;
9. Записник о увиђају, РС, Основни суд у Козарској Дубици, Кри. 39/95, 25.26 и 27.9.1995. године;

10. Записник о увиђају, РС, Основни суд у Козарској Дубици, Кри. 39/95, 25. и 26.9.1995. године;
11. Налаз и мишљење, Дом здравља Нови Град, 20.9.1995. године;
12. Службена забиљешка, ЦЈБ Приједор ОКП, број 14-02/2-ММ/95, 28.9.1995. године;
13. Службена забиљешка, ЦЈБ Приједор ОКП, број 14-02/2-ММ/95, 1.10.1995. године;
14. Службена забиљешка, ЦЈБ Приједор ОКП, број 14-02/2-ММ/95, 4.10.1995. године;
15. Службена забиљешка, ЦЈБ Приједор ОКП, број 14-02/2-ММ/95, 4.10.1995. године;
16. СЈБ Нови Град, депеша број: 14-4/02-230-276/96, датум: 10.7.1996. године, МУП Бијељина-укп, ЦЈБ Приједор, за информације.
17. Службена забиљешка, РС МУП ЦЈБ Приједор, СЈБ Козарска Дубица, 19.9.1995. године;
18. Службена забиљешка, РС МУП ЦЈБ Бања Лука, ПС Козарска Дубица, број 10-1-11/02-КУ-371/95, од дана 25.4.2005. године;
19. Службена забиљешка, РС МУП ЦЈБ Бања Лука, ПС Козарска Дубица, број 10-1-11/02-490/05, од дана 21.7.2005. године;
20. Службена забиљешка, РС МУП ЦЈБ Бања Лука, ПС Костајница, број 10-1-12/02-89/05, од дана 13.6.2005. године;
21. Службена забиљешка, РС МУП ЦЈБ Бања Лука, ПС Костајница, број 10-1-12/02-109/05, од дана 28.6.2005. године; број 10-1-12/02-150/05, од дана 26.7.2005. године;
22. РС МУП ЦЈБ Приједор, СЈБ Нови Град, број: 14-4/02-230-26/96, датум: 12.8.1996. године; Основном јавном тужилаштву Нови Град, Посебан извјештај.
23. РС МУП ЦЈБ Приједор СЈБ Нови Град, Службена забиљешка о прегледу леша.
24. Записник о узимању изјаве од лица, РС МУП ЦЈБ Бања Лука, ПС Костајница, број 10-1-11/02-60/05, од дана 25.4.2005. године; број 10-1-11/02-112/05, од дана 25.6.2005. године; број 10-1-11/02-120/05, од дана 5.7.2005. године; број 10-1-11/02-142/05, од дана 25.7.2005. године; број 10-1-11/02-144/05, од дана 26.7.2005. године; број 10-1-11/02-143/05, од дана 26.7.2005. године; број 10-1-11/02-145/05, од дана 26.7.2005. године; број 10-1-11/02-146/05, од дана 26.7.2005. године; број 10-1-11/02-147/05, од дана 26.7.2005. године; број 10-1-11/02-148/05, од дана 26.7.2005. године; број 10-1-11/02-149/05, од дана 26.7.2005. године; број 10-1-11/02-151/05, од дана 29.7.2005. године; број 10-1-11/02-162/05, од дана 4.8.2005. године;
25. Кривична пријава, РС МУП ЦЈБ Приједор, број 14-02/2-МД-КУ-367/95, 4.10.1995. године;

26. Кривична пријава, РС МУП ЦЈБ Приједор, број 14-02/2-МД-КУ-433/95, 8.12.1995. године;
27. Кривична пријава, РС МУП ЦЈБ Приједор, број 14-02/2-МД-КУ-371/95, 15.10.1995. године;
28. Кривична пријава, РС МУП ЦЈБ ОКП Добој, број 12-02/2-76/97, 29.1.1997. године;
29. Извјештај о откривању кривичног дјела и извршиоца, број КУ-97/05, 21.9.2005. године;
30. Записници о узимању изјаве од свједока (у суду у Козарској Дубици), Кри-46/96 (16.12.1996); Кри-47/96 (16.12.1996); Кри-48/96 (17.12.1996) Кри-49/96 (17.12.1996); Кри-50/96 (17.12.1996) Кри-51/96 (17.12.1996); Кри-56/96 (18.12.1996); Кри-57/96 (18.12.1996); Кри-60/96 (19.12.1996); Кри-61/96 (19.12.1996); Кри-62/96 (19.12.1996); Кри-63/96 (20.12.1996); Кри-64/90 (20.12.1996); Кри-65/96 (20.12.1996); Кри-68/96 (20.12.1996); Кри-70/96 (21.12.1996); Кри-71/96 (21.12.1996); Кри 72/96 (21.12.1996); Кри-75/96 (21.12.1996); Кри-79/96 (22.12.1996); Кри-80/96 (23.12.1996); Кри-81/96 (23.12.1996); Кри-84/96 (23.12.1996); Кри-85/96 (23.12.1996); Кри-87/96 (23.12.1996); Кри-91/96 (24.12.1996); Кри-90/96 (24.12.1996); Кри-92/96 (24.12.1996); Кри-93/96 (24.12.1996); Кри-94/96 (25.12.1996); Кри-95/96 (25.12.1996); Кри-96/96 (25.12.1996); Кри 97/96 (26.12.1996); Кри-37/97 (10.3.1997); Кри-38/97 (10.3.1997); Кри-55/97 (17.3.1997); Кри-56/97 (17.3.1997); Кри-57/97 (17.3.1997); Кри-58/97 (17.3.1997); Кри-59/97 (10.3.1997); Кри-60/97 (17.3.1997); Кри-62/97 (17.3.1997); Кри-63/97 (18.3.1997); Кри-64/97 (18.3.1997); Кри-65/97 (18.3.1997); Кри-66/97 (18.3.1997); Кри 67/97 (18.3.1997);
31. Записници о узимању изјаве од лица (свједока) (у МУП РС ПС у Козарској Дубици) број 10-1-11/02-91/05, од дана 14.6.2005. године; број 10-1-12/02-203/05, од дана 13.9.2005. године;
32. Записници о узимању изјаве од свједока (лица) (у МУП РС ПС у Козарској Дубици) број 10-1/02-96/04, од дана 18.3.2004. године; број 10-1-11/02-19/05, од дана 17.1.2005. године; број 10-1-11/02-208/05, од дана 4.5.2005. године; број 10-1-11/02-209/95, од дана 5.5.2005. године; број 10-1-11/02-214/05, од дана 9.5.2005. године; број 10-1-11/02-219/05, од дана 11.5.2005. године; број 10-1-11/02-241/05, од дана 20.5.2005. године; број 10-1-11/02-347/05, од дана 1.7.2005. године; број 10-1-11/02-354/05, од дана 4.7.2005. године; број 10-1-11/02-357/05, од дана 4.7.2005. године; број 10-1-11/02-359/05, од дана 4.7.2005. године; број 10-1-11/02-361/05, од дана 5.7.2005. године; број 10-1-11/02-362/05, од дана 5.7.2005. године; број 10-1-11/02-363/05, од дана 6.7.2005. године; број 10-1-11/02-364/05, од дана 6.7.2005. године; број 10-1-11/02-366/05, од дана 6.7.2005. године; број 10-1-11/02-371/05, од дана 7.7.2005. године; број 10-1-11/02-374/05, од дана 8.7.2005. године; број 10-1-11/02-375/05, од дана 8.7.2005. године; број 10-1-11/02-378/05, од дана 8.7.2005. године; број 10-1-11/02-379/05, од дана 8.7.2005. године; број 10-1-11/02-390/05, од дана 12.7.2005. године; број 10-1-11/02-391/05, од дана 19.7.2005. године; број 10-1-11/02-392/05, од дана 12.7.2005. године; број 10-1-11/02-393/05, од дана 12.7.2005. године; број 10-1-11/02-396/05, од дана 13.7.2005. године; број 10-1-11/02-397/05, од дана 13.7.2005. године; број 10-1-11/02-398/05, од дана 13.7.2005. године; број 10-1-11/02-400/05, од дана 13.7.2005. године; број 10-

1-11/02-407/05, од дана 14.7.2005. године; број 10-1-11/02-408/05, од дана 14.7.2005. године; број 10-1-11/02-410/05, од дана 15.7.2005. године; број 10-1-11/02-421/05, од дана 18.7.2005. године; број 10-1-11-417/05, од дана 18.7.2005. године; број 10-1-11/02-422/05, од дана 18.7.2005. године; број 10-1-11/02-427/05, од дана 19.7.2005. године; број 10-1-11/02-429/05, од дана 19.7.2005. године; број 10-1-11/02-430/05, од дана 19.7.2005. године; број 10-1-11/02-432/05, од дана 19.7.2005. године; број 10-1-11/02-441/05, од дана 20.7.2005. године; број 10-1-11/02-442/05, од дана 19.7.2005. године; број 10-1-11/02-443/05, од дана 20.7.2005. године; број 10-1-11/02-445/05, од дана 20.7.2005. године; број 10-1-11/02-463/05, од дана 22.7.2005. године; број 10-1-11/02-465/05, од дана 22.7.2005. године; број 10-1-11/02-466/05, од дана 22.7.2005. године; број 10-1-11/02-467/05, од дана 22.7.2005. године; број 10-1-11/02-469/05, од дана 25.7.2005. године; број 10-1-11/02-471/05, од дана 25.7.2005. године; број 10-1-11/02-470/05, од дана 25.7.2005. године; број 10-1-11/472/05, од дана 25.7.2005. године; број 10-1-11/02-474/05, од дана 25.7.2005. године; број 10-1-11/02-476/05, од дана 26.7.2005. године; број 10-1-11/02-477/05, од дана 26.7.2005. године; број 10-1-11/02-478/05, од дана 26.7.2005. године; број 10-1-11/02-479/05, од дана 26.7.2005. године; број 10-1-11/02-480/05, од дана 26.7.2005. године; број 10-1-11/02-481/05, од дана 26.7.2005. године; број 10-1-11/02-484/05, од дана 27.7.2005. године; број 10-1-11/02-485/05, од дана 27.7.2005. године; број 10-1-11/02-486/05, од дана 27.7.2005. године; број 10-1-11/02-487/05, од дана 27.7.2005. године; број 10-1-11/02-488/05, од дана 27.7.2005. године; број 10-1-11/02-489/05, од дана 27.7.2005. године; број 10-1-11/02-491/05, од дана 28.7.2005. године; број 10-1-11/02-492/05, од дана 28.7.2005. године; број 10-1-11/02-493/05, од дана 28.7.2005. године; број 10-1-11/02-494/05, од дана 28.7.2005. године; број 10-1-11/02-497/05, од дана 26.7.2005. године; број 10-1-11/02-498/05, од дана 29.7.2005. године; број 10-1-11/02-661/05, од дана 20.9.2005. године;

33. Увјерење (о припадности ВРС) број: 3060-1/95, Војна пошта 7031, Козарска Дубица, 26.9.1995. године; број: 1597-1/95, Војна пошта 7031, Козарска Дубица, 16.10.1995. године; број: 2034, Војна пошта 7031, Козарска Дубица, 23.10.1995. године; број: 2036/95, Војна пошта 7031, Козарска Дубица, 23.10.1995. године; број: 2098/95, Војна пошта 7031, Козарска Дубица, 2.11.1995. године; број: 2148/95, Војна пошта 7031, Козарска Дубица, 8.11.1995. године; број: 2149/95, Војна пошта 7031, Козарска Дубица, 8.11.1995. године; број: МК-937, Војна пошта 7031, Козарска Дубица, 10.11.1995. године; број: 2157/95, Војна пошта 7031, Козарска Дубица, 10.11.1995. године; број: 2210-1/95, Војна пошта 7031, Козарска Дубица, 16.11.1995. године; број: 2159-1/95, Војна пошта 7031, Козарска Дубица, 13.11.1995. године; број: 2212, Војна пошта 7031, Козарска Дубица, 16.11.1995. године; број: 2214, Војна пошта 7031, Козарска Дубица, 16.11.1995. године; број: 2252-1/95, Војна пошта 7031, Козарска Дубица, 23.11.1995. године; број: 249-1/95, Војна пошта 7031, Козарска Дубица, 23.11.1995. године; број: 2259-1/95, Војна пошта 7031, Козарска Дубица, 29.11.1995. године; број: 228-1/95, Војна пошта 7031, Козарска Дубица, 30.11.1995. године; број: 2293 /95, Војна пошта 7031, Козарска Дубица, 1.12.1995. године; број: 2351-1/95, војна пошта 7031, Козарска Дубица, 14. .1995. године; број: -1/96, Војна пошта 7031, Козарска Дубица, 9.1.1996. године; број: 309-1, Војна пошта 7031, Козарска Дубица, 29.1.1996. године; број: 898-1, Војна пошта 7031, Козарска Дубица, 29.3.1996. године; број: 971/95, Војна пошта 76031, Козарска Дубица, 7.9.1999; број: 187-1, Војна пошта 2199, Козарска Дубица, 2.3.2000. године;

34. Увјерење (о припадности ВРС) број: 14-2-494/95, РС МУП ЦЈБ Приједор, СЈБ Козарска Дубица, 27.10.1995. године; број: 14-2-504/95, РС МУП ЦЈБ Приједор, СЈБ Козарска Дубица, 3.11.1995. године;
35. Увјерење (о погибији) број: 10-17/293, Војна пошта 7519, Прњавор, 21.9.1995. године; број: 10-17/294, Војна пошта 7519, Прњавор, 21.9.1995. године; број: 10-17/295, Војна пошта 7519, Прњавор, 21.9.1995. године; број: 10-17/356, Војна пошта 7519, Прњавор, 13.11.1995. године; број: 10-17/454, Војна пошта 7519, Прњавор, 1.8.1996. године;
36. Увјерење (о погибији) инт. број: 08/112-77, Војна пошта 7272, Бања Лука, 18.11.1995. године; инт. број: 07-1/7-76, Војна пошта 1050, Бања Лука, 6.8.2004. године;
37. Увјерење (о погибији) пов.број: 01/5-262/96, Војна пошта 7134, Челинац, 11.2.1996. године;
38. Увјерење (о погибији) инт. број: 20-2, Војна пошта 7590/7, Сарајево, 12.1.1996. године;
39. Увјерење (о рањавању) пов. број: 02/01-1738, Војна пошта 7088, Нови Град, 11.10.1995. године;
40. Увјерење (о заробљавању): РС ВЛАДА, Државна комисија за размену ратних заробљеника и нестала лица, број: 30/97, дана 4.8.1997. године;
41. Рјешење (којим се утврђује право на цивилну инвалиднину), РС, општина Нови Град, Општинска управа, Одјељење за питања бораца и жртава рата, број: 02-5-534-3/97, дана 24.4.1997. године;
42. Акт број КНТ 31/95 од 14.12.1995. год, КОМАНДА 1. КРАЈИШКОГ КОРПУСА, ОДЕЉЕЊЕ БЕЗБЕДНОСТИ, Стр.пов.бр. 3-1116, 25.12.1995. године;
43. Захтјев Главном штабу ВРС, Управи безбедности, РС, ОВТ Бања Лука, КТН 31/95, 14.12.1995. године;
44. Евиденција погинулих, заробљених, несталих бораца, цивилних жртава рата и умрлих демобилисаних бораца (припадници ВП 7519, Прњавор - погинули на ратишту - Нови Град), Борачка организација РС, општина Прњавор, број: 03-000- /05, 2005. године;
45. Акт, Борачка организација РС, Борачка организација општине Приједор, број 01-213/06, 31.8.2006. године;
46. Изводи из матичне књиге рођених: број: 04-200-1450, РС, општина Козарска Дубица, 13.3.2008. године; број: 04-200-1411, РС, општина Козарска Дубица, 11.3.2008. године; број: 04-200-1412, РС, општина Козарска Дубица, 11.3.2008. године;
47. Изводи из матичне књиге умрлих: број: 04-202-90/98, РС, општина Козарска Дубица, 9.7.1998. године; број: 04-202-190, БиХ РС, општина Козарска Дубица, 13.4.2005. године; број: 04-202-191, БиХ РС, општина Козарска Дубица, 13.4.2005. године; број: 04-202-193, БиХ РС, општина Козарска Дубица, 13.4.2005. године; број: 04-202-194, БиХ РС, општина Козарска Дубица, 13.4.2005. године; број: 04-202-195, БиХ РС, општина Козарска Дубица, 13.4.2005. године; број: 04-202-196, БиХ РС, општина Козарска Дубица, 13.4.2005. године; број: 04-202-197, БиХ РС,

03/5-202-151, БиХ РС, општина Нови Град, 8.7.2005. године; број: 03/5-202-152, БиХ РС, општина Нови Град, 11.7.2005. године; број: 03/5-202-154, БиХ РС, општина Нови Град, 11.7.2005. године; број: 03/5-202-160, БиХ РС, општина Нови Град, 18.7.2005. године; број: 03/5-202-161, БиХ РС, општина Нови Град, 18.7.2005. године; број: 03/5-202-162, БиХ РС, општина Нови Град, 18.7.2005. године; број: 03/5-202-163, БиХ РС, општина Нови Град, 18.7.2005. године; број: 03/5-202-170, БиХ РС, општина Нови Град, 18.7.2005. године; број: 03/8-202-165/1-05, БиХ РС, општина Нови Град, 11.8.2005. године; број: 03/8-202-166, БиХ РС, општина Нови Град, 11.8.2005. године; број: 03/8-202-167/1-05, БиХ РС, општина Нови Град, 11.8.2005. године; број 03/5-202-146, БиХ РС, општина Нови Град, 27.9.2005. године; број 03/5-202-147, БиХ РС, општина Нови Град, 27.9.2005. године; број 03/5-202-148, БиХ РС, општина Нови Град, 27.9.2005. године; број 03/5-202-149, БиХ РС, општина Нови Град, 27.9.2005. године; број 03/5-202-150, БиХ РС, општина Нови Град, 27.9.2005. године; број 03/5-202-151, БиХ РС, општина Нови Град, 27.9.2005. године; број 03/5-202-152, БиХ РС, општина Нови Град, 27.9.2005. године; број 03/5-202-153, БиХ РС, општина Нови Град, 27.9.2005. године; број 03/5-202-154, БиХ РС, општина Нови Град, 27.9.2005. године; број 03/5-202-155, БиХ РС, општина Нови Град, 27.9.2005. године; број 03/5-202-156, БиХ РС, општина Нови Град, 27.9.2005. године; број 03/5-202-157, БиХ РС, општина Нови Град, 27.9.2005. године; број 03/5-202-158, БиХ РС, општина Нови Град, 27.9.2005. године; број 03/5-202-159, БиХ РС, општина Нови Град, 27.9.2005. године; број 03/5-202-160, БиХ РС, општина Нови Град, 27.9.2005. године; број 03/5-202-161, БиХ РС, општина Нови Град, 27.9.2005. године; број 03/5-202-162, БиХ РС, општина Нови Град, 27.9.2005. године; број 03/5-202-163, БиХ РС, општина Нови Град, 27.9.2005. године; број 03/5-202-164, БиХ РС, општина Нови Град, 27.9.2005. године; број 03/5-202-165, БиХ РС, општина Нови Град, 27.9.2005. године; број 03/5-202-166, БиХ РС, општина Нови Град, 27.9.2005. године; број 03/5-202-167, БиХ РС, општина Нови Град, 27.9.2005. године; број 03/5-202-170, БиХ РС, општина Нови Град, 27.9.2005. године; број 03/5-202-171, БиХ РС, општина Нови Град, 27.9.2005. године; број 03/5-202-173, БиХ РС, општина Нови Град, 27.9.2005. године; број 03/5-202-177, БиХ РС, општина Нови Град, 27.9.2005. године;

50. Изводи из матичне књиге умрлих: број: 02-202-15/95, РС, општина Прњавор, 25.9.1995. године; број: 02-202-20/95, РС, општина Прњавор, 30.9.1995. године; број: 02-202-3-7/95, РС, општина Прњавор, 05.10.1995. године; број: 02-200-1/1295, РС, општина Прњавор, 7.8.1996. године; број: 02-202-8/97, РС, општина Прњавор, 17.6.1997. године;

51. Изводи из матичне књиге умрлих: број: 04-203-2957/2005, БиХ РС, општина Приједор, 25.7.2005. године; број: 04-202-3665/2005, БиХ РС, општина Приједор, 28.11.2005. године; број: 04-202-3666/2005, БиХ РС, општина Приједор, 28.11.2005. године; број: 04-202-3667/2005, БиХ РС, општина Приједор, 28.11.2005. године;

52. Изводи из матичне књиге умрлих: број: 183/95, РС, општина Крупа на Уни, 27.12.1995. године; број: 1457/96, РС општина Крупа на Уни, 7.5.1996. године; број: 417/97, РС, општина Крупа на Уни, 4.3.1997. године;

53. Извод из матичне књиге умрлих: број: 02/202/228/05, БиХ РС, општина Костајница, 21.10.2005. године;

54. Извод из матичне књиге умрлих: број: 1606/1995, РС, општина Бања Лука, 28.9.1995. године;
55. Извод из матичне књиге рођених: број 02/12-200-1-185/03, БиХ РС, општина Србац, 13.8.2003. године;
56. Рјешење о задржавању, РХ МУП ПУ Сисачко-Мославачка, Полицијска постаја Сисак, број: 511-10-10 /95, Сисак, дана 20.9.1995. године;
57. INTERNATIONAL COMMITTEE OF THE RED CROSS, POTVRDA/CERTIFICATE, HRZ-510493, Zagreb, 31.7.1996; HRZ-510495, Zagreb, 27.8.1997;
58. “Документи о ратним злочинима на територији претходне Југославије 1991-1995” (X ИЗВЕШТАЈ), Комитет за прикупљање података о извршеним злочинима против човечности и међународног права, Београд, 2001. године;
59. Службени гласник Републике Српске, број 20, 30.12.1992. године;
60. Службени гласник РС од 13.6.1994. године;
61. Народне новине, Службено гласило РХ (архива 1995/96/97. године);
62. “Ратни дневник 1. прњаворске лаке пјешадијске бригаде” (изводи);
63. Документа и дописи општина Нови Град, Костајница и Козарска Дубица;
64. DVD “Дубока је Уна Ривер”, Олуја над Уном, 18. и 19. септембра 1995. године, Борачка организација РС;
65. Видео касете (пет);
66. Компакт дискови (пет).

ЛИТЕРАТУРА

1. Холбрук, Ричард, “Завршити рат”, Шахинпашећ, Сарајево, 1998. године.
2. Иванишевић, Миливоје, “Злочини над Србима БиХ 1992-1995”, Чигоја штампа: Удружење Срба из БиХ у Србији, Београд, 2005. године.
3. “За крст часни и слободу златну”, Збивања и сведочења, Библиотека Матице српске, Нови Сад, 2004. године.
4. “Монографија погинулих припадника МУП-а РС 1992-1995”, МУП РС, Српско Сарајево, 2004. године.
5. “Мртви вјечна опомена живима”, Збивања и свједочења, Полет прес - Београд, Прес - Пале, 2001. године.
6. “Заборав је убијање истине” Збивања и свједочења, Нип прес - Пале - Српско Сарајево, Нип полет прес - Београд; Српско Сарајево, Београд, 2000. године.
7. Бобетко, Јанко, “Све моје битке”, Властита наклада, Загреб, 1996. године.
8. “Сузама до истине”; “Вуковарске мајке”, Удруга родитеља и обитељи заробљених и насилно одведених хрватских бранитеља и Савез удружења обитељи заточених и несталих хрватских бранитеља; Загреб, 1999. године.

9. Република Српска “Градови и општине”, Народна и универзитетска библиотека Републике Српске, Бања Лука, 2003. године.
10. Документациони центар Републике Српске, “Хронологија 1990-1995”, Бања Лука, март 2002. године.
11. Вујатовић, Рајко, “Одбрана родних огњишта” - НЕОБЈАВЉЕНИ РУКОПИС.
12. “Десет година наде и боли, 1991-2001“, Савез удруга обитељи заточених и несталих хрватских бранитеља, Загреб, 2001.

ШТАМПА

1. МАГАЗИН “Национал”, Загреб, од 21.6.2000. године; број 560, од 8.8.2006. године; број 561, од 15.8.2006. године.
2. НОВИНЕ “ГЛАС СРПСКЕ”, Бања Лука, више бројева.
3. НОВИНЕ “Српски Борац”, Бања Лука, септембар 1999. године.
4. НОВИНЕ “Јутарњи лист”, број 2935 (-тједни прилог “Магазин”, број 409), Загреб, од 4. и 5.8.2006. године.
5. НОВИНЕ “НИН”, број 2902, Београд, 10.8.2006. године.
6. НАЦИОНАЛНИ НЕДЕЉНИК “Европа”, број 122, Београд, 10.8.2006. године.
7. НОВИНЕ “Вечерњи лист”, прилог “Обзор”, Загреб, број од 12.8.2006. године.

СТАТИСТИЧКИ ПОДАЦИ

1. Министарство рада и борачко-инвалидске заштите РС.
2. Републички завод за статистику РС.

ИНТЕРНЕТ

1. [http://: www. krajinaforce.com](http://www.krajinaforce.com)
2. <http://: www.domovinskirat.hr>

РЈЕЧНИК СКРАЋЕНИЦА

АБиХ - Армија Босне и Херцеговине
АВНОЈ - Антифашистичко вијеће народног ослобођења Југославије
АМП - Артиљеријски мјешовити пук
АПЗБ - Аутономна покрајина Западна Босна
АТЈ - Антитерористичка јединица
АТЦ - аутоматска телефонска центарала
бб - без броја; брдски батаљон
ббр - брдска бригада
БиХ - Босна и Херцеговина
БОВ - Борбено оклопно возило
бр. - број
ВБР - Вишецијевни ракетни бацач
в - велика
ВМА - Војномедицинска академија
ВРС - Војска Републике Српске
ВРХ - Војска Републике Хрватске
ГП - Грађевинско предузеће
ГСХВ - Главни стожер Хрватске војске
ДГП - Друштвено грађевинско предузеће
ДЗ - Демилитаризована зона; Друштвена заједница
ДОО - Друштво ограничене одговорности
ДП - Друштвено предузеће
ДРМ - Дубички робни магазин
др. - друго
ДТГ - диверзантско-терористичка група
ЗЗ - Занатска задруга
итд. - и тако даље
ЈКП - Јавно комунално предузеће
ЈМБГ - јединствени матични број грађанина
ЈНА - Југословенска народна армија
КБЦ - Клиничко болнички центар
КЦ - Клинички центар
кг - килограм
КЈП - Комунално јавно предузеће
км - километар
лпбр - лака пјешадијска бригада
МБ - Минобацач

м - мала; метар
МО - Министарство одбране
МУП - Министарство унутрашњих послова
МУП РС - Министарство унутрашњих послова Републике Српске
МУП РХ - Министарство унутрашњих послова Републике Хрватске
МЦ - Медицински центар
МШЦ - Мјешовити школски центар
НДХ - Независна држава Хрватска
НШ - Начелник штаба
ОБС - Обавјештајно-безбједносна служба
ОГ - Оперативна група
ОДП - Основно државно предузеће
ОКП - Одјељење криминалистичке полиције
ОШ - основна школа
ПБР (пбр) - пјешадијска бригада
ПВО - противваздушна одбрана
ПЗ - Пољопривредна задруга
ПИО - пензијско-инвалидско осигурање
ПЈ - подручна јединица
П+ - приземље плус
ПП - приватно предузеће
ПС - полицијска станица
ПТТ- пошта, телефон, телеграф
ПТСП- посттрауматски стресни поремећај
ПУ - Полицијска управа
РЈ - радна јединица
р. - рођена
РО - радна организација
ррб - ручни ракетни бацач
РС - Република Српска
РСК - Република Српска Крајина
РХ - Република Хрватска
САД - Сједињене Америчке Државе
СиЦГ - Србија и Црна Гора
СИЗ - Социјално-инвалидска заштита
СЈБ - Станица јавне безбједности
сл. - слично
СО - Скупштина општине
с - село
С - спрат
СФРЈ - Социјалистичка Федеративна Република Југославија
ТВ - телевизија; телевизијски
тзв. - такозвани
ТИ - Текстилна индустрија
тј. - то јест
ул. - улица

УН - Уједињене нације
УНПРОФОР - Заштитне снаге Уједињених нација
УНХЦР - Високи комесаријат Уједињених нација за избјеглице
ФБиХ - Федерација Босне и Херцеговине
ФНРЈ - Федеративна Народна Република Југославија
ФПМ - Фабрика пољопривредних машина
ХВ - Хрватска војска
ХВО - Хрватско вијеће одбране
ХГЗ - Хрватски гардијски здруг
ХДЗ - Хрватска демократска заједница
ХМП - Хитна медицинска помоћ
ХПК - Хемијска прерада кукуруза
ЦЈБ - Центар јавне безбједности
ШИП - Шумско индустријско предузеће

ИНДЕКС ИМЕНА

А

Абрамовић Томислав 191
Аготић Имра 186
Антонић Јосо 89

Б

Бабић Бранко 113
Бабић Зорка 114
Бабић Љубиша 98, 113
Бабић Миле 100, 114, 117, 124, 137
Бабић Недељко 150
Бабић Раде 162
Бабић Станко 152
Бајан Петар 188
Бакић Драгутин 111, 114
Бакић Милорад 160
Бакић Миља 115
Бакић Мирослав 128, 193
Бакић Остоја 111, 114
Баку Никола 193
Балабан Драго 51
Банић Миро 192
Бањац Раде 173
Бараћ Жељка 55
Бараћ Иво 193, 196
Барутић Миле 86
Басарац Иван 186
Басрак Марко 41, 46
Басрак Милорад 46
Батара Миле 162
Батиновић Јосип 127, 128, 193
Батос Миро 168
Башић Драган 148
Башић Милорад 177
Берберовић Душан 98, 114, 135, 138
Берберовић Хидајет 157
Бећиревић Хусеин 146
Бешић Хата 79
Бибић Госпова 98
Бјелић Илија 152
Бјонд Иван 190
Блажевић Иво 191
Блануш Миленко 86
Ближанић Сенад 189
Близанац Мирко 192
Бобар Маринко 100
Бобар Милка 98, 114
Бобар Мирко 114
Бобетко Јанко 182
Богић Илија 41, 46
Богић Милева 46
Богић Мирко 46
Богојевић Зоран 45, 46
Бодиловић Јово 177
Бозул Ивица 56
Бонштерк 191
Борисављевић Мирко 84
Борис Телави 197
БоројЕвић Барица 79
Боројевић Горан 158
Боројевић Дамјан 148
Боројевић Драган 47
Боројевић Јадранко 125
Боројевић Маринко 86
Боројевић Нада 34, 47
Боројевић Рајко 84
Босиочић Данијела 104, 115, 122, 133
Бошковић Светозар 86
Брдарић Мирко 190
Брдарић Роберт 190
Брдар Предраг 110
Брдар Ранко 176
Бребић Јосип 189
Бришевац Мирослав 194
Бркић Ирфан 152

Броз Ивица 190
 Бубало Марио 189
 Будак Никола 190
 Будимир Драган 120, 131
 Будимир Милош 101, 115
 Будимир Стана 115
 Бужанић Ненад 189
 Буква Милорад 101, 116, 118
 Буква Рада 116
 Букић Ивица 193
 Булић Зоран 104, 116, 117
 Булић Нада 116
 Булић Ранко 106, 117
 Бундало Бојан 45, 52
 Бундало Бранка 40, 47
 Бундало Бранко 47
 Бундало Маја 40, 47
 Бундало Мира 43, 47
 Бундало Перица 148
 Бундало Перо 86
 Буразор Иван 192
 Буразор Маринко 158
 Буразор Ранко 160
 Бућма Рајко 168

В

Ваљевац Дервиша 79
 Васић Милан 79, 91
 Васић Миле 86
 Видовић Дражен 192
 Видовић Милан 162
 Вилић Недељко 111, 117
 Винко 180
 Влајнић Милинко 158
 Војновић Милан 34
 Војновић Нада 56
 Врбанац Винко 180, 181, 186
 Вребац Милинко 197
 Вујановић Ан(к)А 43, 47
 Вујановић Драган 52
 Вујасиноввић Добрић 42
 Вујин Милан 66
 Вујиновић Милан 59
 Вујковић Бранко 104, 122
 Вукелић Павао 188
 Вукић Богдан 162
 Вукић Бранко 162

Вукић Душанка 162
 Вуклиш Велимир 106
 Вукмировић Бранислав 101, 117, 124
 Вукмировић Бранко 128
 Вукмировић Славица 117
 Вуковић Јефто 160
 Вукојевић Гордана 34, 47, 48, 54
 Вукојевић Данијел 36, 47, 48
 Вукојевић Милош 36, 47, 48
 Вукојевић Никола 48
 Вуруна Милован 90

Г

Гајић Миодраг 104
 Гачић Васо 162
 Гвозден Гроза 146
 Гвозден Зоран 106
 Гвозден Маринко 110, 122
 Глигић 130
 Глигић Милан 106, 122
 Гњатовић Милан 81
 Гојић Слободан 152
 Горшета Дамир 188
 Готовина Анте 181, 183, 185, 186
 Граховац Теодор 84
 Грбић Бранко 158
 Грбић Драган 48
 Грбић Милош 104
 Грбић Младен 36, 48
 Грбић Ранко 56, 113, 122, 123
 Грбић Стојанка 122
 Гроф Хрвоје 188
 Грујо Грујица 56
 Губић Живко 150

Д

Давидов Здравко 43, 48
 Дакић Дражен 188
 Далмација Милка 41
 Дамјановић Миран 189
 Даница Нада 104, 115, 117, 122
 Дејановић Босиљка 92
 Демо Миодраг 192
 Деричућа Дмитар 101, 116, 118
 Деричућа Драгица 118
 Димић Ђуро 146
 Домазет Давор 181, 185, 186

Драгаш Драгомир 148
Драгаш Ђуро 101, 118
Драгаш Роса 118
Драгичевић Бошко 84
Драгичевић Драгиња 98, 103, 118, 119,
120, 121, 140
Драгичевић Милан 141, 160
Драгичевић Милорад 158
Драгичевић Миља 120
Дрвеница Раде 107, 121
Дрљача Гојко 54
Дрљача Мирослав 41, 48, 49, 50
Дрљача Никола 50
Дугајлић Биљана 105, 115, 121, 133
Дугајлић Милан 164
Дујаковић Горан 43
Дуњић Томо 56

Ђ

Ђаковић Свето 90
Ђенадија Динко 89
Ђенадија Младен 134
Ђенадија Млађо 84
Ђенадић Мирко 150
Ђикић Ненад 162
Ђукић Војкан 64
Ђурашиновић Вера 50
Ђурашиновић Мирко 43, 50, 52
Ђурђевић Светозар 45
Ђурић Драган 34, 181
Ђурић Мирко 101, 126
Ђурић Михајло 105

Е

Екић Сенија 51
Енвер 131
Ећим Владо 107
Ећим Јовица 107, 124

Ж

Жарић Јован 107
Жерјав Дамир 189
Живковић Марица 106
Живковић Угљеша 107
Жижих Мате 56
Жижих Мухамед 157
Жижих Никола 56

Жујић Божана 50
Жујић Латиновић Бранка 130
Жујић Љиљана 105, 124
Жујић Мирјана 38, 50
Жујић Рада 168
Жутић Мишо 188

З

Завишић Ђорђе 101
Закић Илија 160
Закић Милан 124, 160
Закић Млађен - Млађо 102, 124, 156
Згоњанин Душан 102, 117, 124, 137
Згоњанин Марко 124
Згоњанин Мира 48
Зељић Смиља 168
Зец Вељко 107, 125
Зец Љубица 34, 51
Зец Милован 51
Зец Мирко 107, 125, 134
Зец Остоја 89
Злојутро Милош 172
Злојутро Мирко 172
Злокапа Сениша 111, 125
Зоркић Тихомир 107
Зрна Звонко 194

И

Иванковић Милан - Мића 191
Ивановић Милка 51
Ивановић Тијана 36, 37, 51
Иво 128
Изетбеговић Алија 179, 183
Исирић Златко 189
Ићитовић Драган 148

Ј

Јазић Милан 107
Јамбрушић 190
Јањић Мирослав 45, 197
Јапунца Боривој 45, 52
Јеж Горан 189
Јеж Савка 38
Јелача Дубравко 43, 52
Јелисавац Милутин 81
Јозић 191
Јукић Јура 191

Јукић Петар 191
 Јурановић Антун 191
 Јурановић Иво 191
 Јурановић Мате 191
 Јурановић Фрањо 191
 Јуринец Бранимир 189
 Јуринец Дамир 189
 Јурковић Карло 107

К

Канурић Зариф 89
 Карагић Владо 157
 Каран Васо 146
 Каран Драган 92
 Касабашић Љубица 150
 Касаповић Милош 107, 125
 Кахвић Фарук 84, 90
 Квочка Миле 107, 126
 Квочка Нада 126
 Кезић Ивица 189
 Кљајић Лазо 108, 126
 Кљајић Маринко 89
 Кнежевић Зора 38
 Кнежевић Иво 191
 Кнежевић Марио 191
 Кнежевић Милан 66
 Кнежевић Милорад - Мићан 34, 52
 Кнежевић Мирјана 89
 Кнежевић Младен 193
 Кнежевић Перо 191
 Кнежевић Раде 45, 53
 Кнежевић Рефика 44, 52
 Кнежевић Стево 108, 126
 Кнежевић Стоја 36, 53
 Ковачевић Александар 108
 Ковачевић Горан 186
 Ковачевић Драгица 44
 Ковачевић Ђуро 169
 Ковачевић Зоран 111, 126
 Ковачевић Љупко 42
 Ковачевић Милутин 177
 Ковачић Марио 196
 Кожул Божо 188
 Козјак Ивица 188
 Кокотовић 146
 Колобарић Андрија 188
 Колобарић Ивица 192

Колунџија Добрило 66
 Колунџија Ђуро 66
 Колунџија Мирко 92
 Комљен Ивица 189, 190
 Кондић Горан 105, 156
 Кондић Милорад 148
 Кондић Урош 48
 Коњевић Владица 126
 Кораде Иван 189
 Корица Драган 162
 Корица Драгоја 162
 Корица Коса 162
 Кос Деса 158
 Кос Илија 130
 Кос Мира 105
 Кос Мирко 113, 127, 136
 Косовић Мирко 162
 Костелац Томислав 191
 Костић Драгољуб 41, 42, 48
 Котаран Душан 152
 Котроман Мара 152
 Котур Борко 152
 Кошутућ Десанка 38
 Краљ Иван 189
 Кришто Миле 188
 Крнетић Брацо 45, 55, 56, 123
 Крнетић Рада 54
 Крнетић Слободан 38, 54
 Крњајић Драган 105, 156, 176
 Крњајић Стојка 105
 Кронтај Синиша 192
 Кршић Давор 193
 Кукавица Ана 36
 Кукрика Васо 80, 84
 Кукрика Јања 79, 80
 Кукрика Марица 80
 Кункић Мато 196

Л

Лађевић Нада 90
 Латинковић Андреа 179
 Латинковић др. 130
 Латинковић Душко 128
 Латинковић Радосава 105, 130, 162
 Латинковић Славко 150
 Лаушић Иван 56
 Лаушић Мате 56

Лешник Асунта др 90
Ликар Радо 53
Личанин Љубана 128
Ловрић Драго 186
Лончаревић Миле 90
Лончар Слободан 162
Лужија Милан 108, 125
Лукач Данко 192
Лукач Милана 115
Лукић Владимир 41
Лукић Милан 122
Лукић Станко 193

М

Мазалица Анкица 112
Мазалица Божо 98, 112
Максимовић Бошко 36, 48, 54
Максимовић Дражен 36, 48, 54
Максимовић Илија 110
Максимовић Мира 54
Малбашкић Мирослав 108
Мамлић Момчило 38
Мандић Љиљана 45
Мандић Миле 150
Мара 48
Марековић Маријан 183, 186
Марин Драго 86
Маринковић Боро 84
Маринковић Драгомир 68
Маринковић Здравко 44, 49, 54
Маринковић Слободан 89
Марин Маринко 86
Марин Милинко 150
Марин Миодраг 90
Марин Радинко 86
Марић Милица 112
Маркач Младен 190
Мартело Миле 194
Матановић Драго 186
Матаруга Ђука 102
Матаруга Ђуро 112
Матковић Жељка 183
Мацан Јосип 194
Мацура Борка 130
Мацура Миленко 102, 130, 146
Медић Мирко 108
Медић Раде 84

Менићанин Јово 55
Менићанин Љуба 34, 55
Метић Садбин 150
Мијајловић Милорад 42
Мијалковић Мирко 146
Мијук Милан 79
Микановић Владо 190
Микић Горан 108
Миладиновић Радојка 38
Миланковић Мирославка 112, 131
Милановић Угљеша 146
Миликовић Саван 192
Милиновић Вања 132
Милиновић Дајана 132
Милиновић Љубан 160
Милиновић Љубица 112, 132, 133, 141
Милиновић Мирослав 108, 136
Милић Драган 157
Миличевић Јозо 188
Милошевић Дрена 162
Милошевић Славица 105, 115, 122, 133
Мирић Владимир 108, 134
Мирнић Драгослав 98, 134
Мирнић Љиљана 134
Миросав Милан 108
Михајлица Нико 108, 135
Михић Милан 186, 190
Мишић Дарко 152
Молек Крешо 56
Мрђеновић Даринка 44, 55
Мрчић Душан 91
Мудровчић Маријан 191
Мусти Ханко 86
Мутић Живко 46, 55, 123

Н

Нада 133
Недимовић Милка 44, 56
Ненадић Жељко 191
Николетић Драгиња 116
Николетић Љубомир 120, 158
Николетић Милорад 158
Николетић Милош 119, 120, 158
Николић 146
Нимац Стипе 192
Нинић Ђуро 162
Новаковић Бранко 110

Новаковић Драгољуб 105
 Новаковић Милутин 148
 Новаковић Небојша 164

О

Ољача Милан 41
 Ољачић Дарко 196
 Омазић Никола 64
 Ометић Хамдија 89

П

Павић Ивица 196
 Павић Фрањо 193
 Павковић Гојко 158
 Павловић 191
 Павловић Матија 189
 Паестка Зденко 194
 Пајић Давор 192
 Пајсар Стјепан 194
 Палија Бранко 81, 91
 Палија Ђуро 91
 Палија Стојан 86
 Палић Авдија 148
 Палић Исмет 148
 Панић Жељко 42
 Пашић Рајко 44, 48, 49, 50
 Пејаковић Ратко 109
 Пејић Васо 150
 Пекија Драгољуб 36
 Пекија Мирко 41
 Пекић Борислав 150
 Пекић Зоран 111, 135
 Пекић Милорад 169
 Пекић Недељко 108
 Пекић Симо 150
 Пепић Сњежана 66
 Перчин Тео (Лео) 194
 Петернел Звонко 188
 Петковић Милан 146
 Петковић Предраг 42
 Петраковић Угљеша 110, 135
 Петровић Мићо 150
 Петрушић Анте 194
 Пилиповић Мирко 55
 Пјевећ Милан 162
 Пјевећ Стојан 162
 Плавањац Бране 36, 56

Плавањац Дрена 38
 Показ Иван 186
 Покрајац Љубица 135
 Покрајац Срето 102, 135, 156
 Поповић Гојко 42
 Поповић Рајко 86
 Пралица Десанка 112, 132
 Пралица Ђуро 102, 156
 Пралица Саво 124
 Прањић Иван 56
 Премасунац Душан 169
 Пушкар Илија 102, 136, 138
 Пушкар Милан 136

Р

Рабат Драган 86
 Рабљеновић Драган 192
 Радаковић Јово 86
 Радановић Бошко 51
 Радић Зденко 189
 Радић Ивица 190
 Радојчић Ђоко 86
 Рајлић Богдан 109
 Рајчевић Милан 172
 Раниловић Милан 98
 Рахмановић Џевад 150
 Рачић Јурај 193
 Рашић Мирко 162
 Режак Боро 109, 136
 Рељић Зоран 109
 Рељић Светозар - Светко 113, 127, 128,
 129, 136
 Рељић Славко 136
 Родић Милан 105
 Родић Мирко 109, 136
 Рожичић Гојко 150
 Рожичић Стана 105, 137
 Рокић Марко 162
 Рудиљак Љубомир 188
 Ружичић Нада 38
 Ручнов Бошко 130
 Ручнов Драгутин 120, 157
 Ручнов Милан 109
 Ручнов Нада 112

С

Савић Мирко 86
Сарић Анђелко 84
Сацак Марко 84
Саша 132
Селак Иван 186
Сеферовић Златко 156
Симеуновић Илија 160
Симонишек Паул 194
Скробић Стево 148
Славуљ Драгица 89
Сладојевић Драган 162
Слијепац Драган 98, 102, 116, 118, 119,
120, 121, 140
Слијепац Коста 86
Слијепац Љиља 121
Слијепац Милутин 86
Слијепчевић Драшко 111, 137, 156
Слијепчевић Миленко 41, 42, 68
Смит Руперт 179
Сокаћ Стјепан 193
Соломун Илија 190
Стакић Душко 109
Станић Ђуро 100
Станић Лазар 109
Станић Милован 81
Станић Недељко 110, 193
Стегић Гојко 137
Стегић Раде 103, 117, 124, 137
Стијак Мирко 86
Стијак Мићо 86
Стипетић Петар 186
Стојаковић Миле 111, 127, 137
Стојаковић Милица 44, 56, 57
Стојаковић Мирко 44, 57, 176
Стојановић Зоран 192
Стојковић Јосип 188
Стојнић Милан 146
Стојчевић Горан 43
Стојчевић Живорад 43
Стокић Миленко 42
Сузић Милан 197
Сузић Миле 68
Сузић Недељко 57
Сузић Раденко 106

Т

Таборин Владимир 57
Таборин Мара 37, 57
Тадић Маринко 91
Татић Мирко 148
Тепић Зоран 173
Тепић Илија 109, 122, 138
Тепић Мирко 109
Тимарац Петар 103
Тица Јелена 106, 139
Тица Милена 139
Тодић Стоја 38
Томас Љубица 139
Томас Миле 104, 139, 154
Топић Милутин 109
Топић Момчило 158
Тороман Љубан 148
Тошић Драгољуб 146
Траванчић Бензада 150
Тривић Милинко 148
Тркуља Милан 109
Трубарац Радован 103, 117, 124, 137
Трубарац Црни 128
Трубар Љубан 146
Тубин Госпова 44, 48, 49
Тубић Невенка 139
Тубић Ранко 104, 106, 139
Туђман Фрањо 10, 179, 180, 181, 182,
183, 185, 194

Ђ

Ђазић Драгиња 40
Ђибић Бошко 141
Ђибић Јово 140
Ђибић Милан 106, 119, 139, 158
Ђибић Миросава - Манда 100, 140
Ђибић Милош 140
Ђибић Небојша 140
Ђибић Остоја 120
Ђибић Петар - Перо 100, 140
Ђирић Владан 57
Ђирић Миливој 41, 57
Ђирић Слободан 103
Ђорић Иво 193
Ђорић Никола 193
Ђуна 193

Ђурчија Живко 89

Ђустић 150

Ђушић Миленко 103

Ф

Фабијан Душан 192

Фарага Пепа 152

Филиповић Миленко 190

Фиштрић Руди 194

Фурач Маријан 196

Х

Хармицар Предраг 189

Хаџихасановић Тарик 194

Хашић Ермин 193

Хашић Мурис 100

Хојниер Жељко 188

Холбрук Ричард 10, 179

Хорват Дражен 194

Хорват Ивица 194

Хоџић Винка 152

Хрњак Маринко 152

Ц

Цвијетић Миле 109

Цикота 146

Ципрић Матија 192

Црљеница 131

Црљеница Анка 100, 103, 116, 118, 119,
120, 121, 140

Црљеница Вера 141

Црљеница Јелена 132, 141

Црљеница Милан 112, 132, 133, 141

Црљеница Милка 100, 103, 116, 118,
119, 120, 121, 140

Црљеница Милош 141

Црљеница Стојанка 132, 141

Црнобрња Младен 37, 51

Црнобрња Рајко 37, 42, 51

Ч

Чаврић Нешо 126

Чалић Иван 188

Чанак Миља 112

Чанак Мирјана 112

Червенко Звонимир 181, 182, 185, 186

Чолић Милорад 148

Чупић Драган 148

Џ

Џанко Лука 189

Ш

Шабан 191

Шарац Стево 50, 52

Шаренгаћа Милан 81

Шашљар Перо 148

Шашо Свето 37

Шево Предраг 110

Шекерац Душан 160

Шекерац Милош 160

Шиљак Мирко 84

Шипка Јованка 142

Шипка Ранко 103, 142

Шицар Стојанка 37

Шкондрић Милан 162

Шкорић Нада 45, 58

Шошкар Анто 190

Шоштарић Едуард 183

Шпановић Милорад - Нино 157

Шпановић Момир 162

Шпановић Никица 120

Шпановић Раденко 160

Шпанчић Предраг 191

Шпољар Зоран 196

Штакић Душко 110, 142

Штековић Бојко 81

Штековић Васо 81

Штефан Радић 192

Штрбац Вид 51

Штрбац Мирослав 110

Шувак Алекса 103, 142

Шувак Ђурађ 142

Шушак Гојко 181, 182, 185

Шушкало Јела 44, 48, 49, 58

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна и универзитетска библиотека
Републике Српске, Бања Лука

341.322(=163.41)(497.6)"1995"(093.2)
355.292.91(=163.41)(497.6)"1995"(093.2)
341.485(=163.41)(497.13)"1995"(093.2)

АГРЕСИЈА Републике Хрватске на Републику Српску
: последице у општинама Нови Град, Костајница и
Козарска Дубица : септембар 1995. године /
[приређивачи Цвјетко Савић, Јанко Велимировић,
Снежана Раковић]. - 2. изд. - Бања Лука :
Републички секретаријат за односе са Међународним
кривичним судом у Хагу и истраживање ратних
злочина, 2008 (Бања Лука : Службени гласник
Републике Српске). - 225 стр. : фотогр. ; 30 цм. -
(Библиотека Ратни злочини ; 1)

Тираж 50. - Напомене и библиографске референце уз
текст. - Библиографија: стр. 203-211.

ISBN 978-99955-622-1-2

1. Република Српска. Влада. Републички
секретаријат за односе са Међународним кривичним
судом у Хагу и истраживање ратних злочина

COBISS.BH-ID 894232